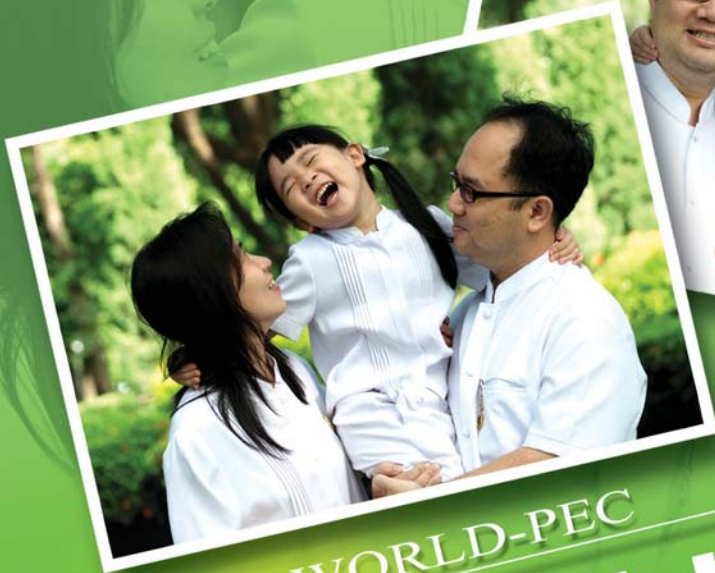

โครงการสอบตอบปัญหาศิลปกรรมเพื่อสันติภาพโลก

WORLD-PEC

ครอบครัว
อบอุ่น

คู่มือดูแลหัวใจครอบครัว

ครอบครัว อบอุ่น

ความรัก...กำลังสร้างบ้าน

ความผูกพัน...กำลังสร้างความอบอุ่น

ความสุข...จะอบอวลในครอบครัวของคุณตลอด ๒๔ ชั่วโมง
หนังสือเล่มนี้บอกเล่าเรื่องราวดีๆ ที่คุณอาจไม่เคยทราบมาก่อน

ส. ผ่องสวัสดิ์

มูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม

ครอบครัว *อู๋น*

ส. ผ่องสวัสดิ์

ISBN : 974-94168-3-X
ลิขสิทธิ์ : มูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม
เนื้อหาคือข้อมูลวิชาการ : ชมรมนักคิดนักเขียนเพื่อสันติภาพโลก
เนื้อหาคือฝ่ายศิลปกรรม : บริษัท ศรีเอท โชน จำกัด โทร. ๐-๒๘๘๓-๑๕๑๕
ภาพประกอบ : วิมลพรรณ ธิติวัชรเดช
ออกแบบจัดทำปก : พุทธิศิลป์
ออกแบบจัดทำรูปเล่ม : สันหัต คักดีสาคร , miH.w
พิมพ์ที่ : บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด
โทร. ๐-๒๒๓๖-๐๐๕๘, ๐-๒๒๖๖-๕๕๘๖ โทรสาร ๐-๒๒๓๘-๔๐๒๘

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของหอสมุดแห่งชาติ.

ครอบครัวอู๋น.- กรุงเทพฯ: มูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม, ๒๕๕๙.
๓๘๔ หน้า

ISBN 974-94168-3-X

จัดพิมพ์โดย : มูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม
๑๖/๑๙ หมู่ ๖ ต.คลองสาม อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ๑๒๑๒๐
โทร. ๐-๒๘๓๑-๑๒๕๘, ๐-๙๖๘๗-๒๑๗๖ โทรสาร ๐-๒๘๓๑-๑๒๕๙
E-mail: writepeace@hotmail.com

สำเนาจากพระราชภาวนาวิสุทธิ

เจริญพร ท่านผู้เข้าสอบตอบปัญหาธรรมะทุกท่าน

ธรรมะอันเป็นคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั้น เป็นคำสอนอันประเสริฐอย่างยิ่ง เป็นสัจธรรมที่เป็นความดีสากล ที่ผู้คนทุกเชื้อชาติทุกศาสนา สามารถศึกษาเรียนรู้ และสามารถนำมาปฏิบัติให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและครอบครัวได้ นอกจากนี้ ยังส่งผลให้เกิดความสงบร่มเย็นแก่สังคม ประเทศชาติ และแก่โลกได้เป็นอย่างดี

การสอบตอบปัญหาธรรมะครั้งนี้ ถือเป็นครั้งแรกที่ได้จัดขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป ได้มีโอกาสศึกษา เรียนรู้ และทดสอบความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาธรรมะ ซึ่งหลวงพ่อบอกว่า หากผู้เข้าสอบได้ศึกษาอย่างพิถีพิถะแล้ว จะพบว่า สารธรรมทั้งหมดนี้มีประโยชน์อย่างยิ่ง และถือเป็นรางวัลตอบแทนที่สูงค่าสำหรับทุกคน แม้การสอบครั้งนี้...โลรางวัลที่มอบให้...อาจจะมียิ่งจำนวนจำกัดก็ตาม

เนื่องจากการจัดสอบครั้งนี้ เป็นการจัดครั้งแรก หลวงพ่อบอกจึงถือว่า ผู้เข้าสอบทุกท่าน เป็นบุคคลที่จะกลายเป็นตำนานเล่าขานในประวัติศาสตร์ของการสร้างสันติสุขให้แก่มนุษยชาติ...เป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยนำความรู้อันเป็นความดีสากลนี้ ให้แผ่ขยายออกไปสู่มนุษยชาติ...และถือเป็นบุคคลแห่งยุค...ที่ร่วมมีส่วนในการ

คำนำผู้จัดพิมพ์

สถาปนารุ่งอรุณแห่งความสว่าง...ที่มวลมนุษยชาติต่างรอคอยมานาน เพราะนี่คือจุดเริ่มต้นแห่งแสงสว่างของชีวิต... ซึ่งบัดนี้ ได้บังเกิดขึ้นแล้ว เป็นครั้งแรกในโลก

จึงขอให้ผู้เข้าสอบทุกท่าน ได้ปลอบปลื้มและภาคภูมิใจที่ได้เป็นบุคคลที่ได้ร่วมกันสร้างปรากฏการณ์อันเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลก ที่รอคอยให้บังเกิดขึ้นได้...อย่างอัศจรรย์

และในวาระอันสำคัญนี้ หลวงพ่อขอถือโอกาส อาราธนาบารมีธรรมแห่งองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระปัจเจกพุทธเจ้า พระอรหันตเจ้าทั้งหลาย ทั้งในอดีต ในปัจจุบันและในอนาคต อีกทั้งบารมีธรรมของพระเดชพระคุณพระมงคลเทพมุนี (สด จนฺทสโร) หลวงปู่วัดปากน้ำภาษีเจริญ ผู้ค้นพบวิชาธรรมกาย และบารมีธรรมของคุณยายอาจารย์ มหารัตนอุบาสิกาจันทร์ ขนนกยูง ได้อำนวยพรให้ผู้เข้าสอบทุกท่าน จงมีแต่ความสุขความเจริญ ประสบความสำเร็จและสมปรารถนาในทุกสถานที่ได้ตั้งไว้ดีแล้วทุกประการ ให้ถึงพร้อมด้วยทรัพย์สมบัติ บริวารสมบัติ คุณสมบัติ รูปสมบัติ ให้เข้าถึงธรรมกาย และรู้แจ้งแทงตลอดในวิชาธรรมกายได้โดยง่าย ไปทุกภพทุกชาติ ตราบกระทั่งถึงที่สุดแห่งธรรม เทอญ

พระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย)

ผู้สถาปนาโครงการสอบตอบปัญหาศีลธรรมเพื่อสันติภาพโลก

คณะกรรมการ

ฯลฯ

คณะกรรมการ

ฯลฯ

ปีพุทธศักราช ๒๕๔๙ พระเดชพระคุณพระราชภาวนาวิสุทธิ (หลวงพ่อธัมมชโย) เจ้าอาวาสวัดพระธรรมกายและประธานมูลนิธิธรรมกาย ได้มีดำริที่จะขยายธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันเป็นความรู้สากลที่ทุกคนสามารถเรียนรู้และนำมาปฏิบัติเป็นหลักในการดำเนินชีวิตได้โดยไม่มีกำแพงแยกเชื้อชาติ ศาสนา และผิวพรรณ ออกไปสู่ผู้สนใจ ใฝ่ศึกษาธรรมะ ในระดับประชาชนทั่วไป ในทุก ๆ ภูมิภาคทั่วโลก เพื่อให้ประชาชนเกิดการพัฒนาศีลธรรม เป็นผู้มีจิตใจที่งดงามและสามารถพัฒนาตน สังคม ประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

ดังนั้น มูลนิธิธรรมกาย วัดพระธรรมกาย ธุดงค์สถาน ศูนย์กัลยาณมิตร รวมทั้งศูนย์สาขาของวัดพระธรรมกายทั้งในประเทศและต่างประเทศทั่วโลก จึงได้ร่วมมือกันจัดโครงการสอบตอบปัญหาศีลธรรมเพื่อสันติภาพโลก World Peace Ethics Contest (World-PEC) ขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก ในการสอบได้มีผู้สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการฯ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ จาก ๖ ทวีป ๖๐ เชื้อชาติ มี ศูนย์สอบทุกทวีปทั่วโลก รวม ๑๔๗ ศูนย์ สอบ และการสอบได้แบ่งออกเป็น ๕ ภาษาคือ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ภาษาลาว ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น

ในการสอบตอบปัญหาศีลธรรมเพื่อสันติภาพโลก - World Peace Ethics Contest (World-PEC) ครั้งนี้ คณะกรรมการฯ ได้ขออนุญาตจัดพิมพ์หนังสือ “คัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์ ภาคครอบครัวอบอุ่น” ซึ่งคณะผู้จัดทำและมูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม ได้เรียบเรียงขึ้นจากพระธรรมเทศนาของพระเดชพระคุณพระภาวนาวิริยคุณ(หลวงพ่อตตชิว) เพื่อเป็นหนังสือคู่มือในการสอบ เนื่องจากได้พิจารณาเห็นว่า เป็นหนังสือที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง โดยรวบรวมหลักธรรมต่างๆในพระพุทธศาสนาที่เป็นหลักสำคัญในการดูแลครอบครัว เริ่มต้นตั้งแต่การสร้างรากฐานครอบครัว การเลี้ยงดูบุตรอย่างถูกวิธี การสร้างความสามัคคีในครอบครัว การแก้ปัญหาอบายมุข การสอนบุตรให้รู้จักโลกและชีวิต การเตรียมตัวสู่บั้นปลายชีวิตอย่างมีคุณค่า และการประพฤติปฏิบัติตนเป็นชาวพุทธที่สมบูรณ์ ซึ่งเป็นธรรมะที่นำไปสู่การสร้างครอบครัวที่ดี มีความสุข และประสบความสำเร็จในชีวิต และจะเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนต่อไปในเบื้องหน้า คณะกรรมการฯ ขอขอบพระคุณมูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรมที่ได้อนุญาตให้จัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้

คณะกรรมการฯ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่และกัลยาณมิตรทุกท่านทั่วโลก ผู้มีส่วนร่วมสนับสนุนโครงการฯ ด้วยดีมาตลอด และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกท่านจะได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อคิดและนำมาปฏิบัติ เพื่อพัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลผู้สมบูรณ์พร้อมทั้งความรู้และคุณธรรมและขยายสิ่งที่ดีงามนี้ไปยังประชาชนคนไทยและทุกๆเชื้อชาติ ทุกๆศาสนา ให้สังคมและประเทศชาติเกิดความสงบ ความสุข และเกิดสันติภาพให้กว้างขวางยิ่งขึ้นต่อไป

คณะกรรมการจัดโครงการสอบ
ตอบปัญหาศีลธรรมเพื่อสันติภาพโลก
๔ พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๐

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นว่า ปัญหาทุกอย่างในโลกนี้มีจุดเริ่มต้นจากกิเลสในตัวมนุษย์

ปัญหาครอบครัวก็เริ่มต้นจากกิเลสในตัวของมนุษย์สองคนเช่นกัน เริ่มต้นจากมนุษย์สองคนที่ยังมีกิเลสด้วยกันทั้งคู่มีความรักต่อกันต่างตกลงใจกันว่าจะอยู่ร่วมกันฉันท์**สามีภรรยา** และตัดสินใจสร้าง**ฐานะครอบครัว**ร่วมกัน

เมื่อมนุษย์สองคนที่ยังไม่หมดกิเลสมาอยู่ด้วยกัน ก็ต้องปรับตัวเข้าหากัน เพราะเท่ากับเป็นการนำทั้งส่วนดีและส่วนเลวของแต่ละคนเข้ามารวมอยู่ในบ้านหลังเดียวกัน

ถ้าสองคนนั้นหันด้านดีเข้าหากัน ความสัมพันธ์ก็ราบรื่น แต่ถ้าสองคนนั้นหันด้านร้ายเข้าหากัน การกระทบกระทั่งก็รุนแรง ครั้นต่อมาเมื่อทั้งสองมีลูก ไม่ว่าจะกี่คนก็ตามหน้าที่ใหม่นอกเหนือจาก**หน้าที่สามีภรรยา**ก็เพิ่มขึ้นมา นั่นคือ **หน้าที่พ่อแม่**

ลูกที่เกิดมาใหม่ก็บังคับให้พ่อแม่ต้องทำงานหนักมากขึ้นเพื่อเลี้ยงดู ยิ่งมีลูกมากเท่าไร ภาระการเลี้ยงดูลูกของพ่อแม่ก็ท่วมท้นมากขึ้นเท่านั้น

แต่เนื่องจากกิเลสเป็นโรคภัยที่ฝังอยู่ในใจของมนุษย์ทุกคนมาตั้งแต่แรกเกิด แม้ลูกที่เกิดมาใหม่เพียงวันเดียว ก็มีกิเลสฝังอยู่ในตัวเช่นกัน

ไม่มีใครรู้ว่ากิเลสมาอยู่ในตัวได้อย่างไร แต่มันฝังอยู่ในใจของมนุษย์ทุกคนตั้งแต่เกิด

ลูกของเรา แม้เกิดขึ้นมาวันแรก ก็มีกิเลสฝังอยู่ในตัวเช่นกัน

การที่ลูกจะเติบโตขึ้นมาเป็นคนดีหรือไม่ ก็ขึ้นอยู่กับนิสัยที่พ่อแม่ถ่ายทอดจากการเลี้ยงดูให้แก่เขา โดยมีข้าวแต่ละคำ น้ำแต่ละอึก นมแต่ละอิมเป็นอุปกรณ์การถ่ายทอดนิสัยอย่างถูกวิธี

ถ้าเลี้ยงดูลูกถูกวิธี กิเลสก็ถูกกำจัดออกไปมาก นิสัยดีก็เกิดขึ้นในตัวคนๆ นั้นมาก พอเขาเติบโตขึ้นมา โลกก็ไม่เดือดร้อนห่วงวายเป็นอยู่ของเขา

แต่ถ้าเลี้ยงดูลูกผิดวิธี กิเลสก็งอกเงยขึ้นมามาก นิสัยไม่ดีก็เกิดขึ้นในตัวคนๆ นั้นมาก พอเขาโตขึ้นมา โลกย่อมลุกเป็นไฟจากความเป็นอยู่ของเขา

ปัญหาครอบครัวที่เกิดขึ้นทุกวันนี้ ไม่มีท่าทีจะลดลงได้ง่ายๆ ก็มีสาเหตุเกิดจากพ่อแม่เลี้ยงลูกอย่างไม่รู้จักควบคุมกิเลสของลูก และสามีภรรยาอยู่ร่วมกันอย่างไม่รู้จักควบคุมกิเลสกันและกัน

การจะสร้างครอบครัวอบอุ่นได้ จึงต้องมีหลักการฝึกฝนอบรมตนเอง เพื่อกำจัดและควบคุมกิเลสอยู่ ๓ ประการ คือ

- ๑) ควบคุมกิเลสในตัวไม่ให้แพร่เชื้อร้าย หรือนิสัยไม่ดีออกไปติดต่อคนอื่น
- ๒) นำความรู้ ความสามารถ และความดีที่ตนเองมีอยู่มาถ่ายทอดให้ผู้อื่น

๓) ซึมซับความดีที่ผู้อื่นมี นำมาฝึกฝน และพัฒนาเพิ่มพูนนิสัยดี ๆ ให้ตัวเอง

หนังสือเล่มนี้ ได้รวบรวมความรู้ ประสบการณ์ และแนวทางปฏิบัติ สำหรับการสร้างครอบครัวอบอุ่นบนหลักการพื้นฐาน ๓ ประการนี้ ที่มีปรากฏไว้ในพระพุทธศาสนาและคำสอนของปู่ย่าตายาย คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ทุกข้อความในหนังสือเล่มนี้ จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยให้หลายท่านได้พบแสงสว่างในการสร้างครอบครัวที่อบอุ่น ครอบรักได้ยั่งยืน ครองเรือนร่วมกันด้วยความเข้าอกเข้าใจ วางรากฐานครอบครัวที่มั่นคง มีความเพียบพร้อม ทั้งความรู้ ความสามารถและความดี สามารถสร้างคุณภาพของอนุชนรุ่นหลังให้เป็นคนเก่งและดีของโลกได้ เพื่อให้เขาเป็นตัวแทนความรู้ ความสามารถ และความดีของพ่อแม่ที่จะทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและโลกนี้ต่อไป

จ. พ่วงสวัสดิ์

มูลนิธิพัฒนาเยาวชนต้นแบบศีลธรรม

คำอุทิศ

สารบัญ

หน้า

สาส์นจากพระราชภาวนาวิสุทธ	(๓)
คำนำผู้จัดพิมพ์	(๕)
คำนำ	(๗)
คำอุทิศ	(๑๐)
ภาคที่ ๑ การสร้างรากฐานครอบครัว	๑
หัวใจครอบครัว	๓
การประดับประดาของชีวิตคู่	๒๑
วิธีครองรักให้ยั่งยืน	๔๗
แม่พระในบ้าน	๕๓
คนมีบุญมาเกิด	๕๕
สอนลูกในครรภ์	๖๗
ภาคที่ ๒ การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี	๗๓
เลี้ยงลูกอย่างไรให้เป็นคนเก่งและดี	๗๕
ฆ่าด้วยรัก ... พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด	๙๑
๔ บทบาทสำคัญที่ทำให้พ่อแม่ได้ลูกดี	๙๗
ทำอย่างไรลูกจะไม่เสียคน	๑๐๑
ฝึกลูกให้ประหยัด...หลักประกันอนาคตของวงศ์ตระกูล	๑๐๗
เลี้ยงลูกไม่ปลูกวินัย	๑๑๑
พ่อแม่จำ...อย่าให้หนูเป็นลูกที่วี	๑๑๗

ขอให้ทุกคนรอบครัวที่ได้อ่านหนังสือเล่มนี้ จงมีแต่ความสุข
ความสำเร็จ และความมั่นคงในการทำมาดีตลอดไป

กุศลผลบุญอันใดที่เกิดจากทุกตัวอักษรของหนังสือเล่มนี้ ขอ
อุทิศกุศลผลบุญเหล่านั้นให้แก่ทวดทั้งสอง (สุน-ฮวย ผ่องสวัสดิ์) และ
บรรพชนผู้ล่วงลับ ผู้เป็นเจ้าของหลักการ แก่งคุด มุมมอง และ
ประสบการณ์ในหนังสือเล่มนี้อย่างแท้จริง

ขอให้ทวดทั้งสองและบรรพชนผู้ล่วงลับ อีกทั้งทุกท่านที่มีส่วน
สนับสนุนหนังสือเล่มนี้ จงมีแต่ความสุขและความสำเร็จในปัจจุบันชาติ
และอนาคตชาติตลอดไป トラบใดที่ยังต้องเวียนว่ายตายเกิด ถือกำเนิด
ในวัฏสงสาร ขอจงเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยเหตุและปัจจัยทุกประการแห่งการ
สั่งสมบุญบารมีไปทุกภพทุกชาติ トラบวันปราบมารประหารกิเลส ได้สิ้น
เชื้อไม่เหลือเศษ เข้าสู่พระนิพพาน เทอญ

ลูกหลานตระกูลผ่องสวัสดิ์

ลูกติดอินเตอร์เน็ต	๑๒๑
ลูกสาวแต่งตัวโป๊	๑๒๕

ภาคที่ ๓ ความสามัคคีในครอบครัว	๑๒๙
วิธีสร้างความสามัคคีในบ้าน	๑๓๑
เมื่อลูกไม่ถูกกัน พ่อแม่ควรทำอะไร	๑๓๗
แก้ปัญหาข้างบ้านทะเลาะกัน	๑๔๓
ฝึกลูกรักให้รู้จักดูแลญาติที่ป่วยหนัก	๑๔๙
ถึงลูกร้ายเพียงไหน พ่อแม่ก็รัก	๑๕๕

ภาคที่ ๔ การแก้ปัญหาอบายมุข	๑๖๑
ลูกติดอบายมุข	๑๖๓
สามีติดเหล้าและเจ้าชู้	๑๗๓
อดออมเพื่ออบายมุข	๑๘๑
เที่ยวผู้หญิงขายบริการผิดตรงไหน	๑๘๙
การพนันไม่เคยทำให้ใครรวย	๑๙๓
ลูกอยากให้พ่อเลิกดื่มเหล้า	๑๙๙
พ่อที่ลูกเกลียด	๒๐๕

ภาคที่ ๕ สอนลูกให้รู้จักชีวิต	๒๐๙
พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม	๒๑๑
“เด็ก” กับ “พระพุทธเจ้า”	๒๑๗
ทำดีได้จริงหรือ	๒๒๓
ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี	๒๒๙

วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ	๒๔๑
สอนลูกให้รักชาติ ๕ เป็นปกติ	๒๔๙
วิธีอธิบายศีล ๕ ให้เด็กเข้าใจง่ายๆ	๒๕๗
ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ	๒๖๙
บวชให้พ่อแม่ได้บุญ	๒๗๕

ภาคที่ ๖ บั้นปลายชีวิต	๒๘๕
คุณค่าของชีวิต	๒๘๗
วินาทีสุดท้ายของพ่อ	๒๙๕
บุญนียบุคคลประจำบ้าน	๓๐๑
การให้พรลูกหลาน	๓๐๙
ฝึกความไม่ประมาทจากการอยู่รอดังค์	๓๒๕

ภาคที่ ๗ ชาวพุทธที่แท้จริง	๓๓๓
ชาวพุทธที่แท้จริง	๓๓๕
วัดร้าง-วัดรุ่ง	๓๓๙
การแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนา	๓๔๙
พระพุทธเจ้าต้นแบบแห่งปัญญา	๓๖๑
สร้างพระพุทธรูปประจำตัว	๓๖๙

บรรณานุกรม	๓๗๔

ภาคที่ ๑

การสร้าง
รากฐานครอบครัว

หัวใจครอบครัว

คนเรานั้น ถ้าหัวใจไม่ทำงาน ก็แสดงว่าเขาตายจากโลกนี้ไปแล้ว ครอบครัวก็เช่นกัน ถ้าหัวใจของครอบครัวไม่ทำงาน แม้จะอยู่บ้านหลังเดียวกัน แต่ก็เหมือนตายจากความเป็นครอบครัวเดียวกันไปแล้ว การมีครอบครัวที่อบอุ่นและมั่นคง เป็นสุดยอดความปรารถนาของชีวิตแต่งงาน **แต่อะไรเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างชีวิตครอบครัว** นี่เป็นสิ่งสำคัญที่คนรักกันต้อง **รู้จักก่อนจะสร้างครอบครัว**

ข้อความต่อไปนี้ เป็นเรื่องสำคัญของทุกครอบครัว ใครจะแต่งงาน มีลูก มีภรรยา มีสามี จะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพราะปัญหาในการครองเรือน ก็ล้วนวนเวียนอยู่ในเรื่องเหล่านี้ ถ้าศึกษาแตกฉาน แล้วจะให้ประโยชน์มาก แต่ถ้าขาดการศึกษา ก็จะพบปัญหาครอบครัวอีกสารพัด เรื่องนั้นก็คือ **“ขราวาธรรม หัวใจสำคัญของความมั่นคงในครอบครัว”**

ปัญหาประจำครอบครัว

คนแต่ละคนก่อนจะมาแต่งงาน ก็มีปัญหาจากข้อบกพร่องประจำตัวกันอยู่แล้ว แต่เมื่อมารวมเป็นครอบครัว ก็หลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ข้อบกพร่องของแต่ละคนจะก่อความกระทบกระทั่งต่อกัน ดังนั้น ถ้าครอบครัวไหนก็ตาม ขาดขราวาธรรมแม้ข้อหนึ่งข้อใด คือ **สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ** ครอบครัวย่อมต้องเกิด ๔ ปัญหาใหญ่อย่างแน่นอน นั่นคือ

- ๑) **ปัญหาความหวาดระแวงกันและกัน**
- ๒) **ปัญหาความงอแง ไม่ทันโลก ทันคน ทันกิเลส**
- ๓) **ปัญหาความเบียดเบียนกันเอง**
- ๔) **ปัญหาความเห็นแก่ตัว**

ปัญหาใหญ่ๆ ๔ เรื่องนี้ ทางที่ดีที่สุด คือ อย่าให้เกิดขึ้นในครอบครัวได้ หรือถ้าเกิดขึ้นเมื่อใด ก็ต้องรีบช่วยกันหาทางแก้ไข อย่าปล่อยให้หมักหมมคั่งค้างลุกลามใหญ่โต เพราะปัญหาทั้ง ๔ ข้อนั้น มันเป็นต้นตอที่สร้างปัญหาอื่นๆ ต่อมาอีกมากมายไม่รู้จบ

ปัญหาแรก ความหวาดระแวง ไม่ไว้เนื้อเชื่อใจกัน

โลกปัจจุบันนี้ แม้อยู่ในครอบครัวเดียวกัน ก็มีโรคชนิดหนึ่งเกิดขึ้นประจำ นั่นคือ **โรคหวาดระแวง**

แม้เป็นสามีภรรยาไปแล้วก็มีหวาดระแวงกันเพิ่มมากขึ้นเท่านั้น แม้แต่เป็นพี่น้องหลานตามกันมาก็ยังระแวงกัน แม้ที่สุดพ่อแม่กับลูก ก็ยังมีหวาดระแวงกัน เพราะฉะนั้น ไม่ต้องพูดถึงคนอื่น ที่ไม่ได้มีสายเลือดเดียวกัน ไม่ใช่คนในครอบครัว จะไม่เป็นโรคหวาดระแวงกัน

สาเหตุที่หวาดระแวงกันมีหลายอย่าง บางทีก็หวาดระแวงเพราะความอิจฉาริษยา บางทีก็หวาดระแวงเพราะลำเอียง บางทีก็หวาดระแวงเพราะอีกฝ่ายเอาวัดเอาเปรียบ และที่ร้ายแรงคือ หวาดระแวงเพราะขาดความรับผิดชอบ

ไม่ว่าจะระแวงเพราะเหตุใดก็ตาม แต่ที่แน่ๆ คือยิ่งอยู่ร่วมกันนานเท่าใด ปัญหาความระแวงกันในครอบครัวก็เพิ่มมากขึ้นเท่านั้น

ปัญหาที่สอง ความงอแง ไม่ทันโลก ทันคน ทันกิเลส

ปัญหานี้เกิดจากสติปัญญา ความรู้ ความสามารถไม่เท่าเทียมกัน หรือเรียกง่ายๆ ว่า **โรคโง่**

บางคนคิดจะทำอะไรก็ไม่ทันคนอื่นในครอบครัว ซึ่งจะนำไปสู่ความไม่ทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ของโลก สาเหตุใหญ่ที่ทำให้ไม่ทันไม่ใช่เพราะโง่อะไรนักหนา แต่เพราะคนอื่นในครอบครัวเขาปรับปรุงตัวอยู่ตลอดเวลา เขาพัฒนาตัวเองไม่ได้หยุด ส่วนตนเองไม่ยอมปรับปรุงแก้ไขเลย เคยอยู่อย่างไรรก็อยู่อย่างนั้น เป็นประเภทใครๆ ก็เขินไม่เขิน

คนประเภทนี้เอง ที่มักจะคิดน้อยใจไซดชะตา น้อยใจพี่น้อง น้อยใจพ่อแม่ น้อยใจสามี น้อยใจภรรยาว่าไม่รัก เลยไปจนกระทั่งน้อยใจลูกว่าไม่รักตนอีกด้วย แล้วก็ก่อปัญหาแตกความสามัคคีในครอบครัว

ปัญหาที่สาม ความเบื่อกันเอง

ปัญหาความเบื่อกันเอง อาจเรียกง่าย ๆ ว่า **โรคเบื่อคน**

ผู้พิพากษาสมทบท่านหนึ่ง ที่จังหวัดเชียงใหม่เล่าว่า ในอดีตเมื่อผู้เยาว์อายุต่ำกว่า ๑๘ ปีทำผิด ศาลจะส่งตัวไปไว้สถานพินิจ เพื่อควบคุมความประพฤติ หน้าที่ที่ศาลสั่ง พ่อแม่ก็จะมาร้องห่มร้องให้ ขอเอาตัวกลับไปอบรมฝึกหัดขัดเกลาเอง ลูกจะเลวจะชั่วอย่างไรก็ยังรักยังห่วงลูก ขอดูแลแก้ไขด้วยตนเอง ไม่ไว้ใจให้ใครอบรมลูกแทน เพราะเกรงว่าจะทำได้ไม่ดีพอ

แต่เดี๋ยวนี้พ่อลูกทำผิดขึ้นมา ศาลตามตัวพ่อแม่มาถามว่า “ลูกคุณทำความผิดจะว่าอย่างไร”

พ่อแม่รีบตอบเลย “ก็แล้วแต่ศาล ทำอะไรได้ก็ทำไปเถอะ เหม็นเบื่อมันเต็มที ไม่รู้จะทำยังไงกับมันแล้ว” เรื่องมันกลายเป็นอย่างนั้นไปแล้ว

ในสังคมยุคปัจจุบัน มี**คนเบื่อแม่กระทิงลูกของตัวเอง**

แม้เป็นสมาชิกครอบครัวเดียวกัน ก็ต้องระวังอย่าให้มีโรคเบื่อกันเอง ถ้าในครอบครัวของเรามีใครทำอะไรไม่ถูกต้อง แล้วคนในบ้านเบื่อกันจะตักเตือน เบื่อที่จะพร่ำสอน เบื่อที่จะแนะนำ ก็จะกลายเป็นต่างคนต่างอยู่ ไม่ได้มีการถ่ายทอดคุณธรรมความดีให้กันและกัน คุณธรรมความดีทั้งของเราและของเขาก็จะไม่เพิ่มพูนขึ้น

ความเบื่อกันเอง จะเป็นกลางแห่งความหายนะของครอบครัว เพราะไม่ช้าจะถึงจุดหนึ่งที่ต่างคนต่างอยู่ ต่างคนต่างตักเตือนกันไม่ได้

เมื่อเตือนกันไม่ได้ ก็เลยไม่รู้จะทนกันไปทำไม การทะเลาะเบาะแว้งด่าทอ ลงไม้ลงมือกันก็ตามมา

การอยู่ร่วมกันในครอบครัว ควรที่จะเปิดใจอนุญาตให้แต่ละคนในครอบครัวเอ่ยปาก ตักเตือนตนเองได้แต่เนิ่นๆ ถ้าหากเห็นว่าทำอะไรไม่ถูก

ไม่ควร ไม่ไปรังไสพอก ก็ให้รีบตักเตือน ดีกว่ารอให้ทนไม่ไหวก่อน แล้วค่อยมาพูดกัน นั่นก็กลายเป็นเอาภูเขาไฟสองลูกมาระเบิดพร้อมกันนี่เอง

ปัญหาที่สี่ ความเห็นแก่ตัว

ปัญหาความเห็นแก่ตัว อาจเรียกง่าย ๆ ว่า **โรคเล็งน้ำใจ**

ธรรมชาติของมนุษย์ทั่วไปว่าเมื่อไรก็ตามที่มีการอยู่ร่วมกันเกินสามคนขึ้นไป จะเริ่มมีการแบ่งพรรคแบ่งพวก เมื่อในครอบครัวมีการแบ่งพรรคแบ่งพวกเสียแล้ว หากได้ข่าวของพิเศษอะไรมา ก็จะคำนึงถึงแต่ประโยชน์ของพรรคพวกในบ้านของตัวเองก่อน อีกฝ่ายจะเดือดร้อนลำบากอย่างไร ไม่สนใจ ถ้าสถานการณ์แล้วร้ายหนักเข้าๆ แม้พี่น้องหลานตามกันมา มันก็แตกกันเอง เพราะเชื้อแห่งความเห็นแก่ตัวได้เข้าทอหุ้มจิตใจจนมืดมิด

ถึงคราวได้ลาภผลน้อยใหญ่อะไรมา ก็จะไม่ยอมปันกันกินปันกันใช้ในครอบครัว หน้าซึ้งยังเอารดเอาเปรียบคนอื่นๆ ในครอบครัวอีก ในที่สุดครอบครัวก็จะแตกแยกเพราะความเล็งน้ำใจ แล้ววันหนึ่งความแตกแยกก็จะลุกลามใหญ่โต กลายเป็นความล่มสลายของครอบครัว

บรรพชาธรรม หัวใจครอบครัว

เมื่อใครก็ตามคิดจะเลือก**คู่ชีวิต** หรือคิดจะแต่งงานเป็นสามีภรรยาอยู่ร่วมกันเป็นครอบครัว ก็ต้องเตรียมใจว่าไม่สามารถหลบหลีก ๔ ปัญหาหลักดังกล่าวได้

การแก้ไขป้องกันปัญหานี้ แม่ไม่่ง่าย แต่ก็ไม่ใช่ว่าไม่มีทางแก้ไขหรือป้องกัน เพราะหากแต่ละคนรู้ว่าหัวใจของครอบครัวคืออะไร และทุกคนก็ตั้งใจดูแลหัวใจครอบครัวอย่างดีที่สุดแล้ว ในที่สุดปัญหาเหล่านี้ก็จะหมดไป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ธรรมะหมวดหนึ่ง ซึ่งสามารถใช้เป็น หลักการวางรากฐานชีวิตและครอบครัวให้มั่นคง นั่นคือ **“ฆราวาสธรรม”** ซึ่งประกอบด้วย **หลักการ ๔ ข้อ** คือ **สังจะ ทมะ ขันติ และจาคะ** ทั้งสี่ข้อนี้เป็น **หัวใจครอบครัว**

ตามปกติ ถ้าหัวใจของเรายังเต้น เราก็ยังมีชีวิตต่อไป ถ้าทราบ ได้ก็ตาม ที่สมาชิกแต่ละคนในครอบครัว ยังมีฆราวาสธรรมอยู่ประจำตัว หัวใจของครอบครัวก็ยังคงเต้นอยู่ ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่มีทางเกิดขึ้น อย่างแน่นอน มีแต่ครอบครัวที่มั่นคง อบอุ่น สามัคคีกันขึ้นทุกวัน

ฆราวาสธรรมอันประกอบด้วยหัวใจครอบครัว ๔ ข้อนั้น มีความ สำคัญอย่างไรบ้าง และช่วยป้องกันแก้ไขปัญหาประจำครอบครัวอย่างไร พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงชี้ให้เห็นไว้ดังนี้

๑) **สังจะ แก้ปัญหาความหวาดระแวงกันและกัน**

สังจะ แปลว่า ความจริงใจ ความจริงจัง ตลอดจนความซื่อตรง ต่อกันและกัน

ถ้าแปลอย่างนี้หลายคนอาจมองภาพไม่ชัด แต่ถ้าจะแปลเพื่อส่อง ให้เห็นแนวทางปฏิบัติได้ชัดๆ ก็ต้องแปลว่า **สังจะ คือ ความรับผิดชอบ หรือ นิสสัยรับผิดชอบ**

เมื่อมองในแง่ของความเป็นครอบครัว นิสสัยรับผิดชอบของแต่ละ คนถือเป็นเรื่องสำคัญอันดับหนึ่ง เพราะถ้าใครขาดนิสสัยรับผิดชอบเมื่อไหร่ ความหวาดระแวงต่อกันจะเกิดขึ้นทันที ในทำนองเดียวกัน ถ้าหากใคร จะเลือกคู่ครอง สิ่งแรกที่ต้องมองให้ชัดเจน ก็คือ ความรับผิดชอบของคนๆ นั้น ไม่ว่าจะฝ่ายหญิงหรือฝ่ายชาย ต้องมองให้ออกว่าเขามีมากพอที่จะ รับผิดชอบความเป็นความตาย ความรุ่งเรือง ความล่มสลายของ ครอบครัวได้หรือไม่

คนมีสังจะย่อมแสดงความรับผิดชอบออกได้ ๔ ด้าน คือ

๑) **ด้านหน้าที่และภาระงาน** คือ ไม่ว่าจะได้รับหน้าที่ที่มากน้อยแค่ไหน งานในแต่ละหน้าที่เหล่านั้น จะยากเย็นแสนเข็ญเพียงใด และสถานะต่างๆ จะไม่เอื้ออำนวยขนาดไหน งบประมาณก็มีอยู่จำกัด กำลังคนก็มีอยู่น้อยนิด เวลาที่กระชั้นชิด ความรู้ก็มีอยู่ไม่พอกับงาน แม้กระนั้น คนที่มีสังจะย่อมจะตั้งใจชวนชวยรับผิดชอบด้วยภาระ **“ทำงานชิ้นนั้นให้สำเร็จให้ได้และให้ดีที่สุดด้วย”**

๒) **ด้านคำพูด** คือ ต้องเป็นผู้ที่พูดอย่างไร ก็ทำอย่างนั้น และทำอย่างไร ก็ต้องพูดอย่างนั้น ไม่ใช่ทำคืบมาไม่ว่าทำมากเป็นคอก หรือ ทำคอกมาไม่ว่าทำมากเป็นวา การกระทำจะต้องตรงกับคำพูดของตัวเองเสมอไป

๓) **ด้านการคบคน** คือ คบค้าสมาคมกับใครด้วยความจริงใจ ไม่มีเหลี่ยมคู มีอะไรก็ว่ากันตรงๆ เตือนกันตรงๆ ไม่มีเบี่ยงหน้า เบี่ยงหลัง ใช้ความจริงใจแลกความจริงใจ ที่สำคัญที่สุด คือ ไม่ลำเอียง หรือไม่มีอคติ ๔ ประการ ได้แก่ ไม่ลำเอียงเพราะรัก ไม่ลำเอียงเพราะชัง ไม่ลำเอียงเพราะงัว ไม่ลำเอียงเพราะกลัว

๔) **ด้านศีลธรรมความดี** คือ ในเรื่องส่วนตัว ถือเอาหลักธรรม เป็นใหญ่ ไม่ยอมทำในสิ่งที่ผิดศีล ผิดธรรม ผิดประเพณี และผิดกฎหมายของบ้านเมือง จึงปิดคุกตาราง ปิดนรก และเปิดสวรรค์ให้ตัวเองได้อย่างสง่าผ่าเผย

เพราะฉะนั้น เมื่อพิจารณาตามนี้ คนที่มีสังจะก็คือคนที่มีความรับผิดชอบ ทั้งต่อหน้าที่การงาน ต่อคำพูด ต่อคนที่คบด้วย และต่อคุณธรรม ซึ่งจะทำให้เป็นคนที่ดี พูด ทำสิ่งใด ก็มีความตั้งใจจริงในทุกสิ่งที่ดี พูด ทำนั้นให้ดีที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ ความสามารถ และความดีของตนเองให้มากยิ่งขึ้นไป

เพราะฉะนั้น ลัจจะของเรานั้น สามารถดูออกได้จาก ๔ ด้านนี้ ยิ่งมีมากเท่าไร ย่อมแสดงว่าเรามีความรับผิดชอบมากเท่านั้น

เพราะคนประเภทนี้ เขามีหลักง่ายๆ ประจำใจอยู่เสมอว่า **ไม่ว่าจะทำอะไรก็ต้องทำให้ดีที่สุด พุดจาอะไรก็ชัดเจนที่สุด จิตใจก็มั่นคงในศีลธรรมที่สุด**

คนมีลัจจะ ไม่เฉพาะคนในครอบครัวที่ไว้วางใจ แม้แต่พรรคพวก เพื่อนฝูงก็ให้ความไว้น้ำใจเชื่อใจมาก ความหวาดระแวงที่อาจจะเคยมีมาก่อน ก็เลยลดน้อยถอยลงไปมากเท่านั้น

แต่ถ้าใครไม่มีลัจจะ ไปตรงไหนก็เจอความหวาดระแวง ความไม่น่าเชื่อถือตรงนั้น คนดีๆ มีแต่คนหลีกเลี่ยงไม่ยอมเข้าไปใกล้ ไม่อยากคบค้าสมาคมด้วย เพราะกลัวว่าจะพลอยทำให้เขาเสียชื่อเสียงไปด้วย

เพราะฉะนั้น ถ้าคนในครอบครัวไม่มีลัจจะ หรือไม่มีนิสัยรับผิดชอบต่อหน้าที่การงาน ต่อคำพูด ต่อบุคคล และต่อศีลธรรมความดี ปัญหาความหวาดระแวงจึงได้เกิดขึ้นมา แล้วจะอยู่ด้วยกันได้อย่างไร

ดังนั้น ครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ คนในบ้านจะต้องมี **ลัจจะ เป็นนิสัยที่ ๑**

๒) **หมะ แก้ปัญหาความโง่เขลา ไม่หันคน-หันโลก-หันกิเลส**

หมะ แปลว่า รู้จักข่มจิตข่มใจตัวเอง

ในทางปฏิบัติ **หมะ** หมายถึง **ความกระตือรือร้นในการเคี่ยวเข็ญฝึกตนเอง** อย่างไม่มีข้อแม้เงื่อนไข เพื่อให้ตนเองมีทั้งความรู้ ความสามารถ และความดีเพิ่มพูนมากขึ้นทุกวันๆ

หมะ อาจแปลอีกอย่างเป็นภาษาชาวบ้านพื้นๆ ง่ายๆ ว่า **รักการฝึกฝนตัวเอง** ซึ่งบางทีปุ่ย่าตาทวดท่านถึงกับใช้คำว่า **อย่าปล่อยให้ตัวเองโง่**

วิธีการที่จะเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ และความดีในเรื่องใดๆ ก็ตาม มีการปฏิบัติอยู่ ๔ ขั้นตอน คือ

๑) **ต้องหาครูดีให้เจอ** คือ ไม่ว่าใครจะสนใจหรือเพิ่มพูนความรู้เรื่องอะไรให้ตัวเองก็ตาม ผู้นั้นจะต้องหาคนที่มีความรู้ความสามารถในด้านนั้นๆ มาเป็นครูให้ได้ก่อน มิฉะนั้น โอกาสที่จะทำล้มเหลวมีมาก หากหาไม่ได้จริง อย่างน้อยที่สุด ก็ต้องเป็นผู้ที่รู้ในเรื่องเหล่านั้นมากที่สุด ในภาวะนั้น

๒) **ต้องฟังคำครู** คือ ต้องตั้งใจฟังแล้วฟังอีก ถามแล้วถามอีก จนกระทั่งจับประเด็นได้ว่า สิ่งที่ครูสอนนั้น ทั้งหลักการ และวิธีการมีอะไรบ้างอย่างชัดเจน มีความลุ่มลึกขนาดไหน

๓) **ต้องตรงตามคำครู** คือ นำแต่ละประเด็นที่ครูอธิบายแล้ว อธิบายอีกอย่างดีแล้วมาพิจารณาให้เข้าใจเหตุผลทั้งในแง่ของความสำเร็จ การใช้งาน ข้อควรระวัง และผลได้ผลเสียที่จะตามมาให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

๔) **ต้องทำตามคำครู** คือ หลังจากที่พิจารณาคำครูได้เข้าใจดีแล้ว ว่าที่ถูกต้องและเหมาะสมเป็นอย่างไร ก็ลงมือปฏิบัติตามด้วยความมีสติรอบคอบ ระมัดระวัง ไม่ประมาทหลังผลอาจลงไปสู่การเกิดความเสียหายล้มเหลวในบั้นปลายได้

คนที่จะมีความรู้ ความสามารถ ความดีได้เต็มที่ ต้องอาศัยวิธีการนี้เท่านั้น ในการฝึกฝนตนเองให้หันโลก หันคน หันกิเลส

แต่แน่นอนว่า การที่จะทำได้อย่างนี้ ต้องทนฝืนใจ ข่มใจ และบางครั้งเจ็บเข้าไปในใจเหมือนเลือดไหลซิบๆ ออกมา

สาเหตุที่ต้องทนฝืนใจ ข่มใจ ก็เพราะการฝึกใดๆ ถ้าไม่สามารถเปลี่ยนนิสัย **ไม่เชื่อว่าเป็นการฝึกตัว**

ยกตัวอย่างเช่น แค่ว่าแก่นนิสัยชอบกินจุบกินจิบ มันก็ไม่ใช่ง่าย

หรือเพียงแค่นิสัยชอบนอนตื่นสาย พุดไม่เพราะชอบเตียงพ้อเตียงแม่ ก็ หากคุโลบายมาแก้ไขกันทีละขั้นค่อยๆ รวมทั้งการจะฝึกตัวเองให้ละเอียด ลอดไม่สะเพร่า ลุ่มลึกไปตามลำดับจึงไม่หยาบ เพียงแค่นี้ก็ ฝึกฝนตนเองทั้งชาติ ซึ่งยังไม่นับรวมนิสัยยอจกตาร้อน ติดเหล้า ติดการ พนัน

ดังนั้น ครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ ทุกคนในบ้านจะต้องมี **ทมะ เป็นนิสัยที่ ๒**

๓) **ขันติ แก้ปัญหาความเบียดเบียนตนเอง**

ขันติ แปลว่า ความอดทน

ทำไมจะต้องอดทน? เพราะการที่คนใดคนหนึ่งจะได้ความดีมาเพิ่ม ให้แก่ตนเองนั้น จะต้องเอาความอดทนแลกมาทั้งนั้น

เมื่อเกิดเป็นคนแล้ว จะต้องอดทนต่ออะไรบ้าง?

คำตอบ คือ เรื่องที่ต้องพยายามอดทนให้ได้มีอยู่ ๔ เรื่องด้วยกัน คือ

๓.๑) ต้องอดทนต่อธรรมชาติที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ทนทั้งแดดที่ แดดกล้า ทั้งลมทั้งฝนที่โหมกระหน่ำ เป็นต้น

๓.๒) ต้องอดทนต่อทุกขเวทนา คือ อดทนต่อสภาพสังขารร่างกาย ที่ไม่เอื้ออำนวย เช่น ทนผืนความเจ็บไข้ได้ป่วย ไม้ไผ่ขวายคร่ำครวญจน เกินเหตุ

๓.๓) ต้องอดทนต่อการกระทบกระทั่ง คือ อดทนคนอื่น

ความจริงแล้ว เราก็ต้องยอมรับว่า เราเองยังมีข้อบกพร่องที่ทำได้ แล้ว ยังรู้สึกขัดใจ ไม่ได้ตั้งใจตัวเองหลายอย่าง ยิ่งเวลาทำงานเร่งรีบ ต้องการความประณีตมากขึ้นเท่าไร ก็ยังมีเรื่องขัดใจตัวเองจนได้

การที่หลายครั้งเราเองก็ยังไม่ค่อยภูมิใจตัวเอง นั่นคือข้อ บกพร่องที่กลายเป็นนิสัยไม่ดี แล้วเราสังเกตไม่เห็น ยังมีอยู่อีกมาก

ข้อบกพร่องของภรรยาสามี ของลูกที่เขามี บวกกับข้อบกพร่อง ของตนเองเข้าไปอีก ยิ่งไงก็ต้องกระทบกระทั่งกัน

เพราะฉะนั้น สามีภรรยาอยู่บ้านหลังเดียวกัน ถึงแม้ว่าเขาจะดี แลคนเดียวยังไง ก็ยังต้องมีข้อบกพร่องอยู่ดี ถ้าเราคิดว่าอดทนไม่ได้ ก็อย่า **ใจอ่อนไปแต่งงาน**

แต่เดี๋ยวนี้มีบางคนหลังจากแต่งงานกันไปแล้ว มักชอบใช้คำว่า **สิทธิ ส่วนบุคคล** พอแต่งงานกันแล้ว ก็ยังไปทำเอกสารแบ่งทรัพย์สินสมบัติ เตรียม แยกกันแล้ว ก็ทำให้มีคำถามเกิดขึ้นมาว่า ถ้าคิดว่าจะทนกันไม่ได้ตั้งแต่ แรกอย่างนี้ แล้วไปแต่งงานทำไม

โบราณจึงสั่งนักสั่งหนาว่า ถ้าตกลงปลงใจจะเป็นสามีภรรยา **“ลีน กับฟันต้องกระทบกันแน่”**

เพราะฉะนั้น คู่ครองของเราจะดีวิเศษอย่างไร เรื่องกระทบใจต้อง มีกันแน่ ถ้าคิดว่าทะเลาะกันแล้ว จะไม่ทนกัน อย่ามาแต่งงานกันเลย แต่ถ้าทำได้ คิดว่าจะทนทั้งเขา และญาติฝ่ายเขาให้ได้ ก็ต้องคุยกันให้ ดีว่าจะทนกันอย่างไร มากกว่าที่จะไปคุยเรื่องอื่น

คำถามที่ควรจะถามกันและกันก่อนแต่งงาน ก็คือ **“คุณแน่ใจหรือว่าจะทนกันได้”** ถ้าไม่แน่ใจว่าเราจะทนกันได้ อย่าแต่งงานกันเลย เดี่ยว จะก่อทุกข์ก่อบาปจากคู่รักกลายเป็นคู่แค้นในภายหน้า เราแยกกันตรงนี้ เกิด นี่ควรเป็นคำถามที่ทั้งคู่ควรถามใจตัวเองก่อนแต่งงาน

ดังนั้น แทนที่จะไปถามว่าแหวนหมั้นกี่กระรัต เงินสดเท่าไร เรือนหอกี่ล้าน สิ่งเหล่านี้ไม่ใช่ความมั่นคง สิ่งที่ต้องถามคือ **“คุณแน่ใจหรือว่าจะทนกันได้”**

แล้วถ้าคิดให้มากไปกว่านั้น บุคคลที่ต้องอดทนไม่ใช่เฉพาะคู่ของตน แต่ยังต้องอดทนญาติของตนเองในแต่ละฝ่าย พ่อแม่พี่น้องของตนเองในแต่ละฝ่าย ซึ่งล้วนแล้วแต่ตัดไม่ได้ขาด ไม่ขาด ต้องทนต่อการกระทบกระทั่งกันไปจนตลอดชีวิต

๓.๔) ทนกิเลส คือ การอดทนต่อนิสัยไม่ดีของเราเอง

กิเลส มันเป็นเชื้อโรคร้ายของใจที่ฝังติดตัวเรามาตั้งแต่เกิด เวลามันกำเริบขึ้นมา มันคอยบีบคั้น บังคับ กัดกร่อนให้เราทำความชั่วต่างๆ นานาได้โดยไม่ละอาย แล้วพอเราไปทำเข้า กิเลสมันก็ปล่อยให้เรารับทุกข์ รับโทษรับทัณฑ์ เป็นความเดือดร้อนสารพัด เป็นเหตุให้เราต้องมานั่งเสียใจ นั่งตำหนิการกระทำของตัวเองในภายหลัง

คนที่ทนกิเลสบีบคั้นไม่ไหว ก็กลายเป็นคนที่มีนิสัยไม่ดีมากมาย สุดท้ายก็กลายเป็นคนเกียจคร้านการงาน ขาดความรับผิดชอบ ในที่สุดคนๆ นั้นก็หมดความดี ไปติดอบายมุขอีกสารพัด

อบายมุข เป็นสิ่งเร้าภายนอกที่คอยกระตุ้นกิเลสให้กำเริบเลิกลา และลูกกลมใหญ่โตอยู่ในใจ จนกลายเป็นสันดานชั่ว แก้ได้ยาก

อบายมุขที่ร้ายกาจที่สุด คือ **การคบคนพาล** เพราะคนพาลเป็นตัวแพร่เชื้อเลวให้แก่บุคคลรอบข้างอย่างไม่ปราณีใคร เพราะกิเลสในใจของเขาได้บีบคั้นให้ตัวเขาตกเป็นทาสของการทำความชั่วต่างๆ นานาโดยไม่คำนึงถึงความเดือดร้อนเสียหายใดๆ การคบคนพาลก็เหมือนกับการรับเอาเชื้อโรคร้ายทางใจเข้ามาเพิ่มในตัวเอง นิสัยดีๆ ที่เคยมีอยู่ในใจก็จะถูกกิเลสทำลายลง แล้วเปลี่ยนเป็นนิสัยไม่ดีขึ้นมาแทน

เพราะว่ากิเลสมีผลต่อนิสัยดีๆ เช่นนี้ ความอยู่รอดปลอดภัยของครอบครัวในข้อนี้ จึงขึ้นอยู่กับเราต้องอดทนต่อกิเลสให้ได้ ด้วยการฝึกฝนตนเองผ่าน ๒ เรื่องนี้อย่างเข้มงวด คือ

๑) **อดทนต่อการควบคุมนิสัยไม่ดีของตัวเองไม่ให้ระบาดไปติดคนอื่น** เพราะหากอดทนข้อนี้ไม่ได้ สามีภรรยาอยู่ด้วยกัน ก็เหมือนยิงก่อกรรมทำเวรต่อกันและกัน ความริ้วฉาน แดกสามัคคี แบ่งพรรคแบ่งพวก กลั่นเกลี้ยงกันในครอบครัวจะตามมามากมาย

๒) **อดทนต่ออบายมุข ๖** คือ การดื่มสุรา การเที่ยวกลางคืน การเที่ยวในสถานบันเทิงเรีงรมย์ การเล่นพนัน การคบคนชั่วเป็นมิตร และการเกียจคร้านต่อหน้าที่การงาน เพราะหากอดทนข้อนี้ไม่ได้ เศรษฐกิจในครอบครัวก็พัง ตั้งหลักตั้งฐานไม่ได้

แต่ถ้าทุกคนในครอบครัวฝึกฝนความอดทนต่อกิเลสด้วยการอดทน ๒ เรื่องนี้ได้ นิสัยของตัวเองก็จะดีขึ้น เศรษฐกิจของครอบครัวย่อมมั่นคง พรรคพวกเพื่อนฝูงที่เป็นคนดีย่อมไปมาหาสู่ ปิดประตูจากคนภัย คนพาล และอบายมุขต่างๆ ให้ห่างไปจากครอบครัว

ดังนั้น ครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ คนในบ้านจะต้องมี **ขันติ เป็นนิสัยที่ ๓**

๔) จาคะ แก้ปัญหาความเห็นแก่ตัว

จาคะ แปลว่า **ความเสียสละ**

มี ๓ ประเภท

๑) **สละสิ่งของ**

๒) **สละความสะดวกสบาย**

๓) **สละอารมณ์ที่บูดเน่า ไม่เอามาเก็บฝังใจและเป็นพื้นฐานไปสู่การทำสมาธิ**

ความเสียสละ หมายถึง **ความมีน้ำใจต่อการอยู่ร่วมกัน นึกถึงส่วนรวมของครอบครัวเป็นใหญ่**

ชีวิตการแต่งงานต้องอาศัยความเสียสละต่อกันและกันอย่างมาก

ไม่อย่างนั้นไม่มีทางประคับประคองครอบครัวได้ แล้วยิ่งถ้าครอบครัวใด นอกจากไม่เสียสละ แต่กลับจ้องเอาใจเอาเปรียบกันเองในครอบครัวแล้ว ถึงอยู่ด้วยกันก็เหมือนคนบ้านแตกสาแหรกขาด

ความเสียสละขั้นพื้นฐานส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงชีวิตเป็น ลำคัญ โดยเฉพาะทั้งสามภรรยาต้องคำนึงถึงความสุขส่วนรวมใน ครอบครัวมากกว่าความสุขส่วนตัวตามลำพังเป็นสำคัญ

พื้นฐานการเลี้ยงชีวิต คือ **ปัจจัย ๔** แต่สิ่งสำคัญที่ต้องรู้ก่อนการ ใช้เงินทองซื้อหาปัจจัย ๔ ก็คือ ต้องแยกแยะให้ออกระหว่าง **ความอยาก ได้เอาแต่ใจ** กับ **ความจำเป็นของครอบครัว**

ถ้าแยกแยะความจำเป็นกับความอยากได้ไม่ออก ชีวิตครอบครัวก็ มีแต่รำวานซึมลึกลงไปทุกๆ วัน ในที่สุด ก็เกิดความรู้สึกว่ามีฝ่าย หนึ่งถูกเอาเปรียบและฝ่ายหนึ่งเห็นแก่ตัว แล้วยิ่งต่างคนต่างอยู่ ตัวใคร ตัวมัน

ยกตัวอย่างเช่น ครอบครัวที่มีอยู่ด้วยกันสองคนสามีภรรยา ยัง ไม่มีลูก แล้วรายได้สองคนรวมกันก็มีจำกัด แค่น้ำหอมหรูๆ ของภรรยา ค่าเช่าบ้านของสามี ก็กระทบกระเทือนกับค่ากินค่าอยู่ทั้งเดือนทันที **ความรู้สึกว่าถูกเอาเปรียบเกิดขึ้น เพราะแยกแยะไม่ได้ว่า อะไร เป็นความอยากส่วนตัว และอะไรเป็นความจำเป็นสำหรับครอบครัว**

น้ำหอมแพงๆ ไม่ใช่ของจำเป็น แต่เป็นของฟุ่มเฟือย เหล่า ไวน์ ก็ เป็นอบายมุข เป็นของทำลายสุขภาพ เป็นค่านิยมที่ไม่ถูกต้องของสังคม เพราะฉะนั้น ถ้าทั้งสามีและภรรยาไม่ออกว่า ของพวกนี้ไม่ใช่ความ จำเป็น นั่นคือ **ความเห็นแก่ตัว เป็นหายนะของครอบครัว**

ชีวิตแต่งงานเป็นชีวิตที่มีงบประมาณจำกัดในเรื่องส่วนตัว ต้อง อาศัยความเสียสละเป็นพื้นฐานในการอยู่ร่วมกัน แต่ถ้าปล่อยให้การจับ จ่ายใช้สอยล่องล่ำเข้าไปในเรื่องส่วนตัวกันมาก สามีภรรยาก็จะไม่รวม

กระเป๋าสตางค์กันแต่ต้นแล้ว นั่นก็เท่ากับเตรียมจะแยกทางตั้งแต่ต้น เพราะไม่มีใครนึกถึงค่าใช้จ่ายส่วนรวมในครอบครัวเลย แล้วจะไป แต่งงานด้วยกันทำไม

เพราะฉะนั้น ถ้ามองของฟุ่มเฟือยเป็นของจำเป็นเมื่อไหร่ งบประมาณในบ้านจะขาดแคลนทันที และนั่นคือ ความเห็นแก่ตัว ที่ก่อ ปัญหาการอยู่ร่วมกันตามมาอีกมาก

การแต่งงานไม่ใช่ของล้อเล่น สนุกสนานตามอารมณ์หนุ่มสาว เพราะทันทีที่เริ่มต้นแต่งงาน ความรับผิดชอบ ความเปลี่ยนแปลง ความ อดทน และความเสียสละ จะตามมาทันที

ดังนั้น คนที่คิดจะแต่งงานต้องคิดให้ดีในสองเรื่องนี้ว่า **คู่ชีวิต** ของตนเองมีความพร้อมแค่ไหน คือ

๑) คู่ชีวิตของเราสามารถฝากผี ฝากไข้ ฝากชีวิตไว้ด้วยกันได้ หรือไม่

๒) คู่ชีวิตของเรามีความรู้ ความสามารถ และความดีมากกว่า ที่จะเลี้ยงครอบครัวให้สุขสบาย เลี้ยงลูกหลานให้เป็นคนดีได้หรือไม่

เพราะสองเรื่องนี้คือความเสียสละขั้นพื้นฐานของการเป็นครอบครัว ส่วนมากเดี๋ยวนี้เวลาแต่งงานกัน จะแต่งงานกันตามความต้องการ ส่วนตัว มากกว่าจะมาคำนึงถึงเหตุผลสองข้อนี้ ทำให้พอแต่งงานมาแล้ว จึงต้องมาเจอปัญหาต่างๆ นานามากมาย บางรายรุนแรงถึงกับลงไม้ ลงมือฆ่าแกงกันก็มี

สำหรับใครที่ยังไม่ได้แต่งงาน หรือกำลังเตรียมจะแต่งงาน ต้อง พิจารณาให้มากกว่า เมื่อสามีภรรยาแต่งงานกันมาแล้ว ชีวิตนี้ต้องพึ่งกันได้ ถึงคราวป่วย คราวแก่ ต้องดูแลกันได้ การแต่งงานจึงเป็นเรื่องที่ต้องพึ่ง ความเสียสละต่อกันและกันอย่างยิ่ง

ยิ่งกว่านั้น ก็คือ เมื่อถึงคราวให้กำเนิดลูกขึ้นมา ทั้งสามีและภรรยาจะต้องเสียสละต่อกันและกันเพิ่มขึ้นไปอีก เพราะตรงนี้เป็นเรื่องของ การให้เวลาลูก ซึ่งทั้งสองฝ่ายต้องเตรียมตัวมาก่อนแต่งงานแล้ว

คนที่พร้อมจะเป็นพ่อแม่คน เขาจะพิจารณาตัวของเขาเองว่า เราเองก็มีความรู้ ความสามารถ และความดีที่ได้จากการฝึกฝนตนเองมาตลอดชีวิต เนื่องจากเราเองก็ต้องตาย ในยามแก่ชรา เราก็ต้องได้คนดีมาดูแล ถ้าจะแต่งงานมีครอบครัว ก็ต้องเอาความรู้ ความสามารถ และความดีของเราที่มีมาสร้างทายาทดีๆ เกิดมาในโลกนี้ แล้วเราก็ถ่ายทอดความรู้ ความดีให้แก่เขา เขาจะได้สามารถยืนหยัดอยู่ในโลกนี้ได้ต่อไป

การแต่งงานไม่ใช่เรื่องความสุขทางเนื้อหนังมังสา ของพวกนี้มันไม่จริงจังยั่งยืน แต่เพราะส่วนมากมุ่งเอาความเอร็ดอร่อยทางเพศ ถึงได้หย่าร้างกันเป็นว่าเล่น เพราะของพวกนี้ไม่ได้เฉพาะในวัยหนุ่มสาว

พื้นฐานการใช้ชีวิตหลังแต่งงาน ต้องอาศัยความเสียสละต่อกัน และกันอย่างมากมาย ถ้าเห็นแก่ตัวกันเมื่อไหร่ เดี่ยวได้ฆ่า ได้แกง ได้หย่าร้างกันทุกที

การเสียสละในฐานะคู่ชีวิตนี้ เป็นการเสียสละเพื่อการดูแลทั้งทางกายและทางจิตใจ คือ **เลี้ยงกายและเลี้ยงใจ**ให้ดี แล้วชีวิตแต่งงานจะไม่มีข่าแกงกัน

เลี้ยงกาย คือ การใช้เงินทองในครอบครัว พึ่งจับจ่ายใช้สอยเพื่อคนส่วนรวมในบ้านเป็นหลัก แบ่งปันกันกิน แบ่งปันกันใช้ เสียสละความสุขสบายส่วนตัว

เลี้ยงใจ คือ การรู้จักถนอมน้ำใจกัน ในยามปกติ รู้จักให้กำลังใจกัน ในยามเผชิญอุปสรรค รู้จักเตือนสติห้ามปรามกันในยามประมาท และมี

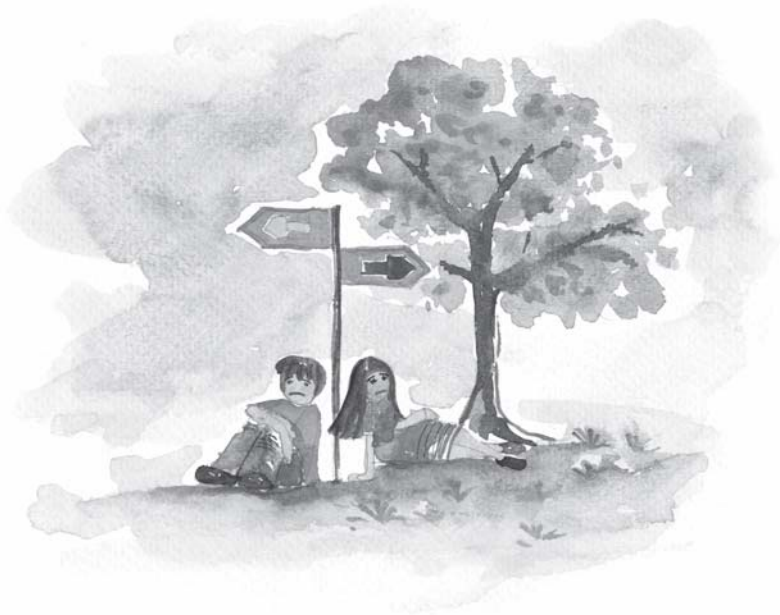
ความซื่อสัตย์ต่อกันและกันอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

คู่ชีวิตที่เลี้ยงกายและเลี้ยงใจมาด้วยกันอย่างนี้ ย่อมมีแต่การเสียสละเพื่อส่วนรวม ทั้งสละสิ่งของ สละความสะดวกสบาย สละอารมณ์ที่บูดเน่า บรรยากาศที่ดีๆ ประรองสามัคคี จึงมีอยู่มากมายในครอบครัว

ดังนั้น ครอบครัวจะมีรากฐานมั่นคงอยู่ได้ คนในบ้านจะต้องมี **จาคะ เป็นนิสัยที่ ๔**

จากฆราวาสธรรมทั้ง ๔ ข้อนี้ ใครก็ตามที่กำลังคิดจะมีคู่ครอง กำลังจะแต่งงาน กำลังสร้างครอบครัว หรือกำลังมีปัญหาคู่ครอง ต้องยึดหลัก **ฆราวาสธรรม คือ สัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ เป็นหัวใจของครอบครัว** เป็นหัวใจสำคัญที่สมาชิกในครอบครัวจะต้องมีอยู่ประจำตัว รากฐานครอบครัวจึงสามารถวางได้มั่นคงตั้งแต่เริ่มแรก แล้วปัญหาต่างๆ ในครอบครัว ทั้งปัญหาความหวาดระแวง ปัญหาความงี่เง่าไม่ทันโลกทันคน ทั่นกิเลส ปัญหาความเบียดเบียนกันเอง ปัญหาความเห็นแก่ตัว ก็จะไม่เกิดขึ้นในครอบครัวอย่างแน่นอน หัวใจของครอบครัวย่อมยังคงเด่นอยู่ต่อไป

การปรับแก้ประคองชีวิตคู่

การฝึกฝนควบคุมอารมณ์ของตนเองมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ถือเป็นพื้นฐานสำคัญของการปรับแก้ประคองชีวิตคู่ให้อยู่ร่วมกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง แต่ถ้าทั้งสองฝ่ายไม่เคยฝึกการควบคุมอารมณ์ของตนเองมาก่อน การยกระดับคุณธรรมในจิตใจหลังการแต่งงานย่อมไม่เกิดขึ้น และจะแปรสภาพออกไปในทางทำร้ายจิตใจกันและกันด้วยคำพูดไม่ดีต่างๆ นานา และในที่สุดต่างฝ่ายย่อมอดทนอารมณ์ของอีกฝ่ายไม่ได้ การ

หย่าร้างย่อมเกิดขึ้นได้ในตอนจบ การฝึกฝนควบคุมอารมณ์ในจิตใจของตนเองไม่ให้เป็นคนเจ้าอารมณ์มาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน คือหนทางป้องกันการหย่าร้างได้อย่างดีที่สุด

หลักคิดก่อนแต่งงาน

เรื่องเก่าแก่ที่ไม่ว่าอายุโลกจะผ่านไปอีกกี่ล้านปีก็ตาม เมื่อสามีภรรยาแต่งงานร่วมชีวิตกันแล้ว เรื่องที่คนสองคนจะไม่กระทบกระทั่งกันเองเป็นไม่มี หรือเรื่องที่คนสองคนจะไม่กระทบกระทั่งกับญาติพี่น้อง ในวงศ์ตระกูลของทั้งสองฝ่ายนั้นก็เป็นไม่มี ถึงอย่างไรก็ต้องมีการกระทบกระทั่งอย่างแน่นอน

สิ่งที่ต้องคิดก็คือ ถ้าสองฝ่ายไม่เคยฝึกการควบคุมอารมณ์ตนเองมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ถึงเวลากระทบกระทั่งกันจะหนกันเองไม่ได้แล้วบ้านหลังนั้น ครอบครัวนั้น ตระกูลนั้น ก็จะมีเรื่องร้อนหู ร้อนตา ร้อนใจ แยกแยกภายในอยู่เป็นระยะๆ หากความสงบในชีวิตไม่เจอ

แต่ถ้าทั้งสามีและภรรยาฝึกการควบคุมอารมณ์ตนเองมาอย่างดี ตั้งแต่ก่อนแต่งงาน พอถึงคราวที่ต้องกระทบกระทั่งกันขนาดไหน ก็ยังรักษาอารมณ์ไว้ได้ ไม่มีติดค้างใจอะไรกับใครกันข้ามวันบรรยากาภายในบ้าน ในครอบครัว ในวงศ์ตระกูลก็จะมีจุดเริ่มต้นของความร่มเย็น เพราะต่างคนก็ต่างพยายามกำจัดนิสัยไม่ดีของตัวเองให้หมดไป แล้วนำแต่สิ่งดีๆ จากคุณธรรมภายในมาถ่ายทอดให้แก่กันและกัน การยอมรับในความดีของกันและกันย่อมเกิดขึ้นเป็นธรรมดา และนั่นย่อมกลายเป็นความมั่นคงของครอบครัว ความเชิดหน้าชูตาของวงศ์ตระกูลทั้งสองฝ่ายไปทั่วสังคม

แน่นอนว่าการที่ใครจะควบคุมอารมณ์ตนเองได้ต้องฝึกตัวเองมา

อย่างดีตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ปู่ย่าตาทวดท่านผ่านสิ่งเหล่านี้มาก่อน ท่านจึงให้หลักคิดมุมมองเรื่องการแต่งงานไว้ ดังนี้

คนที่รู้ตัวว่าหักห้ามความอยากแต่งงานไม่ไหว จำเป็นต้องสร้างองค์ประกอบ ๔ ประการนี้ให้เกิดขึ้นก่อน เพื่อเป็นหลักค้ำยันชีวิตแต่งงานให้อยู่ได้ตลอดรอดฝั่ง นั่นคือ

- ๑) ต้องพึ่งตนเองให้ได้ก่อน
- ๒) ต้องมีหลักการคัดเลือกคนมาเป็นคู่ชีวิต
- ๓) ต้องมีพี่เลี้ยงในการประดับประดาชีวิตคู่
- ๔) ต้องรู้จักขัดเกลาจิตใจให้งาม

ปู่ย่าตาทวดท่านกำชับว่า ผู้ที่คิดจะแต่งงาน ต้องสร้างองค์ประกอบ ๔ อย่างนี้ให้เกิดขึ้นก่อน แล้วจึงค่อยแต่งงาน จึงจะสามารถรับมือกับหน้าที่และการทำงานที่ตนเองต้องรับผิดชอบหลังแต่งงานได้ เพราะเมื่อรู้ตัวก่อนเช่นนี้ จะได้เตรียมความรู้ ความสามารถ และความดีในการเป็นสามีและภรรยาที่ดี เป็นลูกเขยและลูกสะใภ้ที่ดี และเป็นพ่อแม่ที่ดีของลูก แล้วการมาแต่งงานร่วมชีวิตกัน ผักชีชีวิตกัน ก็จะเป็นการยกระดับความรู้ ความสามารถ และความดีให้แก่กันและกัน การครองรักจึงจะสามารถไปได้ตลอดรอดฝั่งอย่างที่คาดหวังกันเอาไว้

ดังนั้น จากนั้นไปจะเป็นการเล่าถึงเหตุผลแต่ละข้อว่าทำไมการแต่งงาน จะต้องมียุทธศาสตร์ ๔ อย่างนี้ครบถ้วน จึงสามารถครองรักกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ความคาดหวังจากการแต่งงาน

ปู่ย่าตาทวดท่านให้เหตุผลอย่างตรงไปตรงมาว่า อันที่จริงแล้ว คนเราที่มาแต่งงานกันนี้ ก็เพราะว่า**ขาดความมั่นใจในตนเอง** ไม่แน่ใจว่าจะ

ยืนหยัดด้วยน้ำพักน้ำแรงของตนเองได้ เมื่อขาดความมั่นใจว่าจะพึ่งตนเองได้ ก็เกิดความหวังขึ้นมาว่า ต้องหาคนอื่นมาเป็นที่ยึดที่พึ่งให้แก่ชีวิตของตนเองในเรื่องนั้นเรื่องนี้

บางคนแต่งงานไป ก็เพราะแอบคาดหวังว่า เขาทำดีกับตนอย่างนั้นอย่างนี้ และตนเองก็จะตอบแทนเขาอย่างนั้นอย่างนี้ แต่เอาเข้าจริงๆ เขาก็ไม่ได้ทำตามอย่างที่ตนเองคิดตลอด ๒๔ ชั่วโมง และสิ่งที่ตนเองทำให้เขาไปนั้น เขาก็ไม่ได้อยากได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง

บางคนแต่งงานเพราะอยากได้ภรรยาสวย แต่ก็ปรากฏกว่าที่ว่าสวยๆ ก็ไม่สามารถสวยได้ตลอด ๒๔ ชั่วโมง ความสุขทางเนื้อหนังมังสาไม่ได้มีอยู่นาน ถ้าหวังเพียงเรื่องนี้ พอฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดให้เรื่องนี้ไม่ได้ เดี่ยวก็มีเรื่องนอกใจกันอีก

บางคนแต่งงานเพราะหลงเสน่ห์ในมารยาท คิดว่าเขาจะสุภาพอย่างนี้ตลอดเวลา แต่ก็ปรากฏกว่าที่ว่ามารยาทงามๆ ก็ไม่สามารถมารยาทงามได้ ๒๔ ชั่วโมง

เมื่อความคิดของการแสวงหาคู่ครองออกมาในทำนองพึ่งคนอื่นเป็นหลักเช่นนี้ แต่พอเขาเป็นที่พึ่งให้ไม่ได้ จึงต้องทะเลาะเบาะแว้ง ขึ้นโรงขึ้นศาลก็มีให้เห็นอยู่บ่อยๆ จึงมีสำนวนออกมาว่า **“เพราะหวังผิด จึงต้องผิดหวัง”**

ความคิดที่ถูกต้องก่อนจะแต่งงาน ก็คือ **“ตนต้องเป็นที่พึ่งแห่งตนได้”** เพราะเมื่อแต่งงานกันมาแล้ว เรื่องที่จะต้องเป็นที่พึ่งให้คนอื่นนั้นมีความพุดง่าย ๆ ก็คือเรื่องที่ต้องอดทนกันให้ได้ มันมีมากกว่าเรื่องที่ไม่ต้องอดทนกัน ซึ่งต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความดีที่ตนเองมีมาก่อนแต่งงานเป็นหลัก ยิ่งกว่านั้นก็คือ ยังต้องเจองานที่ไม่เคยทำมาก่อนอีกมากมาย ซึ่งไม่รู้ว่าจะได้ผลออกมาดีหรือไม่ดี โดยเฉพาะงานเป็นพ่อ

แม่คน ลูกที่เกิดมาก็ยังพึ่งตนไม่ได้ มีเรื่องต้องพึ่งพ่อแม่หลายเรื่อง แค่ว่าทำอะไรให้ลูกเติบโตมาอย่างคนที่พึ่งตนเองได้ ก็ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ และความดีอีกสารพัดทุ่มเทลงไป

เพราะฉะนั้น คนที่คิดแต่งงานด้วยหวังจะพึ่งคนอื่น จึงเป็นความหวังที่ผิด เพราะคงคิดไม่ถึงว่าเรื่องที่คนอื่นจะพึ่งเรานั้นมีมากกว่าเรื่องที่เราคิดจะไปพึ่งเขาตนเอง

การพึ่งพาตนเอง

คนที่พึ่งพาตนเองได้ คือคนที่มีความรู้ ความสามารถ และความดีเป็นที่พึ่งให้แก่ตนเองได้ ซึ่งโดยสรุปแล้ว เขาต้องมีฆราวาสธรรม

คนมีฆราวาสธรรม ย่อมมีนิสัย ๔ อย่างประจำตัว

หนึ่ง เป็นคนมีนิสัยรักรับผิดชอบ คือ ทำสิ่งใดแล้ว ต้องทำให้ดีที่สุด ทั้งคุณภาพ เวลา งบประมาณ และการดูแลจิตใจคน

สอง เป็นคนมีนิสัยรักการฝึกฝนพัฒนาตนเอง คือ ศึกษาค้นคว้า วิชาการความรู้ต่างๆ เพื่อนำมาพัฒนาความรู้ ความสามารถ และความดีของตนเองให้เกิดความก้าวหน้าอยู่เสมอ

สาม เป็นคนมีนิสัยเข้มแข็งอดทน คือ เป็นคนที่ทำอะไรแล้วสามารถอดทนต่ออุปสรรคต่างๆ ได้จนกระทั่งงานสำเร็จ ไม่ว่าจะดินฟ้าอากาศที่ไม่เอื้ออำนวย ความเจ็บไข้ได้ป่วย ความกระทบกระทั่งระหว่างคนด้วยกัน หรือแม้แต่สิ่งร้ายยวนจิตใจให้ลุ่มหลง ยากต่อการฝึกใจก็สามารถอดทนไว้ได้

สี่ เป็นคนมีนิสัยเสียสละไม่เห็นแก่ตัว คือ เป็นคนที่ทำอะไรแล้วนึกถึงความอยู่รอดของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ไม่ว่าจะเป็นการยอมสละสิ่งของของตนเองให้แก่ผู้อื่นที่จำเป็นกว่า การสละความสะดวก

สบายมาดูแลส่วนที่คนในบ้านไม่อยากจะรับผิดชอบ การสละอารมณ์เหน็บ
นูดที่มีต่อคนอื่นออกไป เพื่อรักษาบรรยากาศภายในบ้านให้ดี สิ่งเหล่านี้
ต้องเสียสละความเป็นส่วนตัวเพื่อส่วนรวมทั้งสิ้น และต้องมีติดตัวตั้ง
แต่อยู่กับพ่อแม่ของตนเองมาก่อนแล้ว ไม่อย่างนั้นออกมาเป็นที่พึ่งให้
คนอื่นไม่ได้

คนที่มีฆราวาสธรรม หรือนิสัยดี ๆ ๔ ประการนี้เท่านั้น ถึงจะเป็น
ที่พึ่งให้ตนเองได้ เป็นความคาดหวังของคนอื่นได้ และเป็นหลักให้แก่
ครอบครัวได้ ผิดจากนี้ไปไม่มีทางทำได้

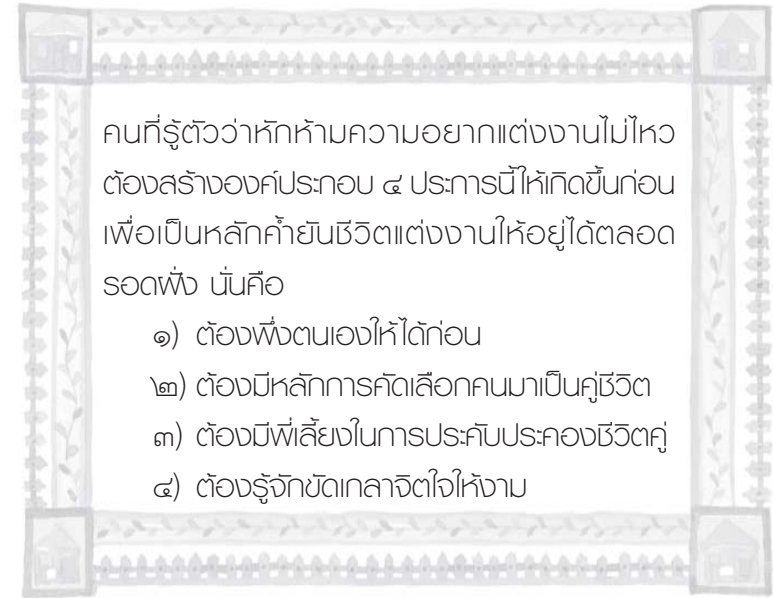
ความงามสี่ระดับ

เมื่อปุ๋ยาตาหวดสอนให้รู้จักการพึ่งตนเองแล้วท่านยังสอนต่อไปอีก
ว่า ถ้าหากใครหักห้ามใจในการมีคู่ครองไม่ไหว ก็ต้องรู้จักวิธีคัดเลือก
คนมาเป็นพ่อแม่ของลูกเราด้วย

ตามปกติของคนเรานั้น จะตัดสินคนกันแค่ความงามภายนอก
เจาะลึกไปไม่ถึงความงามในจิตใจ แต่ปุ๋ยาตาหวดสอนให้ดูไปถึงภายใน
จิตใจ ท่านจึงแบ่งความงามของคนเป็น ๔ ระดับ

ระดับที่ ๑ งามอาภรณ์ คือ งามด้วยเครื่องแต่งตัว เครื่องแต่งหน้า
ทาปาก การไว้ทรงผม สีสันเสื้อผ้า ตามแต่สมัยนิยม ความงามชนิดนี้
เป็นความงามชั้นนอกสุด ไม่ช้านานก็ล้าสมัย หหมดความนิยมชมชอบ
เป็นความงามที่สามารถซื้อหาหรือหยาบยืมกันมาได้

ระดับที่ ๒ งามร่างกาย คือ งามด้วยรูปร่าง ผิวพรรณ ใบหน้า ทรง
ผม นิ้วมือ ฯลฯ เป็นความงามที่ประจำตัวแต่ละบุคคล หยาบยืมกันไม่ได้
แต่ก็ไม่จีรังยั่งยืน มีแต่เพียงชราไปตามวัย และไม่ได้หลักประกันว่าคน
นั้นเป็นคนดีหรือคนชั่ว

คนที่รู้ตัวว่าหักห้ามความอยากแต่งงานไม่ไหว
ต้องสร้างองค์ประกอบ ๔ ประการนี้ให้เกิดขึ้นก่อน
เพื่อเป็นหลักค้ำยันชีวิตแต่งงานให้อยู่ได้ตลอด
รอดพ้น นั่นคือ

- ๑) ต้องพึ่งตนเองให้ได้ก่อน
- ๒) ต้องมีหลักการคัดเลือกคนมาเป็นคู่ชีวิต
- ๓) ต้องมีพียงเสียในการประคับประคองชีวิตคู่
- ๔) ต้องรู้จักขัดเกลาจิตใจให้งาม

ระดับที่ ๓ งามมารยาท คือ งามด้วยกิริยาจาในการวางตัวให้
เหมาะสมกับบุคคลอื่นๆ เช่นเป็นคนรู้จักอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ
พูดจาไพเราะ ยิ้มแย้มแจ่มใส เป็นที่ผูกใจผู้คนไว้ได้ง่าย แต่ทว่ามารยาท
เหล่านี้ ถ้าไม่ได้ออกมาจากความจริงใจ ก็กลายมาเป็นความเสแสร้ง
แก่งแย่งกันได้ ดังคำโบราณกล่าวเตือนไว้ว่า **“ปากปราศรัย น้ำใจเชือดคอ”**
หรือ **“หน้าเนื้อใจเสือ”** หรือ **“ปากหวานกันเบรียว”**

ระดับที่ ๔ งามจิตใจ คือ งามด้วยความดีที่มีอยู่ประจำใจ ซึ่งจะ
แสดงออกมาผ่านทางความรับผิดชอบในด้านต่างๆ ที่เขามีอยู่ประจำตัว
โดยจะสังเกตความรับผิดชอบของเขาได้จาก ๓ เรื่องนี้เป็นพื้นฐาน คือ

๑) การใช้สอยปัจจัย ๔

๒) กิจวัตรประจำวัน

๓) งานการที่ตนเองทำอยู่

การสังเกตนิสัยคนผ่าน ๓ เรื่องนี้ จะเป็นตัวบ่งบอกว่าเรามีนิสัย
รับผิดชอบ หรือมั่งง่าย คนที่มีความรับผิดชอบเท่านี้ ถึงจะเป็นคนที่มี
จิตใจงามด้วยศีลธรรม โดยเฉพาะการมีฆราวาสธรรม อันประกอบด้วย
สังกะระ ฆมะ ขันตี จาคะ เป็นธรรมประจำใจของคนๆ นั้นนั่นเอง

การมีความรักกับใครสักคนหนึ่งจะดูเพียงงามอาการ งามรูปร่าง
งามมารยาทไม่ได้ แต่เพราะชีวิตหลังแต่งงานนั้น สิ่งที่ต้องใช้ในการอยู่
ร่วมกันเป็นครอบครัวก็คือ ศีลธรรมประจำใจที่แสดงออกมาในรูปนิสัยดี ๆ
ประจำตัว เป็นหลักสำคัญที่สุดในการครองเรือน

ความสำคัญของที่ปรึกษาเรื่องชีวิตคู่

เมื่อความงามของคนเรานั้น มี ๔ ระดับ แต่ระดับที่มองออกยาก
ที่สุด คือ **งามจิตใจ** เพราะเป็นเรื่องของศีลธรรมที่ซ่อนอยู่ในตัวบุคคล
การจะมองออกก็ต้องอาศัยผู้ที่มีประสบการณ์ผ่านร้อนผ่านหนาวในการ
ประคับประคองชีวิตคู่มาก่อน พุดง่าย ๆ คือ การสร้างครอบครัว ก็ต้องมี
“ครู” หรือ **“พี่เลี้ยง”** ผู้ให้คำปรึกษาแนะนำในเรื่องครอบครัว

โบราณเวลาใครจะแต่งงานกัน ต้องมีการตั้ง **“เฒ่าแก่”** ไปสู่ขอ แม้
สมัยนี้ก็ยังมีอยู่ แต่เดี๋ยวนี้คนที่จะทราบถึงความหมายและหน้าที่ของ
เฒ่าแก่อย่างแท้จริงนั้นไม่ค่อยมีคนทราบกันแล้ว

“เฒ่าแก่” หมายถึง **ผู้มีคุณธรรมมากจนกระทั่งใครๆ ก็ยอมรับ**

ผู้ที่จะเป็นเฒ่าแก่ได้ แนนอนเลยว่าท่านจะต้องมีคุณธรรมมาก
จนกระทั่งใครๆ ก็ยอมรับ และการที่ท่านมีคุณธรรมมากขึ้นมาได้ ก็

เพราะการแต่งงานของท่านประกอบด้วยองค์ประกอบของการครองเรือนทั้ง
๔ ข้ออยู่ครบถ้วน นั่นก็คือ

๑) ท่านต้องมีฆราวาสธรรมอยู่ในตัวมากๆ มิฉะนั้น ท่านย่อม
ไม่สามารถเป็นหลักที่พึ่งให้แก่ตนเองและครอบครัวได้

๒) ท่านต้องมองนิสัยคนออก โดยสังเกตบุคคลนั้น ผ่านการ
ใช้สอยปัจจัย ๔ กิจวัตรประจำวัน งานที่รับผิดชอบ มิฉะนั้น ท่านคงไม่
สามารถคัดเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกับตนเองและมีคุณธรรมมากพอ
จนใครๆ ในตระกูลก็ยอมรับนับถือท่านและคู่ชีวิตของท่านอย่างเต็มหัวใจ

๓) ท่านต้องมีครูชีวิต หรือพี่เลี้ยงที่ดีคอยให้คำแนะนำการ
ครองเรือน การประคับประคองชีวิตคู่มาก่อน มิฉะนั้น ท่านย่อมไม่
สามารถครองคู่กันได้ยาวนาน

๔) ท่านต้องเป็นนักฝึกฝนอบรมตนเอง จนกระทั่งสามารถยก
ระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงส่งขึ้นตามลำดับ มิฉะนั้น ท่านจะไม่มีความรู้
ความสามารถ และความดีมารับผิดชอบหน้าที่การงานต่างๆ หลังชีวิต
แต่งงาน ซึ่งเป็นเรื่องใหญ่ ทั้งต้องควบคุมตัวเองและต้องดูแลจิตใจคน
จำนวนมาก ถ้าหากระดับศีลธรรมในจิตใจไม่มากพอ โดยเฉพาะความมี
เมตตาและความมีน้ำใจเสียสละเพื่อส่วนรวม ท่านย่อมไม่สามารถประ
คับประคองครอบครัวและวงศ์ตระกูลให้ตลอดรอดฝั่ง และก้าวมาถึง
การยอมรับของสังคมในจุดนี้ได้

การที่ท่านมีคุณธรรมมาก สามารถเป็นหลักให้แก่ลูกหลานวงศ์
วานว่านเครือได้ เพราะท่านฝึกตนเองและสร้างครอบครัวบนพื้นฐาน
องค์ประกอบ ๔ ประการดังกล่าวนี้เอง

เพราะฉะนั้น การครองเรือนครองรักจำเป็นต้องมีที่ปรึกษาให้คำ
แนะนำตั้งแต่การคัดเลือกคู่ครองที่เหมาะสม การทำหน้าที่ของสามี-

ภรรยาที่ดี การทำหน้าที่ลูกเขย-ลูกสะใภ้ที่ดี การทำหน้าที่พ่อแม่ต่อลูกที่ดี การทำหน้าที่ญาติที่พึงปฏิบัติต่อญาติพี่น้องของทั้งสองฝ่ายให้ดี การทำหน้าที่ในด้านการงานอาชีพที่ดี และอีกสารพัดหน้าที่ที่ต้องมีจากการเข้าสู่สังคม ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ต้องมี “**เมตตาแก่**” คอยแนะนำชี้แจงทิศทางที่ถูกต้อง ชีวิตครอบครัวจึงจะสงบสุขและอยู่ร่วมกันไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ดังนั้น การครองเรือนครองรัก ไม่สามารถขาด “**เมตตาแก่**” คือ **ผู้ใหญ่ที่มีคุณธรรมสูง** คอยเป็นที่ปรึกษาแนะนำ และขัดเกลานิสัยใจคอของทั้งสองสามีภรรยาได้ ขาดเมื่อไหร่การประคับประคองครอบครัวจะผิดทิศผิดทางเมื่อนั้น

ธรรมะที่ทำให้จิตใจงาม

หลังจากที่เราผ่านการทำความเข้าใจในองค์ประกอบทั้งสามข้อแรกไปแล้ว ชีวิตคู่อีกก้าวมาถึงจุดที่ต้องยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงขึ้น และหนักแน่นมั่นคง เพราะหากสามีภรรยาขาดหลักศีลธรรมในการอยู่ร่วมกันแล้ว ย่อมไม่สามารถทำให้ความรักที่มีต่อกันยั่งยืนยาวนานต่อไปได้ เพราะหัวใจของครอบครัว ก็อยู่ที่ศีลธรรมที่เป็นหลักประจักษ์ใจของสองสามีภรณยานั้นเอง

เมื่อตอนก่อนแต่งงาน ก็เป็นช่วงที่เราฝึกตนเองให้เป็นคนที่พึ่งตนเองได้ ฟูย่าตาทวดได้นำเอาขรรษาธรรมเป็นบทฝึกให้แก่เรา ครั้นเมื่อแต่งงานมีครอบครัวแล้ว ก็ยังต้องฝึกขรรษาธรรมให้สูงส่งยิ่งขึ้นไป คุณธรรมในข้อขรรษาธรรมที่ใช้บ่อยที่สุดและมีผลต่อการประคับประคองชีวิตคู่อย่างมากที่สุด ก็คือ “**ขันติ**” และ “**จาคะ**”

แต่ “**ขันติ**” ในเที่ยวหลังจากแต่งงานไปแล้วนี้ ก็เป็นการยกระดับขันติที่เน้นหนักไปในเรื่องของ **ความอดทนต่อการกระทบกระทั่ง** พุดง่ายๆ คือ **ต้องทนข้อเสียของคนอื่นให้ได้** เพราะสถานการณ์ที่ไปอยู่ร่วมกันหลัง

แต่งงานนั้น มีหน้าที่และภาระงานที่ต้องรับผิดชอบต่อกัน การส่งเคราะห์ญาติพี่น้องข้างเคียงอีกมากที่ต้องดูแล ซึ่งต้องอดทนกับสารพัดคนที่อยู่ในตระกูลของทั้งสองฝ่ายให้ได้ การอดทนตรงนี้ถูกบังคับว่าต้องยกระดับความอดทนให้สูงขึ้นมากกว่าก่อนหลายเท่าตัว ถึงจะประคับประคองตนเองและครอบครัวให้ผ่านไปได้

ส่วน “**จาคะ**” ก็เช่นกัน หลังจากแต่งงานไปแล้ว ก็เป็นการยกระดับจาคะให้แก่กล้ายิ่งขึ้น โดยที่เน้นหนักไปในเรื่อง **ความสละอารมณ์บุญเนาออกจากใจ** ซึ่งก็คือการทำให้ใจให้สงบ พุดง่ายๆ คือ **ต้องขยันนั่งสมาธิ** เพื่อกำจัดความขุ่นข้องหมองมัวที่เกิดจากการกระทบกระทั่งในครอบครัวออกไปให้หมดสิ้น เพราะถึงแม้เราจะไม่ชอบบางคนในครอบครัวของอีกฝ่ายหนึ่งนั้น แต่เราก็ต้องอยู่ร่วมกันให้ได้ ออย่าปล่อยให้ปละละเลยให้กลายเป็นการผูกโกรธกัน ต้องสละอารมณ์ทิ้งไป ออย่าปล่อยให้ขี้ขามขี้โม่งเดี๋ยวจะกลายเป็นการลงมือลงไม้ ก่อเวร จองเวรกันไม่จบไม่สิ้น

จาคะในระดับของการกำจัดอารมณ์ที่เนาบุญภายในจิตใจนี้มีศัพท์ทางพระพุทธศาสนาเรียกอีกอย่างว่า **โสรัจจะ** แปลว่า **ชำระใจให้สงบเสถียร** ดังนั้น เมื่อเจาะจงลงไปในเรื่องของการขัดเกลาจิตใจโดยตรง ฟูย่าตาทวดของเราจึงมักยกเอาเฉพาะ “**ขันติ**” กับ “**โสรัจจะ**” มาเป็นคู่ธรรมะสำหรับขัดเกลาจิตใจให้งาม **เป็นการย่อความเรื่องขรรษาธรรม ลงมาเฉพาะในส่วนของการควบคุมจิตใจ**

คนเรานั้น เมื่อตนต้องอดทนแล้ว ก็ต้องพยายามทำให้สงบด้วยความอดทนนั้นเมื่อการในลักษณะเหมือนภูเขาไฟอัดอั้นไว้ข้างใน **แม่ทนแทบไม่ไหว แต่ก็ต้องทนให้ได้**

ส่วนโสรัจจะเป็นการดับความครุกรุ่นพร้อมระเบิดของภูเขาไฟภายในให้เย็นลง ด้วยการหาอุบายต่างๆ ที่จะมาสงบใจ ซึ่งไม่มีอุบายใด

เกินกว่าการตัดใจจากเรื่องราวหุ่นขี้ผึ้งด้วยการหลับตาทำภาวนา ปล่อยวาง ความขุ่นข้องหมองมัว ไม่คิด ไม่สนใจเรื่องกระทบกระทั่งที่ผ่านมา

คนเรานั้น เมื่อใจสงบแล้ว ก็จะไม่รู้สึกต้องอดทนอะไร กิริยา วาจาที่แสดงออกมาก็ย่อมสงบเสถียรตามไปด้วย เหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น เมื่อเป็นเช่นนั้น ใครที่ได้เข้าใจ ก็จะมีความรู้สึกเย็นใจ เพราะสัมผัสได้ถึงจิตใจที่งดงามด้วยความสงบเป็นปกติ ความสงบเย็นของใจที่แผ่ผ่าน ออกมาสู่ภายนอกนี้เอง ย่อมชนะใจทุกคน

ดังนั้น การยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงขึ้นได้ ต้องอาศัยคุณธรรมหลัก ๒ ประการนี้เป็นสำคัญก็คือ **ขันติ** กับ **โลภจจะ** ซึ่งเรียกว่า **ธรรมอันทำให้จิตใจงาม**

คาถาป้องกันการหย่าร้าง

เมื่อเราศึกษามาถึงหัวข้อนี้ สิ่งที่น่าพิจารณาคือสิ่งที่ปุญญาตาทวดท่านมองต่อไป ก็คือทำอย่างไร “**ขันติ**” กับ “**โลภจจะ**” จะงอกเงยขึ้นมาในใจได้ ท่านจึงได้นำหลักธรรมชุดนี้มาบัญญัติเป็นคำอุปมาในภาคปฏิบัติไว้เป็นคาถา ๔ ประการ ดังนี้ คือ

คาถาที่ ๑ ตาเหมือนตาไม้

คาถาที่ ๒ หูเหมือนหูกระต่าย

คาถาที่ ๓ กายเหมือนผ้าเช็ดเท้า

คาถาที่ ๔ ใจประดุจแผ่นดิน

การที่ปุญญาตาทวดท่านสามารถนำเอาสิ่งรอบตัวมาอธิบายเป็นธรรมะ เพื่อเป็นบทฝึกการทำจิตใจงามด้วยความสงบเย็นได้นั้น แสดงให้เห็นว่า ศีลธรรมในจิตใจของท่านมีความสูงส่งเหลือเกิน โดยท่านให้เหตุผลของ

แต่ละอุปมาไว้ดังนี้

๑) **ตาเหมือนตาไม้** หมายถึง การเลือกดูแต่ในสิ่งที่ควรดู ไม่ดูในสิ่งที่ทำให้ร้อนใจ ไม่คอยเอาตาไปสอดส่องดูเห็น เพื่อจ้องจับผิด ความฉิบหายเดือดร้อนของผู้อื่น มานินทาลับหลังกันอย่างสนุกปาก เพราะจะพาให้ใจเก็บแต่เรื่องร้อนนอกร้อนใจเต็มไปหมด และคิดสิ่งดีๆ มีประโยชน์ต่อชีวิตไม่เป็น

ปุญญาตาทวดท่านนำอุปมานี้มาจากการมองเห็น “**พะอง**”

พะอง คือ ไม้ไผ่ป่าตัดแขนงให้ยาวพอที่เท้าจะเหยียบขึ้นลงได้ สำหรับผูกพาดขึ้นต้นไม้ต่างบันได ถ้าต้นไม้สูงมากก็อาจใช้ไม้ไผ่หลายลำผูกต่อๆ กันขึ้นไป

ชาวบ้านที่อยู่ในดงตาล จะรู้จักประโยชน์ของพะองดีว่าสามารถใช้เป็นบันไดสำหรับขึ้นต้นตาลสูงๆ ได้

การทำพะองนั้น ชาวบ้านจะตัดลำไม้ไผ่ยาวๆ มา แต่ไม่รัดตาไม้ไผ่เพื่อออกไป จะตัดเฉพาะแขนงไม้ให้เหลือสั้นๆ ยาวสักคืบกว่าๆ ไว้ตลอดทั้งลำ เพื่อให้เป็นเหมือนขั้นบันไดเหยียบขึ้นไป ดังนั้น ตาไม้ไผ่จึงต้องแข็งแรงมาก มิฉะนั้น ย่อมรับน้ำหนักคนเป็นไม้ไหว

เวลาชาวบ้านจะขึ้นต้นตาล ก็นำพะองวางพาดกับลำต้น แล้วเหยียบแขนงขึ้นไปถึงยอดตาล ถ้าเป็นต้นตาลเพศผู้ก็กรีดยางตาล ใช้กระบอกไม้ไผ่รองน้ำหวานมาทำน้ำตาลโตนด ถ้าเป็นต้นตาลเพศเมียก็เก็บลูกตาล มาคั้นเอาน้ำลูกตาลผสมแป้ง ทำเป็นขนมตาลขายได้

ปุญญาตาทวดท่านมีใจที่จดจ่ออยู่ในธรรมะ ท่านจึงมองเห็นว่า หัวใจสำคัญของพะองอยู่ที่ตาไม้ไผ่ ยิ่งมีความทนทานอย่างดีเยี่ยมมากเท่าไร ความปลอดภัยในการปีนขึ้นไปเอาวัตถุดิบต่างๆ บนยอดตาลลงมาทำประโยชน์ก็มีมากเท่านั้น

ตาของคนเราก็เหมือนกัน ต้องหัดทำตาให้เหมือนกับตาไม้ไฟด้วย เพราะหัวใจสำคัญของกรมมองเห็น คือ **นัยน์ตาของเรานั้น อะไรที่ไม่ควรดูก็อย่าไปดู ไม่เที่ยวไปสอดรู้สอดเห็นเรื่องของชาวบ้านมากนัก ไม่จับผิดเอาเรื่องกับใคร หรือไปทำตาทหวนทอดสะพานให้แก่ใคร เพราะจะกลายเป็นนำเรื่องร้อนตาพาร้อนใจเข้ามาในบ้าน**

คนที่ควบคุมตาของตัวเองได้อย่างนี้ ใจย่อมสงบขึ้นอีกมาก และมีสติอยู่กับตัว เวลาคิดสิ่งใด ก็คิดได้แต่เรื่องที่ดีงาม คำพูดที่ใช้กันในบ้านจึงมีแต่เรื่องที่พาไปสู่ความเจริญก้าวหน้าทางจิตใจให้แก่กันและกัน

ใครที่สำรวจดวงตาได้อย่างที่ปฐาตาทวดแนะนำนี้ ก็ย่อมมีความสามารถในการมองแบบจับถูก ไม่มองแบบจับผิดคิดร้ายในทางใด และไม่สร้างปัญหาสู่สาวตามาอีกด้วย เท่ากับเป็นการป้องกันการกระทบกระทั่งทางดวงตา และประคับประคองใจให้สงบเย็นเป็นปกติไปในตัว

ดังนั้น การควบคุมใจให้สงบผ่านทางตาด้วยการฝึกทำตาเหมือนตาไม้ไฟ จึงเป็นการยกระดับใจให้สูงส่งผ่านทางตาด้วยการฝึกทำตาเหมือนตาไม้ไฟ จึงเป็นการยกระดับใจให้สูงส่ง เป็น**คาถาป้องกันการหย่าร้างเป็นขั้นที่ ๑**

๒) หูเหมือนหูกระต่าย หมายถึง การเลือกฟังในสิ่งที่ควรฟัง ไม่ใช่เอาหูไปคอยตามฟังเรื่องราวความเดือดร้อนเสื่อมเสียของผู้อื่น หรือคอยจ้องจับผิดว่ามีใครมาแอบนินทาหลังหลังบ้าง หรือหากใครมาพูดใส่ความใครให้ฟัง ก็ไม่ใช่หูเบาเชื่อเขาโดยง่าย ควรพิจารณาไตร่ตรองให้รอบคอบ ฟังหูไว้หู หากเห็นไม่มีประโยชน์ก็ควรรีบเปลี่ยนเรื่องสนทนา มิฉะนั้น นอกจากตัวเราจะกลายเป็นคนโหดเขลาเบาปัญญาแล้ว ยังจะติดนิสัยมีนิสัยชอบจับผิดนินทาชาวบ้านจากเขาไปด้วย ซึ่งนับเป็นโทษต่อการเพิ่มพูนคุณธรรมความดีของตัวเองอย่างมหันต์

ปฐาตาทวดของเรา ท่านไม่ยอมทำให้ลูกหลานเป็นคนโหดเขลาเบา

ปัญญา วันๆ ไม่ลงมือทำอะไรให้เป็นขึ้นเป็นอัน ชอบแต่ตะแคงหูจับผิดชาวบ้าน ถ้าเป็นอย่างนี้ไม่มีทางเจริญก้าวหน้าอย่างเด็ดขาด ท่านจึงเตือนด้วยการอุปมาว่า **หูเหมือนหูกระต่ายคือให้รู้จักเลือกฟังแต่สิ่งที่มีประโยชน์ เพื่อให้เกิดความรู้และความดีในจิตใจของตนเอง**

เวลาเราเข้าครัวก็มองเห็นชัดว่า หน้าที่ของหูกระต่ายมีไว้สำหรับหิวหรือแหวน คุณค่าของหูกระต่ายจึงอยู่ที่การทำถูกหน้าที่ของมัน หูคนก็เช่นกัน ไม่ได้มีไว้ฟังเรื่องนินทาว่าร้ายชาวบ้าน เพราะความเดือดร้อนเสียหายของชาวบ้าน ไม่ได้มีส่วนทำให้เราเจริญก้าวหน้าขึ้นแต่อย่างใด

หูของคนเรามีไว้เลือกฟังในสิ่งที่เพิ่มพูนสติปัญญาและคุณธรรมความดีให้แก่ตัวเอง นี่จึงเรียกว่า **ใช้หูถูกหน้าที่**

ดังนั้น เมื่อได้ยินสิ่งใดมาเข้าหู ก็ต้องพิจารณาเลือกฟังให้ดี หากได้ยินแล้วไม่เข้าท่าเข้าที ก็ต้องรู้จักทำหูตัวเองให้เป็นหูกระต่ายเสียบ้าง เรื่องไม่เป็นเรื่องของชาวบ้านจะได้ไม่มารบกวนใจ

บางคนถูกเขาเอาไปนินทา บังเอิญตนเองไปได้ยินเข้าก็โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ จะฆ่าแกงกัน ซึ่งถ้าเราทำหูเป็นหูกระต่ายเสียบ้าง ก็หมดเรื่องไป เรื่องที่นินทาก็จะกลายเป็นลมเป็นแล้งไป

หรือถ้าเขาแอบเอาเราไปด่าลับหลัง เราไปได้ยินเข้า เราก็อย่าไปเอามาเป็นอารมณ์ เขาด่าได้ก็ด่าไป ถ้าเราไม่ไปรับคำด่าเหล่านั้นมาไว้ในใจ คำของเขาก็ต้องคืนไปหาตัวเขาเองนั่นแหละ เพราะเขาตัวเองก็ได้ยินเองคนเดียว

ปฐาตาทวดท่านยังเตือนต่อไปอีกว่า **คนเราถูกด่าแล้วไม่โกรธ อย่าเพิ่งคิดว่าตัวเองเก่ง คนที่เก่งกว่านั้นคือ ชมแล้วไม่ยิ้ม** ใครชมแล้วไม่ยิ้ม มีแต่หนึ่งสูญๆ พิจารณาว่าทำไมเขาถึงมาชมเราและที่เขาชมนั้น ชมถูกหรือผิด คนนี้คือคนเก่งจริงๆ

คนเราทั่วไปพอได้รับคำชมแล้วอดยิ้ม อดบ้ายอไม่ได้ โดยเฉพาะฝ่ายหญิง เพราะว่าเขาชมแล้วอดยิ้มไม่ได้ ถึงได้ยอมไปอยู่กับเขา ลูกถึงได้เต็มบ้านหลานถึงได้เต็มเมือง พอไปได้ยินคำชมว่า น้องจะ น้องจำสวยจริงๆ เลย ก็เลยไปเลี้ยงลูกกันเป็นพรวน ถ้าชมแล้วยังเหยเสียได้ ก็อยู่สบาย ปานนี้ก็ไม่ต้องปวดหัวเรื่องระแวงสามีนอกใจอะไรทั้งนั้น

เพราะฉะนั้น คนที่เก่งจริงๆ คือ คนที่รู้จักพิจารณาเลือกฟังในสิ่งที่ควรฟัง และไม่ฟังในสิ่งที่ไม่ควรฟัง ใจของเขาอย่าอมสงบสุข

ดังนั้น คนที่รู้จักควบคุมใจด้วยการฝึกหุเหมือนหุกระหะเสียบ้าง ย่อมมีใจสงบ เท่ากับยกระดับความงามในใจให้สูงส่งขึ้นอีกระดับ นี่คือคาถาป้องกันการทำร้ายเป็นชั้นที่ ๒

๓) ภายเหมือนผ้าเช็ดเท้า หมายถึง การลงมือทำความดีอย่างหุเมชีวิตเป็นเดิมพันด้วยความสุจริตกาย วาจา ใจ โดยไม่ถือทิฐิมานะใดๆ และไม่มีข้อแม้เงื่อนไขในการทำมาดี

ปุ๋ย่าตายายใช้อุปมาภายเหมือนผ้าเช็ดเท้ามาสอนเรา นี้ เพราะท่านต้องการเตือนให้ได้คิดว่า **คนเราจะทำงานอะไรก็ตาม ต้องเป็นงานสุจริต เมื่อรู้ว่าเป็นงานสุจริตแล้ว ต้องทำงานให้เต็มกำลังความรู้ ความสามารถ และความดี ไม่เป็นคนถือเนื้อถือตัว ไม่มีกลัวความลำบาก หุเมชีวิตเป็นเดิมพันทำให้งานออกมาดีที่สุด**

ปุ๋ย่าตายายที่ท่านตั้งใจฝึกฝนตนเองมาด้วยหลักการนี้ เวลาท่านเล่าถึงประวัติของตัวเอง ถ้อยคำของท่านจึงเปี่ยมด้วยความภาคภูมิใจของท่านอย่างมาก

ยกตัวอย่างเช่น เวลาท่านสอนลูกหลานถึงความสุจริต เนื่องจากตลอดชีวิตท่านทำอะไรก็มีแต่ความสุจริตใจมาโดยตลอด เวลาสอนลูก

หลาน ท่านก็สามารถพูดได้เต็มที่

“ตั้งแต่เป็นเด็กมาแล้ว ถ้าถึงคราวที่ปุ๋ย่าตายายจะต้องไปรับจ้างเขาเทกระโถน ล้างกระโถนก็เอา เพราะมันเป็นอาชีพบริสุทธิ์ แต่จะให้ไปลักขโมยใครเขา หัวเด็ดตีนขาดไม่ยอมทำ จะทำกายอย่างกับผ้าเช็ดเท้า ใครจะโขกจะลับอย่างไรก็ยอมละ เพื่อให้ได้อาชีพที่สุจริต แต่จะให้ไปโกงไปกินเขา ไม่เอาเด็ดขาด”

การทำมาหาเลี้ยงคนในครอบครัว เป็นงานหนัก เพราะแต่ละมื้อๆ ที่ผ่านไป ต้องใช้เงินใช้ทองที่หามาได้ด้วยความยากลำบาก คนที่ถึงเวลาทำงาน ก็หุเมชีวิตจิตใจ ไม่ปน ไม่มีอคติกับใคร ตั้งใจทำงานหาเงินมาอย่างสุจริต ย่อมมีแต่ความภาคภูมิใจในตนเองที่สามารถเลี้ยงครอบครัวด้วยน้ำพักน้ำแรงอันสุจริตได้ **ยอมไม่มีอะไรต้องมาตามตำหนิตนเองในภายหลัง**

ความสงบใจที่เกิดจากการประกอบอาชีพสุจริตนี้ แม้คนอื่นจะมองว่าเป็นอาชีพที่ต้อยต่ำ ก็ไม่มีสิ่งใดที่ต้องละอายใจแม้แต่น้อย มีแต่รู้สึกภาคภูมิใจในชีวิตความสุจริตใจของตนเอง เหมือนกับผ้าเช็ดเท้าที่ตั้งใจทำหน้าที่กำจัดความเปรอะเปื้อนออกไปจากเท้า โดยไม่มีปน ไม่มีรังเกียจ ไม่มีลำเอียงกับใคร คนที่หัวใจให้สงบมาถึงขั้นเอาความซื่อสัตย์สุจริตเป็นหลัก **ไม่ถือเนื้อถือตัวเช่นนี้ แม้มีอาชีพที่ต้อยต่ำ แต่ลูกหลานก็กราบไหว้ได้ด้วยความสนิทใจ**

เพราะฉะนั้น บุคคลที่ตั้งใจทำความดี ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ทำกายเหมือนผ้าเช็ดเท้าได้ จิตใจย่อมมีแต่ความเจริญก้าวหน้าสงบเย็น ไม่มีอิจฉาริษยาใคร มีแต่คุณธรรมภายในที่สูงส่งยิ่งขึ้นไปสามารถกลายเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูกหลานได้อย่างยอดเยี่ยม สมาชิกในครอบครัวย่อมมีแต่ความสุขและภาคภูมิใจที่ตนเองเกิดในตระกูลที่มี

ความสุขจิตเป็นที่ตั้ง

ดังนั้น คนที่ตั้งใจทำความดี ประกอบอาชีพด้วยความสุจริต ไม่ถือเนื้อถือตัวในการทำ ความดี ฝึกกายของตนให้ไม่มีเงื่อนไขในการทำ ความดีเหมือนผ้าเช็ดเท้าได้ เช่นนี้ ย่อมมีแต่ความสงบเย็นใจอยู่ภายใน เป็นความภาคภูมิใจของชีวิตและเป็นบุคคลตัวอย่างของลูกหลานได้ นี่คือการ ปกป้องกันการหย่าร้างเป็นขั้นที่ ๓

๔) **ใจประดุจแผ่นดิน** หมายถึง การรักษาใจให้หนักแน่นมั่นคง ในการทำความดี โดยไม่มีข้อแม้เงื่อนไข และไม่หวั่นไหวต่ออุปสรรคใดๆ ทั้งสิ้น

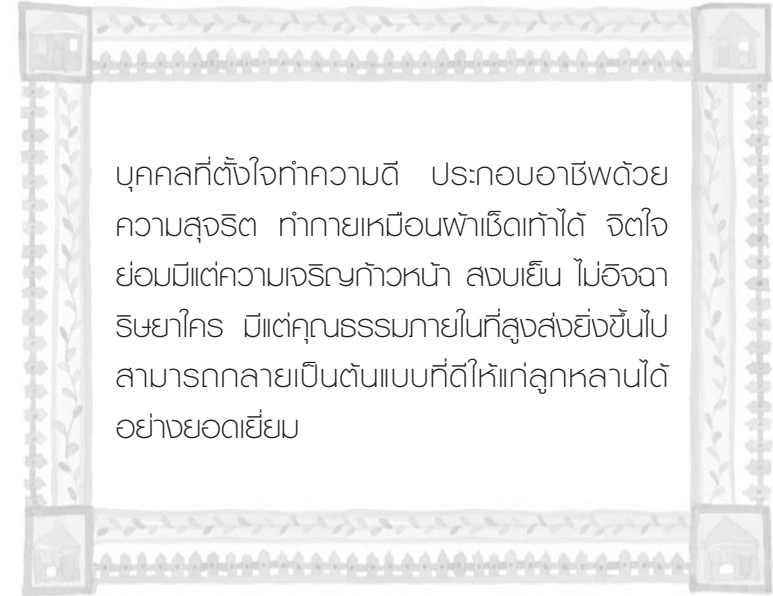
ปู่ย่าตาทวดหยาบขรกรรมะขื่อนขึ้นมาก็เพราะท่านซาบซึ้งใจดีว่า ในชีวิตของคนเรา ทั้งๆ ที่ตั้งใจทำความดีอย่างสุดความรู้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่แต่ก็มีบางครั้งที่ต้องเจอกับปัญหาแรงที่เกินกว่าจะอดทนไหว แต่ก็ต้องอดทนไว้ให้ได้ พุดง่ายๆ คือ **แม่ทนไม่ได้ ก็ต้องทนให้ได้**

จากความจริงในข้อนี้เอง ไม่ว่าจะประสบกับสิ่งที่ชอบใจหรือไม่ชอบใจก็ตาม เมื่อเกิดเป็นมนุษย์แล้ว ต้องหัดทำให้สงบ ไม่หวั่นไหวไปกับความไม่แน่นอนของชีวิต รู้จักตั้งสติให้เป็น เหมือนอย่างกับแผ่นดินที่หนักแน่นไม่หวั่นไหวกับของหอมหรือของเหม็นที่ราดลงไป

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เคยตรัสถึงความสำคัญของการรักษาใจหนักแน่นมั่นคงเหมือนแผ่นดินกับพระราชทานว่า

“แผ่นดินนี้ ใครเอาน้ำหอมไปรดไปราดมัน มันดีใจไหม ไม่ดีใจ มันก็เฉยๆ เอาของเหม็นไปรดไปราด มันก็ไม่ทุกข์ใจ มันเฉยๆ

“ราหุล...เธอทำให้ได้อย่างนั้นแหละ ใครมาทำอะไร เธอก็อย่าไปเอาเรื่องเอาราวกับเขา ตั้งใจปฏิบัติธรรมของเธอไป แล้วเธอจะ

หมดกิเลสได้เร็ว”

นั่นก็หมายความว่า ยิ่งประสบทุกข์มากเท่าไร ยิ่งต้องทำให้สงบหนักแน่น ถ้าเรามีจิตใจที่สงบ ทุกข์มากมายเพียงใดก็กัดกินจิตใจให้ละลายลงไปไม่ได้

ในทำนองเดียวกัน ยิ่งประสบสุขมากเท่าไร ยิ่งต้องทำให้สงบเช่นกัน อย่าดีใจจนหลงใหลจะกลายเป็นหลงลืมตัว คิดว่าวิเศษกว่าชาวบ้าน

เพราะฉะนั้น ในคราวทุกข์และคราวสุขมากเท่าไร ยิ่งต้องทำให้

ให้สงบหนักแน่น เพื่อรับมือกับสิ่งที่เกิดขึ้นตามมาหลังประสบทุกข์ และประสบสุขได้อย่างทันที่

แต่เนื่องจาก ใจของคนเราส่วนใหญ่ไม่เหมือนแผ่นดิน แต่เหมือนขี้ผึ้งลนไฟ มันอ่อนปวกเปียกๆ เกรียดซึ่งได้ง่าย พอเจอความทุกข์ที่ไม่ได้คาดหมาย ไม่ทันตั้งตัว ก็มักจะหมดอาลัยตายอยาก สร้างทุกข์ซ้ำเติมตัวเองเข้าไปอีกสารพัด บางทีก็ประศดประชันชีวิตด้วยการทำชีวิตตนเองให้แยะหนักลงไป ยิ่งเพิ่มความทุกข์ให้กับตัวเองเข้าไปอีก

คนที่ตกอยู่ในภาวะแบบนี้ ย่อมมีความรู้สึกว่ ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกนี้ มันดูสิ้นหวังไปหมด ความเครียด ความกลัวมกลัด ความกดดัน สารพัดต่างๆ ที่ตนเองสร้างขึ้นเองในจิตใจมันโหมกระหน่ำเข้ามาทุกทิศทาง พาใจให้เกิดความทุกข์ทับถมเพิ่มขึ้นไปอีก บางคนถึงกับล้มป่วยอาเจียน โลหิตีออกมาเป็นชามๆ ก็มี และบางคนก็ถึงกับจับแง่คิดผิด ลงมือปลิดชีวิตตัวเองไปก็มี

ปฐยาตาทวดของเรา ท่านไม่อยากให้เราทำใจไม่ได้ในคราวที่เจอกับความไม่แน่นอนของชีวิตอย่างไม่ทันตั้งตัว ท่านจึงได้หาข้อคิดสารพัด มาสอนให้เรารู้จักฝึกจิตใจให้เตรียมพร้อมกับการยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นให้ได้ตลอดเวลา เพราะว่าทุกยุคทุกสมัยมาแล้ว สิ่งที่ไม่แน่นอนในโลกนี้ คือความไม่แน่นอน

ถ้าหากใครไม่หัดทำใจไว้ล่วงหน้า ไม่หัดมองสภาพความจริงของโลกใบนี้ให้ออก พอถึงคราวที่เจอความสูญเสียอย่างไม่คาดคิด จิตใจก็จะอาจรับไม่ไหว ดังนั้น เราจึงต้องฝึกทำใจให้เหมือนแผ่นดินให้เป็นเสียแต่เนิ่นๆ ด้วยการพิจารณาความจริงที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้

สิ่งที่ต้องเตรียมใจก็คือ ถ้าความผิดหวังมาถึงเราแล้วอย่างไม่ทันตั้งตัว ทำให้เกิดความตกใจ หวาดกลัว กลุ้มมกลัด เราก็ต้องพิจารณาถึง

ความเป็นจริงในโลกนี้ว่าไม่มีสิ่งใดจีรังยั่งยืนได้ตลอดกาล มีเกิดขึ้น ตั้งอยู่ และเสื่อมไปเป็นธรรมดา แม้แต่ตัวเราเองนี้ ก็หนีความจริงนี้ไปไม่พ้น

ปฐยาตาทวดท่านชี้แนะหนทางปฏิบัติไว้ว่า คนที่จะทำใจให้หนักแน่นประดุจแผ่นดินได้ ต้องเข้าใจก่อนว่า **โลกมนุษย์ของเราใบนี้มีทั้งสมหวังและผิดหวังเกิดขึ้นตลอดเวลา เพียงแต่ว่าสองสิ่งนี้จะอะไรจะมาถึงเราก่อนหลังเท่านั้นเอง**

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนว่า สิ่งที่ทำให้คนเราสมหวังและผิดหวังในโลกนี้ มีอยู่ ๘ อย่าง เรียกว่า “โลกธรรม ๘” แบ่งเป็นสองฝ่าย ฝ่ายหนึ่งทำให้ “จิตไหว” และอีกฝ่ายหนึ่งทำให้ “จิตหวน”

จิตไหว คือ ความคิดปรารถนาอยากได้สิ่งที่รักและสิ่งที่ชอบใจ

มี ๔ อย่าง ได้แก่

- ๑) **ลาภ** คือการได้ผลประโยชน์ที่ชื่นชอบ เช่น ได้บ้าน ได้รถยนต์ ได้สามี-ภรรยา ได้ที่ดิน ได้เพชรนิลจินดาต่างๆ
- ๒) **ยศ** คือการได้รับตำแหน่ง ฐานะ ได้อำนาจ ได้ความเป็นใหญ่ เป็นโต
- ๓) **สรรเสริญ** คือการได้ยินคำชื่นชม คำยกย่อง คำสดุดีที่คนอื่นให้เรา
- ๔) **สุข** คือได้รับความสบายกาย สบายใจ ได้รับความเบิกบาน ร่าเริง ได้รับความบันเทิงใจ

ทั้ง ๔ อย่างนี้ เป็นสิ่งที่คนทั่วไปชอบ แม้ไม่มีก็คิดหา ครั้นหาได้แล้วก็คิดหวง หวงมากๆ เข้าก็หวง ห่วงมากๆ เข้าก็หึง การที่จิตมีอาการหา-หวง-ห่วง-หึง อย่างนี้ เรียกว่า ใจไหว

จิตหวน คือ ความคิดหวาดหวนกังวลว่าตนเองจะสูญเสีย หรือ

ต้องพบเจอสิ่งที่ไม่ชอบใจ

มี ๔ อย่าง ได้แก่

- ๑) **เสื่อมลาภ** คือผลประโยชน์ที่ได้มาแล้วเสียไป เช่น เสียเงิน เสียที่อยู่ เสียลูกรัก ภรรยาตายจาก
- ๒) **เสื่อมยศ** คือถูกลดความเป็นใหญ่ ถูกถอดออกจากตำแหน่ง ถูกถอดอำนาจ
- ๓) **นินทา** คือถูกตำหนิติเตียน ทั้งที่ต่อหน้าหรือลับหลัง
- ๔) **ทุกข์** คือได้รับความทุกข์ทรมานทั้งทางกายและทางใจ

ทั้ง ๔ ประการนี้ เป็นเรื่องที่เราไม่ชอบ ไม่ปรารถนาจะเกิดขึ้นกับตัวเอง เมื่อยังมาไม่ถึง จิตก็หวังว่ามันจะมา เมื่อมันมาแล้ว ก็ภาวนาว่าเมื่อไหร่จะไปเสียที มันไปแล้วก็ยังหวังกันว่า จะกลับมาอีก

เมื่อชีวิตมนุษย์เรา มีทั้งสิ่งที่ทำให้จิตใจ และจิตหัวอย่างนี้ ปู่ย่าตาทวดจึงได้สอนให้เรารู้เท่าทันกับสภาพความเป็นจริงของสถานการณ์ชีวิตด้วยการทำภาวนาฝึกจิตให้สงบ ไม่หวั่นไหวในโลกธรรม

วัตถุประสงค์ของการฝึกจิตภาวนา ก็เพื่อให้ใจคุ้นเคยกับความสงบภายในเป็นปกติ

เมื่อเราต้องพบกับความเสื่อมลาภ เสื่อมยศ ถูกนินทา ตกทุกข์ได้ยาก จิตก็ไม่หวั่น มีสติค้ำยันใจเอาไว้ได้ และเมื่อเราต้องพบกับความได้ลาภ ได้ยศ ได้สรรเสริญ ได้สุข จิตก็ไม่ไหว มีสติสอนตัวเองไม่ให้ลุ่มหลงไปกับมัน

คนที่ม่สติทั้งยามทุกข์และยามสุขเช่นนี้ เพราะเขาทำภาวนาฝึกจิตให้ใจมั่นคงประคองแผ่นดิน เพราะเมื่อใจสงบแล้วย่อมรู้เท่าทันว่าโลกธรรม ๘ ที่เกิดขึ้นนั้น มันไม่เที่ยง ไม่จริงยั่งยืนอะไร ลามมีได้ก็เสื่อมได้ ยศ

ตำแหน่งใหญ่โต ก็ไม่ใช่ของเราตลอดไป สรรเสริญ นินทา สุข ทุกข์ ทุกคนต้องพบกับมันทั้งนั้นและในที่สุดก็ต้องเสื่อมหายไปเป็นธรรมดาตามกฎไตรลักษณ์

กฎไตรลักษณ์ คือ ความจริงที่เป็นลักษณะประจำตัวของทุกสรรพสิ่งในโลกนี้

ทุกสรรพสิ่งในโลกนี้มีคุณสมบัติในตัวเองทั้งนั้นของคำมีสี่สุกชื่อว่า วาววับ เพชรมีความแข็งแกร่ง กระดาษมีความใสใช้สะท้อนเงาออกมาได้ คนเราก็มีความนึกคิดจิตใจ แต่ไม่ว่าจะสิ่งมีชีวิตหรือไม่มีชีวิตก็ตามล้วนมีลักษณะ ๓ อย่างเหมือนกัน นั่นคือ

๑) **อนิจจัง** หมายถึง **ความไม่เที่ยง** ไม่หยุดอยู่กับที่ มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ ตลอดเวลา เช่น คนเราเมื่อวานกับวันนี้ไม่เหมือนกัน มันเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยๆ เป็นธรรมดา

๒) **ทุกขัง** หมายถึง **ความเป็นทุกข์** ในที่นี้ไม่ได้หมายถึงเป็นทุกข์ ร้องไห้หน้าตาตกเท่านั้น แต่หมายถึงคงอยู่ในสภาพเดิมไม่ได้ ต้องแตกสลายไปเป็นธรรมดา เพราะเมื่อมันไม่เที่ยง ต้องเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ แล้วจุดสิ้นสุดของการเปลี่ยนแปลงก็คือการแตกสลายมลายไป แม้แต่โลกที่เราอาศัยอยู่นี้ ก็มีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ วันหนึ่งก็ต้องแตกดับทำลายไปเป็นธรรมดา

๓) **อนัตตา** หมายถึง **ความไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริงของใคร** หาตัวตนที่แท้จริงไม่ได้ ไม่อยู่ในอำนาจบังคับบัญชาของเรา เช่น เราห้ามความแก่ ความเจ็บ ความตาย ให้เกิดขึ้นแก่เราไม่ได้ แม้แต่ตัวเราที่เราคิดว่าเป็นของเรา เมื่อนำมาแยกธาตุกันจริงๆ แล้ว เราก็พบเพียงเลือดเนื้อ กระดูก เอ็น หนัง และอวัยวะอื่นๆ อีกสารพัดที่ประกอบกันขึ้นมา หาตัวจริงๆ ของเราไม่เจอ มองเห็นเป็นตัวเราอยู่ได้แต่เพียงชั่วคราว พอถึงเวลาก็

มลายหายไป ไม่ใช่ตัวตนที่ยั่งยืนไปตลอดกาล

คนทั้งโลกมองไม่เห็นไตรลักษณ์ในสรรพสิ่ง จึงลุ่มหลงยินดีในร้ายหวั่นไหวไปในโลกธรรม ๘ ประการ จึงต้องตกอยู่ในห้วงทุกข์ตลอดเวลา

แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเห็น ทรงรู้ในความจริงของสรรพสิ่งข้อนี้ดี จึงมาสอนให้ชาวโลกรู้จักการทำภาวนาให้ใจสงบนิ่งเหมือนแผ่นดินที่ไม่หวั่นไหวไปกับโลกธรรมทั้งปวง

เพราะฉะนั้น การที่ปุ่ยาตาหวดสอนให้เรา รู้จักทำใจให้หนักแน่นเหมือนแผ่นดินนั้น ก็เพราะท่านมองโลกและชีวิตมาถึงจุดของความเป็นไตรลักษณ์ คือ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ไม่ใช่ตัวตนที่แท้จริง นี้เอง เพราะโลกธรรม ๘ ประการ ไม่ว่าเราจะได้หรือไม่ได้อย่างไรก็ตาม ตัวของเราเองก็ต้องตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์อยู่ดี สิ่งสำคัญที่สุดในชีวิตเราก็คือ **ต้องฝึกทำใจให้สงบพร้อมพบกับความไม่แน่นอนของชีวิตอยู่ตลอดเวลา** เพราะเมื่อทำใจได้อย่างนี้แล้ว หากเกิดสิ่งใดที่ไม่คาดคิดขึ้นกับชีวิต ก็จะสามารถทำใจได้เป็น ทำสติกลับคืนมาได้เร็ว และสามารถมีชีวิตอยู่ต่อไปได้ในโลกของความเป็นจริง เพราะทั้งสามมี ภรรยา ลูกหลาน ล้วนตกอยู่ในกฎไตรลักษณ์ที่มีความไม่แน่นอนเป็นความแน่นอนเช่นเดียวกับตัวเราทั้งหมดนั่นเอง

คนที่มองเห็นความจริงของชีวิต และเพียรพยายามรักษาใจให้หนักแน่นไม่หวั่นไหวในโลกธรรมได้ เหมือนแผ่นดินไม่สะทกสะท้าน **ไหวในของเหม็น และของหอม** เช่นนี้ ย่อมสามารถยกระดับศีลธรรมในจิตใจให้สูงส่งขึ้นไปได้อีกมาก และนี่คือ **คาถาป้องกันการทำร้ายเป็นขั้นที่ ๔**

สรุป - การประคับประคองชีวิตแต่งงานไปให้ได้ตลอดรอดฝั่งนั้น แท้จริงแล้วเป็นเรื่องของการยกระดับคุณธรรมของตนเองและทุกคนในครอบครัวให้เพิ่มพูนไปด้วยกัน โดยต้องอาศัยองค์ประกอบ ๔ ประการ ได้แก่

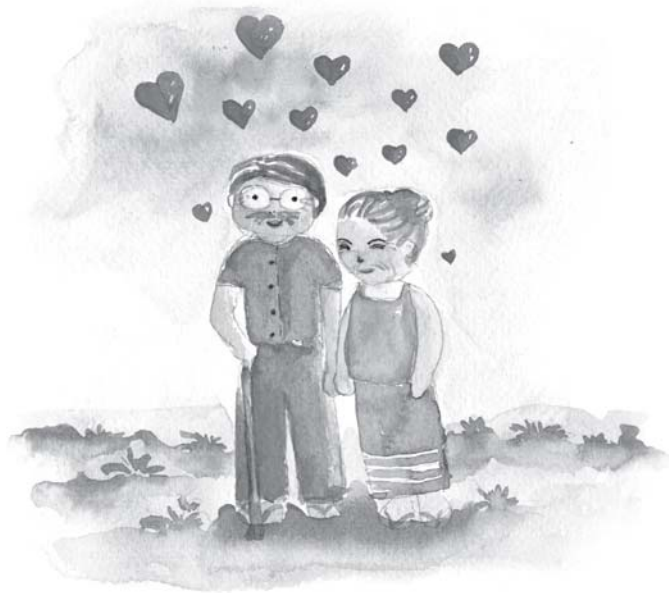
- ๑) **ต้องพึ่งตนเองให้ได้ก่อน**
- ๒) **ต้องมีหลักการคัดเลือกคนมาเป็นคู่ชีวิต**
- ๓) **ต้องมีที่เสถียรในการประคับประคองชีวิตคู่**
- ๔) **ต้องรู้จักขัดเกลาจิตใจให้งาม**

ทั้ง ๔ ประการนี้ล้วนเป็นหลักการที่ปุ่ยาตาหวดให้ไว้เพื่อเป็นแนวทางในการยกระดับคุณธรรมตนเองให้สูงขึ้นตามลำดับๆ เพราะการแต่งงานนั้น เมื่อตัดสินใจร่วมชีวิตเป็นคู่ครองกันแล้ว มีหน้าที่และการงานอีกมากรออยู่ข้างหน้า บางอย่างแม้ทนไม่ไหว ก็ต้องทนให้ไหว หากยกระดับคุณธรรมในจิตใจให้รองรับหน้าที่การงานของชีวิตแต่งงานได้ไม่พอแล้ว ก็ยากที่จะไปได้ตลอดรอดฝั่ง

ดังนั้น เมื่อชีวิตการแต่งงานก้าวมาถึงจุดอิมตัวแล้ว ชีวิตคู่ของคนสองคนจึงเหลืออยู่สองเรื่องหลักที่ต้องฝึกฝนกันต่อไป นั่นคือ **อดทนต่อไปให้ได้ และทำใจให้สงบกับทุกการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น**

ครอบครัวใดก็ตามที่ทั้งสามมีภรรยา หรือสมาชิกในวงศ์ตระกูลถือปฏิบัติตามหลักธรรมตามที่ปุ่ยาตาหวดมอบให้เป็นข้อปฏิบัติร่วมกันอย่างนี้ การกระทบกระทั่งในครอบครัวและวงศ์ตระกูลก็จะไม่เกิดขึ้น ต่างคนต่างก็ยกระดับความดีในจิตใจให้สูงขึ้นไปเรื่อยๆ ปัญหาการหย่าร้างย่อมถูกกำจัดไปในชีวิตสามีภรรยา ลูกย่อมมีที่พึ่งและต้นแบบทางจิตใจ ความสามัคคีในบ้านก็จะมีมาก คุณภาพชีวิตทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจย่อมดีตามจิตใจที่ตรงตามไปด้วย และถ้าทุกครอบครัวในประเทศไทยทำได้เช่นนี้ย่อมส่งผลดีต่อคุณภาพของประชากรไทยในโลกนี้อย่างแน่นอน

วิธีการครองรักให้ยั่งยืน

หนังสือมงคลชีวิต ฉบับธรรมทายาท ที่ พระอาจารย์สมชาย ฐานวุฑโฒ เป็นผู้เรียบเรียง ได้กล่าวถึงธรรมะในหัวข้อเรื่อง “วิธีการครองรักให้ยั่งยืน” ซึ่งนับว่าเป็นหลักธรรมที่สามีภรรยาควรรมาอ่านอย่างยิ่ง ด้วยเหตุนี้จึงขอคัดลอกเนื้อหาเรื่องนี้จากหนังสือเล่มดังกล่าวมาลงทั้งหมด เพื่อให้เกิดความสะดวกในการศึกษาธรรมะเกี่ยวกับการครองเรือนตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาต่อไป

วิธีทำให้ความรักยั่งยืน

การเป็นสามีภรรยาดี เป็นเรื่องที่ว่ายากก็เหมือนง่าย แต่ครั้งจะว่าง่ายก็เหมือนยาก เพราะเพียงแต่เราตั้งคำถามว่า ทำอย่างไรสามีภรรยาจึงจะมีความรักที่ยั่งยืนอยู่กินราบรื่นเพียงประเด็นเดียว แล้วลองเพียรหาคำตอบดูเถาะ ถ้ามลึบคนก็ตอบลึบอย่าง บ้างก็ว่าเกี่ยวกับดวงชะตาคู่ธาตุ ต้องวางฤกษ์วางลัคนีให้เหมาะๆ บ้างก็ว่าเป็นเรื่องของพรหมลิขิตที่ห้วงสมัยใหม่หน่อยก็ว่าสำคัญที่แหวนหมั้นชั้นหมากเงินทุนให้มากมาย เข้าไว้ ความสุขในชีวิตสมรสจะมีเอง

แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรื่องมงคลสมรสไว้สั้นๆ เพียงคำเดียวว่า **สังคหะ** แปลว่า **การสงเคราะห์กัน** และให้ปฏิบัติตามหลัก **“สังคหัตถุ ๔”** เพื่อเป็นการยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน ดังนี้

๑. ทาน คือ การให้ปันแก่กัน

คนเราถ้ารักกันอยู่ด้วยกันต้องปันกันกินปันกันใช้หากมาได้แล้วควรรวมกันไว้เป็นกองกลางแล้วจึงแบ่งกันใช้ หากไม่เอามารวมกัน อาจเกิดการระแวงกันได้ทีใดปราศจากการให้ที่นั้นย่อมแห้งแล้งเหมือนทะเลทราย การปันกันกินนี้รวมทั้งการปันทุกข์กันในครอบครัวด้วย เมื่อฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดมีความทุกข์ มีปัญหา ก็ควรนำมาปรึกษากันได้

๒. ปิยวาจา คือ พูดกันด้วยวาจาไพเราะ

แม้การตักเตือนกันก็ต้องระมัดระวังคำพูดถ้าถือกันเป็นกันเองเกินไป อาจเกิดทิฏฐิมานะ ทำให้ครอบครัวไม่สงบสุข โดยถือหลักว่า ก่อนแต่งงานเคยพูดไพเราะอย่างไร หลังแต่งงานก็พูดไพเราะอย่างนั้น

๓. อัถถจริยา คือ ประพฤติตนเป็นประโยชน์ต่อกัน

เมื่อรู้ว่าอะไรดีหรือไม่ดี ควรหรือไม่ควรก็นำมาเล่าสู่กันฟังพยายาม

ศึกษาหาความรู้ทางธรรม เอาใจมาเกาะกับธรรมให้มาก สามีภรรยาชั้นเมื่อทะเลาะกันมักโยนความผิดให้อีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งแท้จริงแล้ว ย่อมมีความผิดด้วยกันทั้งคู่ อย่างน้อยก็ผิดที่ไม่หาวิธีเหมาะสมตักเตือนกัน ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งทำความผิด

๔. สมานัตตตา คือ การวางตัวให้เหมาะสมกับที่ตัวเป็น

เป็นพ่อบ้านก็ทำตัวให้สมกับเป็นพ่อบ้าน เป็นแม่บ้านก็ทำตัวให้สมกับเป็นแม่บ้าน ต่างก็วางตัวให้เหมาะสมกับหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายทั้งในบ้านและนอกบ้าน ซึ่งข้อนี้จะประพฤติปฏิบัติให้ดี ต้องฝึกสมาธิให้ใจผ่องใสเป็นปกติ เพราะคนที่ใจผ่องใสจะรู้ว่าในภาวะเช่นนั้น ควรจะวางตนอย่างไร ไม่ระเริงโลกจนวางตนไม่เหมาะสม

โดยสรุป คือ การปฏิบัติสังคหัตถุ ๔ คือ การปฏิบัติตนตามวิถีการทำบุญในพระพุทธศาสนา ๓ ประการ คือ

ทาน - การให้ปันสิ่งของ

รักษาศีล - เพื่อให้มีคำพูดที่ไพเราะ และเพื่ออุดหนุนบารมีของตนจะได้เป็นคนมีประโยชน์

เจริญภาวนา - การฟังธรรมและทำสมาธิ เพื่อให้ใจผ่องใส เกิดปัญญา จะได้วางตัวเหมาะสมกับที่ตัวเป็น

หน้าที่ของสามี-ภรรยา

มีความเห็นว่า การที่คู่รักจะรักกันยั่งยืนนั้น ทั้งสามีและภรรยา ก็ต้องทราบถึงหน้าที่ที่ต่างฝ่ายพึงต้องปฏิบัติต่อกันให้ครบถ้วน และเมื่อปฏิบัติหน้าที่สามีภรรยาต่อกัน ทั้งสองฝ่ายก็ต้องทำด้วยหลักการของสังคหัตถุ ๔ ก็จะทำให้การทำหน้าที่สามีภรรยาสมบูรณ์แบบ และดำเนินไปด้วยการยึดเหนี่ยวน้ำใจกันอย่างมั่นคงยาวนานเท่านั้น

๑. หน้าที่ของสามีที่พึงปฏิบัติต่อภรรยา มี ๕ ข้อ

๑.๑ **ยกย่องให้เกียรติ** คือ ยกย่องว่าเป็นภรรยา ไม่ปิดๆ บังๆ หากภรรยาทำดีก็ชมเชยด้วยใจจริง หากทำผิดก็เตือน แต่ไม่ตำหนิ ต่อหน้าสาธารณชนหรือคนในบ้าน เพราะจะเสียอำนาจการปกครอง สิ่งใดเป็นเรื่องส่วนตัวของภรรยา เช่น การเลี้ยงเพื่อน พบปะญาติมิตร ควรให้อิสระตามสมควร

๑.๒ **อย่าดูหมิ่น** คือ ไม่เหยียดหยามว่าต่ำกว่าตน ไม่ดูถูกเรื่องตระกูล ทรัพย์ ความรู้ การแสดงความคิดเห็น ไม่กระทำเรื่องที่เกี่ยวข้องกับครอบครัวโดยไม่ปรึกษาหารือ และห้ามทุบตีตำหนิเด็ดขาด

๑.๓ **ไม่นอกใจ** คือ ไม่ไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงอื่นในฐานะเป็นภรรยาเหมือนกัน เพราะเป็นการดูหมิ่นความเป็นหญิงของภรรยา ให้เอาใจเขามาใส่ใจเรา ภรรยาทุกคนจะปลื้มใจที่สุด ถ้าสามีรักและซื่อตรงต่อตนเพียงคนเดียว

๑.๔ **มอบความเป็นใหญ่ให้** คือ มอบให้เป็นผู้จัดการภาระทางบ้าน ไม่เข้าไปก้าวก่ายในเรื่องการครัว การปกครองภายใน นอกจากเรื่องใหญ่ๆ ซึ่งภรรยาไม่อาจแก้ไขได้

๑.๕ **เครื่องแต่งตัว** คือ ขึ้นชื่อว่าผู้หญิงล้วนชอบแต่งตัวสนใจเรื่องสวยๆ งามๆ ถ้าได้เสื้อผ้าเครื่องแต่งตัวสวยๆ งามๆ แล้วชื่นใจ ถึงจะโกรธเท่าโกรธ ถ้าได้เครื่องแต่งตัวถูกใจ ประเดี๋ยวก็หาย สามีต้องตามใจบ้าง

๒. หน้าที่ของภรรยาที่พึงปฏิบัติต่อสามี มี ๕ ข้อ

๒.๑ **จัดการงานดี** คือ จัดบ้านให้สบายน่าอยู่ จัดอาหารให้ถูกปากและทันความต้องการ จัดเสื้อผ้าเครื่องใช้ให้สะอาดอยู่เสมอ

๒.๒ **สงเคราะห์ญาติข้างสามี** คือ การช่วยเหลือด้วยความเอื้อเฟื้อ กล่าววาจาไพเราะ ให้ความช่วยเหลือตามฐานะที่ทำได้

๒.๓ **ไม่นอกใจ** คือ จงรักภักดี ซื่อสัตย์ต่อสามีเพียงผู้เดียว

๒.๔ **รักษาทรัพย์ให้ดี** คือ ไม่ฟุ่มเฟือย แต่ก็ไม่ตระหนี่ รู้จักใช้ทรัพย์ให้เป็น

๒.๕ **ขยันทำงาน** คือ ขยันขันแข็งทำงานบ้าน ไม่เอาแต่กินนอน เทียว หรือเล่นการพนัน

ประเพณีแต่งงานของไทยเรา เวลาเจ้าบ่าวเจ้าสาวรับน้ำพุทธมนต์ มักจะสวมมงคลแฝดไว้ที่ศีรษะ ดูคล้ายๆ กับยึดคนสองคนไว้ด้วยกัน ความมุ่งหมายนั้นก็คือ จะยึดคนทั้งสองไว้ไม่ให้แยกจากกัน นั่นเป็นการผูกเพียงภายนอกผิวเผิน ซึ่งช่วยอะไรไม่ได้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสอนให้ยึดเหมือนกัน แต่แทนที่จะสอนให้ยึดด้วยด้าย ทรงสอนให้ยึดด้วยคุณธรรมเรียกว่า **สังคหะ** แทน การสังเคราะห์ที่ทั้งสองฝ่ายปฏิบัติต่อกัน จะเป็นเงื่อนใจ ๒ วง วงหนึ่งคล้องไว้ในใจสามี อีกวงหนึ่งคล้องไว้ในใจภรรยา ถ้าทำได้ตามหลักธรรมนี้แล้ว ต่อให้มนุษย์หน้าไหน ก็มาพรากไปจากกันไม่ได้ แม้แต่ความตายก็พรากได้เพียงร่างกาย ส่วนดวงใจนั้นยังคล้องกันอยู่ชั่ววันรันดร์

ข้อเตือนใจ

มีข้อเตือนใจอยู่ว่า แม้บางคนตั้งใจแล้วว่าต้องยึดใจเอาไว้ ครั้นปฏิบัติจริงก็ไม่วายเซว พอสามีทำท่าจะหลงไหลนอกกลุ่มนอกทาง กลับวิ่งไปหาหมอลงเล่นหยาแฝด เสียเงินเสียทอง เสียเวลา แต่แล้วก็เหลว เพราะทั้งบ้านทั้งเรือนไปเฝ้าหมอลงเล่น ข้าวปลาไม่รู้จักหุงหา ปล่อยให้บ้านรกเป็นเล้าไกรังกา แทนที่จะคอยเอาใจสามี กลับไปกราบเท้าเอาใจหมอลงเล่นเพื่อจะมาแข่งข้อเอาใจสามี สถานการณ์ก็ยิ่งเลวร้ายลงทุกที ที่ถูกควรบักใจให้มั่นในศีลในทาน ในการทำความดี ปฏิบัติหน้าที่ของเราไม่ยอมให้บกพร่อง แล้วทุกอย่างจะดีขึ้นเอง

ภาคที่ ๑ : การสร้างรากฐานครอบครัว

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

แม่พระในบ้าน

พระพุทธรูปศาสนาของเรามีคำสอนเกี่ยวกับการบริหารครอบครัวที่อบอุ่น นุ่มนวล ลึกซึ้ง และครองใจคนมาหลายพันปี และมั่นใจได้ว่าจากตำรับตำราในรอบหลายร้อยปีมานี้ ถ้าไม่ใช่มาจากพระพุทธรูปศาสนา จะยังไม่เคยพบคำสอนของที่ได้ สามารถสอนหลักการบริหารครอบครัวและวงศ์ตระกูลได้ครบทุกแง่มุมอย่างในพระพุทธรูปศาสนามาก่อน ใครเลยจะคาดคิดว่า **โอวาท ๑๐ ประการ** ของพ่อคนหนึ่งที่ได้แก่ลูกสาวคนหนึ่งในวันออก

เรือนไปแต่งงาน ได้กลายเป็นหลักการที่ส่งผลให้ลูกสาวของตน กลายมาเป็นบุคคลสำคัญของตระกูลสามี ที่ทุกคนทั้งสามี พ่อแม่ของสามี และหมู่ญาติข้างสามีให้ความรักเคารพและเกรงใจ และถูกยกย่องไว้ในฐานะของ **แม่พระในบ้าน**

โอวาท ๑๐ ประการ ที่กล่าวถึงนี้ก็คือ **โอวาทวันแต่งงานนางวิสาขา**

นางวิสาขาเป็นใคร

นางวิสาขา เป็นมหาอุบาสิกาคนสำคัญของพระพุทธศาสนา ท่านเป็นผู้สร้างวัดบุปผาราม อันเป็นอารามอีกแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นศูนย์กลางการเผยแผ่พระพุทธศาสนาไปทั่วโลกของอินเดียยุคพุทธกาล วัดแห่งนี้ตั้งอยู่ที่กรุงสาวัตถี แคว้นโกศล ใช้งบประมาณซื้อที่ดินประมาณ ๔๐ ล้านบาทและงบประมาณก่อสร้างอีก ๔๐ ล้านบาท สำหรับสร้างเป็นปราสาท ๒ ชั้น ที่มีห้องพักสำหรับพระภิกษุมากถึง ๑,๐๐๐ ห้อง

นอกจากนี้ ท่านยังเป็นผู้ขอประทานพรจากพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อขอถวายผ้าอาบหน้าฝนให้พระภิกษุใช้ในช่่วงฤดูเข้าพรรษา และกลายเป็นประเพณีถวายผ้าอาบหน้าฝนวันเข้าพรรษาของชาวพุทธสืบมาถึงปัจจุบัน

ท่านกำเนิดในตระกูลมหาเศรษฐีใหญ่ของแคว้นมคธ ซึ่งเป็นแคว้นมหาอำนาจที่ยิ่งใหญ่ไม่เป็นรองแคว้นโกศลในยุคนั้น บิดาของท่านคือ **ธัญชัยเศรษฐี** มหาเศรษฐีแห่งกรุงราชคฤห์ เมืองหลวงของแคว้นมคธ

ต่อมาเนื่องจากแคว้นโกศลไม่มีมหาเศรษฐีที่ยิ่งใหญ่และมีฝีมือจากฉกรรจ์ในการบริหารเศรษฐกิจของแคว้นแคว้นให้เข้มแข็งได้ พระเจ้าปเสนทิโกศล กษัตริย์แห่งแคว้นโกศลในยุคนั้น จึงได้เสด็จมาทูลขอมหาเศรษฐีจากพระเจ้าพิมพิสาร กษัตริย์แห่งแคว้นมคธ ด้วยตัวของพระองค์เองพระเจ้าพิมพิสารจึงต้องพระราชทานท่านธัญชัยเศรษฐีให้แก่

พระเจ้าปเสนทิโกศลไปเป็นมือเศรษฐกิจของแคว้นโกศล

เพราะเหตุดังกล่าวนี้ ท่านธัญชัยเศรษฐีจึงจำเป็นต้องย้ายถิ่นฐานจากแคว้นมคธไปแคว้นโกศลด้วยเหตุผลทางการเมือง ซึ่งนางวิสาขา ก็ย้ายตามบิดาของนางมาด้วย

เมื่อเดินทางผ่านเขตแดนข้ามสู่แผ่นดินแคว้นโกศลแล้ว ขณะที่เหลือระยะทางอีกประมาณ ๑๑๒ กิโลเมตร จะถึงกรุงสาวัตถี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของแคว้นโกศล ท่านธัญชัยเศรษฐีก็ขอประทานอนุญาตจากพระเจ้าปเสนทิโกศลว่า

“ภายในเมืองคับแคบ หม่อมฉันมีบริวารมาก คงจะไม่สะดวกในการเข้าไปอยู่ในเมือง จะทูลขออนุญาตสร้างเมืองใหม่ ณ สถานที่ร่มรื่นตรงนี้”

พระราชาก็ทรงอนุญาต ท่านธัญชัยจึงสร้างเมืองใหม่ขึ้นมา และให้ชื่อว่า **สาเกต** ใช้เป็นเขตถิ่นฐานของตนเองและบริวารผู้ติดตาม ตั้งแต่นั้นมาในประวัติศาสตร์อินเดียก็มีเมืองชื่อว่า **สาเกต** เกิดขึ้นมาถึงทุกวันนี้

นอกจากนางวิสาขาจะมีบิดาเป็นมหาเศรษฐีแล้ว ฟูของนางวิสาขา คือท่าน**เมณฑกเศรษฐี** ก็เป็นหนึ่งในห้าอันดับแรกของมหาเศรษฐีผู้เป็นเสาหลักทางเศรษฐกิจแห่งแคว้นมคธเช่นกัน นับได้ว่าตระกูลของนางวิสาขามีบทบาทสำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจของสองแคว้นใหญ่ในสมัยพุทธกาลทีเดียว

โอวาทวันแต่งงาน

ในวันที่นางวิสาขาจะออกเรือนไปแต่งงานกับลูกชายของมหาเศรษฐีตระกูลหนึ่งแห่งแคว้นโกศลนั้น ท่านธัญชัยเศรษฐีผู้เป็นบิดาได้ให้โอวาทในวันแต่งงาน มีทั้งหมด ๑๐ ประการ ดังนี้

๑. **ไฟในอย่านำออก** หมายถึง ไม่นำเรื่องราวปัญหา ความร้อนใจต่างๆ ในครอบครัวไปเปิดเผยแก่คนทั่วไปภายนอก

๒. **ไฟนอกอย่านำเข้า** หมายถึง ไม่นำเรื่องราวปัญหาต่างๆ ภายนอกที่ร้อนใจเข้ามาในครอบครัว

๓. **ให้แก่ผู้ให้** หมายถึง ผู้ใดที่เราให้ความช่วยเหลือ ให้หยิบยืมสิ่งของแล้ว เมื่อถึงกำหนดก็นำมาส่งคืนตามเวลา เมื่อเรามีความจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือ หากไม่เกินความสามารถของเขา เขาก็ยินดีช่วยเหลืออย่างเต็มใจ บุคคลเช่นนี้ ภายหลังถ้ามาขอความช่วยเหลือจากเราก็ก็นำให้ช่วย

๔. **ไม่ให้แก่ผู้ไม่ให้** หมายถึง ผู้ใดที่เราให้ความช่วยเหลือ ให้หยิบยืมสิ่งของแล้ว ไม่ส่งคืนตามกำหนดเวลา เมื่อเรามีเรื่องขอความช่วยเหลือ แม้ไม่เกินความสามารถของเขา และเป็นเรื่องถูกต้องธรรมเขาก็ไม่ยอมช่วยคนอย่างนี้ ภายหลังถ้ามาขอความช่วยเหลือเราก็ก็นำให้ช่วย

๕. **ให้ไม่ให้เกิด** หมายถึง ถ้าญาติพี่น้องของเราที่ตระกะกำลำบาก อยู่ มาขอความช่วยเหลือ แม้บางครั้งไม่ส่งของที่หยิบยืมตามเวลา ภายหลังเขามาขอความช่วยเหลืออีกก็ให้ช่วย เพราะถึงอย่างไรก็เป็นญาติพี่น้องกัน

๖. **กินให้เป็นสุข** หมายถึง ให้จัดการเรื่องอาหารการกินในครอบครัวให้ดี ปรนนิบัติพ่อแม่สามีในเรื่องอาหารอย่าให้บกพร่อง ถ้าทำได้อย่างนี้ ตัวเราเองเวลากินก็จะกินอย่างมีความสุข ไม่ต้องกังวล

๗. **นั่งให้เป็นสุข** หมายถึง รู้จักที่สูงที่ต่ำ เวลาที่นั่งก็ไม่นั่งสูงกว่าพ่อแม่ของสามี จะได้นั่งอย่างมีความสุข ไม่ต้องกังวล

๘. **นอนให้เป็นสุข** หมายถึง ดูแลเรื่องที่หลับที่นอนให้ดี และยึดหลักตื่นก่อนนอนที่หลัง ก่อนนอนก็จัดการธุระการงานให้เรียบร้อย

เสียก่อน จะได้นอนอย่างมีความสุข

๙. **บูชาไฟ** หมายถึง เวลาที่พ่อแม่สามีหรือตัวสามีเองกำลังโกรธ เปรียบเสมือนไฟกำลังลุก ถ้าดูทำอะไรเรา ก็ให้หนีเสีย อย่าไปต่อล้อต่อเถียงด้วย เพราะในเวลานั้น ถ้าหากไปเถียงเข้าเรื่องราวก็จะยิ่งลุกลามใหญ่โต ไม่มีประโยชน์ คอยหาโอกาสเมื่อท่านหายโกรธ แล้วจึงค่อยชี้แจงเหตุผลให้ฟังอย่างนุ่มนวลดีกว่า

๑๐. **บูชาเทวดา** หมายถึง เวลาที่พ่อแม่ของสามี หรือสามีเอง ทำความดี ก็พยายามส่งเสริมสนับสนุน พุดให้กำลังใจให้ทำความดียิ่งขึ้นไป

นางวิสาขาได้ใช้หลักโอวาท ๑๐ ประการที่บิดาให้ไว้นี้ เอาชนะใจทุกคนทั้งพ่อแม่ของสามี ตัวของสามี และเหล่าบริวาร จนกลายเป็นประวัติศาสตร์ให้ผู้หญิงที่จะครองเรือนได้ศึกษามาถึงทุกวันนี้ และแน่นอนว่า หากครอบครัวใดได้แม่บ้าน หรือลูกสะใภ้ที่มีโอวาท ๑๐ ประการอยู่ประจำใจเช่นนี้แล้ว ก็ขอให้รู้ว่า **เธอคนนั้น คือ แม่พระในบ้าน** ของครอบครัว โปรดช่วยกันแบ่งเบาภาระของเธอและถนอมน้ำใจของเธอไว้ให้ดี เพื่อความสงบสุขร่มเย็นของลูกหลานและวงศ์ตระกูลในภายหน้านั่นเอง

คนมีบุญมาเกิด

หลายๆ ครอบครัวรู้สึกดีใจที่มีสมาชิกใหม่เพิ่มขึ้นในบ้าน บางบ้านห่อลูกมาก ถึงกับนิมนต์พระมาทำบุญถวายสังฆทานที่บ้านถึงเจ็ดวันก็มี แต่บางบ้านจัดงานฉลองมาเจ็ดวันเจ็ดคืนก็มี เมื่อพูดถึงเรื่องการได้เกิดเป็นมนุษย์แล้ว ก็อดตั้งข้อสังเกตไม่ได้ว่า แม้จะได้เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน เป็นพี่น้องท้องเดียวกัน แต่เหตุใดคนเรานั้นจึงแตกต่างกัน อะไรเป็นตัวกำหนดความแตกต่างของคนเรา

คำถามเหล่านี้ ถ้าหากไม่พบพระพุทธรศานาย่อมไม่มีทางรู้ความจริงได้เลย

คำสอนในพระพุทธรศานาได้ส่องทางให้เรามองเห็นว่า ความแตกต่างของชีวิตนั้นเป็นเรื่องน่าฉงน มนุษย์เกิดในโลกใบเดียวกัน แต่ไม่รู้ความเป็นมาของตัวเองเหมือนกัน ไม่รู้โลกใบนี้อยู่ที่ตรงไหนของจักรวาลเหมือนกัน ไม่รู้ว่าตายจากโลกนี้ไปไหนเหมือนกัน ทุกทีในโลกนี้มีปริศนาให้ค้นหาคำตอบเต็มไปหมด

ยกตัวอย่างเช่น

บางคนเสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์มารดา แต่บางคนกลับมีชีวิตได้ออกมาดูโลกภายนอก

บางคนเกิดมาแข็งแรง แต่บางคนพิการแต่กำเนิด หูหนวก ตาบอด

บางคนเกิดมาก็รวยเลย แต่บางคนเกิดมา แม้แต่น้ำนมจากมารดาก็ไม่มีจะกิน

บางคนเกิดมาในชาติตระกูลสูง แต่บางคนเกิดมาเป็นลูกชาวบ้าน

บางคนโตมาจากพ่อแม่เดียวกัน ทำงานเดียวกัน คิดเหมือนกัน วิธีการเดียวกัน ผลปรากฏว่า อีกคนหนึ่งเจ๊ง แต่อีกคนกลับรวย

และที่ฉงนมากขึ้นอีกก็คือ ในขณะที่เราเกิดเป็นคน แต่อีกหนึ่งชีวิตกลับมาเกิดเป็นสุนัขในบ้าน ยิ่งเป็นความแตกต่างที่ชัดเจน

ความแตกต่างเหล่านี้ มีให้เราเห็นอยู่เป็นปกติ ถ้าเราไม่เก็บมาคิด ก็จะไม่ใส่ใจอะไร แต่ถ้าเราตั้งเป็นข้อสังเกต เราจะพบว่าเรื่องนี้ มีที่มาที่ไปของมันอย่างแน่นอน แต่ไม่รู้จะเอาคำตอบจากไหน

การที่เราได้พบพระพุทธรศานา ทำให้เราพบคำตอบว่า **กฎประจำโลกนี้ คือ กฎแห่งกรรม**

ความแตกต่างของชีวิตขึ้นอยู่กับกรรมประจำตัวบุคคล

ดังนั้น การที่คนเราเกิดมาเป็นคนเหมือนกัน แต่ได้รับความสุขทุกข์ไม่เท่ากัน ก็ยืนยันได้ว่า **ผลกรรมมีจริง และส่งผลข้ามชาติได้จริง**

หลวงพ่อรูปหนึ่ง ท่านเคยเล่าให้ฟังถึงเรื่อง “กรรม” ไว้ว่า

“คำว่า ‘กรรม’ เป็นคำกลางๆ ไม่ได้หมายถึง ดี หรือชั่ว เพราะกรรม แปลว่า **การกระทำ**

“แต่พอขึ้นชื่อว่าการกระทำแล้ว ย่อมมีผลเสมอ เหมือนกับเราอ้อมเพราะอะไร เพราะกิน ถ้าไม่กินก็หิว ถ้าไม่นอนก็ง่วง ถ้านอนก็หายง่วง

“กรรมในที่นี้ จึงเป็นคำกลางๆ ซึ่งแปลว่า การกระทำ ยังไม่ได้แยกออกว่าทำดีหรือทำชั่ว แต่ถ้าขึ้นชื่อว่า ทำแล้วเป็นต้องมามีผลเสมอ

“ทางวิชาฟิสิกส์บอกชัดเลยว่า แรงแที่ส่งออกไปมีผลเท่ากับแรงแที่สะท้อนกลับ เซอร์ไอแซก นิวตัน ได้ค้นพบทฤษฎีแรงแว่า **Action** เท่ากับ **Reaction** ซึ่งก็แปลความหมายแบบธรรมะได้ว่า **“ทำอย่างไร ได้อย่างนั้น”**

“นักวิทยาศาสตร์เพิ่งค้นพบและทั่วโลกเพิ่งยอมรับเมื่อ ๓๐๐ กว่าปีมานี้เอง แต่พระพุทธรศาคได้ค้นพบกฎแห่งการกระทำ และได้สั่งสอนชาวโลกมาตั้งแต่เมื่อสองพันกว่าปีที่แล้วและเป็นการค้นพบที่ลึกซึ้งอีกด้วย

“ยกตัวอย่างเช่น เด็กที่ถูกทำแแห่ง ถ้ามองกันผิวเผิน ก็จะมองว่าตัวเด็กเองก็^๑ไม่รู้เรื่อง ผิดที่พ่อแม่ไม่ตั้งใจจะให้เกิด ก็เลยไปทำแแห่ง เด็กเลยอายุสั้น แต่ว่าพระองคไม่ทรงสอนให้มองตื้นเขินเช่นนั้น ทรงสอนให้มองให้ลึก และตั้งเป็นข้อสังเกตว่า ในเมื่อในโลกนี้มีพ่อแม่ตั้งเยอะแยะ แต่ทำไมเด็กคนนี้ไม่ไปเกิด ทำไมจะต้องเจาะจงมาเกิดในพ่อแม่ที่จะทำแแห่งด้วย

“สาเหตุก็เพราะว่า เด็กมีกรรมฆ่าสัตว์ตัดชีวิตติดตัวมามากแต่ชาติก่อน เมื่อมาเกิดเป็นคน ด้วยเวรที่เคยชอบฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ก็ชักนำให้มาเกิดในท้องของแม่ที่ชอบฆ่าสัตว์อีกเหมือนกันแม่กับลูกเวรต้องพอกัน จึงจะไปอยู่ด้วยกันได้ ไปเข้าท้องเขาได้ ไม่อย่างนั้นเข้าไม่ได้

“พอเข้าไปแล้ว แม่ก็แพ้ท้อง อยากฆ่าสัตว์ บางพวกนี้ แม่แพ้ท้องแล้ว อยากจะกินเลือดสดๆ ถ้าไม่ได้กินเลือดสดๆ มันไม่หายแพ้ท้อง

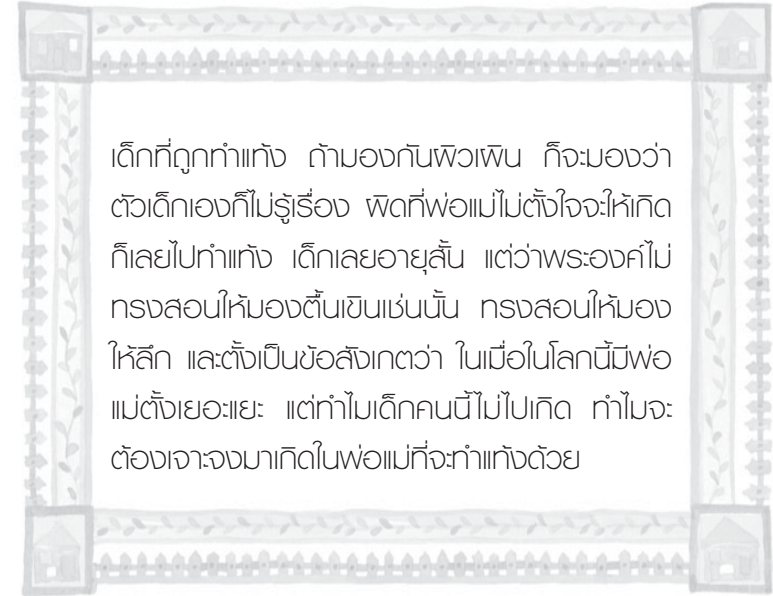
“บางพวกหนักข้อเข้าไปอีก พอแพ้ท้อง แม่อยากจะทำอย่างไร แม่อยากจะรีดลูกออกทำแท้งทิ้งเสียเลย นี่กรรมหนักเข้าไปอีก ดูภาพความจริงให้ชัด ผลกรรมมันส่งผลมาลึกลับ และซับซ้อนกว่าที่เราเห็น

“แล้วบางช่วงเวรยิ่งส่งผลชัด คือเมื่อคนมีบาปจากเวรปาณาติบาต มาเกิดมากขึ้น บ้านเมืองในช่วงนั้นก็เกิดการปลุกดันให้เกิดกฎหมายทำแท้งเสรีขึ้นมา

“ทำไมมันเป็นอย่างนั้น ถ้าไม่เจอพระพุทธศาสนา เรื่องนี้เราจะมองไม่ออก คำตอบก็คือ เพราะว่าคนประเภทที่มีกรรมฆ่าสัตว์มันมีเยอะ คนปาณาติบาตมันมาเกิดมากเข้า มันเข้าไปในท้องพ่อท้องแม่ ส่งผลให้การพยายามจะเขียนกฎหมายฆ่า เพื่อจะทำแท้งออกมาให้ได้

“ขณะที่คนมีบุญมาเกิดแล้ว แม่เป็นอย่างไร ?

“พระพุทธศาสนาบอกไว้ชัดเจนว่า เมื่อคนมีบุญจะมาเกิด ผลบุญก็จะพาความเจริญก้าวหน้ามาสู่ครอบครัวนั้นด้วย แน่หนอนว่า แม่จะตั้งตารอวันรอคืน เมื่อไรหนอ เราจะมีลูกกะเค๋บ้าง ทำบุญทำทาน ก็จุดธูปเทียนอธิษฐานเจ้าประคุณ ขอให้ได้ลูกดีๆ มาเกิดเถอะ พอใครเขาจู้ติจากสวรรค์ เมื่อถึงคราวจะต้องมาเกิด เค๋ก็เลือกแม่ได้อย่างดีเยี่ยมเลยเลือกแม่ใจบุญ พอเข้ามาอยู่ในท้องเท่านั้น มันดีทั้งแม่ทั้งลูก

เด็กที่ถูกทำแท้ง ถ้ามองกับพ่อแม่ ก็จะมองว่า ตัวเด็กเองก็รู้อะไร พิดที่พ่อแม่ไม่ตั้งใจจะให้เกิด ก็เลยไปทำแท้ง เด็กเลยอายุสั้น แต่ว่าพระองค์ไม่ทรงสอนให้มองต้นเขินเช่นนั้น ทรงสอนให้มองให้ลึก และตั้งเป็นข้อสังเกตว่า ในเมื่อในโลกนี้มีพ่อแม่ที่ตั้งใจอะไรรู้ แต่ทำไมเด็กคนนี้ไม่ไปเกิด ทำไมจะต้องเจาะจงมาเกิดในพ่อแม่ก็จะทำแท้งด้วย

“กำลังบุญของคนนั้นเป็นเรื่องแปลก พอเข้ามาอยู่ในท้องแม่ เวลาแม่แพ้ท้อง ทำอย่างไรก็ไม่หาย ยกเว้นว่าถ้าได้ตัดบาตรเมื่อไหร่ก็แม่จะหายแพ้ท้องทันที ตรงนี้ ก็ฟ้องว่าเด็กที่มาจากที่นี่ ภาพที่แล้วเขาก็เป็นนักทำทาน พอเข้ามาเกิดในท้องแม่ พอแม่แพ้ท้อง ก็บังคับกับแม่ว่าถ้าได้ตัดบาตรเมื่อไร ก็จะหาย หรือได้กินขนมหมมเมยแล้วก็หาย ไม่นึกอยากกินเลือดสดอย่างกับบางคน

“พวกที่สวดมนต์ภาวนามาข้ามชาติ พอเข้าท้องแม่บีบละก็ แม่แพ้ท้องแล้วรู้สึกอย่างไร ก็ถ้าได้สวดมนต์นั่งสมาธิแล้วจะหาย แม่สวดมนต์

ไปนั่งสมาธิไป ลูกที่อยู่ในห้องก็ซุ่มหัวอกหัวใจตามเข้าไปด้วยทั้งแม่ทั้งลูก

“เพราะฉะนั้น ความแตกต่างของคนในโลกนี้ ก็มีผลมาจากผลกรรมในอดีต และผลกรรมในปัจจุบันทั้งสิ้น ส่วนหนึ่งเราแก้ไขไม่ได้เพราะมันติดตัวเรามาจากอดีต อีกส่วนหนึ่งเป็นสิ่งที่เราสร้างขึ้นใหม่

“พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงทรงย้ำหนักย้ำหนาว่า เราอย่าได้ก่อเวรเพิ่มมิเช่นนั้น บาบที่เราก่อในวันนี้ จะตามไปส่งผลเราอย่างแน่นอนในวันหน้า ขึ้นชื่อว่ากรรมชั่ว แม้เพียงเล็กน้อยไม่ทำเสียดีกว่า

“เพราะฉะนั้น หัวใจของพระพุทธศาสนาจึงมีว่า **ละเว้นความชั่ว ทำความดี กลับจิตใจให้ผ่องใส** ทั้ง ๓ ประการนี้ คือการทำความดี เมื่อเราทำความดี ผลกรรมที่ดีจะส่งผลให้เราพบความสุขทันทีที่เราได้ทำ และจะตามส่งผลให้เราสุขยิ่งขึ้น ดียิ่งขึ้นในภพชาติเบื้องหน้า

“กรรมเป็นตัวกำหนดให้เราเห็นความแปลก และความแตกต่างกันของคนในโลกนี้อย่างชัดเจน ใครทำความดีในอดีตมากมาย ชาตินี้ก็เกิดมาเพื่อพบพร้อมทั้งรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และสติปัญญาที่เฉียบแหลม ถ้าเข้าใจตรงนี้ เราจะเชื่อมั่นว่า **กรรมทุกอย่างทำแล้วมีผลทั้งนั้น**

“สำหรับตัวเรา เมื่อเราเกิดมาชาตินี้ จะเป็นอย่างไร ก็อดทนไปเถิดในเมื่อเราเกิดมาแล้ว แต่ขอให้ตั้งใจทำความดีให้มากเข้าไว้ อย่ายอมแพ้จิตใจที่ใฝ่ชั่ว อดทนให้มากๆ และวิธีทำให้ใจเข้มแข็งไม่มีอะไรเกินการฝึกสมาธิ ยิ่งฝึกสมาธิมากเท่าไร กำลังใจในการทำความดีจะสูงส่งขึ้นตามไปที่เดียว

“เมื่อเรามองทั้งโลกด้วยการเอากฎแห่งกรรมเป็นเกณฑ์เช่นนี้แล้วเราจะกำหนดเส้นทางชีวิตได้ตามความเป็นจริง ไม่ผิดทาง เราอยากให้เราเป็นอย่างนี้ เราก็จงทำสิ่งนั้นเถิดนะ ผลกรรมมีจริง และให้ผลแน่นอน ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ไม่ผิดหรอก แล้ว

คำสอนนี้ก็ผ่านการพิสูจน์มาเป็นพันปีแล้ว นอกจากนี้เรายังเห็นความแตกต่างที่มนุษย์ในโลกนี้ แต่ละคนมีติดตัวกันมาตั้งแต่เกิดได้ชัดเจนอีกด้วย ทั้งหมดนี้ก็เป็นหลักฐานยืนยันที่สอดคล้องกันว่าผลกรรมมีจริงอย่าได้สงสัยหรือไขว้เขวเป็นอันไปเลย ตั้งใจทำความดีเข้าไว้เถิด”

เมื่อนึกถึงคำสอนของหลวงพ่อกันแล้ว ก็ใคร่ครวญในใจว่า เรื่องของกฎแห่งการกระทำนี้ นักวิทยาศาสตร์เพิ่งเริ่มต้นศึกษามาได้นิดเดียวเอง แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราทรงค้นพบบทสรุปสุดท้ายของกฎแห่งการกระทำนี้แล้วว่า **ตายแล้วไม่สูญ ถ้าทำดี ก็ไปสวรรค์ ทำชั่ว ต้องตกนรก หมดกิลเลส ก็ไปนิพพาน**

เพราะฉะนั้น ในเมื่อชีวิตของเรา ยังต้องเวียนว่ายตายเกิดต่อก็ต้องตั้งใจทำละเว้นความชั่ว ทำความดี กลับจิตใจให้ผ่องใสในชาตินี้ให้มากๆ บุญที่เกิดจากการทำความดีจะได้ชักนำเราไปเกิดในภพชาติเบื้องหน้า เราจะได้มีความสุขถึงพร้อมด้วยรูปสมบัติ ทรัพย์สมบัติ และสติปัญญาที่เฉียบแหลมติดตัวไป รวมทั้งได้ไปเกิดในครอบครัวที่อบรมปลูกฝังศีลธรรมให้เราได้ด้วย ซึ่งก็จะเป็นโอกาสให้เราประสบความสำเร็จในชีวิตที่ดีเยี่ยมๆ ขึ้นไปในทุกภพทุกชาติที่จะต้องไปเกิดอีกต่อไปข้างหน้า จนกว่าจะหมดกิลเลสในชาติใดชาติหนึ่งนั่นเอง

ในทำนองเดียวกัน ถ้าพ่อแม่ต้องการได้คนมีบุญมาเกิดเป็นลูก ก็ต้องตั้งใจทำแต่ความดี ละเว้นอบายมุข และหมั่นสวดมนต์ ทำภาวนาให้ใจผ่องใสเสมอ เพื่อเป็นหลักประกันว่า บุญในตัวพ่อแม่กับบุญในตัวลูกที่มาเกิดมีมากพอใกล้เคียงกัน และนั่นก็จะทำให้พ่อแม่ได้คนมีบุญมาเกิดเป็นสมาชิกของครอบครัว เป็นมิ่งขวัญกำลังใจของครอบครัวสืบไปนั่นเอง

สอนลูกในครรภ์

คุณพ่อคุณแม่ทุกคนอยากให้ลูกของตัวเองมีสุขภาพแข็งแรง และเป็นคนดีทั้งนั้น แต่ทว่ายังมีคุณแม่หลายคนที่ไม่ทราบว่า การจะได้ลูกดีๆ มาเกิดนั้น ต้องเตรียมตัวฝึกนิสัยดีๆ พร้อมจะเป็นพ่อแม่คนมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ไม่ใช่รอให้ลูกคลอดมาก่อนแล้วจึงค่อยเริ่มต้น แถมยังเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่ลูกไม่ได้อีก ก็คงหวังได้ยากว่าลูกที่เกิดมาจะเป็นคนดีอย่างที่พ่อแม่อยากได้ ดังนั้น จึงขอแนะนำความรู้เรื่อง “การถ่ายทอด

นิสัยใจคอสู่ทารกในครรภ์” มาเล่าสู่กันฟัง

การถ่ายทอดลักษณะนิสัยที่ดีให้ลูกนี้ในทางพระพุทธศาสนามองว่า ต้องทำในช่วงตั้งแต่ลูดยังไม่มาเกิด

กล่าวคือ การที่ใครจะมาเกิดเป็นมนุษย์นั้น ไม่ใช่เพียงแค่เชื้อของพ่อผสมกับไข่ของแม่เท่านั้น ยังจะต้องมีปฏิสนธิวิญญานจากลูกที่มาจากในครรภ์ด้วย ชีวิตน้อยๆ จึงจะเกิดขึ้นในครรภ์ของแม่ โดยมีเงื่อนไขว่า เด็กที่มาจากในครรภ์นั้น จะต้องมีการก่อกรรม คือบุญหรือบาป ใกล้เคียงกับผู้ที่จะเป็นพ่อเป็นแม่ในขณะนั้นด้วย

ดังนั้น ถ้าคุณพ่อ คุณแม่มีร่างกายแข็งแรง มีความประพฤติดี มีจิตใจดีงามแล้ว ก็มีโอกาที่จะได้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาก่อให้เกิดอยู่ในครรภ์

การอบรมลูก จึงควรเริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะตั้งครรภ์ คือพ่อแม่ต้องอบรมความประพฤติของตัวเองให้ดี พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สิ่งที่ไม่ดีให้เลิกเสียให้หมด รักษาศีล ๕ ให้ดี เป็นการเตรียมพร้อมให้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาเกิด

อย่างช้าที่สุดพ่อแม่จะต้องเริ่มอบรมตัวเองให้ดีพร้อมมาตั้งแต่ก่อนแต่งงาน และในทันทีที่รู้ตัวเองว่าตั้งครรภ์ ก็ยังต้องพยายามทะนุถนอมลูกในครรภ์ให้ยิ่งขึ้นไปอีก คือต้องมีความระมัดระวังตัวให้มาก ไม่ว่าจะเป็นการเดินทาง การเคลื่อนไหวทุกๆ อิริยาบถ อาหารที่รับประทาน โดยเฉพาะพวกที่รสจัด พวกของหมักดองของเมา พวกยาต่างๆ หรือแม้แต่ **อารมณ์ที่ไม่ดี** ก็ต้องระวังอย่าให้มากกระทบกระทั่ง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออุปนิสัยใจคอของเด็กทั้งสิ้น

การที่ใครจะมาเกิดเป็นมนุษย์นั้น ไม่ใช่เพียงแค่เชื้อของพ่อผสมกับไข่ของแม่เท่านั้น ยังจะต้องมีปฏิสนธิวิญญานจากลูกที่มาจากในครรภ์ด้วย

ชาวจีนจับประเด็นตรงนี้ได้ จึงได้มีนิทานเรื่อง **“สอนลูกในครรภ์”** เล่ากันมาแต่ครั้งโบราณว่า

ในเทศกาลเซ็งเม้ง ระหว่างทางที่พี่น้องสองสาวไปกราบบรรพบุรุษด้วยกัน ได้พบเงินถุงหนึ่งหล่นอยู่ข้างทาง น้องสาวดีใจมาก กล่าวกับพี่สาวว่า

“พี่จ๋า เราโชคดีจริงๆ นี่เป็นโชคลาภของเรา”

“น้องรัก ลาก่อนนี้ เราเก็บไว้ไม่ได้หรอก”

“ทำไมละจ๊ะ” น้องสาวถามด้วยความฉงน

“พี่ตั้งท้องได้สามเดือนแล้ว เพื่ออบรมสั่งสอนลูกของพี่ให้เกิดมามีคุณธรรม นับแต่ตั้งท้อง พี่ก็เริ่มอบรมสั่งสอนลูกในครรภ์ ไม่ให้เป็นคนละโมภอยากได้ในของที่ไม่ใช่ของของเรา เราเย็นคอยเจ้าของทรัพย์อยู่

ตรงนี้สักครู่หนึ่งเถิดนะ”

ขณะนั้น มีหญิงคนหนึ่งเดินทางผ่านมา นางเห็นสองพี่น้องเก็บเงินได้ และยั้งร้ออยู่ริมทางนั้นเอง จึงแสรงเข้ามาถามว่า

“เห็นถุงเงินไหม”

น้องสาวกล่าวว่า “อยู่นี่ไง”

หญิงนั้นตาวาว กล่าวว่า “มันเป็นของที่ข้าทำหล่นไว้ เอามาคืนข้าเถิด แม่ของข้ากำลังร้อเงินก้อนนี้ไปซื้อเหล้าดื่ม”

พี่สาวถามว่า “เจ้าทำหล่นไว้ตั้งแต่เมื่อไหร่”

หญิงนั้นบ้ายเบียงว่า “อย่าซักใช้มากความนัก”

ขณะนั้น มีหญิงอีกคนหนึ่งเดินเข้ามาหาพวกนางด้วยใบหน้าทีเจิ่งนองด้วยน้ำตา นางถามด้วยเสียงเครือว่า “ท่านพี่ ไม่ทราบพวกท่านยืนอยู่แถวนี้ เห็นเงินถุงหนึ่งหรือไม่ เมื่อครู่นี้้องนำเงินถุงหนึ่งเดินทางผ่านมาทางนี้ เพื่อซื้อกระดาษเงินกระดาษทองไปฝังศพแม่ แต่ทว่าเงินถุงนั้นหล่นหายไปโดยไม่รู้ตัว...”

หญิงที่มาก่อนหน้านั้น เมื่อได้ยินหญิงผู้นี้กล่าวอ้างมีเหตุมีผล จึงผละจากไป

พี่น้องทั้งสองมอบเงินแก่หญิงผู้นี้ที่แท้มันเป็นเงินของนางจริงๆ นางซาบซึ้งใจมาก ได้แต่ขอบอกขอบใจพี่น้องทั้งสองเป็นการใหญ่

พี่น้องทั้งสองจึงเดินทางต่อไป น้องสาวกล่าวว่า “พี่จำ พี่จัดการปัญหาได้ยอดเยี่ยมจริงๆ น้องคิดว่า ถ้ามีใครอ้างตัวเป็นเจ้าของเงินถุงนั้น พี่ก็มอบคืนเขาทันที”

พี่สาวกล่าวว่า “ช่วยคนต้องช่วยให้ถึงที่สุด ไม่ว่าทำงานสิ่งใดก็ไม่ควรละทิ้งกลางคัน เมื่อเริ่มต้นแล้วก็ต้องทำให้ถึงเสร็จสิ้น ถ้าหากพี่ยอมมอบเงินให้แก่หญิงละโมภผู้มาอ้างตัวเป็นเจ้าของเงินง่าย ๆ ก็สู้ไม่เก็บเงินถุงนั้นจะมีดีกว่าหรือ เมื่อเราเก็บเงินนั้นแล้ว ก็ต้องหาเจ้าของที่แท้จริงให้จงได้ พี่อยากให้ลูกในท้องเป็นคนดี ก็ต้องเริ่มอบรมสั่งสอนตั้งแต่แกอยู่ในครรภ์”

น้องสาวผงกศิระระับคำด้วยความชื่นชม

นิทานประกอบเรื่องนี้ นำมาเล่าให้ฟัง เพื่อต้องการชี้ให้เห็นว่า การอบรมเด็กให้เป็นคนดีนั้น ต้องเริ่มตั้งแต่เด็กยังอยู่ในครรภ์ ถ้าแม่รู้ว่าตัวเองมีครรภ์แล้ว ยังดื่มเหล้าสูบบุหรี่ พ่อก็ยงชวนแม่ให้คิด พูด ทำแต่สิ่งไม่ดี ลูกก็จะคุ้นกับสิ่งไม่ดีตั้งแต่อยู่ในครรภ์ และก็มีโอกาสให้ลูกคลอดออกมาเป็นเด็กพิการเช่นกัน แต่ถ้าพ่อแม่พยายามฝึกประสาทสัมผัสของลูกให้คุ้นกับความดีตั้งแต่อยู่ในครรภ์ บ้านหลังนั้นก็จะได้คนดีมาเกิดอย่างแน่นอน

เพราะฉะนั้น การสอนลูกให้เป็นคนดี พ่อและแม่ต้องมีความดีมาสอนเขาได้ตั้งแต่เขายังไม่มาเกิดในครรภ์ นี่คือหลักประกันว่าจะได้ลูกดี ๆ มาเกิด และเราก็มีปัญญาจะเลี้ยงเขาให้เป็นคนดีไปได้ตลอดรอดฝั่งนั่นเอง

การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี

เลี้ยงลูกอย่างไรให้เป็นคนเก่งและดี

โลกของเราทุกวันนี้เล็กลงไปถนัดใจ การเปลี่ยนแปลงภายนอกประเทศมีผลกระทบต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคมในประเทศอย่างรวดเร็ว ความอยู่รอดของครอบครัว สังคมและประเทศจึงขึ้นอยู่กับพ่อแม่ว่ามีความรู้ ความสามารถ และความดีมากน้อยแค่ไหนในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและคนดี

การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดีควบคู่กับการเป็นคนเก่ง เป็นเรื่องใหญ่ ที่พ่อแม่จะไม่สนใจศึกษาหาความรู้ไม่ได้

อีกแล้ว เก่งแต่ไม่ดีก็ไปไม่รอด ดีแต่ไม่เก่งก็ไม่ทันโลก ต้องทั้งเก่งและดี จึงจะทันโลก และพาส่วนรวมไปรอด

บางครอบครัว พ่อก็เป็นคนดี แม่ก็เป็นคนดี ลูกก็เป็นเด็กฉลาด แต่พ่อแม่เลี้ยงลูกไม่เป็น ผลสุดท้ายลูกกลับกลายเป็นเด็กมีปัญหาโดยที่พ่อแม่ก็หาสาเหตุไม่เจอว่าตนเองบกพร่องตรงไหน

ครอบครัว ๔ ประเภท

การที่พ่อแม่จะเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดีได้ ต้องมีสิ่งสำคัญ ๒ ประการนี้ให้แก่ลูกอย่างต่อเนื่อง

๑) **ความรู้ในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดี**

๒) **เวลาสำหรับการสั่งสอน-ฝึกฝน-อบรมลูกให้เป็นคนเก่งและดี**

แต่เพราะพ่อแม่บางครอบครัวก็สามารถให้สิ่งสำคัญ ๒ ประการนี้ได้ไม่เท่ากัน ทุกวันนี้เราจึงได้เห็นครอบครัว ๔ ประเภทเกิดขึ้นในสังคม

ประเภทที่ ๑ มีเวลา แต่ไม่มีความรู้

ประเภทที่ ๒ มีความรู้ แต่ไม่มีเวลา

ประเภทที่ ๓ ไม่มีความรู้ และไม่มีเวลา

ประเภทที่ ๔ มีความรู้ และมีเวลา

ครอบครัว ๓ ประเภทแรก เป็นครอบครัวที่ลูกได้รับการอบรมสั่งสอนให้เป็นคนดีน้อยมาก แม้อยู่ในครอบครัวที่มีฐานะเงินทองดี แต่ก็เหมือนถูกปล่อยไปตามยถากรรม ลูกมีโอกาสที่จะเสียคนได้มาก เพราะมีเวลาออกนอกกลุ่มนอกลู่นอกทางโดยที่พ่อแม่ไม่รู้ตัว

ครอบครัวประเภทที่ ๔ เป็นครอบครัวที่ลูกได้รับการถ่ายทอดทั้งความรู้ความสามารถ และความดีอย่างเต็มที่ เพราะพ่อแม่ให้ทั้งความรู้ และเวลาแก่ลูกอย่างต่อเนื่อง ไม่ปล่อยลูกไปตามยถากรรม แม้ฐานะทาง

เศรษฐกิจอาจจะไม่ดี แต่ลูกย่อมมีความสามารถในการสร้างหลักฐานชีวิตของตนเองได้อย่างแน่นอน

ความรู้ในการเลี้ยงดูลูก

จากการศึกษาค้นคว้า ทำให้ได้มีโอกาสพบหลักการเบื้องต้นในพระพุทธานุศาสน์ที่ใช้เลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดี จากหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า “**เลี้ยงลูกอย่างไรให้เมืองไทยได้เยาวชนดี**” ของ **มูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม** จึงได้ขออนุญาตสรุปเนื้อหาบางส่วนที่ประทับใจ หากมีประเด็นไหนที่ผู้อ่านยังอยากจะทราบรายละเอียดเพิ่มเติม ก็สามารถศึกษาได้จากหนังสือเล่มดังกล่าว จะช่วยให้ภาพการเลี้ยงลูกชัดเจนขึ้นได้โดยไม่ยาก

พ่อแม่ที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากพอจะเลี้ยงดูลูกให้เป็นคนเก่งและคนดีได้จริง จะต้องสามารถอธิบาย ๔ ประเด็นต่อไปนี้ได้ชัดเจนตั้งแต่ก่อนจะคิดมีลูกด้วยกัน นั่นคือต้องรู้ว่า

๑) **ลูกที่ดีต้องมีคุณสมบัติอะไรบ้าง**

๒) **นิสัยที่ดีและเลวของลูกเกิดขึ้นมาได้อย่างไร**

๓) **ทำอย่างไรจึงสามารถเพาะนิสัยที่ดีเกิดขึ้นในตัวลูกได้สำเร็จ**

๔) **ความดีสร้างความเก่งให้แก่ลูกได้อย่างไร**

เพราะทั้ง ๔ ประเด็นนี้ เป็นความรู้ที่พ่อแม่ควรรู้ก่อนจะมีลูก โดยพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระบรมศาสดาของชาวพุทธได้ทรงมีคำสอนเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ดังนี้

คุณสมบัติของลูกที่ดีมีอะไรบ้าง

คุณสมบัติของลูกที่ดี มี ๓ ประการ โดยปุญญาตยาโยได้นำมาจาก

คุณสมบัตินี้หลัก ๓ ประการ ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า และใช้สำนวนง่าย ๆ พูดว่า

๑. **ไม่แสบ** (มาจากพระปริสุทธินุคุณ)
๒. **ไม่โง่** (มาจากพระปัญญาธิคุณ)
๓. **ไม่แล้งน้ำใจ** (มาจากพระมหากรุณาธิคุณ)

เด็กคนใดก็ตามที่มีคุณสมบัตินี้ ๓ ข้อนี้ เรียกว่า **“ลูกที่ดี”** ซึ่งจะเป็นเด็กที่มีความพร้อมต่อการจะรับถ่ายทอดวิชาความรู้ต่างๆ จากครูอาจารย์ ลูกป้า น้าอา นอกจากนี้ยังเป็นฐานรองรับการต่อยอดคุณธรรม อื่นๆ ให้เจริญยิ่งขึ้นไปได้ด้วย อุปมาเหมือนที่ดินดี นำพืชไร่ พืชสวนมาปลูก ก็ย่อมได้ผลผลิตดีทั้งนั้น

บ่อเกิดนิสัยของลูกมาจากไหน

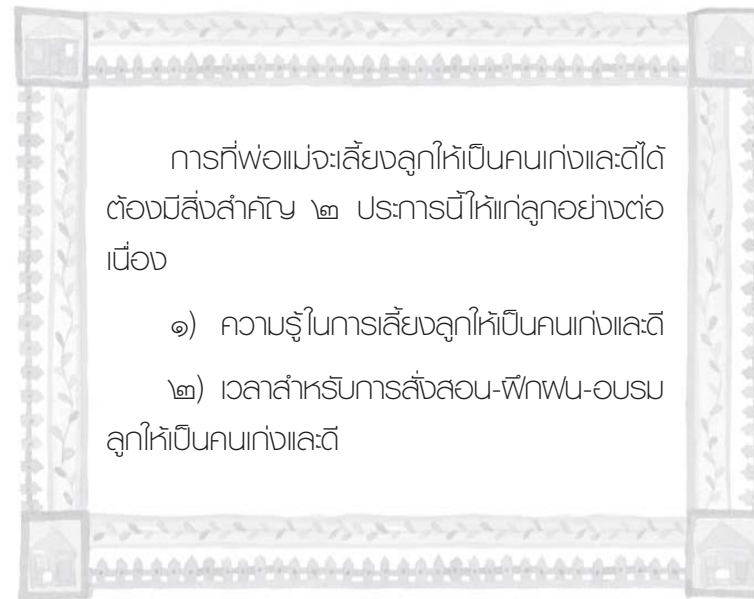
เมื่อพ่อแม่ทราบแล้วว่า คุณสมบัติของลูกที่ดีต้องไม่โง่ ไม่แสบ ไม่แล้งน้ำใจ ก็มีคำถามขึ้นมาว่า แล้วจะเพาะคุณสมบัตินี้ขึ้นมาได้อย่างไร

การเพาะคุณสมบัตินี้ ก็คือ **การเพาะนิสัย**

นิสัย คือ **ความคุ้น** หรือพฤติกรรมประจำตัวของแต่ละคนที่เกิดจากการคิด พูด ทำบ่อยๆ อยู่เป็นปกติ แล้วมีผลต่อการเกิด**ความดีหรือความชั่วในตัวตนเรา**

ถ้าปล่อยให้ลูก คิด พูด ทำในสิ่งที่ผิดแม้ในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ อยู่บ่อยๆ ลูกจะเกิดความคุ้นกับการทำความผิดจนเป็นนิสัย และอาจลูกลามให้กลายเป็นคนเลวได้ในอนาคต

ในทำนองเดียวกัน ถ้าฝึกให้ลูกคิด พูด ทำในสิ่งที่ดี แม้ในเรื่องเล็กๆ น้อยๆ อยู่บ่อยๆ ลูกก็จะเกิดความคุ้นกับการทำสิ่งที่ถูกต้องจนเป็นนิสัย

การที่พ่อแม่จะเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดีได้ ต้องมีสิ่งสำคัญ ๒ ประการนี้ให้แก่ออกอย่างต่อเนื่อง

- ๑) ความรู้ในการเลี้ยงลูกให้เป็นคนเก่งและดี
- ๒) เวลาสำหรับการสั่งสอน-ฝึกฝน-อบรมลูกให้เป็นคนเก่งและดี

และก็กลายเป็นคนดีได้ในอนาคต

สิ่งที่คนเราคิด พูด ทำซ้ำๆ บ่อยๆ มี ๓ เรื่อง คือ **๑) ปัจจัย ๔** **๒) งานที่ทำ** และ **๓) กิจกรรมประจำวัน**

ยกตัวอย่างเช่น นิสัยที่เกิดจากการใช้ปัจจัย ๔

เด็ก ๓ คน แม่ให้นมในเวลาที่ไม่เหมือนกัน ก็ได้นิสัยไม่เหมือนกัน

เด็กคนแรก แม่ให้นมไม่เป็นเวลา พอเด็กหิว ไม่ได้กิน ต้องร้องไห้ เกรี้ยวกราด เด็กจึงได้นิสัยเจ้าโทสะ ต้องอาละวาดก่อนจึงจะได้กิน แล้วก็ติดนิสัยว่าอยากได้อะไร ต้องประท้วง ต้องทำลาย เหมือนพ่อแม่ได้ **ลูกเลื่อมใส** ใจไว้

เด็กคนที่สอง แม่ให้นมตลอดเวลา แม่เด็กไม่หิว นมก็ไหลเข้าปาก

ของเด็กเอง เด็กก็เลยตัวอ่อนอารมณ์ดี แต่เขินไม่ขึ้น เพราะเหนื่อยแฉะ ซึ่
เกียจเหมือนพ่อแม่ได้ลูกหมูมาเลี้ยงไว้

เด็กคนที่สาม แม่ให้นมเป็นเวลา ได้นิสัยตรงต่อเวลา สุขภาพแข็งแรง
มีเหตุมีผล อารมณ์ดี รับผิดชอบ ตัดสินใจดี เลี้ยงง่าย เหมือนได้
บัณฑิตนักปราชญ์มาอยู่ในบ้าน

เพราะฉะนั้น บ่อเกิดนิสัยดีและเลวของลูก ก็มาจากการฝึกให้ลูกคิด
ย้ำพูด ทำ ผ่านปัจจัย ๔ ผ่านงานที่ทำ และผ่านกิจวัตรประจำวันในทาง
ดีหรือเลวนั่นเอง

ถ้าพ่อแม่จะเพาะคุณสมบัติของลูกที่ดี คือ ใฝ่ใฝ่ ใฝ่แสบ ใฝ่แล้ง
น้ำใจให้แก่อุจรัก ก็ต้องฝึกความเคารพ ความมีระเบียบวินัย และความ
อดทน โดยฝึกผ่านปัจจัย ๔ ที่ลูกใช้ ฝึกผ่านงานที่ลูกรับผิดชอบ และ
ฝึกผ่านกิจวัตรประจำวันของลูก นิสัยที่ดี คือ ใฝ่ใฝ่ ใฝ่แสบ ใฝ่แล้งน้ำใจ
ก็จะเกิดขึ้นมาประจำตัวลูกอย่างแน่นอน

เลี้ยงลูกอย่างไรให้ใฝ่ใฝ่

เด็กที่ใฝ่ใฝ่ นั้น พ่อแม่ต้องฝึกปัญญาของลูกผ่าน**ความเคารพ**

ความเคารพ คือ **ความตระหนักซาบซึ้งในคุณค่าและคุณ
ประโยชน์** อย่างถูกต้องตามความเป็นจริงที่บุคคลนั้น หรือสิ่งของนั้นมี
อยู่ประจำตัว

ปัญญาแบ่งเป็น ๒ ประเภท คือ **ปัญญาทางโลก** กับ **ปัญญา
ทางธรรม**

ปัญญาทางโลก คือ **ความรู้วิชาการ**สำหรับการทำมาหากิน แต่ถ้า
ไม่มีศีลธรรมกำกับ เด็กก็อาจนำความรู้นั้นไปใช้ในทางที่ผิดได้ เช่น มี
ความรู้ทางเภสัช แต่ไม่นำไปผลิตยารักษาคน กลับนำไปผลิตเฮโรอีน ส่ง

ไปขายทั่วโลกแทน เพราะฉะนั้นปัญญาในทางโลก ต้องควบคู่ไปกับ
ปัญญาทางธรรมด้วย

ปัญญาทางธรรม คือ **ปัญญาที่ใช้สำหรับการตัดสินถูก-ผิด ดี-ชั่ว
บุญ-บาป ควร-ไม่ควรทำ** ซึ่งเด็กจะต้องได้อาศัยจากการศึกษาคำสอนใน
พระพุทธศาสนา และฝึกภาคปฏิบัติด้วยการที่พ่อแม่นำลูกทำความเคารพ
ปู่ย่าตายาย เพื่อรับฟังโอวาท ฟังข้อคิดประสพการณ์ ความทันโลก ทัน
ชีวิต ทันคนจากผู้ใหญ่

แหล่งแห่งปัญญาทางธรรมที่เคารพแล้วจะทำให้เกิดปัญญา มี ๗
แหล่ง คือ

๑. เคารพในพระพุทธ
๒. เคารพในพระธรรม
๓. เคารพในพระสงฆ์
๔. เคารพในการศึกษา
๕. เคารพในการฝึกสมาธิ
๖. เคารพในความไม่ประมาท
๗. เคารพในการปฏิสังขาร

แหล่งปัญญาทางธรรมทั้ง ๗ ประการนี้ ยิ่งฝึกให้เด็กมองคุณค่า
และคุณประโยชน์ตามความเป็นจริงได้ออกมามากเท่าไร ปัญญาทาง
ธรรมของเด็กก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น

ถ้าเด็กคนไหนได้พ่อแม่ที่ศึกษาธรรมะจากแหล่งปัญญาทางธรรมทั้ง
๗ ประการนี้ เพื่อเตรียมตัวมาสอนลูกตั้งแต่ก่อนแต่งงานแล้ว ก็จะโชค
ดีมากๆ คือ พ่อแม่ก็จะได้ลูกมีบุญมาเกิดเป็นบัณฑิตนักปราชญ์ในบ้าน
และลูกก็จะได้พ่อแม่ที่เป็นแหล่งปัญญาทางธรรมรอคอยอยู่แล้ว วงศ์
ตระกูลนี้ ก็จะมีแต่บัณฑิตนักปราชญ์มาเกิดเป็นลูกหลาน เพื่อมาสร้าง

ความเจริญรุ่งเรืองให้แก่วงศ์ตระกูล

เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่แสบ

เด็กที่จะไม่แสบนั้น พ่อแม่ก็ต้องฝึกเด็กให้มีวินัยทั้งทางโลกและทางธรรม ผ่านการใช้ปัจจัย ๔ ผ่านงานในบ้าน และผ่านกิจวัตรประจำวัน โดยพ่อแม่ต้องทำให้ลูกดูเป็นตัวอย่างก่อน

วินัยทางโลก มี ๔ ข้อ ได้แก่

๑. วินัยต่อคำพูด

การฝึกวินัยต่อคำพูดมีหลักว่าพ่อแม่ต้องพูดวาจาสุภาพดีให้ลูกฟัง และจะต้องไม่โกหกให้ลูกดู ต้องชี้โทษของการโกหกให้ลูกฟังว่า การโกหกทำให้มาตรฐานใจเสีย และกลายเป็นคนหลงๆ ลืมๆ ลูกจึงจะมีวินัยต่อคำพูด

๒. วินัยต่อเวลา

การฝึกวินัยต่อเวลามีหลักว่าต้องฝึกให้ลูกตื่นเป็นเวลา กินเป็นเวลา นอนเป็นเวลา

ตื่นเป็นเวลา คือ ตื่นแต่เช้าตรู่ เพื่อป้องกันให้ลูกไม่เห็นแก่นอน โดยเฉพาะลูกสาว ถ้าแต่งงานไปแล้วตื่นสาย จะเป็นต้นเหตุให้เกิดการหย่าร้างได้

นอนเป็นเวลา คือ นอนแต่หัวค่ำ เพราะถ้านอนดึก เด็กจะไม่อยากตื่นเช้า เวลาแม่มาปลุกก็ไม่อยากลุกขึ้น จึงข้อมเถียงพ่อแม่แต่เช้า กลายเป็นคนเจ้ามารยา

กินเป็นเวลา คือ ถึงเวลาอาหารต้องมาทานอาหารให้ตรงเวลา ถ้าเด็กคนไหนเป็นโรคกระเพาะตั้งแต่เล็กแล้ว จะมีปัญหาไปตลอดชีวิตว่าไม่สามารถทำงานหนักได้ เจอความกดดันเมื่อไหร่ จะปวดท้องไส้หนัก

๓. วินัยต่อความสะอาด

เด็กที่ไม่รักษาความสะอาด จะเข้าสังคมได้ยาก พ่อแม่ จึงต้องสอนวิธีรักษาความสะอาดให้เป็น เช่นสอนให้อาบน้ำเป็น คือใช้น้ำน้อย สบุน้อย เวลาน้อย แต่สะอาด

๔. วินัยต่อความเป็นระเบียบ

เด็กที่ขาดระเบียบ เวลาไปทำงานกับใคร จะเกิดปัญหาการกระทบกระทั่ง เพราะไม่เข้าใจเรื่องขั้นตอนการทำงานไม่รู้จักเตรียมงาน ไม่รู้จักการเก็บงาน จึงยากจะประสบความสำเร็จ

วินัยทางธรรม มีศีล ๕ เป็นขั้นต้น

เด็กที่ไม่รักษาศีล ๕ ถ้าโตขึ้นก็จะก่อปัญหาครอบครัว แล้วถ้าชีวิตพลิกผัน ก็เตรียมตัวเป็นอาชญากรได้ในอนาคต เพราะว่า

ไม่รักษาศีลข้อ ๑ เป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาอาชญากรรม

ไม่รักษาศีลข้อ ๒ ทำให้เกิดปัญหาครอบครัว

ไม่รักษาศีลข้อ ๓ ทำให้เกิดปัญหาการค้าประเวณี

ไม่รักษาศีลข้อ ๔ ทำให้เกิดปัญหาการดื่มสุรากลวง

ไม่รักษาศีลข้อ ๕ ทำให้เกิดปัญหาอบายมุขครองเมือง

เลี้ยงลูกอย่างไรให้ไม่เล็งน้ำใจ

เด็กที่จะไม่เล็งน้ำใจนั้น ต้องถูกฝึกให้เป็นคนที่พึ่งตนเองได้ก่อน จึงจะสามารถช่วยเหลือคนอื่นได้ ซึ่งเรื่องนี้พ่อแม่ต้องฝึกลูกให้มีความ **อดทน** ติดตัวไป

ถ้าดูผิวเผิน เด็กที่ไม่แสบ ไม่โกง ก็น่าจะพอกับการเป็นคนดีแล้ว แต่ความจริงคือไม่พอ **เพราะเกิดเป็นคนแล้ว ต้องให้ประโยชน์ส่วนรวมด้วย**

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเราปลูกมะม่วงไว้ต้นหนึ่ง รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย ผ่านมาสิบปี ปรากฏว่า มะม่วงก็ไม่ออกผลให้กินเสียที ในที่สุด ก็ต้องโค่นมะม่วงต้นนั้นทิ้งไป

ดังนั้น ลูกของเราก็เหมือนกัน ถ้าเป็นคนเลี้ยงน้ำใจ ไปที่ไหนก็จะยากจนขัดสนไปตลอดชีวิต ถึงคราวตัวเองเดือดร้อนก็ไม่มีคนอยากยื่นมือมาช่วยเหลือเพราะเลี้ยงน้ำใจกับผู้คนไว้มาก

การฝึกความไม่เลี้ยงน้ำใจให้แก่ลูกนั้น ต้องฝึกให้พึ่งตนเองผ่านความอดทน ๔ ระดับ คือ

๑. **อดทนต่อความลำบากตรากตรำ** จะทำให้ลูกเป็นคนหนักเอาเบา ลู่วิ่งกลัวความลำบาก ตรากตรำต่างๆ

๒. **อดทนต่อทุกขเวทนา** จะทำให้ลูกรู้จักดูแลสุขภาพตนเอง ไม่มีมยา ไม่ป่วยการเมืองเพื่อเลี่ยงการเรียน

๓. **อดทนต่อการกระทบกระทั่ง** จะทำให้ลูกทำงานเป็นทีม เป็นคนไม่มีปมด้อย ไม่วางปมเขื่อง ไม่ตีตัวเสมอผู้ใหญ่ ทำให้รู้จักวางตัวให้เหมาะสมกับฐานะของตนเอง

๔. **อดทนต่อความเขี้ยววนของกิเลส** จะทำให้ลูกไม่เสียคนโดยง่าย โดยเฉพาะไม่ตกเป็นทาสของ ๔ ส. คือ สุรายาเสพติด สุภาพบุรุษ หรือสุภาพสตรี สตางค์ สรรเสริญเยินยอ ปัญหาต่างๆ ในบ้านเมืองเราที่เกิดขึ้นหนักๆ ก็เพราะข้อนี้เป็นประเด็นใหญ่

ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาคอร์รัปชัน เกิดจากพ่อแม่ไม่ได้สอนให้ลูกอดทนต่อความเขี้ยววนใจ และไม่ได้ปลูกฝังคติประจำใจให้ลูกมาว่า **ซื้อกินไม่หมดคดกินไม่นาน** แถมยังไปส่งเสริมให้ลูกบูชาเงิน ทั่วๆ ที่เงินไม่สามารถซื้อได้ทุกอย่าง เช่น ความบริสุทธิ์ใจ เป็นต้น

เมื่อลูกถูกฝึกให้เห็นเงินเหนือกว่าความดี พอเด็กโตขึ้น ก็เลยไม่เกรงกลัวอะไรทั้งนั้น ขอให้ได้เงินมาแบบผิดๆ ก็ยอม โกงก็เอา แล้วตรงนี้เองที่ทำให้ประเทศไทยก้าวไปไม่ถึงไหน ทั้งที่มีทรัพยากรธรรมชาติดีกว่าหลายประเทศในโลก เช่น สิงคโปร์ เกาหลี ญี่ปุ่น เป็นต้น

ความดีสร้างความเก่งให้ลูกได้อย่างไร

หลังจากที่อ่านหนังสือเลี้ยงลูกอย่างไรให้เมืองไทยได้เยาวชนดี จบแล้ว ข้อคิดที่ได้รับก็คือ **ความเข้าใจในเรื่องความดีสร้างความเก่งให้ลูกได้อย่างไร** ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้

เราทราบกันดีว่า เด็กทุกคนอยากเป็นคนดีด้วยกันทั้งนั้น แต่ว่าเด็กเป็นเสมือนผ้าขาว พ่อแม่เป็นคนย้อมสี ถ้าย้อมสีได้ถูกสีและถูกวิธี ก็ได้ผ้าสีสวย สว่างงาม แต่ถ้าย้อมไม่ดี ก็จะได้ผ้าเสีย ใช้งานไม่ได้ และต้องทิ้งทั้งผืน แต่การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี ไม่ใช่การย้อมผ้าสี หากผิดพลาดแล้วแก้ไขลำบาก

วิธีที่ถูกต้อง คือ บุคคลที่แวดล้อมตัวเด็กต้องทำตัวอย่างที่ดีๆ ให้เด็กเห็น ตั้งแต่

- ๑) พ่อแม่ต้องทำตัวอย่างดีๆ ให้ลูกดู
- ๒) ต้องหาเพื่อนที่ดีให้ลูกคบ
- ๓) ต้องหาหนังสือที่ดีให้ลูกอ่าน
- ๔) ต้องพาลูกไปกราบครูดี

เพราะบุคคลแวดล้อมเหล่านี้ จะสามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้แก่เด็กใน ๓ เรื่องต่อไปนี้ คือ

- ๑) ต้นแบบการทำงานที่ถูกต้อง
- ๒) ต้นแบบการบริหารเวลาที่ถูกต้อง

๓) **ต้นแบบการใช้ปัจจัย ๔ ที่ถูกต้อง**

สาเหตุที่เขาสามารถเป็นต้นแบบใน ๓ เรื่องนี้ได้ ก็เพราะบุคคลประเภทนี้จะมีบุคลิกลักษณะเฉพาะตัวอยู่ ๓ ประการ คือ

๑) **รู้จักคุณค่า**

คนที่รู้จักคุณค่า หมายถึง คนที่รับผิดชอบสิ่งใดแล้ว ต้องทำผลงานให้ออกมาดีที่สุด การที่เขาทำได้อย่างนี้เพราะเขามีความสามารถในการกำหนดคุณภาพที่ดีได้ชัดเจน ทราบถึงวิธีการทำงานที่ทำให้งานมีคุณภาพดี เมื่อเขาลงมือทำงานก็ทำเต็มที่ สุดฝีมือ และรู้ทันอุปสรรคปัญหาที่ต้องระวังในการทำงานว่ามีอะไรบ้าง และหาทางระวังป้องกันแก้ไขได้อย่างรอบคอบก่อนปัญหาจะเกิดขึ้น

คนที่สามารถทำได้ขนาดนี้ ถ้าไม่เคยมีความเคารพในการศึกษา รู้จักให้เกียรติคน ไม่จับผิดคนอื่นมาก่อน ย่อมไม่มีทางได้ปัญญามากขนาดนี้ เพราะคงไม่มีใครยินดีจะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ของตัวเองให้แก่คนที่ไม่ให้ความเคารพในความสามารถของคนอื่นอย่างแน่หนอน

ดังนั้น ถ้าลูกของเราได้รับการฝึกเรื่องความเคารพมาที่บ้าน และได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากบุคคลเหล่านี้ เขาจะกลายเป็นคนที่รู้จักคุณค่าของความเคารพ และรู้วิธีการคิดกำหนดคุณภาพของงาน รู้วิธีการทำงานที่ดี และรู้สิ่งที่ควรระวังในการทำงาน ซึ่งก็จะทำให้เขามีความเก่งในเรื่องการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพตามบุคคลต้นแบบไปได้ในที่สุด

๒) **รู้จักคุมเวลา**

คนที่คุมเวลา หมายถึง คนที่เป็นนักวางแผนการทำงาน ไม่ว่าจะทำงานใด ก็สามารถมองทะลุได้เป็นขั้นเป็นตอน จัดลำดับได้ว่าอะไรควรทำก่อนทำหลัง และแต่ละขั้นตอนควรใช้เวลาอย่างน้อยเพียงใด จึงจะ

ทำได้เสร็จตามเวลา หรือถ้าทำเสร็จได้ก่อนเวลาก็ยิ่งดี

คนที่สามารถควบคุมเวลาในการทำงานได้ขนาดนี้ ถ้าไม่เคยได้รับการฝึกเรื่องวินัยในตัวเองสูงจะทำได้ เพราะเขาตระหนักดีว่าเวลาเป็นของมีค่า ผ่านไปแล้วเรียกคืนไม่ได้ นอกจากนำโอกาสที่ดีผ่านไปแล้วยังนำความแค้นมาให้อีกด้วย

ส่วนคนที่ไม่เคยทำอะไรเป็นเวลา จะติดนิสัยเอาแต่ใจตัวเอง อยู่ดี ๆ จะกำหนดให้ทำเสร็จภายในเวลาเท่านั้นเท่านั้น เขาจะอึดอัดทำไม่ได้ เพราะฝึกวินัยมาน้อย แต่ทำตามใจ ทำตามอารมณ์ตัวเองมามาก จึงยากจะทำอะไรได้สำเร็จตามแผนงาน

คนที่ควบคุมเวลาได้ดีเยี่ยมขนาดนี้ เพราะเขาเคยฝึกความมีวินัยต่อเวลามาก่อน คือถูกฝึกให้กำหนดกิจวัตรและงานในแต่ละวันของตัวเองได้ลงตัวมาก่อน ครั้นเมื่อมาทำงานก็ทำให้สามารถวางแผนงานได้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน คำนวณเวลางานได้ดีเยี่ยม ไม่ผิดพลาด

ดังนั้น ถ้าลูกของเราได้รับการฝึกวินัยมาจากที่บ้านส่วนหนึ่ง และได้เห็นแบบอย่างจากบุคคลที่วางแผนการใช้เวลาให้คุ้มค่าเช่นนี้ เขาจะกลายเป็นคนที่รู้จักคุณค่าของวินัย และจะทำให้เขาได้รับการฝึกวินัยในการใช้เวลาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นไปอีก เป็นการเพาะนิสัยให้เป็นคนไม่เอาแต่ใจตัวเอง และส่งผลให้เขามีความเก่งในเรื่องการบริหารเวลาและการวางแผนงานตามบุคคลต้นแบบไปได้ในที่สุด

๓) **รู้จักคุมงบประมาณ**

คนที่รู้จักคุมงบประมาณ หมายถึง คนที่สามารถวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดสุดแต่ให้ประโยชน์สูง

คนที่คุมงบประมาณย่อมรู้ว่าสิ่งใดจำเป็นและไม่จำเป็นอย่างไร ต้องตรงความเป็นจริง เขายอมไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร้อย ทำอะไรก็

คิดเรื่องความคุ้มค่าคุ้มเสียของส่วนรวมเป็น ไม่คำนวณขาดจนกระทั่ง ทำให้คุณภาพของงานหย่อน ไม่เผื่อมากจนกระทั่งกลายเป็นความฟุ่มเฟือยเสียหาย มีความซื่อสัตย์ ไม่ยกยอกเอาไว้เพื่อความสะดวกสบายของตัวเองหรือพรรคพวกตัวเอง

ถ้าที่แห่งใดก็ตามขาดคนที่คุมงบประมาณเป็นแล้วการเงินส่วนรวมก็จะมีปัญหาเพราะแผนการเงินมั่วไปหมด ความเสียหายของงาน ความหวาดระแวงในการอยู่ร่วมกัน และชื่อเสียงไม่ดีไม่งามก็จะเกิดขึ้นตามมาด้วย

คนที่สามารถคุมงบประมาณได้โปร่งใสและเกิดประสิทธิภาพดีเยี่ยมขนาดนี้ เพราะถูกฝึกให้มีความอดทนต่อความลำบากตรากตรำ อดทนต่อทุกขเวทนา อดทนต่อการกระทบกระทั่ง และอดทนต่อการเฝ้า ยวนใจของกิเลสมาก่อน โดยเป็นการฝึกผ่านการใช้สอยปัจจัย ๔ อย่าง ประหยัดสุดประโยชน์สูง ใช้จ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็น และไม่ตามใจความอยากได้อยากฟุ่มเฟือยของตัวเอง

ดังนั้นถ้าลูกของเราได้รับการฝึกความอดทนมาจากที่บ้านส่วนหนึ่ง และได้เห็นแบบอย่างจากบุคคลที่คุมงบประมาณของส่วนรวมได้ดีเช่นนี้ เขาจะกลายเป็นคนที่รู้คุณค่าของความอดทน เห็นประโยชน์ของการวางแผนใช้จ่าย รู้จักใช้ข้าวของด้วยความคุ้มค่า และอดทนต่อความเฝ้า ยวนใจในสิ่งที่เกินโทษได้ดี และจะส่งผลให้เขามีความเก่งในเรื่องการวางแผนใช้จ่ายและคุมงบประมาณการทำงานเป็นตามบุคคลต้นแบบไป ได้ในที่สุด

การที่ลูกซึมซับสิ่งที่ถูกต้อง ๓ เรื่องนี้จากบุคคลแวดล้อมที่ดี เข้าไปอยู่ประจำใจ ก็จะทำให้เด็กได้รับการถ่ายทอดคุณธรรมความดี อย่างเต็มที่ และทำให้เขามีความเก่งในการคุมคุณภาพ คุมเวลา คุมงบประมาณ ตามมาในที่สุด และเมื่อเขาลงมือทำอะไรก็ตาม เขาจะเป็นคน

ที่ทำงานได้มีคุณภาพ ประหยัดเวลา และประหยัดงบประมาณ ซึ่งตรงนี้คือคุณสมบัติของการเป็นนักบริหาร หรือนักงานที่ทุกวงการต้องการตัวไปร่วมงานด้วย และนั่นคือ ความเก่งที่สร้างจากความดีที่สร้างความเก่งให้เกิดขึ้นในตัวลูกอย่างอัตโนมัติ โดยมีบุคคลแวดล้อมที่ดีเป็นผู้ถ่ายทอดให้นั่นเอง

สรุป

การที่พ่อแม่จะสามารถถ่ายทอดความรู้ ความสามารถ และความดีที่ตนเองมีให้แก่ลูก จนกระทั่งมากพอจะเป็นต้นทุนทางความเก่งและความดีที่ลูกสามารถยืนหยัดอยู่ในโลกกว้างนี้ได้อย่างภาคภูมิใจ สิ่งสำคัญต้องทำให้ดีที่สุดของการเป็นพ่อแม่ คือ

๑) ต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าความรู้ที่จะใช้ในการอบรมสั่งสอนลูกให้เป็นคนเก่งและดีอยู่เสมอ จึงจะทันกับพัฒนาการและทันกับปัญหาของลูก

๒) ต้องไม่เปิดโอกาสให้ลูกทำเรื่องผิดศีลธรรม คือ อยู่บ้านก็ต้องแบ่งเวลาให้การอบรมสั่งสอนลูก ผ่านการใช้สอยปัจจัย ๔ ผ่านการทำงาน ผ่านกิจวัตรประจำวัน เช่น การนอน การตื่น เป็นต้น ลับหลังก็ฝากฝังครูบาอาจารย์ ญาติพี่น้อง มิตรสหาย ช่วยเป็นหูเป็นตา คอยตัดกเตือนบอกกล่าวลูกได้ โดยไม่ต้องเกรงใจ อย่าปล่อยให้เขามีโอกาสเดินทางผิด

ถ้าพ่อแม่ทำสองสิ่งนี้ได้ดี ลูกก็จะมีโอกาสใกล้ชิดกับสิ่งที่ถูกต้องมากกว่าจะทำตัวเหลวไหลไปในเรื่องผิดศีลธรรม ลูกย่อมคลุกคลีคุ้นเคยกับความคิด คำพูด การกระทำที่ดีจากพ่อแม่ และบุคคลรอบข้างอยู่เป็นประจำ ปกตินิสัย และหลอมละลายกลายเป็นความเก่ง และความดีที่จะทำให้เขายืนหยัดในโลกนี้ได้ด้วยตัวเองในที่สุด

ฆ่าด้วยรัก... พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด

“ความรักของพ่อแม่ ฆ่าลูกได้” คำกล่าวนี้ แม่จะขัดแย้งความรู้สึกของคนเป็นพ่อเป็นแม่อยู่บ้าง แต่ในความเป็นจริงแล้ว กลับมีลูกจำนวนไม่น้อย ที่ต้องเสียคนเพราะการให้ท้ายลูกเมื่อทำผิดนี้เอง ด้วยเหตุนี้ ในฐานะของคนที่เป็นพ่อแม่ หรือคนที่คิดจะมีครอบครัวในอนาคต ก็มีสิ่งสำคัญที่จะต้องศึกษาให้มากกว่าก่อนว่า ทำอย่างไรเราจึงจะเลี้ยงลูกได้ดี และทำอย่างไรตนเองจึงจะไม่พลาดไปรักลูกผิดวิธี จนกลายเป็นการฆ่าลูกด้วยรักไปได้

อย่าเข้าข้างลูกเมื่อทำผิด

การที่พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิดต้องถือว่าเป็นความผิดพลาดอย่างร้ายแรง เพราะทำให้ลูกหลงผิดคิดไปว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมา ก็จะมุ่งทำแต่ความชั่วเรื่อยไป ทำให้ชาติหนึ่งชาติของเขา มีแต่ความเดือดร้อนไม่มีวันจบสิ้น

ผู้ที่เป็นพ่อแม่จึงต้องตระหนักถึงโทษของการเข้าข้างลูกเมื่อทำผิดให้มาก อย่ารักลูกด้วยการตามใจ ถ้าลูกทำผิดต้องทำโทษ ยอมให้ลูกเจ็บเสียแต่ตอนนี้ ดีกว่าให้ชีวิตของลูกเจ็บปวดเดือดร้อนไปตลอดชีวิต

ดังนั้น การที่พ่อแม่ไม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด ก็จะทำให้ลูกซาบซึ้งแก่ใจว่า ถ้าทำดี ลูกจะได้รับผลดีตอบแทนเสมอ แต่ถ้าลูกทำชั่ว ลูกจะต้องได้รับผลชั่วนั้นอย่างไม่มีวันหลีกเลี่ยงได้

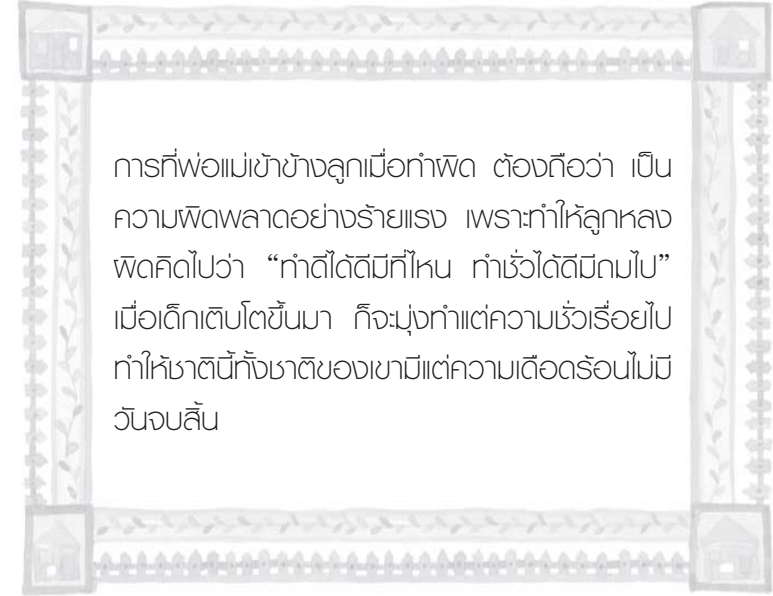
เข้าใจหลักการถ่ายถอดนิสัย

การจะปลูกฝังคุณธรรมความดีให้ลูกนั้นพ่อแม่ต้องเข้าใจธรรมชาติของการถ่ายทอดนิสัยไปให้ลูกก่อนว่า มีอยู่ ๒ ช่วง คือ

ช่วงแรก คือ การถ่ายทอดลักษณะนิสัยใจคอทางกรรมพันธุ์

การถ่ายทอดลักษณะนี้ต้องทำในช่วงตั้งแต่ลูกยังไม่มาเกิด โดยทั่วไปเมื่อปฏิสนธิวิญญานจะเกิดในครรภ์ของผู้ใด เขาจะต้องมีกรรมคือบุญหรือบาป ไกล่เคียงกับผู้ที่จะเป็นพ่อเป็นแม่ในขณะนั้น

ดังนั้นถ้าคุณพ่อ คุณแม่มีร่างกายแข็งแรง มีความประพฤติดี มีจิตใจดีงามแล้ว ก็มีโอกาสที่จะได้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาถือกำเนิดอยู่ในครรภ์ การอบรมลูก จึงควรเริ่มตั้งแต่ก่อนที่จะตั้งครรภ์ คือคุณแม่ต้องอบรมความประพฤติของตัวเองให้ดี พร้อมทั้งกาย วาจา ใจ สิ่งที่ไม่ดีให้เลิกเสียให้หมด รักษาศีล ๕ ให้ดี เป็นการเตรียมพร้อมให้ปฏิสนธิวิญญานที่ดีมาเกิด

การที่พ่อแม่เข้าข้างลูกเมื่อทำผิด ต้องถือว่าเป็น ความผิดพลาดอย่างร้ายแรง เพราะทำให้ลูกหลงผิดคิดไปว่า “ทำดีได้ดีมีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป” เมื่อเด็กเติบโตขึ้นมา ก็จะมุ่งทำแต่ความชั่วเรื่อยไป ทำให้ชาติหนึ่งถึงชาติของเขา มีแต่ความเดือดร้อนไม่มีวันจบสิ้น

นั่นคืออย่างช้าที่สุดจะต้องเริ่มอบรมตัวเองให้ดีพร้อมในทันทีที่แต่งงาน และในทันทีที่รู้ตัวเองว่าตั้งครรรค์ ก็ยิ่งต้องพยายามทะนุถนอมลูกในครรภ์ให้ยิ่งขึ้นไปอีก คือต้องมีความระมัดระวังตัวให้มาก ไม่ว่าจะเป็นการเดิน การเคลื่อนไหวทุกๆ อิริยาบถ อาหารที่รับประทาน โดยเฉพาะพวกที่รสจัด พวกของหมักดองของเมา พวกยาต่างๆ หรือแม้แต่อารมณ์ที่ไม่ดี ก็ต้องระวังอย่าให้มากกระทบกระทั่ง เพราะสิ่งเหล่านี้ล้วนมีผลต่ออุปนิสัยใจคอของเด็กทั้งสิ้น

ช่วงที่สอง คือ การถ่ายทอดนิสัยใจคอจากสิ่งแวดล้อม หรือการอบรม

เมื่อลูกคลอดออกมาสัมผัสตามดูโลก ต้องรีบอบรม อย่าไปคิดว่าเด็กทารกไม่รู้อะไร เพราะแม้แต่การให้นมเป็นเวลา ก็เป็นการเพาะนิสัยเด็ก

ให้เป็นคนตรงต่อเวลา การเปลี่ยนผ้าอ้อมทันทีที่เด็กทำเปียก ก็เป็นการเพาะนิสัยรักความสะอาด แม้ที่สุดการพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน ก็เป็นการเพาะนิสัยอ่อนโยน

อย่าปล่อยให้เด็กกำพิตจนเป็นนิสัย

เมื่อแรกเกิด เด็กก็เป็นเสมือนผ้าขาวสะอาด เด็กจึงต้องการตัวอย่างหรือต้นแบบในการคิด การพูด และการกระทำ เมื่อสิ่งใดมาถึงก่อน เด็กจะรับสิ่งนั้นไว้เป็นแบบอย่าง ดังนั้น ถ้าเด็กได้รับแต่สิ่งที่ดีก่อน เด็กก็จะมีโอกาสทำความดีให้ยิ่งขึ้นไป และมีฐานกำลังความดีไว้ต่อต้านความชั่วที่เข้ามาภายหลัง ทำให้เอาตัวรอดได้ง่าย

เมื่อเด็กทำอะไรผิด ในระยะ ๒-๓ ครั้งแรก เด็กจะมีพิรุณให้เห็นได้ชัด ทำให้เราหาทางแก้ไขได้ทันที่ ถ้าผู้ใหญ่มองหรือปล่อยปละละเลย เด็กก็จะเกิดความเคยชิน ทำผิดเป็นนิสัยโดยไม่มีพิรุณให้ผู้ใหญ่จับได้ ทำให้เสียนิสัยที่ดีงามไปในที่สุด

รักลูกให้ถูกวิธี

การรักลูกให้ถูกวิธีไม่มีอะไรเกินการถ่ายทอดคุณธรรมดีๆ ให้แก่ลูก เพื่อให้เขาเติบโตขึ้นมายืนหยัดบนโลกนี้ได้อย่างสมภาคภูมิ

คุณธรรมที่ต้องอบรมให้มาก หรืออบรมตลอดเวลาเลย ไม่ว่าจะเด็กโตหรือเด็กเล็ก ก็คือ

๑. ปัญญา โดยฝึกให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักคิดพิจารณาเอง ไม่เป็นคนเจ้าอารมณ์ ถ้าทำได้สำเร็จ เด็กจะมีสติปัญญาเฉียบแหลม และไม่เห็นผิดเป็นชอบ

๒. ความมีวินัย โดยฝึกให้เด็กเป็นคนตรงต่อเวลา รักษาความสะอาด เป็นคนซื่อตรง มีความบริสุทธิ์ กาย วาจา ใจ

๓. ความเมตตากรุณา โดยอาจฝึกให้เด็กรักสัตว์ รักต้นไม้ เป็นคนอ่อนโยน มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักให้อภัย

เมื่อเด็กได้รับการปลูกฝังสิ่งเหล่านี้มาตั้งแต่เล็ก แล้วโตขึ้นก็จะสามารถรองรับคุณธรรมความดีอย่างอื่น ที่พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ถ่ายทอดให้ได้เต็มที่

เมื่อรู้อย่างนี้แล้ว ถ้าคุณพ่อคุณแม่คนไหนอยากจะได้ลูกดีอย่างไร ก็ให้อบรมตัวเองให้ดีอย่างนี้ก่อนที่จะมีลูก แล้วต้องอบรมตัวเองให้เคร่งครัดยิ่งขึ้นไป ในกรอบคุณธรรม ๓ ประการ คือให้มีปัญญา ให้มีเมตตากรุณา และให้มีระเบียบวินัย ดังที่กล่าวข้างต้นแล้ว พ่อแม่ก็จะมีโอกาสได้ลูกดีๆ มาเกิด สามารถเป็นต้นแบบที่ดีให้ลูกได้ และปิดหนทางที่จะฆ่าลูกด้วยรักให้หมดไป

๔ บทบาทสำคัญที่ทำให้พ่อแม่ได้ลูกดี

พ่อแม่ทุกคนล้วนคาดหวังอยากให้เห็นลูกของตนเองมีอนาคตที่สดใสกันทั้งนั้น แต่การปูพื้นฐานลูกให้มีนิสัยใจคอที่เหมาะสมแก่การจะก้าวไปสู่ความสำเร็จในอนาคตนั้น พ่อแม่จะต้องรู้จักวางบทบาทของตนเองในการปกครองลูกให้เหมาะสม ลูกจึงจะได้ต้นแบบที่ดี และรู้จักที่ต่ำที่สูงเวลาอยู่กับผู้ใหญ่

การจะวางตัวให้เหมาะสมในการอบรมบ่มนิสัยลูกนั้น พ่อแม่ที่ดีต้องเข้าใจสภาวะจิตใจของลูก รู้ว่าความ

รู้สึกนึกคิดของลูกจะเปลี่ยนแปลงตามวัยและสิ่งแวดล้อม

เมื่อลูกยังเล็กอยู่ พ่อแม่จะเป็นทุกสิ่งทุกอย่างของเขา ครั้นโตขึ้น เพื่อจะเข้ามามีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิด พ่อลูกเข้าสู่วัยหนุ่มสาว ความสำคัญของพ่อแม่จะลดลง และเมื่อลูกเป็นผู้ใหญ่ ลูกจะเป็นตัวของตัวเอง ต้องการความอิสระมาก ต้องการเหตุผลมากขึ้น ดังนั้น พ่อแม่จำเป็นจะต้องปรับตัวเองให้เท่าทันความรู้สึกนึกคิดของลูก

การเป็นพ่อแม่ที่ดี นอกจากจะต้องทำหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดีให้ครบถ้วนแล้ว ยังต้องวางบทบาทต่อไปนี้ให้ได้อีกด้วย คือ

๑. บทบาทของความเป็นครู พ่อแม่ต้องอบรมสั่งสอนลูก ชี้แจงให้ลูกรู้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร

ถ้าลูกยังเล็กนัก สอนกันด้วยเหตุผลยังไม่ได้ พ่อแม่ต้องทำเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกดูเป็นแบบอย่าง การอบรมสั่งสอนจะต้องนุ่มนวล ค่อยพูดจาปราศรัย ไม่เอาแต่อารมณ์ การสั่งสอนด้วยไม้เรียว ควรเก็บไว้ใช้ในคราวที่จำเป็นจริงๆ เท่านั้น ต้องปลูกฝังนิสัยรักความสะอาดให้ลูกตั้งแต่วัยเล็ก ฝึกให้รู้จักดูแลรักษาความสะอาดของตัวเอง ตั้งแต่เรื่องเสื้อผ้า การอาบน้ำถูตัว แม่ที่สูดเรื่องนิสัยในการกินอาหาร อย่าปล่อยให้ปล่อยเลยอย่าคิดว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเรื่องเล็กน้อย

เนื่องจากพ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูก ใกล้ชิดลูกตั้งแต่แรกเกิด ดังนั้น การระมัดระวังปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องดีงาม เพื่อให้เป็นพื้นฐานความประพฤติของลูกเสียก่อน เมื่อโตขึ้นจะเป็นเหตุให้เขาสามารถรองรับความดีมาได้ตัวได้เร็ว และมักรังเกียจความไม่เข้าท่าเข้าทางต่างๆ ผ่านเข้ามาได้เองโดยอัตโนมัติ

๒. บทบาทเทวดา พ่อแม่ต้องมีพื้นฐานทางธรรมที่ดี จึงจะเล่นบทบาทนี้ได้ เพราะต้องฝึกลูกให้รู้จักบุญกัลยาบ ความจริงเรื่องนี้ ทำได้ง่ายๆ เช่น อ่านนิทานชาดกให้ลูกฟัง ให้ลูกสวดมนต์ทุกคืนก่อนเข้านอน

สอนลูกให้รู้จักการทำบุญให้ทาน โดยพ่อแม่ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง เช่น ตักบาตรทุกเช้า เป็นต้น และที่สำคัญที่สุด คือพ่อแม่ต้องมีหิริโอตตปะ เมื่อสอนลูกไม่ให้ทำชั่วในเรื่องใดแล้ว ก็อย่าเผลอทำความชั่วนั้นๆ ให้ลูก รู้เห็นเสียเอง

๓. บทบาทพระพรหม พ่อแม่ต้องมีความเมตตากรุณาต่อลูก ให้ความรักความอบอุ่น ต้องเลี้ยงดู ไม่ทิ้งขว้าง เมื่อลูกทำผิดต้องตักเตือนสั่งสอนดีๆ ให้ลูกรู้ผิดรู้ถูก และให้อภัยไม่ซ้ำเติม เมื่อลูกทำดีก็ชมเชยให้ภาคภูมิใจบ้าง ส่งให้ศึกษาเล่าเรียนเมื่อถึงวัยอันควร ยามเจ็บไข้ก็พยาบาลดูแลรักษา เมื่อลูกเติบโตเป็นผู้ใหญ่ถึงคราวต้องแยกครอบครัวไปสร้างหลักฐาน ก็ควรปล่อยตามใจลูกบ้าง อย่างการบังคับแต่คอยให้คำแนะนำ เป็นที่ปรึกษา เป็นผู้ให้กำลังใจ พ่อแม่ต้องมีอุเบกขา คือไม่ลำเอียงเข้าข้างลูก เมื่อทำผิด

ถ้าอบรมสั่งสอนลูกมาอย่างดีแล้ว แต่ลูกยังทำตัวเกะกะเกร ทำผิดกฎหมายบ้านเมือง สมควรจะต้องได้รับโทษ แม้โทษนั้นจะยิ่งใหญ่ถึงต้องติดคุกติดตะราง ก็ต้องยอม อย่ารักลูกจนถึงกับทำตัวเป็นพยานเท็จ ช่วยได้แค่ไหนก็ทำในสิ่งนั้น แต่อย่าทำลายความยุติธรรมของบ้านเมือง

๔. บทบาทพระอรหันต์ พ่อแม่ต้องประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรมให้ดีที่สุด จะได้เป็นบุญนียบบุคคล เป็นพระศักดิ์สิทธิ์ในบ้าน เป็นที่ปรึกษาชั้นดีประจำวงศ์ตระกูล เป็นที่เคารพนับถือของลูกหลานว่านเครือ ทั้งที่อยู่ร่วมบ้านและที่แยกครอบครัวออกไปแล้ว ต้องสร้างทั้งบุญบารมี ทั้งศักดิ์ศรี ชื่อเสียง เหล่าลูกหลานจะได้ยำเกรง นับถือ เชื่อฟัง ไม่กล้าทำความชั่ว ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

เมื่อพ่อแม่ทำได้ครบทั้ง ๔ อย่างดีแล้ว ชีวิตครอบครัวก็จะเป็นสุข มีแต่ความร่มเย็นกายและใจ ซึ่งย่อมส่งผลไปถึงสังคมและประเทศชาติ ให้ร่มเย็นไปด้วย

ทำอย่างไรลูกจะไม่เสียคน ?

ท่ามกลางสังคมที่ปะปนด้วยทั้งสิ่งดีและเลวนี้
ในวันคุณพ่อคุณแม่ก็ยิ่งมีความรู้สึกเป็นห่วงลูกมากขึ้น
กลัวว่าลูกจะไปติดเอาเชื้อเลวมา แล้วก็จะทำให้ลูกเอา
ตัวไม่รอด หรือเอาดีไม่ได้ ประเด็นสำคัญจึงอยู่ที่ว่า เรา
จะป้องกันลูกเรา จากวิญญ์ยพิตๆ ได้อย่างไร และจะ
ปลูกฝังสิ่งที่ถูกต้องให้ลูกของเราได้อย่างไร

ความจริงเรื่องนี้สามารถพูดได้หลายแง่หลายมุม
แต่ปกติของการเลี้ยงลูกให้ดีที่ปู่ย่าตายายใช้มาตลอด ก็

มีหลักอยู่ ๔ ข้อด้วยกัน คือ

- ๑) ทำตัวอย่างดีๆ ให้ลูกดู
- ๒) หาหนังสือดีๆ ให้ลูกอ่าน
- ๓) หากครูอาจารย์ดีๆ ให้ลูกเรียนหนังสือ
- ๔) หาเพื่อนดีๆ ให้ลูกคบ

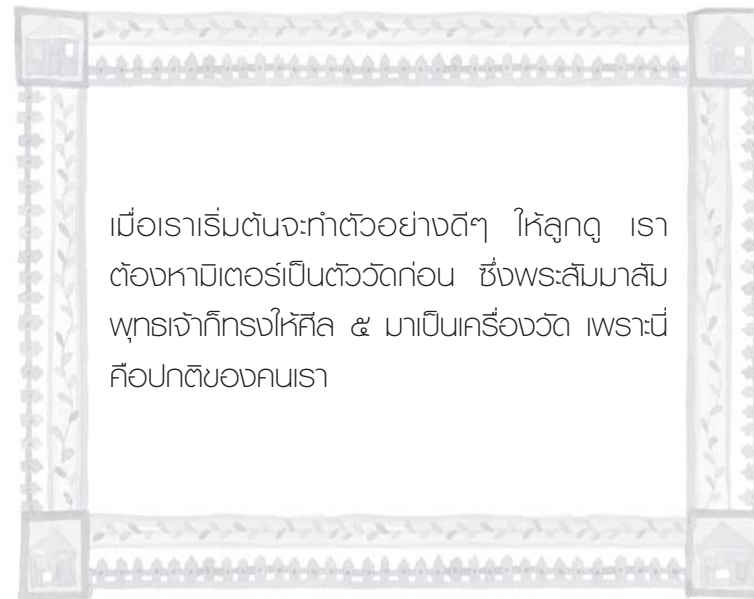
๑) ทำตัวอย่างดีๆ ให้ลูกดู

ข้อแรกนี้ยากที่สุดเพราะคุณพ่อคุณแม่หลายคนก็ไม่ว่าเราดีหรือยัง เมื่อเราเริ่มต้นจะทำตัวอย่างดีๆ ให้ลูกดู เราต้องหามิตรเป็นตัวอย่างก่อน ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ศีล ๕ มาเป็นเครื่องวัด เพราะนี่คือปกติของคนเรา แต่สังคมทุกวันนี้ มันอยู่แบบศีลต่าง ศีลพริ้ว ศีลทะลุ แล้วอย่างนี้จะทำตัวอย่างดีๆ ให้ลูกดูได้อย่างไร

เพราะฉะนั้น เรบอกว่าการไม่ดี ก็ต้องมองสะท้อนกลับว่า แล้วลูกไปได้สิ่งที่ไม่ดีมาจากไหน ลูกพูดไม่เพราะ ก็จำมาจากพ่อแม่ เด็กก็เหมือนผ้าขาว ไม่รู้หรือกว่าอันไหนที่ถูก ถ้าเราอยากจะทำดีให้ลูกเป็นคนดี ต้องมาจากพื้นฐานเบื้องต้น ว่าเขารักษาศีล ๕ หรือเปล่า แล้วจึงค่อยมาฝึกให้ลูกเก่งด้านไหนก็ทำไป

๒) หาหนังสือดีๆ ให้ลูกอ่าน

เรื่องของการอ่านก็เหมือนกัน แนนอน เด็กๆ ก็ต้องมีกาอ่านหนังสือ เราก็ต้องคอยดูแลกลั่นกรอง เช่น ถ้าอ่านการ์ตูนโตราเอมอน สอนชีววิทยาอย่างนี้ เราก็อ่านไปกับเขา แต่ที่มีปัญหาอยู่ตอนนี้ก็คือเกมส์ที่มีความรุนแรงจากอินเทอร์เน็ตบ้าง คอมพิวเตอร์บ้าง เราก็ต้องคอยดู ให้เวลาเขา ให้ความอบอุ่นเขา

สมัยก่อนโบราณบอกว่า รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี แต่สมัยนี้ต้องบอกว่า รักวัวให้ผูก รักลูกต้องให้เวลา แต่ถ้าเรบอกว่าจะไม่มีเวลา ชีวิตมันก็ไม่สมดุล ชีวิตเรามันไม่ได้มีแต่งานอย่างเดียว ต้องมีเวลาส่วนตัว มีเวลาครอบครัวด้วย ชีวิตจึงจะสมดุล ต้องแบ่งเวลาไปอ่านหนังสือกับเขา ปล่อยให้เขาเลือก ดูพฤติกรรมต่างๆ แล้วบางครั้งก็ต้องช่วยให้อุ้มลูกเขา ตัดสินใจ แล้วลูกเราจะเลือกหนังสือดีเป็นในอนาคต

๓) หากครูอาจารย์ดีๆ ให้ลูกเรียนหนังสือ

เรื่องของครูนี้มีความสำคัญมาก เพราะครูเป็นเสมือนสิ่งแวดล้อมภายนอกที่จะมาช่วยทำให้คุณธรรมในการทำความดี ไม่ได้เจาะจงเฉพาะครูในโรงเรียนเท่านั้น ลูกของเราอยากจะทำอะไรจากรอบๆ ตัว ต้องให้เขาอยากเรียนรู้ด้วยตัวเอง เรามีหน้าที่ปรับระดับประคอง ช่วยดูแล

แนวทางให้เขาเดินไปด้วยตัวเอง

ส่วนครูที่โรงเรียน เนื่องจากเราไม่ได้อยู่กับเขาทั้งวัน ก็ต้องตระเวนหาจริงๆ แล้วไม่ได้ต้องการโรงเรียนต่างๆ แต่ต้องการสิ่งแวดล้อมดีๆ ให้ลูก เพราะคนที่เรียนเก่งได้ที่หนึ่ง ก็ไม่ได้หมายความว่า จะได้เป็นมหาเศรษฐีของโลก ความรู้ในตำรามันยังต้องมีการพัฒนา เราก็ต้องสอนให้ลูกเราเข้าใจว่า เรื่องการเรียนนั้น เรียนกันตลอดชีวิต

๔) หาเพื่อนดีๆ ให้ลูกคบ

ข้อสุดท้าย คือหาเพื่อนดีๆ ให้ลูกคบ ในมงคลสูตร ก็บอกไว้ชัดเจน ไม่คบคนพาล คบบัณฑิต เน้นอนลูกของเราคบคนไม่ดี โอกาสที่ลูกจะไม่ดีก็เกิดตามไปด้วย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มันจะสะท้อนออกมาตอนที่เขาไม่อยู่กับเรา เราก็ต้องสังเกตให้ออก แล้วก็ให้คำแนะนำดีๆ ด้วยเหตุด้วยผล จะไม่เรียกมาห้ามทีเดียว ปกครองเด็กก็ต้องมีกลยุทธ์ ต้องมีลูกล่อลูกชนเหมือนทำธุรกิจเพราะนี่เรากำลังสอนเรื่องพื้นฐานการเลือกคบคนให้ลูก ซึ่งก็จะเป็นมุมมองสะท้อนมาสู่ตัวเราว่า แล้วเราเลือกคบเพื่อนอย่างไร

บางคนส่งลูกไปเรียนเมืองนอก ได้ปริญญาตรี ปริญญาโท ปริญญาเอก ตั้งแต่เด็กๆ แต่ว่าพอกลับมาแล้ว เขาไม่เชื่อคำสอน พระพุทธเจ้า ไม่เชื่อเรื่องชาตินี้ชาติหน้า เขาไม่สนใจ ไม่ได้มีจิตปฏิญญา กลับมาเขาได้ความคิดนี้มาจากไหน ก็ได้มาจากเพื่อนที่เขาไปเรียนต่างประเทศ

พอเขากลับมาทำงานในสิ่งแวดล้อมแบบวัฒนธรรมไทย เขาพูดจาไม่มีสัมมาคารวะ ไม่รู้กาลเทศะ ใครในที่ทำงานยอมไม่ให้การยอมรับ แม้จะมีการศึกษาสูงแค่ไหนก็ตาม เมื่อสังคมไม่ยอมรับ เขาทน

อยู่ไม่ได้ก็เลยลาออก แล้วก็รู้สึกล้มเหลว เพราะเขาไม่รู้หรอกว่า ความรู้ในตำราอย่างเดียวไม่พอ ต้องรู้จักียมารยาท และกาลเทศะด้วย

ดังนั้นการจะป้องกันไม่ให้ลูกเสียคน ก็ต้องสร้างสิ่งแวดล้อมทั้ง ๔ อย่างนี้ให้แก่ลูก แล้วลูกก็จะเติบโตมาอย่างผู้ที่มีความคิด คำพูด การกระทำของมาตรฐานคนดีอยู่ในตัว และเราจะสามารถปล่อยให้เขาบินจากอ้อมอกเราไปสู่โลกกว้าง โดยไม่ต้องเป็นห่วงว่า เขาจะไม่ประสบความสำเร็จในชีวิตด้วยตัวของเขาเอง หรืออาจพูดสรุปแบบสั้นๆ ง่ายๆ เป็นภาษาชาวบ้านว่า “พ่อแม่หมดห่วง” นั่นเอง

ฝึกลูกให้ประหยัด หลักประกันอนาคตของวงศ์ตระกูล

สิ่งที่เป็นสัญญาณบอกว่า อนาคตของลูกจะตั้งหลักตั้งฐานให้มั่นคงได้ คือ **ความประหยัด** แต่การจะเพาะนิสัยประหยัดให้ลูกนั้น พ่อแม่ต้องมีวิธีการที่เหมาะสม โดยมีหลักการอยู่ว่า ลูกจะมีนิสัยประหยัดได้ เมื่อพ่อแม่ประหยัดเป็นแบบอย่างให้ลูกดูเสียก่อน

การเพาะนิสัยประหยัดให้ลูก ต้องทำตั้งแต่ลูกยังเล็กๆ คือ

๑. **ฝึกลูกให้รู้จักคุณค่าของเงิน** เมื่อลูกขอเงินต้องซักถามให้ละเอียดก่อนว่า จะเอาเงินนี้ไปทำอะไร มีความจำเป็นแค่ไหน ถึงต้องใช้เงิน ถ้าลูกขอโดยไม่มีเหตุผล ก็ไม่ควรให้ ต้องชี้แจงให้ลูกทราบด้วยว่า เพราะเหตุใดจึงไม่ให้ แม้ลูกจะไม่พอใจก็ทำใจแข็งไว้ อย่าให้เงินลูกเพื่อตัดความรำคาญ อย่าให้ลูกมีความคิดว่า เงินได้มาอย่างง่ายดาย ต้องสอนให้ลูกรู้ว่าเงินทุกบาททุกสตางค์ที่พ่อแม่หามาได้ หมายถึงหยาดเหงื่อแรงกายของพ่อแม่ ลูกจะได้รู้จักคุณค่าของเงิน และใช้เงินอย่างคุ้มค่า

๒. **ฝึกให้เว้นของฟุ่มเฟือย** สิ่งใดที่เป็นของฟุ่มเฟือย ไม่จำเป็นพ่อแม่อย่าซื้อหาให้ลูก ถ้าซัดไม่ได้ ก็หาอย่างอื่นที่ราคาไม่แพง แต่ใช้ทดแทนกันได้มาให้ ทาวิธอธิบายให้ลูกรู้ว่าของดีไม่จำเป็นต้องราคาแพง ฝึกให้ลูกรู้จักใช้ของอย่างคุ้มค่า ให้ใช้ประโยชน์ได้เต็มที่ ไม่ใช่ทิ้งๆ ขว้างๆ เมื่อของเสียหายนี่สอนให้รู้จักซ่อมแซมของนั้นด้วยตัวเอง

๓. **ฝึกให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์** สอนลูกให้รู้จักทำของใช้เอง เป็นการเสริมสร้างปัญญาให้ลูก โดยเฉพาะของเล่น ให้ลูกรู้จักประดิษฐ์ขึ้นเอง หรือประกอบจากชิ้นส่วนเอง ลูกจะได้รู้จักช่วยตัวเองเป็น และมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จ มีกำลังใจสูงขึ้น นอกจากนี้ควรฝึกให้ลูกรู้จักวิธีตัดทอนงบประมาณค่าใช้จ่ายของลูกเอง เพื่อลูกจะได้รู้จักวิธีอดออม และรู้จักทำงานให้เงินได้ด้วยตัวเอง

๔. **ฝึกลูกให้รู้จักเก็บออมทรัพย์** หากระบออมสินให้ลูกสำหรับเก็บเงินที่เหลือจากค่าขนม หรือค่าใช้จ่ายประจำ พาลูกหรือสอนลูกให้เอาเงินที่เก็บออมได้ไปฝากเข้าบัญชีในธนาคาร เมื่อลูกได้เงินพิเศษจากผู้ใหญ่ในวันสำคัญของลูก เช่น วันเกิด วันขึ้นปีใหม่ ฯลฯ พ่อแม่ควรสอนให้ลูกเก็บเงินส่วนนี้ไว้ในธนาคาร เพื่อเป็นทุนการศึกษา อย่าให้ลูกรู้สึกว่าการเงินนี้ได้มาง่าย เพราะจะเป็นเหตุให้ลูกไม่เห็นคุณค่าของเงิน

๕. **เลือกเพื่อนที่มีนิสัยประหยัดให้ลูกคบ** เพื่อนที่มีนิสัยฟุ่มเฟือย สรุ่ยสร้อย ไม่รู้จักค่าของเงิน ต้องหาวิธีป้องกันอย่าให้ลูกไปคบหาสมาคมด้วย ส่วนเพื่อนคนไหนรู้จักเก็บหอมรอมริบ ช่วยพ่อแม่ทำงานแบ่งเบาภาระทางบ้าน ต้องให้ลูกรู้จักคบหาเอาไว้ จะได้ชวนกันประหยัด และชวนกันไปในทางที่ดี ที่สำคัญคือเป็นการป้องกันลูกให้ห่างออกจากคนพาลและอบายมุข ซึ่งเป็นศัตรูร้ายของความประหยัดที่แสนน่ากลัว

๖. **ฝึกให้ลูกรู้จักรักษาศีล ๘ ในวันพระ หรือวันหยุด** เมื่อเห็นว่าลูกโตพอสมควรแล้ว ควรพาไปวัด หัดให้รู้จักรักษาศีล ๘ เพื่อให้ลูกรู้ว่า บางสิ่งที่เราคิดว่าจำเป็นสำหรับชีวิตนั้น แท้จริงเป็นสิ่งฟุ่มเฟือย เช่น การดูหนัง ดูละคร แต่งหน้า ทาปาก แต่งตัวตามแฟชั่น สิ่งเหล่านี้ เมื่อทดลองรักษาศีล ๘ ลักระยะหนึ่ง แล้วจะรู้ด้วยตัวเองว่าไม่จำเป็นเลย และเพื่อให้ได้ผลดีพ่อแม่ต้องรักษาศีล ๘ เป็นตัวอย่างให้ลูกดูด้วย การรักษาศีล ๘ จะช่วยให้ลูกมีนิสัยประหยัด และรู้จักประมาณในการใช้จ่าย ๔ เพื่อการดำรงชีวิตได้เอง

หากทุกครอบครัวทำได้อย่างนี้ ย่อมเป็นหลักประกันความมั่นคงด้านเศรษฐกิจของครอบครัวต่อไปภายหน้า ทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่มอบให้เป็นมรดกก็จะไม่ถูกไปใช้ในทางวอดวายเสียหาย หรือถึงแม้พ่อแม่อาจจะไม่มีทรัพย์สมบัติมอบเป็นมรดกให้แก่เขาเลย ก็เป็นอันมั่นใจได้ว่า เขาจะสามารถสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้แก่ตนเองได้อย่างแน่นอน เพราะ **จุดรั่วไหลทางอบายมุขไม่มี**

เลี้ยงลูกไม่ปลูกวินัย

ช่วงยี่สิบกว่าปีนี้ ไม่ว่าจะเป็เด็กรุ่นไหนที่เติบโตเป็นผู้ใหญ่ในกรุงเทพฯ มักจะมีคำถามเหมือนกันว่า **“ทำไมการจราจรในกรุงเทพฯติดขัดมาก ประเทศอื่นเขาก็มีรถยนต์กันตั้งมากทำไมเขาไม่มีปัญหาจราจรติดมาก ๆ อย่างเรา ?”**

คำถามที่ถามกันมาหลายรุ่นนี้เป็นภาพสะท้อนของการปลูกฝังวินัยให้แก่เด็กไทยอย่างชัดเจน

หลวงพ่อรูปหนึ่งได้ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไว้ว่า

“การจรรยาบรรณที่ดีชัด เกิดจากการไม่ยอมลดราวาศอกให้กันและกัน ซึ่งเกิดจากความผิดพลาดในเรื่องที่คนไทยส่วนใหญ่ ใช้วิธีเลี้ยงลูกไม่ค่อยถูก

ยกตัวอย่างง่ายๆ ถ้าลูกทะเลาะกันหรือลูกไม่ลงรอยกัน ถ้าแม่จะห้ามไหม มีไม่ก็คนที่ไม่ห้าม ส่วนมากเขาจะห้าม แล้วตัดสินลงโทษ ซึ่งบางทีก็ตัดสินพลาดไป

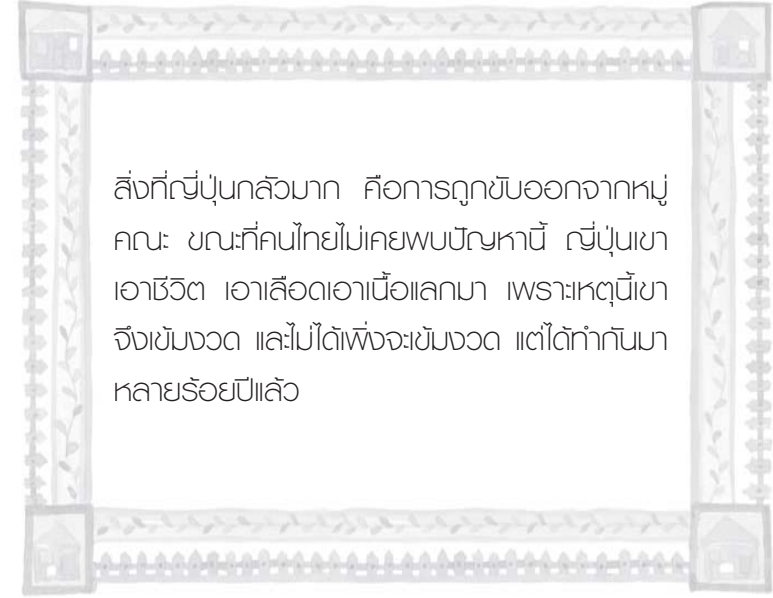
ในทัศนะนี้ ญี่ปุ่นไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เขาบอกว่ายังงี้เสียเด็กก็ไม่ดีกันจนถึงตายหรอก เพราะฉะนั้น ถ้าลูกทะเลาะกัน เขาจะไม่ห้าม เขาปล่อยให้เด็กหาวิธียุติปัญหาตัวเอง

คนโตอาจจะเกรี้ยว กรดกับน้องมากไปหน่อย แต่คนเล็กก็ต้องมีวิธีการพูดเสียงอ่อยๆ ทำให้น่าเห็นใจ จนพี่ต้องยอม เรื่องมันก็จะจบหรือถ้าพี่รังแกน้องมากเข้า น้องก็ไม่เล่นด้วย พี่ก็ต้องมาตามง้อน้อง ก็เป็นเรื่องที่เขาจะแก้ปัญหาตัวเอง ไม่ใช่พ่อดีแม่ลงมาเล่นบทผู้เสียเอง

คนไทยไม่เป็นอย่างนั้น เรื่องก็เลยกลายเป็นว่าทุกครั้งที่คุณคนไทยมีเรื่องทะเลาะกันต้องมีบุคคลที่สามมาห้าม ถ้าถึงขั้นจลาจล ในหลวงต้องทรงมาไกล่เกลี่ยให้เสมอ แล้วถ้าครั้งนั้นในหลวงทรงห้ามไม่ทันแล้ว จะทำอย่างไรกัน ?

นิสัยอีกอย่างของคนไทย คือความรักอิสระ คนไทยแม้ไปอยู่ต่างประเทศ ก็รวมตัวกันไม่ได้ เมื่อมีเรื่องขึ้นมาไม่รู้จะหาผู้ใหญ่ที่ไหนมาไกล่เกลี่ย ไม่มีตัวประสาน ขณะที่ชนชาติอื่นบางชาติ แม้ไปอยู่ต่างประเทศ เขาก็สามารถรวมตัวกันได้แน่นแฟ้น เขาไม่ต้องการให้ใครอื่นมาประสาน เขาประสานตัวของเขาเอง วินัยระดับชาติก็เป็นผลมาจากวิธีการเลี้ยงลูก

ในที่ประชุม ฝ่ายเขาโต้เถียงกันแบบเอาเป็นเอาตาย พอออกจาก

ที่ประชุมเรื่องก็จบ ญี่ปุ่นก็เหมือนกัน แม้จะไม่ถูกกันเป็นส่วนตัว แต่ในที่ทำงาน เขาประชุมกันอย่างดี พอออกจากที่ประชุม ต่างคนต่างไป มันไม่ยอมลงให้แกกัน แต่พอถึงเวลาเข้าที่ประชุม เรื่องส่วนรวมคือส่วนรวม ส่วนตัวคือส่วนตัว แต่คนไทยแยกอย่างนี้แยกไม่ออก นี่เกิดจากพื้นฐานในการอบรมลูก

ยังไม่พอ เรื่องที่ชาวญี่ปุ่นกลัวมาก คือ กลัวหมู่คณะไม่ยอมรับ แต่คนไทยเฉยๆ ตัวใครตัวมัน

ถามว่าญี่ปุ่นปลูกฝังอยู่นานไหม เพื่อให้คนเห็นแก่ส่วนรวม ตอบว่านานมาก ปลูกฝังกันเป็นร้อยๆ ปี แล้วระหว่างนั้นก็เอาเลือดเอาชีวิตเป็นเครื่องสังเวยไปเยอะ เขาปลูกฝังมาตั้งแต่สมัยโชกุนปกครองประเทศ

เรื่องมีอยู่ว่า เนื่องจากญี่ปุ่นมีการรบบ่อยมาก ต้นฤดูฝนทุกปี ไชคุงก็ส่งซามุไรมาเก็บเสบียง หมู่บ้านนี้มีกี่หลังคาเรือน? สมมติว่ามี ๑๐๐ หลังคาเรือน จะทำได้เท่าไรไม่รู้ พอถึงหน้าแล้งพวกซามุไรก็มาเอาข้าวไป ๑๐๐ เกวียน เขาไม่ได้มาดูว่า แต่ละครอบครัวมีสมาชิกเท่าไร พอถึงหน้าแล้ง พวกซามุไรก็มาเอาข้าว ๑๐๐ เกวียน หมู่บ้านไหนได้ ๑๐๐ เกวียน ก็รอดตัว แต่ถ้าหมู่บ้านไหนไม่ถึง ๑๐๐ เกวียน เช่น ได้สัก ๘๐ เกวียน ซามูไรก็เอาไป ๘๐ เกวียน พร้อมกับเอาศีรษะของหัวหน้าหมู่บ้าน ธิบเอาลูกเมียไปด้วย แล้วก็บอกว่า ปีหน้าจะมาเอาอีก ๑๐๐ เกวียน บวกกับอีก ๒๐ เกวียนที่ขาดไปในปีนี้ รวมเป็น ๑๒๐ เกวียน

ก่อนจะไปก็จะต้องตั้งหัวหน้าหมู่บ้านคนใหม่ไว้ ยังไม่พอ เมียใครลูกสาวใคร ยึดเอาไปหมด ความรับผิดชอบร่วมกันจึงเกิดขึ้น คนไหนไม่ตั้งใจทำกิน ถ้าปล่อยไว้ในหมู่บ้านจะทำให้ข้าวเกวียนที่ ๑๐๐ ขาดไปในหมู่บ้านจึงคัดคนพวกนี้ออก พอย้ายไปหมู่บ้านอื่นเขาก็จะถาม และจะไม่ยอมให้เข้าหมู่บ้าน เพราะกลัวว่าจะเจอปัญหาเดียวกัน

เพราะฉะนั้น สิ่งที่ญี่ปุ่นกลัวมาก คือการถูกขับออกจากหมู่คณะ ขณะที่คนไทยไม่เคยพบปัญหานี้ ญี่ปุ่นเขาเอาชีวิต เอาเลือดเอาเนื้อแลกมา เพราะเหตุนี้เขาจึงเข้มงวด และไม่ได้เพึ่งจะเข้มงวด แต่ได้ทำกันมาหลายร้อยปีแล้ว

ถ้าถามว่าทำไมจึงเข้มงวดกันขนาดนี้ ตอบว่าประเทศของเขาอากาศหนาวก็หนาวตาย ฝนตกก็ตกเอาตาย ร้อนก็ร้อนเอาตาย กว่าจะได้ข้าวปลาอาหารมาก็แสนยาก แต่ประเทศไทยอากาศสบายๆ ข้าวปลาอาหารบริบูรณ์ ก็เลยเรื่อยๆ เฉื่อยๆ กันอย่างนี้

สรุปว่า การที่จรรยาของเราเป็นกันอย่างนี้ เพราะการอบรมปลูก

ฝัง ซึ่งก็มีข้อดีข้อเสียอยู่ในตัว การอบรมอย่างนั้นของเขา

ข้อดี คือ ทำให้เกิดความสามัคคี

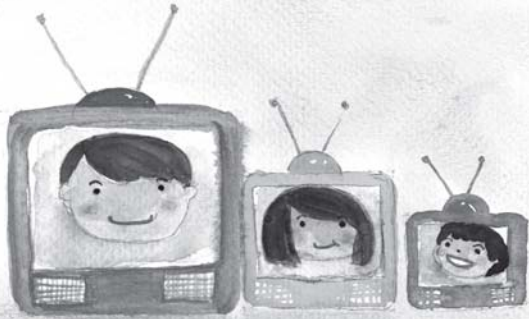
ข้อเสีย คือ ความเป็นตัวของตัวเองหมดไป ถ้าไปเจอหมู่คณะไหน หัวหน้าแสบละก็ ลูกหมู่ละเลย นี่ก็เป็นความเดือดร้อนของเขา ถึงคราวที่เขาต้องปราบก็ต้องปราบกันแรงๆ ปราบกันชนิดเอาเป็นเอาตาย ไร้หน้าใครก็ได้ เพราะว่ามากันทั้งหมู่ ของเขามาก่อนอย่างนี้

ส่วนประเทศของเรารักอิสระกันนัก อิสระกันจนถนนหนทางไม่พอแบ่งให้กันใช้ เลยติดกันเป็นแพ วันละหลายๆ ชั่วโมง รู้อย่างนี้แล้ว ก็ต้องอดทนและค่อยๆ แก้ไขนิสัยเอาแต่ใจตัวให้มันลดลงเลียบ้าง เริ่มที่ตัวเราเองเป็นคนแรกเลยนะ

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาคาจรติดขัดในระยะยาว จึงต้องแก้กันที่ปลูกวินัยเด็กไทยทั้งประเทศให้ดีกว่าก่อนเป็นอันดับแรก

จากมุมมองตามที่หลวงพ่อกำลังให้ฟังนี้ ก็ทำให้เราได้ข้อคิดที่ว่า รายนต์ในประเทศญี่ปุ่นก็ไม่ได้น้อยกว่าประเทศไทยเลย แต่การที่ญี่ปุ่นแก้ปัญหาเรื่องส่วนรวมได้ นั้นเป็นเพราะเขาถูกปลูกฝังเรื่องวินัยต่อส่วนรวมมาอย่างเข้มข้น การที่ลูกของเราจะยืนหยัดอยู่ในโลกกว้าง และสามารถนำพาส่วนรวมไปรอดได้ พ่อแม่ต้องทุ่มเทฝึกนิสัยเรื่องวินัยส่วนตัว และส่วนรวมอย่างจริงจัง แล้วลูกของเราจะก้าวไปได้ไกลในโลกกว้างอย่างที่คนญี่ปุ่นสร้างประเทศญี่ปุ่นให้ก้าวไกลในโลกกว้างเป็นตัวอย่างให้เราได้ประจักษ์แล้วนั่นเอง

พ่อแม่จ๋า...อย่าให้หนูเป็นลูกทีวี

ปัญหาน่าเป็นห่วงของคนเป็นพ่อแม่ในยุคนี้ ก็คือไม่ค่อยจะมีเวลาให้กับลูกมากนัก เพราะเวลาส่วนใหญ่ของพ่อแม่ต้องหมดไปกับการทำมาหาเลี้ยงครอบครัว ทางออกของพ่อแม่ก็คือ การแก้ปัญหาดังกล่าวด้วยการฝึกให้ลูกดูโทรทัศน์เป็นเวลา หรือจะพูดว่า **“ปล่อยให้โทรทัศน์เลี้ยงลูกก็คงไม่ผิด”**

จากการแก้ปัญหาด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ดังกล่าว ก็เป็นผลให้พ่อแม่ต้องมานั่งกลุ่มอกกลุ่มใจกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางก้าวร้าวของลูก มีการใช้คำพูดหยาบคาย ทะเลาะลามกเกินเด็ก เป็นต้น โดยพ่อแม่เองก็ไม่ทราบว่าเป็นเพราะสาเหตุอะไร

กว่าจะรู้ว่า มีสาเหตุมาจากการปล่อยให้เด็ก ซึ่งยังไม่รู้ว่า อะไรถูก-ผิด ดี-ชั่ว บุญ-บาป ควร-ไม่ควรทำ ดูรายการโทรทัศน์ที่ไม่เหมาะสม เด็กก็รับเอาพฤติกรรมไม่ดีเข้ามาเป็นนิสัยเสียแล้ว พ่อกับแม่ก็เลยต้องมาแอบนั่งน้ำตาตก กลุ่มอกกลุ่มใจ และเริ่มรู้สึกว่าการที่เราเหนื่อยยาก ลำบากลำบากหาเงินทองมาให้ลูกได้สุขสบายทางวัตถุ ช่างไม่คุ้มค่างับการเสียลูกดีๆ ไปคนหนึ่งเสียเลย

ดังนั้น เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไข หรือป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์เหล่านี้เกิดขึ้นในครอบครัวของเรา พ่อแม่จึงควรมีหลักพิจารณาดังนี้

ประการที่ ๑ พ่อแม่ควรตระหนักในใจไว้เสมอว่า ถ้าไม่แบ่งเวลาให้ลูกบ้าง ลูกจะต้องมีวินัยจนเสียแน่ๆ เพราะรายการโทรทัศน์ส่วนใหญ่จะเน้นไปในเรื่องเพศเสียมาก เด็กดูแล้วย่อมหมกมุ่นในกาม เพราะคิดว่าสิ่งที่เห็นนั้นคือความถูกต้องเหมาะสม

ประการที่ ๒ พ่อแม่ควรคัดรายการโทรทัศน์ที่ประเทืองปัญญาให้ลูกดู โดยแบ่งเวลาดูให้ชัดเจน ยิ่งตั้งเป็นระเบียบวินัยประจำบ้านได้ยิ่งดี แต่อย่างไรก็ตาม การจะให้ลูกดูโทรทัศน์แล้วไม่ติดนิสัยเสียๆ จากรายการต่างๆ นั้น มีหลักการ ๓ ประการคือ

๑. ต้องไม่ทำให้เสียงาน พ่อแม่ต้องไม่ปล่อยให้ลูกดูทีวีตามอำเภอใจ โดยแบ่งเวลาไว้สำหรับการทำการบ้าน ทบทวนบทเรียน อ่านตำราหรือช่วยงานบ้าน พ่อแม่ควรจัดเวลาให้เหมาะสม อย่าปล่อยให้ดู

ทีวีจนติด เพราะจะทำให้ลูกพักผ่อนไม่เพียงพอ และยังก่อให้เกิดนิสัยไม่ดีต่างๆ ตามมาอีกมากมาย เช่น ชอบตื่นสาย เจ้ามารยา โทกทง เป็นต้น เหตุที่เป็นเช่นนี้ เพราะเมื่อลูกพักผ่อนไม่เพียงพอ หรือทำการบ้านไม่สำเร็จ ลูกจะไม่อยากไปโรงเรียน เลยหาทางโกหกพ่อแม่ว่า ไม่สบายบ้าง ปวดท้องบ้าง ปวดหัวบ้าง พ่อแม่รู้ไม่ทัน ลูกก็ยิ่งจะได้ใจหาอุบายต่างๆ นานา มาโกหกพ่อแม่เพื่อจะได้ไม่ต้องไปโรงเรียน

๒. ต้องไม่ทำให้เสียศีลธรรม เรื่องที่ให้ลูกดู ต้องไม่เป็นเรื่องที่ไร้ศีลธรรม ไร้สาระ เช่น เรื่องเกี่ยวกับการจ้องเวรล้างแค้น ตื่นเต้นน่ากลัว ยั่วอารมณ์ทางเพศ เป็นต้น

๓. ต้องส่งเสริมศีลธรรม พ่อแม่ควรเป็นผู้เลือกกำหนดให้ลูกดูในเรื่องที่ส่งเสริมคุณธรรมและประเทืองปัญญา เช่น เรื่องเกี่ยวกับการเสียสละ ความเมตตากรุณา ความกตัญญู เช่น เรื่องที่เกี่ยวกับวิทยาการ ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม เป็นต้น เพราะจะทำให้เด็กรู้จักประเทศชาติของตัวเอง เผ่าพันธุ์ของตัวเองชัดเจนขึ้น และจะเป็นพื้นฐานให้เด็กมีวิสัยทัศน์กว้างไกลในอนาคต

แต่การที่ลูกจะเชื่อฟังคำสอนนั้น พ่อแม่ต้องทำตัวให้เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกก่อน ลูกจึงจะเชื่อฟังคำสอน ถ้าคุณพ่อคุณแม่ยังติดโทรทัศน์งอมแงม ก็คงจะห้ามลูกไม่ให้ติดโทรทัศน์ได้ยาก ดังนั้น ระหว่างนิสัยของลูกรักกับรายการโทรทัศน์สุดโปรด พ่อแม่ก็ควรจะเลือกการปลูกฝังนิสัยที่ดีให้แก่ลูกเป็นอันดับแรก

ลูกติดอินเทอร์เน็ต

ยุคนี้เป็นยุคข้อมูลข่าวสาร นอกจากเยาวชนส่วนใหญ่จะติดทีวี ติดโทรศัพท์ ติดวีดีโอกันแล้ว ก็ยังมีอินเทอร์เน็ตให้ติดเพิ่มเข้าไปอีก ซึ่งตรงนี้เราก็ต้องยอมรับว่าสื่อมีทั้งคุณและโทษ ถ้าคนใช้ไม่เป็น ก็ตกเป็นทาสได้ทั้งนั้น ไม่ว่าจะเด็กหรือผู้ใหญ่

ในกรณีของเด็กวัยรุ่น ถ้าผู้ใหญ่ยิ่งห้ามก็เหมือนยิ่งยุ คุณพ่อคุณแม่ก็คงต้องอนุญาตให้แกดูได้ แต่ก็ต้องกำหนดเวลาในการดู เช่น กำหนดว่าเวลานี้เป็นเวลา

เล่นอินเทอร์เน็ต เวลานี้เป็นเวลาทบทวนหนังสือเรียน เวลานี้เป็นเวลา
สวดมนต์ไหว้พระ เป็นต้น

นอกจากนี้ คุณพ่อคุณแม่ก็ต้อง**สอนให้เด็กใช้อินเทอร์เน็ต หรือ
ดูโทรทัศน์ให้เป็นด้วย** คืออย่าให้ลูกนอนดึก เพราะถ้าเด็กนอนดึก เด็ก
จะไม่อยากตื่นเช้าทำให้บางวันก็คุณพ่อคุณแม่ก็ต้องดูลูก ต้องมีปาก
เสียงกันแต่เช้า ซึ่งก็เท่ากับฝึกลูกให้เถียงพ่อเถียงแม่ ฝึกให้เด็กมีมารยา
มีเหลี่ยมมีคู้กับพ่อแม่ และโกหกเก่งอีกด้วย

การที่ฝึกให้ลูกรู้จักทำอะไรเป็นเวลา จะทำให้ผลการเรียนของลูกดี
ขึ้นมาก เมื่อเด็กโตขึ้นจะรู้จักแบ่งเวลาเป็นมีเหตุผลไม่ทำอะไรตามอารมณ์

เรื่องการปรับเวลานี้ สามารถแก้ปัญหาเรื่องเด็กติดทีวี ติด
อินเทอร์เน็ตอย่างได้ผลมาหลายครอบครัวแล้ว

ยกตัวอย่างเช่น ครอบครัวของอาจารย์สอนภาษาอังกฤษท่าน
หนึ่งที่เคยพำนักมีอยู่ช่วงหนึ่งที่สามีของท่านต้องไปเรียนต่อต่างประเทศ
ที่บ้านจึงมีแต่ผู้หญิงกับเด็ก ท่านก็เลยขอร้องให้น้องชายมาอยู่เป็นเพื่อน
และจะได้คอยช่วยดูหลานๆ ด้วย

อาจารย์ท่านมีบุตรอยู่ ๓ คน ดูแล้วก็เป็นที่เด็กฉลาด แต่กลับ
เรียนไม่ดี น้องชายของอาจารย์สังเกตพบเรื่องนี้เข้า ก็เลยค้นหาสาเหตุ
ในที่สุดก็พบว่า หลานๆ ถูกปล่อยให้ดูทีวีจนดึก จึงนำเรื่องนี้มาปรึกษ
ากับพี่สาว

พออาจารย์ท่านทราบสาเหตุเข้า ก็เลยตั้งเป็นกฎของบ้านขึ้นมาว่า
พอสามทุ่มหลังข่าวจบแล้ว ต้องปิดทีวี เมื่อเป็นอย่างนี้ ลูกๆ ของ
อาจารย์ก็ได้เข้านอนตอนสามทุ่ม สุขภาพเด็กก็ดี พอเช้ามีดี เด็กๆ ก็ตื่น
ขึ้นมาตอนตี ๔ ครึ่ง บางวันก็ตี ๕ ลูกขึ้นมาดูหนังสือกันจนกระทั่งเช้า

แล้วก็อาบน้ำแต่งตัวไปโรงเรียน

ผลปรากฏว่า เหอมต่อมา ลูกของอาจารย์ ซึ่งแต่เดิมสอบได้เลขที่
กลางๆ ห้อง ผลการเรียนก็ก้าวกระโดดขึ้นมา

จากลูกคนโต ที่เคยสอบได้ที่ ๑๔ ของห้อง ก็กระโดดขึ้นมาเป็นที่
๔ ลูกคนที่ ๒ เคยสอบได้ที่ ๗ ก็ขึ้นมาเป็นที่ ๒ ส่วนลูกคนเล็ก ก็สอบ
ได้ที่ ๑ ตามเดิม เพราะเขายังเลิกอยู่ ยังไม่ค่อยรู้เรื่องอะไร แต่พออีก
เหอมต่อมา ลูกคนโตกับลูกคนรองของท่าน ก็สอบได้ที่ ๑ ทั้งคู่

ในวันที่ลูกทั้ง ๓ คน ของอาจารย์ จบจากโรงเรียน ผลก็ปรากฏ
ว่าได้ที่ ๑ ของโรงเรียนทั้ง ๓ คน

การตั้งกฎเวลาอ่านหนังสือ เวลานอน เวลาตื่น ให้ลูกอย่างนี้ จะ
ไม่ใช่ส่งผลดีแค่ผลการเรียนของเด็กเท่านั้น แต่จะรวมถึงการตัดสินใจ
ของเด็กด้วย เพราะเด็กบางคนตัดสินใจได้ว่าอะไรถูก อะไรผิด แต่ตั้งใจ
จากการทำผิดทั้งที่รู้ไม่ได้ พอโตเป็นผู้ใหญ่ก็เลยสร้างปัญหาสังคมให้
เห็นกันบ่อยๆ สาเหตุก็เพราะเมื่อตอนเล็กๆ ไม่เคยถูกฝึกการตัดสินใจจาก
สิ่งที่ถูกใจ เพื่อทำสิ่งที่ถูกต้อง เช่น ตัดใจจากรายการทีวีเมื่อถึงเวลาเข้านอน
 เป็นต้น

การที่บ้านได้ตั้งกฎเหล็กเรื่องเวลาไว้เป็นกติกาประจำบ้านอย่างนี้
จะเป็นการฝึกให้ลูกตัดสินใจได้และตั้งใจเป็นตั้งแต่เล็ก ซึ่งจะเป็นพื้นฐาน
สำคัญที่จะทำให้เขาตัดสินใจในทุกเรื่องที่เขาไปเกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง
แม่นยำ มีข้อมูล หลักการ เหตุผล และหลักฐานอ้างอิงรองรับอยู่เพียบ
พร้อม กลายเป็นคนดีที่เฉลียวฉลาดพร้อมต่อการทำงานใหญ่ได้ในอนาคต

ภาคที่ ๒ : การเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

ลูกสาวแต่งตัวโป๊

มีผู้ใหญ่ทางราชการท่านหนึ่งมาขอคำปรึกษากับ
หลวงพ่อรูปหนึ่ง ในเรื่องปัญหาการแต่งตัวของเด็กวัยรุ่น
สมัยนี้

ท่านบอกว่า ลูกสาวสมัยนี้แต่งตัวกันชะเวกชะวาก
น่ากลัว มีทั้งสายเดี่ยว เกาะอก โชว์สะดือที่บ้านหัวเมือง
เป็นต้นเหตุให้เกิด**ปัญหาอาชญากรรมทางเพศ**เพิ่มขึ้นมาก
ซึ่งก็ยังไม่รู้จะแก้ไขอย่างไรในเวลา

หลวงพ่อบอกท่านตอบคำถามแล้ว ใครที่อยู่ฟังในวัน
นั้นต่างก็เห็นว่าเป็นแนวทางแก้ปัญหาที่ดีที่สุดสำหรับครอบครัว

ที่กำลังมีลูกสาวขณะนี้ จึงขออนุญาตนำมาเล่าให้ฟังในที่นี้

หลวงพ่อบอกให้ความเห็นเรื่องนี้ว่า

หลวงพ่อบอกไม่ได้มองว่า การที่เด็กแต่งตัวไป เพราะเด็กทำตามแฟชั่น แต่มองว่า เรื่องนี้เป็นความผิดพลาดในการเลี้ยงดูลูกของคุณพ่อคุณแม่ และการอบรมสั่งสอนลูกศิษย์ของคุณครู

ถ้ามองให้ชัด จะพบว่า จุดเริ่มต้นของเรื่องนี้ มีมาก่อนที่เด็กจะโตเป็นวัยรุ่น แล้วมาแต่งตัวไปเป็นแฟชั่นวัยรุ่นเพศตรงข้ามเวลานี้ ปัญหาที่ก่อตัวมาตั้งแต่สมัยที่ลูกสาวของเขายังเป็นเด็ก อาจจะซนหน่อยๆ หรือประหลาดก็ตาม แต่เพราะความที่ทั้งพ่อแม่และครูจับประเด็นผิดว่า การให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์และกล้าแสดงออก จะต้องมาต้นด้วยกามารมณ์บนเวทีก็เลยปลูกฝังความคิดเรื่องกามตั้งแต่ตอนนั้น โดยจับเด็กมาฝึกเต้น ออกแบบท่าเต้นให้วัยรุ่นกามารมณ์เข้าใจ พอฝึกเสร็จ เต้นเก่งแล้ว ก็จับมาเขียนคิ้วทาปาก จับมาแต่งตัวใส่สายเดี่ยว เปิดสะดือ นุ่งกระโปรงสั้น แล้วก็ส่งขึ้นไปบนเวที เมื่อคุณพ่อคุณแม่ หรือคุณครูเห็นเด็กเต้น ก็รู้สึกว่าการที่เด็กน่ารักก็กล้าแสดงออก ก็คิดว่าประสบความสำเร็จแล้ว

แต่ปัญหาไม่ได้หยุดแค่นั้น เพราะเมื่อลูกสาวโตขึ้น ความที่ทั้งบ้านและโรงเรียน ฝึกให้แต่งตัวไป ฝึกให้เต้นวัยรุ่นตั้งแต่เล็ก พอคุณพ่อคุณแม่อยากจะให้หยุดเต้น หยุดไป เด็กก็หยุดไม่ได้ เพราะไปจนเคยวัยรุ่นเพศตรงข้ามจนเคย **ความรู้สึกอายก็เลยหมดไป**

ปัญหานี้จึงอยู่ที่การฝึกให้เด็กแต่งตัวไป เต้นวัยรุ่นกามารมณ์ตั้งแต่เล็ก เพราะการฝึกดังกล่าวเป็นการเร่งให้เด็กเป็นหนุ่มเป็นสาวเร็วเกินวัย เมื่อเด็กกามกำเริบตั้งแต่ยังไม่อดนมอย่างนี้ จะให้ไปโทษใคร ก็ต้องโทษพ่อแม่ และครูนั่นแหละ ที่ไปเชียร์ลูกให้ทำอย่างนั้น เพราะฉะนั้น ถ้าจะแก้ไขเรื่องนี้ ก็ต้องฝึกให้รู้จักการนุ่งการห่ม กิริยามารยาทที่ถูกต้องมาตั้งแต่เด็กนั่นแหละ จึงจะแก้ไขได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสเกี่ยวกับเรื่องการนุ่งห่มไว้ว่า ห้าม

นุ่งชั่ว ห่มชั่ว

นุ่งชั่ว คือ การนุ่งที่ชายผ้าสูงเกินกว่าครึ่งหน้าแข้ง

ห่มชั่ว คือ การที่ห่มข้างบนแล้วเปิดไหล่ให้เห็นทั้ง ๒ ข้าง

สมัยก่อน ปู่ ย่า ตา ทวด เมื่อเห็นลูกหลานมีแวไม่เข้าท่าเข้าทาง เด็กผู้หญิงเขาก็จับให้นุ่งผ้าถุงครึ่งหน้าแข้งมาตั้งแต่เล็ก เพราะฉะนั้น พอโตขึ้นมาเป็นสาว จะให้นุ่งผ้าเหนือหัวเข่าขึ้นมา เป็นตายอย่างไร เขาก็ไม่นุ่ง แต่ถ้านุ่งตั้งแต่เล็กก็ให้ลูกนุ่งกระโปรงสั้นจู้จู้ พอโตขึ้นมาจะให้ลูกนุ่งกระโปรงคลุมถึงหน้าแข้ง เขาก็ไม่นุ่ง เพราะคุ้นชินกับการนุ่งสั้นๆ มาแล้ว

การปล่อยให้ลูกสาวเราหลานสาวเราห่มชั่วห่มชั่วมานานจึงเป็นต้นเหตุให้เกิดปัญหาโสเภณีเด็ก เกิดบาร์ คลับ แหล่งอบายมุขต่างๆ ระบาดอย่างหนัก

ถ้าจะแก้ไขเรื่องนี้ เราก็ต้องมาทำความเข้าใจลูกก่อนว่า วัตถุประสงค์ของการนุ่งห่มเสื้อผ้า คือ

๑. เพื่อบ่าบดความร้อนหนาว
๒. เพื่อกันแดด กันลม กันฝน และกันสัตว์เลื้อยคลานทั้งหลายมาไต่ตอม
๓. เพื่อปกปิดอวัยวะที่น่าละอาย

ถ้าคุณพ่อคุณแม่สอนให้ลูกรู้จักวัตถุประสงค์การใช้เสื้อผ้าที่ถูกต้อง ให้แก่ลูกมาตั้งแต่เล็กอย่างนี้ เด็กจะไม่คิดฟุ้งซ่านในเรื่องเพศตั้งแต่เล็ก และต้องรีบป้องกันต่อไป ด้วยการนำลูกหลานของเรามาสวดมนต์นั่งสมาธิก่อนนอน สอนให้กราบพ่อ กราบแม่ก่อนนอน ถ้าทำอย่างนี้เป็นประจำ ปัญหานี้ก็มีสิทธิแก้ไขได้ และคุณพ่อคุณแม่ก็มีสิทธิได้ลูกแก้วในอนาคต

จากคำสอนของหลวงพ่อบอกนี้เอง ทำให้เราทราบความจริงว่า ปัญหาลูกหลานแต่งตัวไป เต้นวัยรุ่นทางเพศเต็มถนนอย่างทุกวันนี้ จะหมดไปอย่างแน่นอน ถ้าคุณพ่อคุณแม่ไม่สอนให้เขาแต่งตัวไปตั้งแต่เล็กๆ แล้วปัญหาอาชญากรรมทางเพศก็จะลดลงไป หรืออาจหมดไปได้ในที่สุด

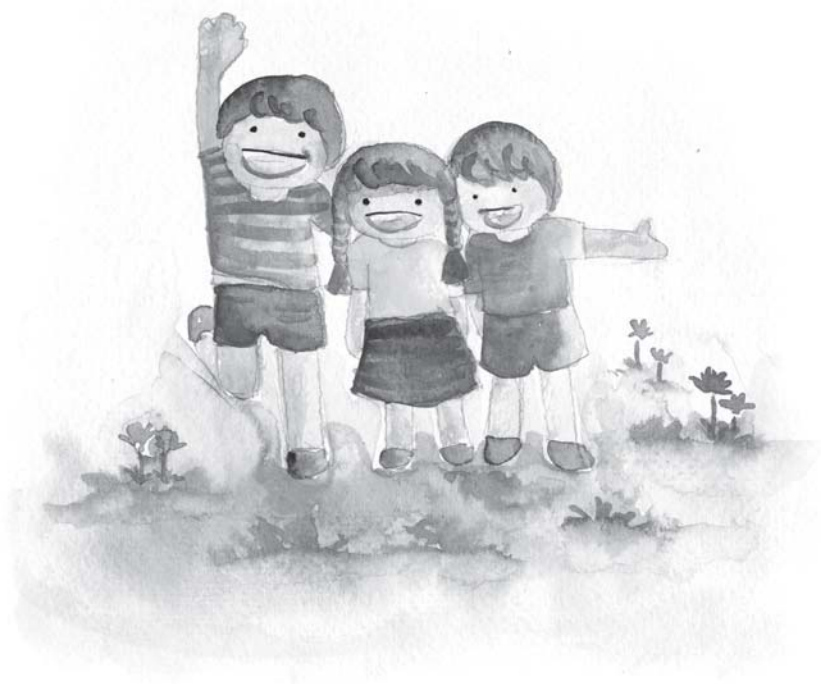

ความสามัคคีในครอบครัว

วิธีสร้างความสามัคคีในบ้าน

หลายสิบปีมานี้ เรามีคำหนึ่งที่ใช้เรียกคนที่มาจากสภาพบ้านแตกสาแหรกขาดว่า “เด็กฮาร์ท” หรือ “เฒ่าฮาร์ท” แน่แน่นอนว่าไม่มีใครอยากตกอยู่ในสภาพเช่นนี้ แต่ทำไมครอบครัวของเขาจึงแตกแยกไปคนละทิศคนละทาง หากไม่รู้สาเหตุที่แท้จริง เราอาจทำความบาดหมางให้เกิดขึ้นในครอบครัวก็เป็นได้ เรื่องนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญที่ควรรู้

คนที่ถูกเรียกว่าเด็กฮาร์ทนั้น บางคนมาจาก

อีกด้วย เพราะเขาไม่ใช่คนช่างประจบ ก็ทำให้เขาเป็นโรคน้อยใจคนในบ้าน มีช่องทางก็จะหนีออกจากบ้านทันที

จุดเริ่มต้นความแตกแยกที่อาจมองเป็นเรื่องเล็กในบ้าน ก็คือ เรื่องกินข้าวไม่พร้อมกัน เพราะเป็นความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นบาดตาบาดใจกันอยู่ทุกเมื่อเชื่อวันสะสมเข้าไปในใจลูกโดยที่พ่อแม่ไม่ทันรู้ตัวและโดยมากเรื่องนี้จะเกิดกับครอบครัวที่กำลังสร้างเนื้อสร้างตัว ต่างคนต่างยุ่ง พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลามาใส่ใจกัน เลยไม่ทันรู้ว่าคนอื่น ๆ ในบ้านผิดสังเกตอะไรบ้าง

เพราะฉะนั้น ถ้าบ้านไหนกินข้าวไม่พร้อมกัน ก็เป็นการส่งสัญญาณให้รู้ว่า **บ้านนั้นกำลังจะแตกแยกแล้ว**

ประโยชน์ของการกินอาหารพร้อมหน้ากันทุกวันคือ ถ้าใครในบ้านมีปัญหาอะไรจะได้พูดคุยกัน ไม่ต้องติดค้างอยู่ในใจ มีอะไรจะแนะนำสั่งสอนกัน ก็ใช้เวลาว่างช่วงนี้แหละเหมาะที่สุด เพราะห้องอ้อม อารมณ์ดี ยิ่งกว่านั้นยังเป็นโอกาสให้ลูกๆ ได้ถ่ายทอดนิสัยที่ดีไปจากพ่อแม่ โดยการเลียนแบบกิริยามารยาทในการกินอยู่ไปโดยอัตโนมัติ

ในสมัยโบราณ ปู่ย่าตายายของเราถือกันมากกว่า อย่างน้อยที่สุดใน ๑ วัน พ่อแม่ลูกควรจะต้องมากินข้าวพร้อมหน้าพร้อมตากัน ๑ มื้อ

สำหรับมือเข้านั้น อาจทำได้ยาก เพราะต่างคนต่างต้องรีบไปทำงานหรือรีบไปเรียน

ส่วนตอนกลางวันต่างคนก็กินกันที่โรงเรียน หรือในที่ทำงาน

แต่สำหรับมือเย็นนั้นขอให้เป็นเวลานัดพร้อมหน้าพร้อมตากันให้ได้ เพราะถ้าพลาดจากเวลาอาหารเย็นแล้วต่างคนต่างก็มีเรื่องส่วนตัวจะต้องทำ

บางคนจะทำการบ้าน บางคนจะดูทีวี ถ้าไม่มีเวลาอบรมพบปะทำความเข้าใจกันในช่วงกินข้าวมือเย็นดีไม่ดีกว่าจะทะเลาะกันหน้าทีวีนั่นแหละ

เพราะชอบรายการไม่เหมือนกัน

บางบ้านแก้ปัญหาโดยซื้อโทรทัศน์แจกกันดูให้ครอบครัวละเครื่องเลย พอตกเย็น ต่างคนต่างกิน ต่างคนปิดประตูเข้าห้อง ดูทีวีในห้องตัวเอง ตกกลางคืนหนึ่งๆ เลยไม่ต้องได้คุยกัน ต่างคนต่างไป ไม่มีความอบอุ่น

นอกจากเรื่องการกินข้าวไม่พร้อมหน้ากันแล้วยังมีอีกตัวอย่างหนึ่งที่เห็นบ่อยๆ และมักจะกลายเป็นจุดเริ่มต้นให้ครอบครัวเกิดความระหองระแหงโดยไม่รู้ตัว นั่นก็คือ คู่สามีภรรยาสมัยนี้ มักมีเรื่องทะเลาะเบาะแว้งอยู่เรื่อยๆ โดยเฉพาะเรื่องการเตรียมข้าวปลาอาหาร ถ้าเอาแต่ซื้อกับข้าวใส่ถุงพลาสติก ต่างคนต่างกินตาจ้องเบ่งอยู่กับละครทีวี แล้วก็เห็นพระเอก นางเอกดีกว่าสามีหรือภรรยาของเรา ก็เตรียมรับสถานการณ์บ้านแตกได้ไม่ช้าก็เร็ว

อีกตัวอย่างก็คือสามีและภรรยาก็ต้องสังเกตตนเองว่า ถึงคราวนัดพบประชุมญาติฝ่ายเขา เราไปร่วมด้วยหรือเปล่า ไม่ใช่ปล่อยให้เขายี่ยมพ่อแม่ตามลำพัง ก็เตรียมรับสถานการณ์บ้านแตกได้อีกเช่นกัน

เรื่องการทำอะไรพร้อมหน้าพร้อมตากันในครอบครัวเป็นเรื่องใหญ่ และเป็นสิ่งที่สร้างความอบอุ่นสามัคคีให้แก่ครอบครัว อย่าคิดว่าไม่มีอะไร เพราะ**หลายครอบครัวก็พังกันด้วยเรื่องเล็กๆ น้อยๆ เหล่านี้**

สรุป การสร้างความสามัคคีในครอบครัว ทำได้ง่ายๆ คือในหนึ่งวันควรจะต้องมีกิจกรรมหนึ่งอย่าง ที่คนทั้งบ้านจะต้องมาทำพร้อมหน้าพร้อมตากัน และที่ดีที่สุด ก็คือ **การกินข้าวพร้อมกัน** หรืออย่างน้อยที่สุด เมื่อใครในบ้านมีเรื่องอะไร ก็มาจับเข่าคุยกัน ปรึกษากัน โดย**เอาหลักธรรมเป็นตัวตั้ง** แล้วก็ใช้เหตุใช้ผลพูดคุยกัน ถึงแง่มุมต่างๆ ที่เป็นคุณและเป็นโทษ การพร้อมเพรียงกันเช่นนี้ ก็จะนำความอบอุ่นและความสามัคคีมาสู่ครอบครัวแบบง่ายๆ โดยไม่ยากเย็น

เมื่อลูกไม่ถูกกัน พ่อแม่ควรทำอย่างไร

มีเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นจริง และอยากจะนำมาเล่าเป็นข้อคิดเตือนใจสำหรับคุณพ่อคุณแม่ที่ยังไม่ได้ลงมือเพาะความสามัคคีให้แก่ลูก

เหตุการณ์มีอยู่ว่า ครอบครัวหนึ่ง มีพ่อแม่ และลูกอีก ๓ คน พี่สาวคนโตกำลังกุ่มใจ คิดไม่ตก ใบหน้าของเธอเศร้าสร้อยหม่นหมอง สาเหตุก็เพราะน้องสาว ๒ คน ทะเลาะกันถึงขั้นตัดพื่อตัดน้อง ไม่ยอมพูดจากันมา ๒ ปีแล้ว เธอต้องทนเห็นภาพความ

แตกแยกในครอบครัวด้วยความเจ็บปวดเช่นนี้ทุกวัน

บางวันห้องสุดที่รักสองคน พอเจอหน้ากันก็ทำเฉยชาใส่กันราวกับว่าไม่มีอีกฝ่ายอยู่ในโลก แต่บางวัน ทั้งคู่กลับกระแทกกระทั้นเกี้ยววาทใส่กันอย่างไม่วีหวั่น จนเหมือนกับว่า สองพี่น้องจะเป็นศัตรูกันไปตลอดชาติ

พี่สาวเฝ้าถามตัวเองว่า จะสายเกินไปไหมที่จะหาวิธีทำให้น้องสาวสองคนคืนดีกัน เพราะพ่อแม่ก็หมดหนทางแล้ว

ในที่สุดเธอก็ตัดสินใจนำเรื่องนี้ มากราบปรึกษากับหลวงพ่อรูปหนึ่งที่วัด

เธอลำเอียงให้หลวงพ่อบอกว่า “น้องสองคนของหนู ยังเรียนหนังสืออยู่เลย ถ้าเรียนจบมีงานทำ หาเงินได้เอง คงยังคืนดีกันได้ยาก หนูกลัวใจ เสียใจที่ต้องนั่งดูคนในบ้านร้าวฉานกันไปต่อหน้าต่อตาทุกๆวันล่ะ”

หลวงพ่อบอกว่า พี่สาวเฝ้าถามปัญหาจนจบอย่างเห็นใจ แล้วก็พูดขึ้นว่า

ความจริงพ่อแม่ไม่ควรปล่อยให้ทะเลาะรุนแรงมาจนถึงขั้นนี้ ถ้าไม่แก้ตอนนี้ อีกหน่อยเรียนจบไปทำงาน หาเงินได้เอง ก็คงจะไม่มีใครยอมฟังใครเป็นแน่

หลวงพ่อบอกเรื่องส่วนตัวจะขอยกเป็นเหตุการณ์ให้เราได้ลองพิจารณาดูก็แล้วกัน หลวงพ่อเป็นลูกคนเล็ก มีพี่สาว ๒ คน บางครั้งสมัยเด็กๆ ก็มีบ้างที่ไปอาละวาดกับพี่เขาเหมือนกัน แต่โยมพ่อแก้ไขได้ทันช่วงที่ เพราะฉะนั้น ก็เลยหมดฤทธิ์ โยมพ่อของหลวงพ่อ ท่านหาทางป้องกันลูกแตกความสามัคคีไว้แบบนี้คือ

วิธีที่ ๑ ปกครองลูกตามลำดับอาวุโส

ทันทีที่รู้ว่าพี่กับน้องทะเลาะกัน บางทีก็ถึงกับลงไม้ลงมือกัน ท่าน

ไม่พูดอะไรมาก ท่านเรียกประชุมทั้งหมด ๓ พี่น้อง แล้วท่านก็ชี้หน้าลูกคนเล็ก บอกว่าให้ไปหักไม้เรียวมา อันเล็กๆ ท่านก็ไม่ยอม ต้องเอาอันใหญ่ๆด้วย

พอไปเอาไม้เรียวมาแล้ว ท่านก็ถามสั้นๆ ว่า

“ทะเลาะกับพี่เขาใช่ไหม”

“ใช่ครับ”

“ถ้าอย่างนั้นยื่นกอดอก”

แล้วท่านก็ส่งไม้เรียวให้พี่สาวตีเบิกความเสีย ๑ ที ยังไม่รู้ใครผิดใครถูก ยังไม่ได้ซักถามสักคำ พอให้พี่ตีเบิกความไปก่อน ในฐานะที่ไม่เคารพกันตามอาวุโส ตีไปแล้ว ๑ ที

พอพี่ตีเสร็จ ท่านค่อยมาซักถามเรื่องราวอะไร ถ้าหลวงพ่อบอกเป็นฝ่ายผิดท่านชี้หน้าให้ไปหักไม้เรียวมาอีก คราวนี้ท่านตีเองเลย ตีในฐานะที่เราทำความผิด

บางครั้งท่านซักถามแล้วพบว่าพี่สาวเป็นฝ่ายผิด นี่ก็ว่าจะให้หลวงพ่อดีคืน แต่...เปล่า ท่านก็ชี้ให้พี่สาวไปหักไม้เรียวมา ท่านจะตีในฐานะรังแกน้อง แล้วท่านก็ตีเอง

ตกลงไม่ว่าจะใครผิด เราโดนตีเบิกความก่อนแน่ๆ ในฐานะเป็นน้องเลยไม่รู้จะไปมีเรื่องกับพี่เขาทำไม เลยเซ็ดด้วยกันทั้งคู่ นี่เรื่องหนึ่งที่ยอมพ่อใช้เป็นวิธีตัดสินลัญลูกๆ ให้รักกัน

วิธีที่ ๒ ฝึกให้รับผิดชอบงานบ้านร่วมกัน

ที่บ้านของหลวงพ่อบัดเดิมทำอะไร ทำสวน ในวันเสาร์ วันอาทิตย์ ท่านจะใช้ให้พี่น้องไปช่วยกันทำงานท่านสั่งเลย “หญ้าบริเวณนี้ถากให้เตียน ดินแปลงนี้ขุดให้เรียบร้อย”

ที่ท่านพูดว่า ไปทำให้เรียบร้อยนั้นมีความหมายว่า ถ้าไม่เสร็จ ไม่

ต้องกลับมากินข้าวเย็น เพราะฉะนั้น พอสามพี่น้องคว่ำจอบได้ก็ต้องรีบลงมือทำ แต่มีบางครั้งเหมือนกันตามประสาลูกชายคนเล็ก คือบางวันก็เบียร์ ไม่ทำหรรอก

เพราะอะไร ?

เพราะตอนเช้าไปเที่ยวยิงนกตกปลาสนุกกับเพื่อนๆ พอตกบ่ายกลับมา โอ้ย..แยะแล้ว...พี่ ๒ คน ถ้าทำไม่เสร็จ ไม่ได้กินข้าวเย็นแน่ เราก็หุดตาเหลือกรีบช่วยให้เสร็จ ต้องหุดประจบประจ้อประแจไปด้วย กลัวว่าเขาจะไปฟ้องพ่อ ตอนบ่ายนี้หุดจาเรียบร้อย ได้หุดหุดเพราะๆ ก็ตอนบ่ายนี้แหละ ตอนเช้าหุดเถลไถล แต่พอตกบ่ายต้องหุดให้เพราะๆ ไม่อย่างนั้น อาจเกิดเรื่อง คือ

๑. เย็นนี้อาจจะไม่ได้กินข้าวเลย แล้วยังอาจจะต้องจุดตะเกียงจุดดินกันทั้งพี่ทั้งน้อง

๒. ถ้าพี่เขافیงพ่อว่าเราเบียร์ งานถึงไม่เสร็จ ถ้าอย่างนั้น เราโดนตีคนเดียว เลยต้องหุดเพราะๆ เอาใจเขาหน่อย

หุดง่าย ๆ ถูกบังคับให้รับผิดชอบร่วมกัน ขึ้นทะเลาะกัน งานไม่เสร็จจะยิ่งเดือดร้อน ก็เลยต้องตีกันโดยอัตโนมัติ

ปัญหาของคุณหนูที่เกิดขึ้น แสดงว่าที่บ้านไม่มีงานให้ทำ ปล่อยให้สบายมากไป ถ้าจะให้ดีต้องให้อดๆ อดๆ กันบ้าง เพราะอดอดอยากแล้วมันจะช่วยกันทำกินเอง เพราะว่าสบายมากไป ลูกๆ จึงเป็นอย่างนี้

เพราะฉะนั้น ในกรณีที่เกิดปัญหาความแตกแยกขึ้นแล้วก็ขอให้คำแนะนำแก่คุณพ่อคุณแม่ แม้สำหรับตัวคุณหนู จะเป็นพี่สาวคนโต ก็ต้องยกบทบาหนักให้คุณพ่อคุณแม่ก่อน แล้วค่อยให้ความร่วมมือกับท่านก็แล้วกันนั่นคือ

๑. บีบเศรษฐกิจในบ้านเข้ามา

เงินทอง อย่าให้มีใช้เหลือเฟือ เจ้าพี่น้องคู่นี้ทะเลาะกัน อย่าจ่ายเงินให้ใช้มากนัก ต้องให้พึ่งพาอาศัยกันบ้าง

๒. ใช้ให้ทำงานบ้านร่วมกันให้มากๆ

เรื่องที่มีเงินตัง ไม่พุดกัน มันจะค่อยๆ คลายตัวไป เพราะต้องร่วมงานกัน ไม่พุดกัน ก็ทำงานไม่ได้ วิธีนี้ค่อนข้างได้ผลมาก

๓. ถ้าเด็กยังไม่โตเกินไปนัก ต้องใช้ไม่เรียวกำกับบ้าง

ถ้าเรามีเหตุผลแล้ว ก็ไม่ต้องกลัวเด็กหนีออกจากบ้าน เด็กตัวเท่านี้ยังแคงไม่จริง ไม่เรียวยังจำเป็นสำหรับการเลี้ยงลูก แต่ต้องใช้ให้เป็น ดีไปสอนไป ไม่ใช่ตีเจียนตาย

อย่างไรก็ดี ควรใช้ระดับแรกก่อน คือ ตัดเงินลงแล้วให้ช่วยกันทำงาน ถ้าเอาเปรียบกันมากเกินไป เด็กจะตั้งข้อดักตนเอง ธรรมดาเด็กโกรธกันไม่นานหรอก พอเงินหมด เดี่ยวก็ต้องช่วยกันทำงาน

ถ้าในบ้านมีคนรับใช้ ก็ให้คนรับใช้ทำเฉพาะงานส่วนกลาง งานส่วนตัวให้ลูกรู้จักจัดการตนเอง งานที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ทำให้พี่ๆ น้องๆ ต้องหันหน้าเข้าปรึกษากัน ต้องใช้มาตรการนี้ตั้งแต่ลูกๆ ยังเล็ก ถ้าไปใจอ่อนตามใจเด็ก ในที่สุดจะได้ลูกที่เขี้ยวจะลากดินทั้งคู่”

เมื่อพี่สาวฟังจบ ใบหน้าของเธอก็ยิ้มขึ้นมาอย่างมีหวัง และนำวิธีการของหลวงพ่อกำนัน ไปกอบกู้สถานการณ์ในครอบครัวของเธอต่อไป

คุณพ่อคุณแม่ท่านใดที่อ่านเรื่องนี้แล้ว ก็ขอให้ปลุกฝังความสามัคคีของลูกด้วยความเคารพตามลำดับอาวุโสอย่างเคร่งครัด ฝึกความรับผิดชอบร่วมกันให้แก่ลูกทุกคน ลูกของเราเมื่อโตขึ้นก็จะได้รักกัน ช่วยเหลือเจือจุนซึ่งกันและกัน แม้ลำบากก็ไม่ทอดทิ้งกัน เพียงเท่านี้พ่อแม่ก็หมดหวัง

แก้ปัญหาข้างบ้านทะเลาะกัน

สิ่งแวดล้อมที่ดีย่อมส่งผลต่อลักษณะนิสัยใจคอที่ดีของลูก แต่ถ้าข้างบ้านของเราทะเลาะกันเสียงดังทุกวัน ชอบด่ากันด้วยถ้อยคำหยาบคายเป็นประจำ พ่อแม่ควร จะแก้ปัญหาได้อย่างไร เพราะหากลูกของเราได้ยินเสียง ด่าบ่อยๆ ก็ย่อมไม่เป็นผลดี อาจทำให้เขาเป็นคนพูดไม่ เพราะ หยาบกระด้าง และไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม ชื่นมาได้ในอนาคต

หนทางแก้ไข

การแก้ไขผ่อนปรนสถานการณ์อย่างนี้ มีเรื่องนี้อาจจะทำได้อยู่ ๒ ประการ คือ

ทางแรก ย้ายบ้านหนี

ถ้ากำลังวังชาของคุณพ่อคุณแม่สามารถย้ายบ้านหนีได้ก็ควรย้าย แต่ถ้าย้ายไม่ได้ก็ต้องอดทนไปก่อน แล้วคุณพ่อคุณแม่ก็มาเป็นต้นแบบการพูดเพราะๆ ให้ลูกดูเป็นตัวอย่าง หากทำอะไรรุนแรงกับข้างบ้านลงไป ก็อาจจะทำให้เกิดการทะเลาะวิวาท เจ็บตัวเพิ่มขึ้นมาอีก ซึ่งไม่คุ้มค่า

ทางที่สอง เอาความดีเข้าสู้

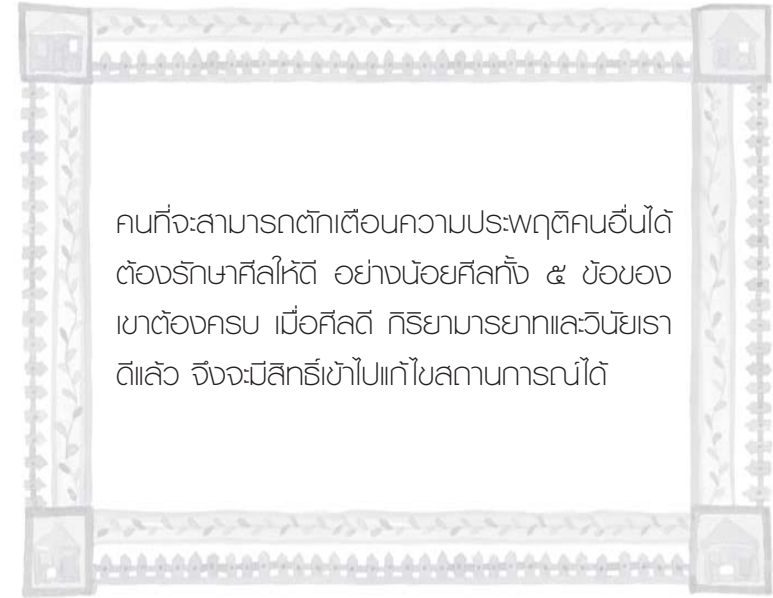
ถ้าคุณพ่อคุณแม่เป็นเด็กกว่าเขา ก็คงทำตัวให้น่ารัก เขาอาจจะเกรงใจเราขึ้นมาบ้าง โดยไม่กล้าทะเลาะเสียงดัง

แต่ถ้าคุณพ่อคุณแม่เป็นผู้ใหญ่ มีอาชีพ มีงานการเป็นหลักเป็นฐาน เป็นที่เคารพนับถือของคนในหมู่บ้าน กรณีของบ้านนี้จะต้องหาทางพูดคุยกันให้รู้เรื่อง แต่ว่าก่อนจะพูดจะคุยกับเขาให้รู้เรื่องนั้น คุณพ่อคุณแม่จะต้องทำตัวเองให้เป็นสิ่งที่รัก และที่เกรงใจให้ได้เสียก่อน มิฉะนั้นก็ยากที่จะไปพูดอะไรได้ ต่อเมื่อทำให้มีความน่ารักน่าเกรงใจในตัวแล้วค่อยไปคุยกับเขา

ทำอย่างไรจึงจะเป็นคนน่ารักและ น่าเกรงใจ

๑) คนจะน่ารักได้ต้องเป็นนักให้ ส่วนจะให้อะไรบ้างก็แล้วแต่กรณีๆ ไป

เช่น อาจจะมีกำลังทรัพย์ มีข้าวของพอแบ่งปันพอให้กันได้ ก็ปันก็ให้กันไป เขาก็จะเกรงใจเราเอง เพราะแม่เราเองพอใครเขาให้ของ เราก็กเกรงใจเขาเหมือนกัน

คนที่จะสามารถตัดเคืองความประพฤติก่อนคนอื่นได้ ต้องรักษาศีลไว้ดี อย่างน้อยศีลถึง ๕ ข้อของ เขาต้องครบ เมื่อศีลดี ก็ริยาบรยาภาและวินัยเรา ดีแล้ว จึงจะมีสิทธิ์เข้าไปแก้ไขสถานการณ์ได้

หรือมีกำลังกาย พอจะให้ความช่วยเหลือในกิจอันควรช่วยได้ก็ช่วยกันไป

แม้ที่สุดถ้าเราไม่รู้จะให้อะไร ก็ให้กำลังใจ คือให้คำพูดเพราะๆ พูดดีๆ หรือให้รอยยิ้ม คือ แม่ไม่ได้พูด ยิ้มให้ก็ยังดี

ถ้าคุณพ่อคุณแม่เองก็วางตัวให้เหมาะสมกับฐานะหน้าที่ของเรา กับเพื่อนบ้าน พอถึงจุดหนึ่งเราจะเป็นที่รัก ที่เกรงใจของเพื่อนบ้าน ก็จะถึงเวลาที่สามรถว่ากล่าวตักเตือนเขาได้

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้ธรรมะไว้หมวดหนึ่ง คือ สังคหวัตถุ ๔ ซึ่งอาจแปลง่ายๆ ว่า หลักในการสงเคราะห์บุคคล หรือวิธีการสร้างความสามัคคีในหมู่ชน หมวดธรรมนี้ เริ่มด้วย

๑. ทาน คือ การให้ด้วยสิ่งของ

- ๒. **ปียวจา** คือ ให้คำพูดที่ไพเราะ และพูดด้วยความจริงใจ
- ๓. **อรรถจริยา** คือ ประพฤติตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น เช่น ให้ความช่วยเหลือในการทำงานที่เราพอจะแบ่งเบามาได้
- ๔. **สมานัตตตา** คือ ให้ความเป็นกันเอง เสมอต้นเสมอปลาย

ถ้าคุณพ่อคุณแม่ทำ ๔ อย่างนี้ได้ ก็จะมีแววเป็นบัณฑิต มีแววเป็นบุคคลที่ควรแก่การนับถือ ถึงไม่ยกย่องบูชา ก็ทำให้เขาเกรงใจ พอมีอะไรกระทบกระทั่งกัน เราค่อยไปเตือน ไปแก้ไข ส่วนจะแก้ไขอย่างไรนั้น เราก็อ้อมตามสถานการณ์ เป็นเรื่องๆ ไป บางทีอาจจะปรึกษาหารือ ร่วมกันแก้ไขได้

๒) คนที่จะสามารถตัดเดือนความประพฤติคนอื่นได้ต้องรักษาศีลให้ดี อย่างน้อยศีลทั้ง ๕ ข้อของเขาต้องครบ เมื่อศีลดี กิริยามารยาท และวินัยเราดีแล้ว จึงจะมีสิทธิ์เข้าไปแก้ไขสถานการณ์ได้ ถ้าคุณพ่อคุณแม่ยังไม่สามารถทำตนให้มีแววเป็นคนมีศีลธรรมได้ อย่าเพิ่งไปเตือนใคร เดี่ยวจะเจ็บตัวเจ็บใจกลับมา

น้ำใจต่อส่วนรวม

วิธีครองใจคน หรือวิธีทำให้คนเกรงใจมีหลายวิธีเหลือเกิน แต่วิธีที่ได้ผลมากที่สุด คือ **การให้** เมื่อให้ด้วยความบริสุทธิ์ใจแล้ว เขาจะหึงรักทั้งเกรงใจทีเดียว

ขอยกตัวอย่างวิธีที่เคยใช้ได้ผลมาแล้ว เป็นวิธีที่ให้อย่างง่ายๆ คือ เข้าชั้นมาก็คว่ำไม้กวาดมาอันหนึ่ง เดินกวาดซอยเข้าบ้าน ตั้งแต่หัวซอยจรดท้ายซอยเลย วันไหนอยู่บ้านต้องกวาดทุกวัน ถ้าไม่อยู่ก็แล้วไป แต่อย่างน้อย ๗ วัน ต้องกวาดที ด้วยวิธีนี้เอง ทำให้กับคนแถวนี้รู้จักกันตลอดซอย ถึงจะยังไม่รัก แต่ก็ไม่เกลียด การให้แบบนี้เรียกว่า ให้กำลังกาย

โบราณมีวิธีให้มากมาย มีวิธีหนึ่งที่ทำกันเกือบทุกบ้าน แต่เดี๋ยวนี้ไม่ค่อยได้เห็นแล้ว คือคนโบราณตามหน้าบ้านท่านจะมีโถงน้ำตั้งไว้ แล้วมีขันน้ำ หรือมีถ้วยวางไว้ข้างๆ ใครกระหายน้ำ ผ่านมาก็ได้ดื่มกิน โถงธรรมดาๆ ใบนั้น ก็กลายเป็นโถงศักดิ์สิทธิ์ ได้สิ่งที่มีค่ามากกว่าน้ำธรรมดา คือน้ำใจไมตรี

ดังนั้น หากคุณพ่อคุณแม่ให้นำหน้าด้วยการให้ และประพฤติดนอยู่ในศีลและมารยาทเช่นนี้แล้ว ในที่สุดลูกของเราจะได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่ดี และเราก็ไม่ต้องย้ายบ้านหนีไปไหนอีกด้วย

ฝึกลูกรักให้รู้จักดูแลญาติที่ป่วยหนัก

คนเราเมื่อเกิดมาแล้ว ก็ต้องมีวันแตกดับไปจากโลกนี้ทั้งนั้น แต่ก่อนจะแตกดับไป โดยมากจะป่วยหนัก อยู่บนเตียงคนไข้ที่โรงพยาบาล อวัยวะภายในส่วนต่างๆ ของร่างกายบางแห่งเริ่มอ่อนแอลง จนเชื้อโรคต่างๆ สามารถเข้าไปกัดกิน ทำให้ผู้ป่วยต้องทนทุกข์ทรมานอย่างมาก ขณะเดียวกันเซลล์ของเม็ดเลือด เซลล์ของเนื้อเยื่อต่างๆ ก็ค่อยๆ ตายลงไปอย่างช้าๆ หมดยุคความรู้สึกลงไปเรื่อยๆ ดังนั้น เราจึงจำเป็นต้องศึกษาวิธีดูแล

ญาติหรือคนรักป่วยหนักไว้บ้าง เพื่อตัวของเราเอง

ข้อดีของการศึกษาวิชารู้ดูแลผู้ป่วยหนักที่ใกล้จะละโลกไว้บ้างเช่นนี้ ย่อมทำให้เราปฏิบัติได้ถูกในการดูแลรักษาจิตใจญาติหรือผู้มีพระคุณที่กำลังต่อสู้กับความเจ็บปวดในยามใกล้จะละโลก รวมทั้งถ้าหากวันนั้นมาถึงตัวเราบ้าง เราก็จะเตรียมตัวรับมือกับอาการต่างๆ ก่อนละโลกได้ถูกต้อง และต้องเตรียมฝึกลูกหลานให้รู้จักวิธีดูแลเราอย่างถูกวิธีด้วย

เมื่อญาติหรือคนรักป่วยหนัก ควรดูแลอย่างไร ?

สำหรับเรื่องการดูแลคนไข้ เราต้องแบ่งเป็น ๒ เรื่องด้วยกัน คือ

๑. การดูแลรักษาโรคทางกาย

การดูแลทางกายนี้ ต้องพยายามหาแพทย์ที่มีความรู้ความสามารถที่ดีที่สุด มาให้การดูแลรักษาให้เต็มที่ เท่าที่ฐานะและสภาพแวดล้อมจะอำนวยให้

๒. การดูแลรักษาใจคนไข้

ในกรณีผู้ป่วยหนัก มีอาการเป็นตายเท่ากัน ข้อนี้สำคัญมาก เพราะเป็นการให้สติคนไข้ หากผู้ป่วยมีอาการหนักมาก การจะละโลกไป สุกติ หรือทุกติ ก็ขึ้นอยู่กับสติก่อนตายนั่นเอง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

“เมื่อจิตก่อนตายเศร้าหมอง ย่อมมีทุกติเป็นที่ไป แต่ถ้าจิตก่อนตายผ่องใส ย่อมมีสุกติเป็นที่ไป”

สุกติเป็นที่ไปคืออะไร ? ก็คือ การลาโลกไปแล้วได้เกิดในมนุษย์โลก เทวโลก พรหมโลก

ทุกติเป็นที่ไปคืออะไร ? ก็คือ การลาโลกไปแล้วได้เกิดในนรกภูมิ เปตภูมิ อสุรกายภูมิ และสัตว์เดรัจฉานภูมิ

สุกติ และ ทุกติ นี้ คือสถานที่ที่ผู้ตายจะต้องมารับผลแห่งกรรมที่ตนทำไว้เมื่อยังเป็นมนุษย์ โดยตัดสินด้วยสภาพของใจก่อนละโลกว่า “**เศร้าหมอง**” หรือ “**ผ่องใส**” ซึ่งพระท่านเรียกว่า “**คักขิงภพ**” คือช่วงชิงกันระหว่างสุกติภพกับทุกติภพ

ดังนั้น ไม่ว่าผลลัพธ์ของการรักษาคนไข้จะเป็นอย่างไรก็ตาม ผู้ที่ดูแลใกล้ชิดทุกคน ก็มีหน้าที่ดูแลผู้ป่วย ด้วยหลักการนี้ คือ

“คนใกล้ชิดจะต้องช่วยกันประคองรักษาใจของคนไข้ ให้ผ่องใสตลอดเวลา จะได้มีกำลังใจที่จะอยู่ผจญกับความร้ายแรงของโรค ไม่ท้อแท้ เบื่อหน่าย หรือสิ้นหวังในชีวิตเสียก่อน”

สิ่งที่คุณดูแลต้องทำการให้กำลังใจคนไข้ คือ

๑) **เรื่องร้อนใจใดๆ ต้องป้องกัน อย่าให้คนไข้ได้ยิน** ไม่ว่าจะ เป็นเรื่องความเสียหายของทรัพย์สิน เรื่องเดือดร้อนของลูกหลาน หรือ เรื่องแสงใจใดๆ ก็ตาม ต้องป้องกันให้เต็มที่

๒) **โน้มน้าวใจคนไข้ให้มีจิตใจแช่มช้อยู่ในบุญ** ด้วยการเอ่ยถึง ความดีที่คุณได้เคยทำไว้ เช่น พุทธชนให้หนักถึงบุญที่เคยบวชพระ เคย ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า สร้างสาธารณประโยชน์ต่างๆ ตลอดจนบุญที่เคย ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น

๓) **ชักจูงคนไข้ให้สร้างบุญกุศลใหม่ให้เต็มตามความสามารถของเขา** ตั้งแต่ชวนให้ทำทาน เช่น ให้ตักบาตรเป็นประจำทุกวัน แม้คนไข้ ลูกขึ้นมาไม่ได้ ก็อาจนิมนต์พระให้ไปรับบาตรถึงในบ้าน ในห้องนอน หรือถ้าไม่สะดวก อาจนำข้าวปลาอาหารนั้นมาให้คนไข้จบ อธิษฐานก่อน แล้วให้คนใดคนหนึ่งไปใส่บาตรแทนก็ได้ เมื่อตักบาตรเสร็จ ก็มาบอกให้ คนไข้ทราบด้วย จะได้เพิ่มความปลื้มปีติขึ้นอีกส่วนหนึ่ง

๔) **ชักชวนคนไข้ให้รักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัด** แม้แต่การบี้มด ตบยุง ก็อย่าให้ทำ

๕) **ชักชวนคนไข้ให้กำหนดใจให้เป็นสมาธิ** ซึ่งนับว่าเป็น ประการสำคัญอย่างยิ่ง อาจนำเทพสวดมนต์ หรือเทพธรรมะของพระ- สงฆ์ที่คุณได้เคยพบขามาเปิดให้ฟัง หรืออ่านหนังสือธรรมะให้คุณฟัง ถ้าทำได้แบบนี้เป็นประจำแล้ว หากคนไข้ยังมีบุญอยู่ก็อาจหายได้ ด้วย อำนาจบุญเก่ารวมกับบุญใหม่ที่ทำ แต่ถ้าคนไข้หมดบุญ ถึงคราวจะต้อง ตาย ก็จะไปดี ไม่ตกนรกแน่นอน เพราะก่อนตายจิตใจผ่องใสอยู่ตลอดเวลา

การที่จะสามารถโน้มน้าวชักจูงคนไข้ให้ทำอย่างนี้ได้ ผู้ดูแลจะต้อง

อยู่ในบุญ และต้องใช้อำนาจใจอธิษฐานให้บุญที่เราทำมาดีแล้ว ช่วย ค้ำครองคนไข้ด้วย ซึ่งจะทำให้เกิดผลดีแก่การรักษาคนไข้ยิ่งๆ ขึ้นไป

สรุป

เมื่อวินาทีสุดท้ายของคนเรามาถึง คนทุกคนจำเป็นต้องมีคนช่วย ทำศึกชิงภพทั้งนั้น ชัยชนะของการทำศึกชิงภพ ก็คือ การมีจิตใจผ่องใส ก่อนจะจากโลกไป

ดังนั้น ในยามที่ญาติของเราป่วย ไม่ว่าจะญาติใกล้ๆ หรือญาติ ห่างก็ตาม ไม่ว่าจะป่วยมากหรือป่วยน้อยก็ตาม เมื่อลูกของเราได้พอรู้ ความแล้ว ก็ควรฝึกให้เขารู้จักดูแลสุขภาพตนเอง และมีน้ำใจเผื่อแผ่ไป ถึงญาติที่ป่วย ไปฝึกการดูแลจิตใจผู้ป่วยให้ผ่องใส เพื่อที่ว่าเขาจะได้ เข้าใจความจริงของชีวิตว่า ทุกคนต้องตายทั้งนั้น และที่ยิ่งกว่านั้นก็คือ หากวันนั้นของเรามาถึง ลูกของเราก็จะได้ช่วยเราทำศึกชิงภพเป็น

ถึงลูกร้ายเพียงไหน พ่อแม่ก็ยิ่งรัก

การมีลูกในยุคสมัยที่เศรษฐกิจบีบคั้นเช่นนี้ ทำให้พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาจะเลี้ยงลูก ลูกจึงถูกลี้นแบบปล่อยตามใจบ้าง ถูกปล่อยปละละเลยบ้าง โทรกถันเลี้ยงบ้าง และอื่นๆ วิธี เพื่อประวิงเวลาการทำงานของพ่อแม่ เด็กก็เลยไม่มีใครสอน กลายเป็นคนที่ควบคุมอารมณ์ตัวเองไม่ได้โตขึ้นมาแบบไม่รู้จักเหตุผล ไม่รู้จักดีชั่ว คุมตัวคุมใจของตัวเองไม่ได้ ในที่สุด ก็เลยรู้สึกว่พ่อแม่ไม่ค่อยเป็นที่ถูกใจ ความลำบากตรากตรำ

ของพ่อแม่ที่ทุ่มเทให้ลูกมีเท่าไร ก็มองไม่เห็น ไม่รู้สำนึกในพระคุณของพ่อแม่ เข้าใจผิดว่าพ่อแม่ทำให้เขาเกิดมาแล้ว ก็มีหน้าที่ต้องเลี้ยงดูเขาให้สุขสบายเหมือนลูกคนรวยอื่นๆ ไปจนกว่าเขาจะโต ในที่สุด ความความลำบากใจต่างๆ นานา ก็ย้อนกลับมาสู่พ่อแม่เอง

เรื่องเหล่านี้ หลายครอบครัวก็ได้เจอเหตุการณ์มาด้วยตัวเอง คือ ได้มีลูกบางจำพวกคิดน้อยยกน้อยใจว่า พ่อแม่ของตนเอง ไม่ร่ำรวยเหมือนพ่อแม่คนอื่น แล้วก็พูดจาเป็นทอกเป็นดาบ ทิ่มแทงค่อนข้างจดใจพ่อแม่ว่า พ่อแม่ชี้แจงทำมาหากิน ทำให้บ้านของเรายากจนบ้าง ชอบทำตัวกระจององกอยให้ต้องอายเพื่อนบ้าง บางคนเคียดแค้นข่มขู่พ่อแม่จะเอาโน่นเอานี่ อาละวาดตะเบ็งตะบอน ทำบาปกรรมกับพ่อแม่ไม่รู้ตัว

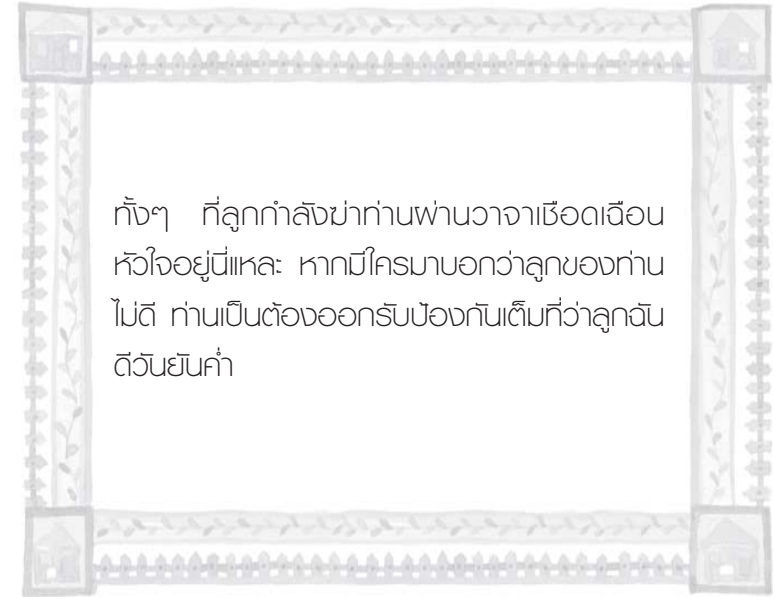
ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้เกิดเฉพาะในบ้านที่เศรษฐกิจไม่ค่อยดีแล้ว แม้แต่บ้านเศรษฐกิจก็มีปัญหาไม่เต็มนี้เหมือนกัน

หลวงพ่อรูปหนึ่งท่านเล่าให้ฟังว่า เมื่อประมาณ ๗-๘ ปีที่แล้ว มีเศรษฐีคนหนึ่งมาจากภาคใต้ เดินหน้าแห่งเข้ามาหา มาบอกว่า

“ช่วยผมที ลูกชายเกรงเหลือเกิน นอกจากเกรงแล้วยังเคียดแค้น พ่อแม่จะเอาโน่นเอานี่ พอซื้อให้ไปแล้ว ก็ไปทำเสียๆ หายๆ บางทีได้ไม่ทันใจก็ด่าพ่อแม่เข้าอีก ผมไม่รู้จะทำอย่างไรกับลูกคนนี้แล้ว”

หลวงพ่อก็เลยแนะนำเขาไปว่า

“เนื่องจากลูกของคุณยังไม่เคยเข้าวัดปฏิบัติธรรม จะแนะนำอะไรมากก็ได้ จะบอกให้มาฟังเทศน์ หรือให้ไปนั่งสมาธิให้ใจใสแล้วไปดูเอาเองว่า พ่อแม่มีพระคุณอย่างไร จ้างก็ไม่ฟัง ก็ขนาดพ่อแม่ยังด่าเสียเลย มีหรือจะมาฟังคนอื่น

“เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน ก่อนที่พวกคุณจะกลับภาคใต้คราวนี้ขอให้ชวนลูกชายตัวแสบไปสถานเลี้ยงเด็กกำพร้าที่ปากเกร็ดเมืองนนท์สักครั้ง จะอ้างว่าอย่างไรก็ตามใจ ให้เขาได้ไปให้ทานเด็กกำพร้าที่นั่นสักมือ แล้วเขาจะเห็นเอง บางทีบุญจะช่วยให้เขาได้คิด แล้วอะไรๆ จะดีขึ้นเอง”

“ทำไมหลวงพ่อก็แนะนำให้เขาไปที่นั่น เหตุผลก็คือ อยากให้ลูกชายของเขา ได้ไปเห็นคนที่ไม่มืพ่อแม่ ไม่มีแม่บ้าง ว่าเป็นอย่างไร ทารุณจิตใจขนาดไหน เพื่อว่าจะได้ข้อคิดอะไรหลายๆ อย่าง แล้วจะหันกลับมารักพ่อแม่สุดหัวใจ ก็เพราะได้ไปเห็นเด็กพวกนี้เอง

“จำได้ว่าตอนนั้นเรียนมหาวิทยาลัยปีสุดท้าย มีอยู่วันหนึ่งพรรคพวกชวนไปเลี้ยงเด็กกำพร้าที่บ้านปากเกร็ด ที่นั่นมีเด็กอยู่ประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ คน มีพี่เลี้ยงดูแลเด็กสัก ๒๐ คน เฉลี่ยพี่เลี้ยงคนหนึ่งก็เลี้ยงเด็ก

๑๐-๒๐ คน

“พอพวกเราไปถึง เด็กๆ พวกนั้นก็วิ่งเข้ามาตะกาย แอ่งกันให้อุ้ม แก่เรียกนิสิตชายว่า “พ่อ” เรียกนิสิตหญิงว่า “แม่” เล่นแอนิสิตหญิงหน้าแดงไปตามๆ กัน เขาสอนให้เรียกอย่างนั้นจริงๆ แล้วแกไม่รู้หรือว่าใครเป็นพ่อ ใครเป็นแม่

เด็ก ๓-๔ คน ตะกายเข้ามากอดเรา ชุกเข้ามาอย่างกับลูกสิงห์ พ้องว่าตลอดชีวิตแกไม่เคยได้รับความอบอุ่นเลย อะไรต่ออะไรคงขาดแคลนไปทั้งหมด แกจึงต้องรีบแอ่งชิงไขว่คว้าเอาไว้ให้มากที่สุด เอาขนมไปแจกก็แอ่งกันกิน เอาตุ๊กตาไปให้ก็แอ่งกันเล่น

เนื่องจากเราไม่รู้จำนวนเด็กมาก่อนซื้อไปแค่ ๔๐-๕๐ ตัว แต่เด็กมีอยู่ถึง ๒๐๐-๓๐๐ คน พอส่งให้ ก็เลยซุลมุนแอ่งกัน คนหนึ่งคว้าคอค คนหนึ่งคว้าแขน อีกคนดึงขา พรึบเดียวตุ๊กตาใหม่ๆ ขาด ได้ไปคนละท่อนสองท่อน แล้วก็ทุบกันตีกัน

“พวกเราเอาเสื้อไปให้ คนไหนเสื้อตัวเก่าขาดแล้ว พี่เลี้ยงเขาก็เอาเสื้อใหม่เปลี่ยนให้ เสื้อของคนไหนยังกลางเก่ากลางใหม่ก็ไม่ได้เปลี่ยน แกก็อิจจากันเอง เข้าไปดึงไปทิ้ง ในที่สุดเสื้อใหม่ก็ขาด ไม่ได้ใส่

“พอเห็นอย่างนั้นแล้วก็ได้คิด สลดใจวูบเลย ตายจริง เด็กพวกนี้เขามีความรู้สึกนึกคิดไม่เหมือนเรา เมื่อเรายังเด็ก เราอยากได้เพื่อนรุ่นเดียวกันหลายๆ คน จะได้เล่นกันให้สนุก เราไม่เคยคิดเลยว่า เพื่อนจะมาแอ่งของกิน แอ่งของเล่น เพราะห้องเรอิม ของเล่นของเราก็มาก

“แล้วที่สำคัญเรามีความอบอุ่นจากคุณพ่อคุณแม่เรารู้ว่าท่านรักเรา ใครๆ รอบข้างเราล้วนรักเราทั้งนั้น เราจึงมองโลกในแง่ดี รักเพื่อนอยากได้เพื่อนเล่นมากๆ บางวันมีตั้ง ๒๐-๓๐ คน เล่นอย่างโน้นเล่นอย่างนี้

เกรี้ยวกราดตึงตัง โดนตีวันละหลายๆ รอบ ก็เพราะเรื่องสนุกๆ นีละ

“แต่ว่าเด็กกำพร้าพวกนี้ไม่ได้มีความรู้สึกอย่างพวกเรา เขาไม่ได้มองว่าคนรอบข้างเขา ๒๐๐-๓๐๐ คนนี่คือเพื่อน แต่มองว่าเป็นศัตรูที่คอยแอ่งของที่ตนอยากได้ แอ่งคนที่มารักตนเอง เวลตาของเขาแห้งผากว่าเหวอย่างน่าใจหาย”

“ดังนั้น สิ่งที่หลวงพ่อยากจะทำคือฝากถึงลูกๆ ที่กำลังคาดคั้นพ่อแม่ให้ทำโน่นทำนี่ให้ตัวเองขณะนี้ก็คือ **เด็กๆ เหล่านี้ เขาไม่มีแม่พ่อแม่จะให้รัก แล้วคนที่มีพ่อแม่เลี้ยงดูมาถึงขนาดนี้ แล้วเรายังจะเอาอะไรจากท่านอีก”**

จากเรื่องราวที่หลวงพ่ท่านเล่าให้ฟังนี้ ก็ทำให้ได้ข้อคิดว่า การที่ลูกเรียกร้องจากพ่อแม่ให้ตามใจตัวเองสารพัด อีกทั้งยังพูดจาตู่ทักให้ท่านเจ็บช้ำน้ำใจสารพัด นับเป็นการใช้คำพูดฆ่าท่านให้อายุสั้นลงไปอย่างโหดร้ายที่สุด แต่ ทั้งๆ ที่ลูกกำลังฆ่าท่านผ่านวาจาเชือดเฉือนหัวใจอยู่นี้แหละ หากมีใครมาบอกว่าลูกของท่านไม่ดี ท่านเป็นต้องออกมารับป้องกัน เต็มที่ว่าลูกฉันดีวันยันค่ำ เพราะขึ้นชื่อว่า **“พ่อแม่”** ถึงแม่ลูกร้ายกาจเพียงใด ท่านก็ลู่วานอมขมกลืน ยังรักลูกของท่านไม่เปลี่ยนแปลง แม้ว่าลูกของท่านอาจจะไม่เคยยอมทำดีกับท่านแม่เพียงสักครั้งเดียวก็ตาม

“ถึงลูกร้ายเพียงไหน พ่อแม่ก็ยังรัก”

การแก้ไข ปัญหาอบายมุข

ลูกติดอบายมุข

ความรักลูกทำให้พ่อแม่ทุ่มเทเวลาในแต่ละวัน ทำงานแลกเงินอย่างหนัก ด้วยตั้งใจว่าจะเอาเงินไปซื้อ ความสะดวกสบายให้แก่ลูก ไม่ว่าจะเป็นความสะดวก ในด้านการศึกษาเล่าเรียน ของเล่น ของใช้ เสื้อผ้า เครื่องแต่งตัว คือทำทุกอย่างเพื่อให้ลูกไม่น้อยหน้า เพื่อนคนไหนในโรงเรียน **การรักลูกจนตาบอด** นี้เองเป็น สาเหตุให้บางครั้งก็ลืมคิดไปว่า ที่ทุ่มเทไปทั้งหมดนั้น เป็นเพียงการเลี้ยงลูกให้เติบโตแต่ร่างกาย แต่ยังไม่ได้

ปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องดีงามให้แก่ลูกเลย

เมื่อรักลูกจนตามอดอย่างนี้ พ่อแม่ก็ต้องมานั่งเสียใจ เมื่อมารู้ว่า **“ลูกรักแอบหนีไปกินเหล้า เมายา มั่วสุมกับคนแปลกหน้าอยู่ในผับ”** และตั้งคำถามกับตัวเองว่า **“เราทำอะไรผิดหรือนี้ ลูกถึงลงโทษความรักของพ่อแม่อย่างนี้”**

แนวทางการแก้ปัญหาลูกติดอบายมุข

จากเรื่องราวที่ยกมาเป็นเหตุการณ์ในช่วงต้น ก็อาจทำให้พ่อแม่เกิดความหวั่นเกรงขึ้นมาได้ ว่าเรากำลังรักลูกจนตามอดหรือเปล่า ถ้าเป็นเช่นนั้นจริงลูกของเราจะเสียนาคตหรือไม่ เพราะทุกวันนี้ก็มีข่าวทำนองนี้ตามหน้าหนังสือพิมพ์อยู่บ่อยๆ

แนวทางการแก้ไขปัญหานี้มี ๒ กรณี

กรณีที่ ๑ คือ ใช้วิธีป้องกัน ถ้าบ้านไหนยังไม่เกิดปัญหานี้ขึ้น ก็ต้องรีบปลูกฝังให้เด็กรู้จักแยกแยะดีชั่ว และยับยั้งชั่งใจได้ด้วยตนเอง เพราะพ่อแม่ก็คงไม่สามารถตามไปดูเขาได้ตลอดทุกฝีก้าว จึงควรทุ่มให้กับการปลูกฝังวินัยที่ดีและหักห้ามใจความชั่วให้เป็นจะได้ผลกว่า

กรณีที่ ๒ คือ ใช้วิธีแก้ไข ถ้าบ้านไหนเกิดเหตุการณ์ทำนองนี้ ก็ต้องถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วน ถ้าแก้ตรงนี้ไม่ตก ก็อาจหมายถึงอนาคตทั้งหมดของลูก

กรณีที่ ๑ การป้องกันลูกไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับอบายมุข

ในกรณีที่ครอบครัวใดยังไม่เกิดเหตุการณ์ลูกติดอบายมุขก็จำเป็นต้องเร่งด่วนที่พ่อกับแม่จะต้องป้องกัน ด้วยการทำหน้าที่ปลูกฝังคุณ

ธรรมความดีลงในจิตใจของลูกอย่างเต็มที่

แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายๆ ครอบครัวตอนนี้ก็คือ พ่อแม่ไม่รู้ว่าจะนอกเหนือไปจากเลี้ยงร่างกายลูกให้เติบโตใหญ่แล้วนั้น หน้าที่ในการเพาะเลี้ยงจิตใจลูกมีอะไรบ้าง

จากการศึกษาค้นคว้า ได้พบว่าในพระพุทธศาสนาสอนเรื่องการทำหน้าที่ของพ่อแม่ไว้อย่างชัดเจนว่า ถ้าพ่อแม่หวังจะให้ลูกโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต ยืนหยัดอยู่ด้วยลำแข้งของตัวเอง รู้จักเลือกคู่ครองที่ดีและเป็นกำลังสำคัญของครอบครัวในอนาคตก็จะต้องทำหน้าที่สำคัญนี้ให้ครบ ๕ ประการ คือ

๑. สอนให้ลูกเว้นจากความชั่ว
๒. สอนให้ลูกตั้งอยู่ในความดี
๓. ส่งเสริมให้ลูกได้ศึกษาเล่าเรียน จะได้มีวิชาความรู้ในการประกอบอาชีพ และรับผิดชอบตัวเองได้
๔. เมื่อถึงคราวที่ลูกจะมีคู่ครอง ให้ช่วยคัดเลือก ช่วยอธิบายให้เข้าใจว่า ชีวิตครอบครัวต้องเตรียมตัวพบกับความรับผิดชอบในเรื่องใดบ้าง
๕. เมื่อถึงเวลาสมควร ก็ยกทรัพย์สินสมบัติ ยกมรดกให้ลูกไปบริหารให้เกิดดอกเกิดผลเอาเอง

หน้าที่สำคัญของพ่อแม่มี ๕ อย่างนี้ และการที่ลูกมีปัญหาขึ้นมา ก็เพราะว่า พ่อกับแม่ทำหน้าที่ของตนเองไม่ครบนั่นเอง เป็นสาเหตุสำคัญ

ทำไมพ่อแม่ถึงสอนให้ลูกเว้นจากความชั่วไม่ได้ ?

ปู่ย่าตายายท่านให้คำตอบไว้อย่างน่าคิดทีเดียวว่า

“พ่อแม่สมัยนี้ น่าเป็นห่วง อยากรู้แต่จะไปสอนให้ลูกเว้นความชั่ว ตั้งอยู่ในความดีเลย แม่ตัวคุณพ่อคุณแม่เอง บางท่านก็ยังไม่ออก ว่าอะไรถูก-ผิด อะไรดี-ชั่ว และไม่รู้แม้กระทั่งเรื่องบุญ-บาปว่าเป็นอย่างไร บางคนทำตัวอย่างไม่ดีให้ลูกดูเสียด้วย อย่างนี้แหละที่น่ากลัวที่สุด”

ทำไมพ่อแม่ถึงสอนให้ลูกทำความดีไม่ได้ ?

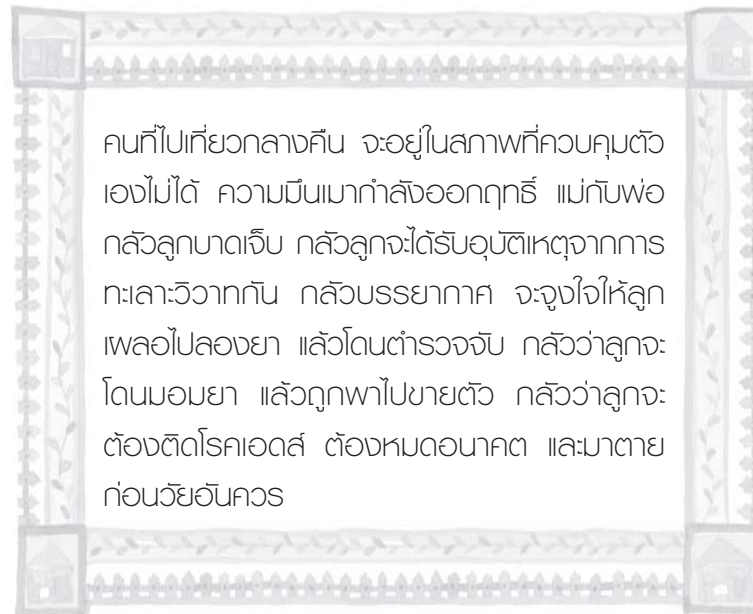
ปู่ย่าตายายท่านบอกว่า

“สาเหตุเกิดจากคุณพ่อคุณแม่บางคนแยกออกได้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว แต่ทำไมไม่ค่อยได้สั่งสอนอบรมลูกเท่าที่ควรจะเป็น ความรักความห่วงใยมีมาก ก็เลยทำให้ละล้าละลัง ห้ามลูกไม่ให้ไปไหนไปนี่ เอาแต่ห้ามๆ ไม่อธิบายเหตุผล

คุณพ่อคุณแม่ควรคิดพิจารณาว่า เราจะตามห้ามตามดูลูกได้สักกี่ครั้ง ในที่สุดเขาก็แอบไปอีกจนได้ เพราะฉะนั้น แทนที่จะเอาแต่ห้ามว่า ลูกอย่าไปที่ไหนที่นี่ สู้เอาเวลาไปสอนให้ลูกรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว อะไรถูก อะไรผิด อะไรควร อะไรไม่ควร จะดีกว่า แล้วต้องสอนบ่อยๆ แบบพร่ำสอนทีเดียว แล้วก็ทำสิ่งที่ดีๆ ตามที่สอนนั้น ให้ลูกดูด้วย”

ส่วนในเรื่องของการส่งเสริมให้ลูกเล่าเรียนเขียนอ่านนั้น พ่อแม่ก็พยายามทำกันเต็มที่ แต่บางครั้งก็คาดหวังสูงเกินไป ซึ่งปู่ย่าตายายท่านให้ข้อคิดไว้อีกเช่นกันว่า

คุณพ่อคุณแม่ยุคปัจจุบัน บางท่านรู้ตัวว่าไม่ค่อยมีเวลาสอนให้ลูกรู้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว แต่เราก็มีความเป็นห่วงลูกมาก อยากให้ลูกได้ดี รีบเอาลูกไปฝากตามโรงเรียนต่างๆ ที่มีชื่อเสียงว่าเป็นชั้นเยี่ยมของเมืองไทย ไปแย่งกันฝากลูกเข้าโรงเรียน จะเสียค่าแป๊ะเจี๊ยะเป็นหมื่นเป็นแสนก็ไม่เกี่ยง ขอให้ลูกฉันเข้าได้เถอะ พอให้เข้าได้แล้ว ก็คิดว่าลูกจะเป็นคนดีคนเก่ง เพราะครูเขาจะสอนให้ได้ดี

คนที่ไปเที่ยวกลางคืน จะอยู่ในสภาพที่ควบคุมตัวเองไม่ได้ ความมึนเมากำลังออกฤทธิ์ แม่กับพ่อกลัวลูกบาดเจ็บ กลัวลูกจะได้รับการอุบัติเหตุจากการทะเลาะวิวาทกัน กลัวบรรยากาศ จะจูงใจให้ลูกเพลอไปลองยา แล้วโดนตำรวจจับ กลัวว่าลูกจะโดนมอมยา แล้วถูกพาไปขายตัว กลัวว่าลูกจะต้องติดโรคเอดส์ ต้องหมดอนาคต และมาตายก่อนวัยอันควร

ก็ขอฝากไว้ในที่นี้ว่าคุณพ่อคุณแม่คิดผิดแล้ว เพราะการสอนเด็กให้รู้ดี รู้ชั่ว รู้บุญ รู้บาป เป็นเรื่องยาก ต้องอธิบายมากและต้องสอนหลายๆ หรือสอนกลุ่มเล็กๆ เพียง ๒-๓ คน ต้องอธิบายกันไป ประคบประหงมกันไป จึงจะสามารถให้ซึมซับเข้าไปในใจ ที่จะหวังให้คุณครูที่โรงเรียนสอนนั้น ขอบอกว่าหวังมากเกินไป เพราะครูคนเดียวต้องดูแลนักเรียนหลายห้อง และห้องหนึ่งก็มีนักเรียน ๓๐-๔๐ คน

เวลาที่ลูกอยู่บ้าน พ่อแม่ก็สู้ทำตามตามที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนดีกว่า คือสอนลูกให้ละชั่ว ตั้งอยู่ในความดีให้ได้ก่อน แล้วจึงมุ่งมาที่เรื่องโรงเรียน เรื่องหาครูครองและเรื่องสมบัติตามลำดับของหน้าที่พ่อแม่

ใครทำได้อย่างนี้ก็เป็นอันสบายใจได้ ไม่ต้องตามห่วงว่าลูกจะไปอย่างนั้นอย่างนี้ ลูกจะรู้เองว่าอะไรดี อะไรชั่ว มีคุณและโทษต่อตนเองอย่างไร แม้ในที่สุดจะเป็นเรื่องไปเที่ยวผับ เที่ยวเซค กินเหล้า เมายา

หรืออธิบายमुखอะไรที่แปลกใหม่ที่พ่อแม่ก็ไม่รู้ว่ามันเป็นอย่างไร เพราะตามโลกไม่ทัน ลูกก็สามารถวินิจฉัยตัดสินใจได้เองว่าควรทำ หรือไม่ควรทำ”

นี่คือทักษะของปู่ย่าตายาย ในการป้องกันลูกไม่ให้ทำความชั่ว สอนให้ลูกทำแต่ความดีอย่างถูกวิธี

กรณีที่ ๒ การแก้ไขลูกให้พ้นจากการติดอบายมุข

กรณีที่ครอบครัวลูกไปติดอบายมุขเข้าแล้ว สิ่งเดียวที่จะเอาลูกกลับมาได้คือพ่อแม่ต้องพูดด้วยเหตุด้วยผลกับลูก ห้ามใช้อารมณ์โกรธเด็ดขาด ทำให้ลูกได้คิดด้วยความรัก ความห่วงใย ความบริสุทธิ์ใจที่เหนือกว่าใครๆ ของพ่อแม่ เพราะสาเหตุที่ลูกไปหลงอบายมุขอย่างนั้นเข้า เพราะเขาไม่คิดว่าเป็นความผิด ไม่รู้ว่าเขากำลังทำให้พ่อแม่เป็นห่วง กำลังทำร้ายจิตใจของพ่อแม่ ที่ตั้งความหวังไว้กับตัวเขาอย่างมาก

ขอยกตัวอย่างครอบครัวหนึ่ง ซึ่งก็เกิดเหตุการณ์ทำนองนี้เช่นกัน แต่เพราะว่าพ่อแม่ลูกเปิดใจพูดกัน ลูกจึงเข้าใจถึงความห่วงใยของพ่อแม่ และเอาชนะความเอาแต่ใจของตนเองได้

วันนั้น สิ่งที่คุณพ่อคุณแม่สองท่านนี้ อธิบายให้ลูกฟัง มี ๓ เรื่องใหญ่ๆ คือ

๑) ความไม่คุ้มค่าของการใช้เงินเที่ยวกลางคืน

คุณแม่เป็นฝ่ายเริ่มอธิบายว่า

“ถ้าลูกคิดจะไปเที่ยวกลางคืน เพราะเห็นว่าใครๆ เขาก็ไปเที่ยวกัน คนที่ไม่ไปนั้นแหละ เป็นพวกคร่ำครึโบราณแต่ล้านปี พ่อกับแม่ก็มีเรื่องอยากให้คุณรับรู้ไว้ว่า การไปเที่ยวแต่ละครั้งของลูก ต้องมีค่าใช้จ่ายสูง ถ้าพ่อแม่อนุญาต ก็จะต้องควักกระเป๋าหนักๆ อย่างแน่นอน ลูกลอง

คิดว่า มันคุ้มกันไหม เมื่อพ่อกับแม่เหนื่อยแทบตายกว่าจะหาเงินมาได้แต่ละบาท เสร็จแล้วเงินนั้นก็กลับกลายเป็นค่าความสนุกในการเที่ยวกลางคืนของลูกไป ทุกวันนี้ กว่าพ่อกับแม่จะหาเงินทองมาได้ ไม่ใช่หาง่ายๆ นะลูก กว่าจะได้มาแต่ละบาท มันแสนยากลำบาก

พ่อกับแม่อยากให้คุณมองเรื่องนี้ให้กว้างๆ จะได้เข้าใจหัวอกของพ่อกับแม่ว่า รักหนูขนาดไหน วันหนึ่งพ่อกับแม่ต้องแก่ ต้องตายจากหนูไปแน่ๆ จะช้าจะเร็วก็ไม่รู้ อะไรที่จะเป็นสมบัติทิ้งไว้ให้หนูได้ พ่อกับแม่ก็ยอมยินดีทุ่มชีวิตจิตใจหามาให้ เก็บไว้ให้ เพราะยังไง ก็ดีกว่าจะปล่อยให้มันละลายไป เพราะตามใจหนูเที่ยวกลางคืน

หนูเอง อาจจะแย้งว่า ใครๆ เขาก็ไปเที่ยวกันนี่ แต่พ่อกับแม่ก็คิดว่า ยังมีอีกหลายอย่างที่หนูทำแล้ว ไม่น้อยหน้ากว่าใคร ไม่เสียสุขภาพ และวิธีนั้นก็ไม่ต้องใช้เงินอะไรเลย เช่น ไปเป็นอาสาสมัครอ่านหนังสือให้คนตาบอดฟังก็ได้ เอาเวลาไปเที่ยวกลางคืนไปทำประโยชน์ให้ผู้อื่น ชีวิตของเราจะมีค่ามากกว่านะลูก พ่อกับแม่อยากให้คุณมองตรงนี้ด้วย

๒) ไปเที่ยวกลางคืนโอกาสห้ามใจไม่อยู่ แล้วทำเรื่องไม่ดีไม่งามมีมาก

คราวนี้ คุณพ่อเป็นฝ่ายอธิบายบ้างว่า

“ลูกควรจะรู้จักธรรมชาติของวัยรุ่นด้วยว่า เพื่อนๆ ของลูกทุกคนล้วนเป็นวัยรุ่น การยับยั้งชั่งใจยังมีไม่มาก อาจห้ามใจตัวเองไม่ไหว ไปทำสิ่งที่ไม่ดีเข้าได้

วัยรุ่นหนุ่มสาวเป็นวัยที่กำลังจะต้องศึกษาว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรบุญ อะไรบาป อะไรผิด อะไรถูก อะไรควร อะไรไม่ควร แม้จะสนใจศึกษาแต่ว่าจะไม่ค่อยอ่องแท้ออก เพราะชีวิตวัยรุ่นผ่านโลกมาไม่นาน เมื่อรวมกันหลายๆ โอกาสจะเกิดเรื่องไม่ดีไม่งาม ด้วยความคึกคะนอง

ลองผิดลองถูกก็เกิดขึ้นได้ง่าย เช่น การต่อยตีกัน ชวนกันเสพยาเสพติด มอมยาแล้วพาไปทำร้ายทางเพศ พ่อกับแม่ก็อยากให้ลูกรู้จักธรรมชาติของคนวัยนี้ ลูกจะได้ระวังตัวในเรื่องนี้ด้วย”

๓) ความปลอดภัยมีน้อย อาจตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพได้ง่าย

คุณพ่ออธิบายต่อว่า

เรื่องนี้พ่อกับแม่ห่วงมากที่สุด กลัวลูกจะได้รับอันตราย เพราะคนที่ไปเที่ยวกลางคืน จะอยู่ในสภาพที่ควบคุมตัวเองไม่ได้ ความมีเมื่อกำลังออกฤทธิ์ แม่กับพ่อกลัวลูกบาดเจ็บ กลัวลูกจะได้รับอุบัติเหตุจากการทะเลาะวิวาทกัน กลัวบรรยากาศ จะจูงใจให้ลูกเปลอไปลองยา แล้วโดนตำรวจจับ กลัวว่าลูกจะโดนมอมยา แล้วถูกพาไปขายตัว กลัวว่าลูกจะต้องติดโรคเอดส์ ต้องหมอดอนาคต และมาตายก่อนวัยอันควร

พ่อกับแม่กลัวสารพัด เพราะลูกคือชีวิตของพ่อกับแม่ ที่นั่นไม่ปลอดภัยกับลูกเลย

แต่ถ้าลูกออกไปมาก พ่อกับแม่ก็อยากจะทำอะไรให้ลูกเปลี่ยนไปทำอย่างอื่นที่มีประโยชน์กับสังคมมากกว่า เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ไม่น่าอาย และลูกจะเป็นตัวอย่างที่ดีให้กับคนอื่น ๆ ด้วย แล้วก็ชวนเพื่อนๆ ที่มีความประพฤติเรียบร้อยไปด้วยกัน ลูกจะได้รู้จักทำงานเป็นทีม ร่วมกับคนที่มีความดีมีผล ควบคุมความคิด คำพูด การกระทำของตัวเองได้ แล้วประสบการณ์เหล่านี้จะเป็นส่วนเสริมให้ลูกยืนหยัดอยู่ในโลกกว้างได้อย่างภาคภูมิใจยิ่งกว่าไปเที่ยวผับเสียอีก”

เมื่อพ่อแม่เปิดใจคุยกับลูกด้วยความรักและเหตุผลเช่นนี้ ก็ทำให้ลูกเข้าใจความรักความห่วงใยของพ่อแม่ที่มีต่อตนเองอย่างมากมายับไม่ถ้วน และก็เริ่มจุดเริ่มต้นที่ทำให้ลูกคิดเป็น สอนตัวเองเป็น ยับยั้ง

ซึ่งใจเป็น รู้จักเลือกคบคนเป็น ตัดวงจรของการคบเพื่อนเลว เดินออกจากเส้นทางอบายมุข หันไปเป็นอาสาสมัครทำประโยชน์ให้กับสังคมร่วมกับเพื่อนดีนั่นเอง

หากครอบครัวไหนกำลังเกิดปัญหาเช่นนี้ ก็น่าจะลองใช้วิธีพูดคุยกันด้วยเหตุผลด้วยผล ไม่ใช่อารมณ์โกรธแบบบ้านนี้ดูบ้าง เพราะลำพังความรักที่พ่อแม่มีต่อลูกนั้น ยังไม่พอ ต้องประกอบด้วยเหตุผล และความเข้าใจที่มีต่อกันด้วย โอกาสที่จะกอบกู้วิกฤตการณ์ของอนาคตลูกจึงจะมีหวังสำเร็จ โอกาสที่ครอบครัวจะกลับมามีความสุขจึงจะเปิดกว้าง นี่คือการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชันด้วยความรักและเหตุผลที่ได้ผลมาแล้ว

คุณพ่อคุณแม่ท่านใดที่ห่วงลูกแล้วไม่รู้จะป้องกันหรือแก้ไขอย่างไร ก็ขอแนะนำว่าให้ทำอย่างที่ว่ามาตายายท่านบอกเถิด เชื่อว่าไม่นานหรอก ลูกของเราจะเข้าใจบทบาทของลูก พ่อแม่ก็จะเข้าใจบทบาทของตัวเอง จะเกิดความร่มเย็นเป็นสุขทั้งครอบครัว พ่อแม่ได้ลูกแก้ว ลูกก็ได้พ่อแม่แก้วแม่แก้วไว้กราบไหว้จนวันตาย

สามีติดเหล้าและเจ้าชู้

ต้นเหตุที่ทำให้ครอบครัวล่มสลายได้มากที่สุด มี ๒ เรื่องใหญ่ นั่นคือ

๑) สามีเจ้าชู้

๒) สามีติดเหล้า

ทำอย่างไรจึงจะแก้ปัญหานี้ได้ ?

คำถามนี้ตอบได้ไม่ง่าย แต่จากการศึกษาค้นคว้า ก็ได้ไปพบคำตอบที่น่าสนใจของหลวงพ่อรูปหนึ่ง ท่านให้ข้อคิดมุมมองการแก้ปัญหานี้ไว้ดังนี้

การคัดเลือกคู่ชีวิต

หลวงพ่อบอกให้ข้อคิดสำหรับเรื่องการคัดเลือกคู่ชีวิตที่มีความจำเป็นต้องย้อนกลับไปดูคูครองที่มีปัญหาหลายคู่ แล้วจะพบข้อสังเกตว่าเมื่อก่อนจะแต่งงาน ทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงต่างก็เข้าใจว่า ตนเองได้คนที่ที่เหมาะสมกับตัวเองที่สุด มาร่วมชีวิตคู่แล้ว จินตนาการไปว่า ถ้าแต่งงานอยู่ด้วยกันแล้ว ชีวิตก็จะต้องมีความสุขมาก หากมีอุปสรรคอะไรก็จะถอดคอปีนฝ่าอุปสรรคกันไปให้ถึงที่สุด ไม่มีทั้งกัน แต่ครั้นเมื่ออยู่กันไปนานวันเข้า ความเกรงอกเกรงใจก็หมดลง แล้วเมื่อนั้นต่างฝ่ายจึงแสดงเนื้อแท้ที่ตนเป็นออกมาให้เห็น ถ้าเนื้อแท้ของทั้งสองฝ่ายดีพอ ก็กลายเป็นคู่ที่สามารถประคับประคองชีวิตครอบครัวไปได้ตลอดรอดฝั่ง เพราะมีความดีของทั้งสองฝ่ายเป็นหลักประกัน แต่ถ้าเนื้อแท้ไม่ดีพอ ปัญหาชีวิตการแต่งงานก็จะผุดออกมาไม่เว้นแต่ละวัน มีเรื่องให้กระทบกระทั่งกันไม่ขาดสาย ในที่สุดชีวิตครอบครัวที่เคยคิดว่าจะมีความสุขก็พังทลายลง

ดังนั้น ก่อนจะคัดเลือกใครมาเป็นคู่ชีวิต พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงให้หลักในการพิจารณาเลือกคู่ครองที่เหมาะสมกัน โดยต้องเทียบเคียงคุณสมบัติประการของทั้งสองฝ่ายดังนี้คือ

- ๑) มีความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมเสมอกัน
- ๒) มีศีลเสมอกัน
- ๓) มีนิสัยชอบช่วยเหลือผู้อื่นเสมอกัน
- ๔) มีปัญญาตัดสินใจชั่วเสมอกัน

เพราะทั้งสี่ข้อนี้ จะเป็นตัวกำหนดการตั้งเป้าหมายชีวิต และนิสัยของทั้งสองฝ่ายว่าเข้ากันได้หรือไม่ได้

แต่อย่างไรก็ตาม การที่ใครคนใดคนหนึ่ง จะรักษาความดีของตนไปให้ตลอดไม่ใช่เรื่องง่าย เราจึงมักเจอว่า เมื่อผู้ที่แต่งงานกันไปแล้ว ตอนแรกก็ว่าดูดีแล้ว เลือดดีแล้ว แต่อยู่ไปๆ คนที่เลือกกลับกลายเป็นคนที่แย่กว่าตอนแรกแต่งงานเสียอีก ถ้าใครไปเจอกรณีแบบนี้ก็บอกว่าจะต้องทำใจ เพราะที่ดูดีที่สุดก็คือ อย่าไปแต่งงานเลย ต้องมาคอยรับใช้ลูก รับใช้หัว รับใช้เมียไปตลอดชาติ แล้วก็ก่อเวรต่อกันไปคนละไม่น้อย มาถือศีลทำภาวนาอยู่ตัวคนเดียวแบบพระท่านดีกว่า

การแก้ปัญหาสามีเจ้าชู้

จากการศึกษาค้นคว้าทำให้มีโอกาสได้อ่านหนังสือ “หลวงพ่อบอกปัญหา” แล้วก็พบคำตอบที่ไม่น่าเชื่อว่า พระท่านจะสามารถตอบเรื่องปัญหาครอบครัวได้ดีมากๆ

ครอบครัวใดที่กำลังเจอปัญหาสามีจอมเจ้าชู้ และปัญหาสามีติดเหล้า สามารถนำข้อคิดจากหลวงพ่อบอกไปใช้เป็นแนวทางแก้ปัญหาได้ โดยได้อธิบายไว้ดังนี้

เหตุที่ทำให้สามีเจ้าชู้ มี ๒ ประการ คือ

๑. เจ้าชู้เพราะแม่บ้านบกพร่องต่อหน้าที่

สำหรับกรณีนี้เป็นเรื่องที่แม่บ้านต้องแก้ไขตัวแม่บ้านเอง โดยพยายามค้นหาข้อบกพร่องของตัวเองให้พบ แล้วก็ตั้งยอมรับว่าตนเป็นอย่างนั้นด้วย ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างยาก

การค้นหาข้อบกพร่องของตนเอง มีความจำเป็นที่จะต้องทำให้ให้สงบเสียก่อน ซึ่งไม่มีวิธีไหนดีเกินกว่าการนั่งสมาธิเป็นประจำทุกคืน เพราะคนเรานั้นเมื่อเวลาลืมหืมตามักเห็นแต่ข้อบกพร่องของคนอื่น ความผิดของคนอื่น แม้เล็กน้อยก็มองว่าใหญ่โตร้ายแรง ส่วนความผิดของตัวเอง

เอง แม้ร้ายแรงใหญ่โตกว่าภูเขากียังมองไม่เห็น แต่เมื่อหลับตานั่งสมาธิ
ไม่เห็นใครอื่น กลับเห็นตัวเองในมโนภาพ ความบกพร่องของตัวเองก็จะ
ค่อยๆ ลอยเด่นขึ้นมาให้เห็น ยิ่งใจสงบเท่าไร ก็ยิ่งเห็นข้อบกพร่องมาก
ขึ้นเท่านั้น

คนเราขอให้เห็นความผิดพลาดบกพร่องของตัวเองเกิด หนทาง
แก้ไขจะมีมาเอง

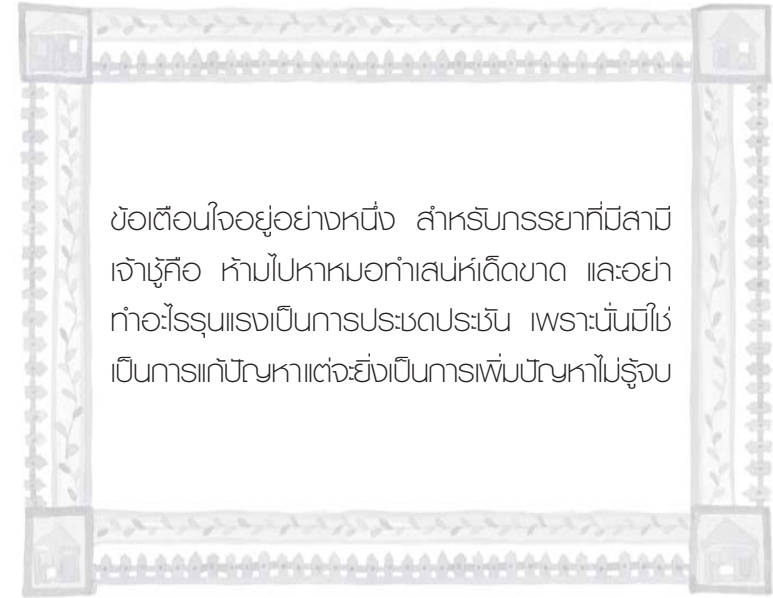
แต่มีข้อเตือนใจอยู่อย่างหนึ่ง สำหรับภรรยาที่มีสามีเจ้าชู้ คือ **ห้าม
ไปหาหมอกำเส่นให้เด็ดขาด และอย่าทำอะไรรุนแรงเป็นการประชดประชัน**
เพราะนั่นมิใช่เป็นการแก้ปัญหา แต่จะยิ่งเป็นการเพิ่มปัญหาไม่รู้จบ

นอกจากนี้ ยังมีอีกวิธีหนึ่งเป็นวิธีประกอบ คือให้ปรึกษาผู้หลัก
ผู้ใหญ่ที่เขาเป็นคนมีศีลธรรม และมีความสำเร็จในการครองเรือน ก็จะได้
ข้อคิดและแนวทางแก้ปัญหาที่ประกอบด้วยศีลธรรมมาปรับปรุงตัว
และครอบครัวให้ดีขึ้นได้

๒. เจ้าชู้โดยนิสัย

สำหรับภรรยาที่แกลยักหน้อย ก็ต้องทนเอาที่แล้วก็แล้วกัน นี่ถือว่าเป็น
กรรมของเราที่ดูคนไม่เป็น ไปเลือกคนอย่างนี้มาเป็นสามี ก็ให้เราตั้งใจ
ทำหน้าที่ภรรยา หน้าที่แม่บ้านให้ดี ไม่ให้บกพร่อง ทำบ้านให้เย็น คือไม่
เอาเรื่องร้อนหุ้ร้อนใจเข้าบ้าน ไม่ด่าว่าให้สามีอับอายแค้นเคืองใจ

ถ้ามีเหตุการณ์ร้ายแรงอะไรเกิดขึ้น ก็แก้ไขเหตุการณ์เฉพาะหน้า
เป็นเรื่องๆ ไป ส่วนการแก้ไขนิสัยพ่อบ้านเจ้าชู้คงต้องใช้เวลา คือ
พยายามทำความดีให้มากเข้าๆ จนกระทั่งเขาเกรงใจ ในที่สุดเขาก็จะเลิก
เจ้าชู้ไปเอง ซึ่งกว่าจะถึงตอนนั้น อายุของทั้งสองคนอาจจะล่วงเลยไป
คนละหลายสิบปี ก็คงทำได้เท่านั้นเอง

การแก้ปัญหาสามีชู้เบา

ในกรณีที่ภรรยาสามีชู้เบา ก็จะมีปัญหาอีกอย่างตามมา คือ ปัญหา
ลูกคือสอนยากกว่ายากตามมาด้วย แล้วแม่บ้านจะแก้ปัญหานี้อย่างไร

สำหรับประเด็นนี้ หลวงพ่อท่านให้ข้อคิดว่า

กรณีที่แม่บ้านได้สามีติดเหล้า ก็ต้องอดทนและเข้าใจสาเหตุที่เรา
ได้สามีติดเหล้า ก็มาจากเราผิดพลาดเอง

ตั้งแต่ว่า พระท่านสอนหนักสอนหนาว่าอยู่คนเดียวไปเถอะจะ
แสนสบาย ก็ไม่เชื่อ คือไปมีสามีจนได้

ตอนจะมีสามีก็ดูคนไม่เป็น ไปเลือกเอาคนชู้เหล้ามาอยู่ด้วย มัน
ก็เลยผิดซ้ำสอง

ปัญหาที่ตามมาอีกก็คือได้ลูกดี เพราะต้นแบบคือ พ่อกินเหล้า แล้วจะได้ลูกฉลาดมาจากไหน ในเมื่อพ่อก็ดื่มๆ ดื่มๆ ใครห้ามก็ไม่ฟัง จนเป็นขี้เมาประจำตำบลแบบนี้ ลูกจะไปไหนพ้น ก็ต้องคือ เหมือนพ่อเหมือนแม่

คนที่ฉลาดหน่อยเมื่อพลาดไปแล้ว เขาจะรีบสอนลูกตั้งแต่วัยเล็กอยู่ สอนไปขนาบไปเรื่อยๆ ตั้งแต่เริ่มรู้เสียงสา เพราะรู้อ่วงหน้าว่า พ่อเป็นตัวอย่างที่ดีไม่ได้ รู้ตัวอย่างนี้แล้ว พอถึงเวลาลูกจะดื้ออย่างไร แม่ก็ยังพอเอาอยู่ แต่ถ้าปล่อยให้ดื้อจนโต จะยิ่งสอนยาก

ชีวิตการครองเรือนมันไม่่ง่ายนัก ถ้าผิดตั้งแต่เริ่มต้นก็เจอปัญหาจนกระทั่งตลอดชีวิต ก็จะเป็นอย่างนี้แหละ

คุณผู้หญิงที่ยังโสดจำไว้ละ ผู้ชายไม่เจ้าชู้ ไม่มีพรอก ที่เห็นอยู่นั้น เจ้าชู้ทั้งนั้นแหละ ผู้ชายไม่เจ้าชู้ ไม่กินเหล้าหายาก เพราะฉะนั้น อยู่คนเดียวไปเถอะ สบายดี

ถ้าอธิบายตามกฎหมายแห่งกรรม ก็ต้องบอกว่า การได้คู่ชีวิตขี้เมานั้น เป็นเพราะในอดีตชาติ เราเคยอนุโมทนาบาปเอาไว้ คือเห็นคนกินเหล้าก็ไม่ห้ามปราม กลับหาบกับแก้มเหล้าอ่อยๆ มาปรนเปรอเสียอีก เท่ากับเชียร์ให้เขากินเหล้า บาปส่งผลลงลือคพอดิ ชาตินี้เลยต้องมาทนอยู่กับสามีขี้เมา ดีไม่ดีเดาเอาว่าตอนรักกันใหม่ๆ เขากินเหล้า เราคงหากับแก้มมาปรนเปรอเขาอีกนั่นแหละ เพราะฉะนั้น ไม่ใช่กรรมเก่าพรอกกรรมใหม่ในชาตินี้ทั้งนั้น

ส่วนลูกที่ไม่ฉลาด ว่ายากสอนยาก เขาก็มาเกิดในเส้นทางเดียวกับเรา คนที่มีกรรมเสมอกัน มักได้เกิดมาเป็นพ่อ-แม่-ลูกกัน เรียกว่า **กรรมเป็นเครื่องจำแนกเผ่าพันธุ์**

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า **สัตว์ทั้งหลาย มีกรรมเป็นของ**

ตน เป็นทายาทแห่งกรรม มีกรรมเป็นกำเนิด มีกรรมเป็นเผ่าพันธุ์ มีกรรมเป็นที่พึ่งที่อาศัย กรรมย่อมจำแนกหมู่สัตว์ให้เลวและประณีตได้

เพราะฉะนั้น ถ้าอยากได้ลูกดี ก็ต้องเลือกคู่ครองให้ดี และคู่ครองที่ดีก็คือ **คนที่มีศีล ๕ นั้นแหละ**

ถามว่าทำอะไรสามสิ่งจะเลิกเหล้าได้ ?

หลวงพ่อก็ตอบตรงๆ อีกว่า

เรื่องนี้ยากนะ เราอย่าเผลอไปกินเหล้ากับเขาเข้าก็แล้วกัน แล้วเราก็สวดมนต์ภาวนาไปเรื่อยๆ พอเขาจวนตายก็เลิกเองแหละ แล้วเราก็ขยันเข้าวัดไป เขายอมให้เราฆราวาสก็ตีถมไปแล้ว ระวังอย่าไปจู้จี้นัก เดี่ยวเขาเลยไม่ให้มาวัดอีก เผลอๆ จะเจ็บตัวฟรีๆ ด้วย ตอนนั้นยังมาวัดได้ ธิบาย มานะ มีโอกาสทำบุญทำทานได้ให้รับทำเสีย

ลูกที่ดีๆ ว่ายาก สอนยาก ก็หาวิธีชวนมาวัดพร้อมกับเราให้ได้ ให้ลูกคุ้นกับวัดกับพระเสียตั้งแต่ยังเด็กๆ ถ้าปล่อยจนเขาโตแล้ว ไม่รู้จะยอมฟังหรือเปล่า ถ้ายังเล็กยังพอเชื่อฟัง ก็จับสวดมนต์นั่งสมาธิ พร้อมกับเราไปเลย อบรมลูกให้ดี อบรมตัวเองให้ดี ปล่อยพ่อเจ้าประคุณขี้เมาไว้ก่อน ทำอย่างไรได้ละ ก็ไปเลือกมาเองนี่

คุณผู้อ่านท่านใด อ่านแล้วรู้สึกว่าการหลวงพ่อก็ตอบตรงกับชีวิต และรู้สึกสะเทือนใจ ก็ขอประทานอภัยด้วย แต่ที่เลือกมาเล่าให้ฟังนี้ เพราะอยากให้ได้เห็นมุมมองตามความเป็นจริงของโลกและชีวิตผู้ที่ยังไม่แต่งงาน จะได้คิดอย่างมีสติ คิดด้วยความระมัดระวัง ไม่หลอกตัวเองว่าเขาดีอย่างนั้นอย่างนี้ แล้วไปพาคนขี้เหล้าเข้ามาสร้างปัญหาในบ้าน ส่วนผู้ที่กำลังเผชิญปัญหาอยู่ ก็จะได้เลี้ยงลูกให้ดีอย่าให้ไปติดนิสัยขี้เมาจากคนขี้เหล้าในบ้านตัวเอง ที่เหลือหลังจากนั้นคือ **อดทนและทำใจ แล้วตั้งหน้าตั้งตาทำบุญหนี้คนขี้เหล้าเสียเถิด**

อดออมเพื่ออบายมุข

หนุ่มสาวหลายคนที่จบการศึกษาแล้ว เมื่อแรกเริ่มเข้ามาทำงาน ก็ตั้งใจทำงานเต็มที่ มีความวิริยะอุตสาหะอย่างมาก บางวันทำงานล่วงเวลาก็เอา ขอเพียงให้ได้ค่าตอบแทนสูงๆ ตอนสิ้นเดือน

แต่เมื่อทำงานผ่านไปหลายปี ผลปรากฏว่า แทนที่ฐานะการเงินของเขาจะดีขึ้น แต่กลับมีหนี้สินท่วมทับัน กลายเป็นคนยากจนทั้งที่ทำงานหนัก แล้วก็ยังติดนิสัยชอบจ่ายภาษีสังคมหนักๆ กับเพื่อนฝูงในแต่ละเดือนอีกด้วย

หลายคนที่เคยเห็นเพื่อนตนเองต้องประสบปัญหาหนี้สินในลักษณะเช่นนี้ก็มีความคิดหาทางช่วยเพื่อนให้พ้นหนี้สิน แต่ก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร เพราะเงินก็ของเขา จะใช้จ่ายอะไรเราก็ไม่มีสิทธิ์ก้าว่าย แต่ถ้าปล่อยระยะยาว เขาต้องตายเพราะหนี้สินแน่ๆ และไม่อาจทนดูเพื่อนกลายเป็นคนล้มละลายในอนาคต

ผู้เขียนเองก็เคยประสบกับปัญหาอับจนถ้อยคำตักเตือนเพื่อนฝูงเช่นกัน จึงกลับไปเปิดบันทึกคำสอนของหลวงพ่อรูปหนึ่งที่เคยสอนเรื่อง **สาเหตุที่ทำให้คนเราเสื่อมจากโภคทรัพย์สมบัติ** และหลังจากที่ได้อ่านบันทึกคำสอนของท่าน ก็ทำให้รู้ว่าหาเหตุผลไปเตือนเขาได้อย่างไร จึงขอคัดลอกเนื้อหาในบันทึกธรรมมาลงไว้ ณ ที่นี้

...

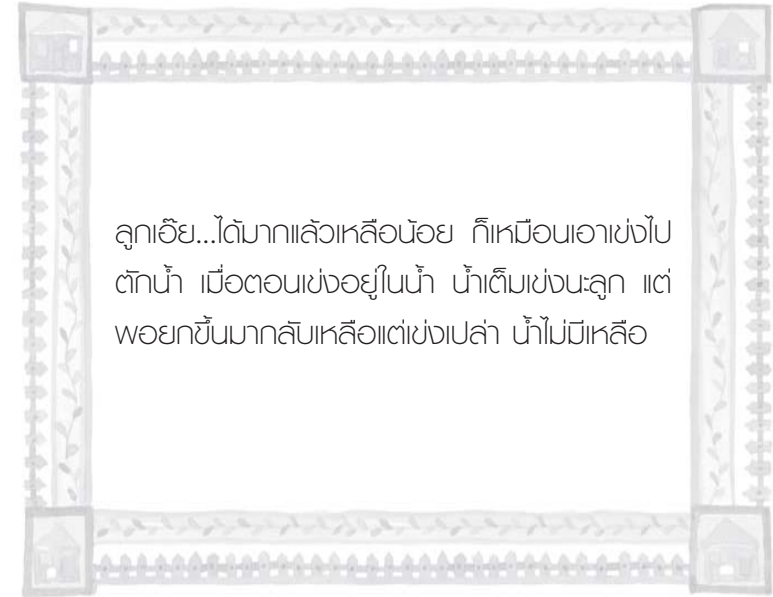
หลวงพ่อบอกว่า เมื่อสมัยเป็นหนุ่มๆ ยังไม่ได้บวช อายุเกือบจะสามสิบ ท่านก็เคยเจอปัญหาหนี้สินกับตัวเองเหมือนกันตัวท่านเองแก้ไขไม่ได้ ต้องให้คุณแม่มาช่วยแก้ไข แล้วก็แก้ไขได้สำเร็จด้วย

เมื่อสามสิบกว่าปีที่แล้ว หลวงพ่อก็มีรายได้เดือนละหมื่นกว่าบาท ซึ่งสมัยนั้นค่าเงินแพง เงินหมื่นสมัยก่อน ก็เหมือนกับเงินครึ่งแสนสมัยนี้ หลวงพ่อใช้เงินคนเดียวด้วย แต่ว่ากลับไม่พอใช้

วันหนึ่งคุณแม่ก็เรียกไปคุยเรื่องการใช้จ่ายเงิน ท่านบอกว่า “ลูกเอ๊ย รายได้เท่าไรไม่สำคัญ สำคัญว่าเหลือเท่าไร”

หลวงพ่อก็เลยเฉลยเสียงไปว่า “โอ้แม่... ได้มากเหลือมาก ใช้น้อย มันก็เหลือน้อย”

คุณแม่ก็ตอบกลับมาว่า “ลูกเอ๊ย ในโลกนี้ หลายนๆ คน ได้มาก แต่เหลือน้อย หรือไม่เหลือเลย แต่ในขณะที่อีกหลายนๆ คนเขาได้น้อย แต่เหลือมาก”

เสร็จแล้วคุณแม่ก็ขยายความว่า “ลูกเอ๊ย... ได้มากแล้วเหลือน้อย ก็เหมือนเอาข่งไปตักน้ำ เมื่อตอนข่งอยู่ในน้ำ น้ำเต็มข่งนะลูก แต่ พอยกขึ้นมากลับเหลือแต่ข่งเปล่า น้ำไม่มีเหลือ”

ส่วนที่ได้น้อยเหลือมากนั้น ก็เหมือนเอากะลาหรือขัน หรือช้อน คันเล็กๆ แต่ทำไมเร็ว ไปตักน้ำ เมื่ออยู่ในน้ำนะ น้ำก็เต็มกะลาหนึ่ง ขันหนึ่ง ช้อนหนึ่ง แต่ยกขึ้นมาแล้ว ก็ยังมีน้ำเต็มอยู่นั่นเอง

ผู้ที่รายได้มากแต่อย่างกินเหล้าอยู่ นี่ก็เป็นรูรั่วอย่างหนึ่ง เล่นไพ่ ซึ่งเป็นของไม่น่าเล่นก็เล่น นี่ก็เป็นรูรั่วอีกอย่างหนึ่ง ไปเที่ยวเตร่เฮฮา ไปเข้าบาร์ เข้าคลับ ไปเที่ยวในสถานที่ที่ไม่ควรไป ก็เป็นรูรั่วอย่างหนึ่ง

ตกลงแล้ว ฐิรวิ ก็คือ **อบายมุข**

เราเรียนเรื่องอบายมุขกันมานาน แต่ไม่เคยเอาไปปฏิบัติ พอเดือนธันวาคมก็มาโทษภษษีสังคค อังยงนี้ไม่จบ

หลวงพ้อโดนคุณแม่ตำหนิหนักๆ วันนั้น ก็เริ่มอุคฐิรวิยงนี้แล้ว จึงมีเงินเหลือเดือนละ ๕-๖ พันบาท ขณะที่ยกอนหนึนั้น ไม่พอใช้”

...

หลวงพ้อยงเล่าอีกว่า เมื่อยกอนเข้าวัดครั้งแรก เพราะเพื่อนชวนไปนังสมธิ ช่วงที่ยกอนไปวัดใหม่ๆ ก็มีเรื่องกระทบกระทั่งกับผู้งับคับบัญชษเหมือนกัน เสริจแล้ววันนั้น ตอนที่ยกอนไปวัดครั้งแรก คินกอนไปก็กินเหล้าเข้าไปด้วย พอตอนเช้าเพ็งสร้าง ก็ยงตั้งๆ อยู่ พอไปถึงวัดก็มีรูน้องเขามาชวนไปทอดผ้าปา

รูน้องพูดกับหลวงพ้อว่า

“พี่ทอดผ้าปากันนะ บุญจะได้ช่วยให้ก้าวหนึในกรรงาน”

เนื่องจกตอนนั้นยกอนมีเรื่องใจชุนอยู่ในใจ คือชุนเกี่ยวกับผู้งับคับบัญชษอยู่แล้ว ประกอบกับยงไม่สร้างเมทธิ ก็ตอบรูน้องกลับไปว่า

“ฮึย...บุญไม่เห็นมันจะชวยอะไรได้เลย พี่ก็ทำบุญอยู่เป็นประจ้ง แต่วก็ยงไม่วดยมีเรื่องกับผู้งับคับบัญชษ บุญชวยอะไรพี่ไม่ได้หรอก”

ต่อมาคุณยายของยกอนทราบเรื่องนี้เข้า ก็เรียกยกอนเข้าไปให้ช้อคิดว “ลูกเอีย...ลูกบอกวบุญชวยอะไรไม่ได้ใช่ไหม แล้วปีหนึ่งลูกทำบุญเท่าไหร”

สมัยนั้นแม้วจะตีเมเหล้า แต่เดือนหนึ่งก็ทำบุญอยู่ ๑๐๐-๒๐๐ บาท เป็นประจ้ง ยกอนก็ตอบคุณยายว “ผมทำบุญเดือนหนึ่ง ๑๐๐-๒๐๐ บาท ปีหนึ่งเอ ๑๒ คุณเข้าไปก็สิค ๒,๐๐๐-๒,๕๐๐ บาท”

คุณยายของยกอนก็ยกมือประนม “สาธุ ดีแล้วตั้งใจทำต่อไปนะ” ก็นึกวเรื่องจะจบแค่นี้ แต่ไม่จบ คุณยายก็ถกมอีกว

“ลูกสูบบุหรืหรือเปล้า”

“สูบครับบ”

“ค่านุหรืปีหนึ่งเท่าไหร”

สมัยนั้นยกอนสูบบุหรืชองละ ๖ บาท สูบวันหนึ่งก็ประมณชองครึถึง ๒ ชอง ตัวเองสูบประมณครึชอง เบ่งพรคพวกอีก ก็เลยเป็นวันละ ๒ ชอง เพราะฉะนั้น ค่านุหรืวันหนึ่งยงน้อยต้อง ๑๐ บาท พอค่านวนเสริจ ยกอนก็ตอบว “ปีหนึ่งก็ประมณ ๓,๐๐๐-๔,๐๐๐ บาท”

คุณยายถกมต่อ “แล้วลูกกินเหล้าไหม”

“กินครับบ”

“แล้วค่านุเหล้าที่กินกับเพื่อนละ ลูกเอีย ปีหนึ่งเท่าไหร”

ยกอนบอกว พอคุณยายถกมประโยคนี้ ยกอนถึงกลับสะตุงเลย แต่ก็ตอบคุณยายว “ก็เอ ๒ เอ ๓ คุณค่านุหรืไปละยอย ปีหนึ่งยงน้อยก็ ๑๒,๐๐๐ บาท นั้นเอง”

คุณยายถกมต่อว “แล้วลูกไปเที่ยวคลับกับเขาหรือเปล้า”

“เที่ยวครับบ”

“ปีหนึ่งหมดเท่าไหร”

“ก็เอ ๒ เอ ๓ คุณ ค่านุเหล้าเข้าไปละยอย”

ยกอนบอกว ตอนยกอนบวชนั้น ปีหนึ่งหมดค่านุบายมุขเทียบบเสณเข้าไปแล้ว

คุณยายท่านเลยสรุปให้ว่า “ลูกทำบุญปีหนึ่ง ๒,๐๐๐-๒,๕๐๐ บาท แต่ลูกสร้างบาปปีหนึ่งเป็นแสนแล้ว ลูกยังมีหน้ามาบ่นว่าบุญไม่ช่วย ถ้าตายตอนนี้ ลูกไม่ตกนรกก็นับว่าดีแล้ว จะมาบ่นเอาอะไร ลูกน่าจะปริญญญาได้ทั้งเมืองนอกเมืองไทย ของแค่นี้ลูกคิดไม่ออกจริงๆ หรือนี้”

พอได้ยินคำสอนของคุณยายที่กระทบใจอย่างรุนแรงเข้าจริงๆ ท่านก็เลยถึงกลับสร้างเมานั่งชิมที่อ นั่งเซ่ออยู่พักหนึ่ง

หลวงพ่อบอกว่า “จุดนี้เอง คือจุดเริ่มต้นที่ทำให้หลวงพ่อเลิกเหล้าได้ คุณยายพูดไม่กี่คำ แต่คำพูดแค่นี้ของท่าน ทำให้เมื่อกลับมาถึงบ้าน ก็ทุบขวดเหล้าทิ้งเสียจนหมด ตั้งแต่นั้นไม่ได้หยิบเหล้ามาดื่มกันอีกเลย

พอเลิกเหล้าได้ก็เลยชวนคนอื่นเลิกเหล้าตาม แล้วพยายามให้ข้อคิดกับทุกคนที่ได้เจอกันว่า พอครบวันเกิด แทนที่จะนึกถึงค่าน้ำนมขอแม่ แต่เปล่า กลับไปนึกถึงเหล้าก่อนทุกที ควรรอบวันเกิดแต่ละปี เราน่าจะไปกราบขอพระคุณแม่ที่ให้กำเนิดเรามา มากกว่าจะเอาเงินไปเลี้ยงเหล้าเพื่อน

อบายมุข ถ้ายังไม่รีบเลิก ก็จะกลายเป็นค่านิยมทางสังคมหลายๆ ที่ทำให้เราเป็นหนี้ พอผูกพันขึ้นตามลำดับ และมีเพื่อนชั่วๆ มากขึ้น

แต่ถ้าเราเลิกเหล้า เลิกบุหรี่ เลิกการพนัน เลิกห่วยใต้ดิน บนดิน เลิกสิ่งเหล่านี้ได้ เพื่อนชั่วจะหมดไป ภาษีสังคมก็ลด แล้วจะมีแต่เพื่อนดีๆ และเงินก็จะเหลือด้วย”

หลวงพ่อบอกอีกว่า “ในอดีต เพราะหลวงพ่อพิจารณา มาอย่างนี้ จึงไม่ต้องให้ใครมาตำหนิอะไรมาก ตัดสินใจเลิกเหล้า เลิกบุหรี่

แล้วเดินหน้าเข้าวัด ศึกษาธรรมะอย่างจริงจังกันเลย ไม่ต้องมาค่อยๆ ลด-เลิกอะไรต่ออะไรให้เสียเวลา หักดิบตัดใจกันวันนั้นเลย

ถ้าไม่ได้คุณแม่ กับคุณยายให้แรงแคิด ถ้าไม่เคารพคุณแม่ และคุณยาย ก็ไม่มีทางตอบคำถามให้เราได้หรือทว่าวันนี้ ลองกลับไปถามเพื่อนเราดูนะว่า การที่เพื่อนของเราติดหนี้สินล้นพ้นตัวนะ เพราะเสียค่า**อบายมุขมากกว่าค่าเงินเดือนหรือเปล่า** หลวงพ่อฟากคำถามไปยังเขาด้วยนะ”

จากคำตอบที่ได้จากบันทึกคำสอนของหลวงพ่อนี้เองทำให้เราได้คิดว่าใครๆ ก็ตามที่ทุ่มชีวิตทำงานหนักเพื่อเอาเงินทองไปจมกับอบายมุข ก็เท่ากับซื้อหาความหายนะมาให้แก่ชีวิตและหน้าที่การงานของตัวเอง และแน่นอนว่าไม่ช้าก็เร็ว เขาต้องล้มละลายเพราะอบายมุขอย่างแน่นอน **ใครๆ ก็ไม่สามารถช่วยเหลือคนที่จมอยู่ในอบายมุขได้ นอกจากเขาจะหักดิบเลิกอบายมุขด้วยตัวเองเท่านั้น**

เที่ยวผู้หญิงขายบริการผิดตรงไหน

ในเวลานี้ สถิติผู้ติดเชื้อเอดส์สูงขึ้น สาเหตุหนึ่งที่ทำให้สถิติเอดส์สูงขึ้น ก็คือ ชายหนุ่มส่วนมากมีความเชื่อว่า การไปเที่ยวผู้หญิงโสเภณีไม่น่าจะเป็นการผิดศีลธรรม เพราะไม่ได้นอกใจใคร และหญิงนั้นก็สมัครใจด้วย สิ่งที่ผู้ชายส่วนมากล้าคัญผิด ก็คือว่า **เที่ยวหญิงบริการผิดตรงไหน**

จากคำสอนในพระพุทธศาสนาได้ชี้ให้เห็นชัดว่า การตัดสินเรื่อง การเที่ยวหญิงบริการว่าผิดหรือไม่นั้น ไม่ได้ตัดสินด้วยเรื่องศีล แต่ตัดสินด้วยบรรทัดฐานของ “อบายมุข” เป็นหลัก

อบาย แปลว่า “**ความเสื่อม, ความฉิบหาย, สิ่งที่น่าปราศจากความเจริญ**”

มุข แปลว่า “**หน้า, โฉมหน้า, ทางเข้า**”

เพราะฉะนั้น **อบายมุข** คือ **โฉมหน้าแห่งความเสื่อม ความวิบัติ ความเสียหาย**

หากชายหนุ่มคนไหนไม่ว่าจะเป็นโสด หรือเป็นคนมีคู่ครองแล้ว ไปยุ่งเกี่ยวกับโสเภณีจะระดับไหนก็ตาม ก็เท่ากับว่า โฉมหน้าแห่งความเสื่อม ความวิบัติ ความฉิบหายได้ลอยมาประทับหน้าของเขาแล้ว นับแต่นั้นไป ไม่ว่าจะไปทำอะไร คนรอบข้างก็อดไม่ได้ที่จะเคลือบแคลงสงสัยไปในทางไม่ดีเอาไว้ก่อน ซึ่งได้แก่

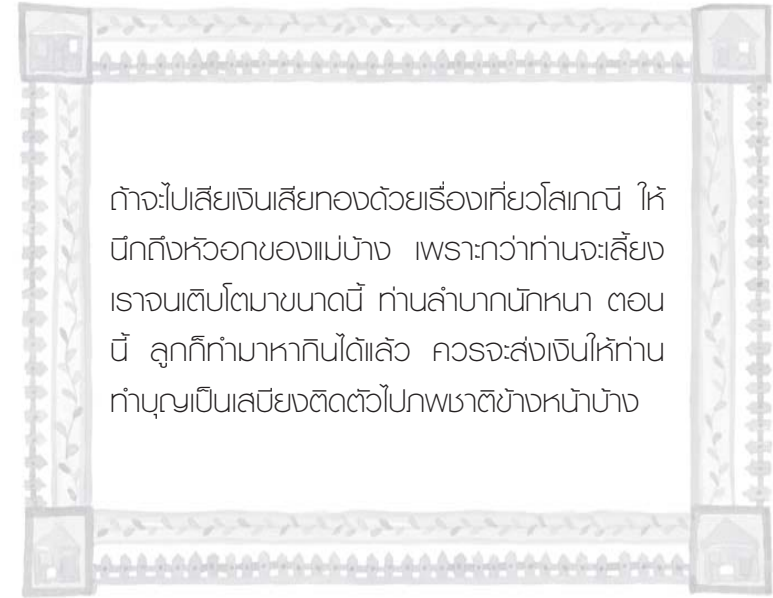
เรื่องที่ ๑ ติดโรคเอดส์หรือเปล่า ? ใครๆ เขาก็รู้กันทั้งนั้นว่า ถ้าไปยุ่งเกี่ยวกับหญิงโสเภณีเมื่อใด กามโรค โรคเอดส์ ก็ถามหาเมื่อนั้น ใครขึ้นไปยุ่งเข้า ก็นั่งนอนผวาไปเถิดว่าเราติดเอดส์มาหรือยังหนอ

เรื่องที่ ๒ คนดีจะมองว่าผู้ชายคนนั้นกำลังดูถูกเพศแม่ของตัวเอง

เรื่องที่ ๓ ผู้ชายคนนั้นกำลังเพาะนิสัยไม่ดีไว้ในตัว คือ นิสัยดูถูกเหยียดหยามผู้หญิง พอถึงคราวมีภรรยา ก็จะเอานิสัยไม่ดีที่เคยปฏิบัติกับโสเภณีมาใช้กับภรรยา

เรื่องที่ ๔ เป็นการเสียเงินโดยใช่เหตุ พุดอีกอย่าง คือ เอาเงินไปซื้อความพินาศ วิบัติ เสียหายมาใส่ตัวเองแท้ๆ ลู้อาเงินที่จะต้องไปเสียให้กับผู้หญิงโสเภณี ส่งไปให้คุณแม่ทำบุญเสียยังจะดีกว่า

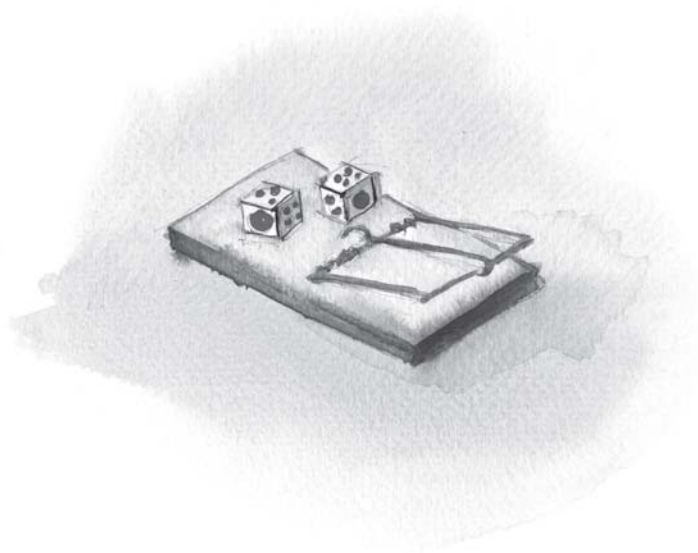
เพราะฉะนั้น พระท่านจึงมีคำเตือนสติอยู่ว่า “ถ้าจะไปเสียเงินเสีย

ทองด้วยเรื่องเที่ยวโสเภณี ให้นึกถึงหัวอกของแม่บ้าง เพราะกว่าท่านจะเลี้ยงเรจนเติบโตมาขนาดนี้ ท่านลำบากนักหนา ตอนนี้ ลูกก็ทำมาหากินได้แล้ว ควรจะส่งเงินให้ท่านทำบุญเป็นเสบียงติดตัวไปภพชาติข้างหน้าบ้าง เพราะคุณแม่บางคนเลี้ยงลูกจนแทบจะไม่มีเงิน ไม่มีเวลาแบ่งไปทำบุญสำหรับตัวเองเลย”

จากคำพระที่ท่านเตือนสตินี้ ถ้าเราช่วยกันพูด ช่วยกันอธิบาย ก็เป็นที่หวังได้ว่า การปลุกปล้ำ ทำอนาจาร ฆ่าข่มขืน เพราะเหตุแห่งเพศเหตุแห่งกามจะลดลงไปมาก อีกทั้งปัญหาโสเภณีและปัญหาโรคเอดส์ที่กำลังเพิ่มสูงขึ้น ก็จะได้หมดสิ้นไปจากคนไทย ไปจากโลกนี้เสียที แล้วคนไทยก็จะได้นุญกันหลายฝ่ายทีเดียว

การพนันไม่เคยทำให้ใครรวย

ก่อนที่สัญญาณนกหวีดแรกของฟุตบอลในแต่ละนัดจะดังขึ้น เงินกู้ เงินเดือน เงินค่าเทอม เงินค่าขนม และอีกสารพัดเงินของใครหลายคน ถูกวางเดิมพันไปกับโต๊ะพนันบอลเรียบร้อยแล้ว นี่คือการเท็จจริงที่เกิดขึ้นนอกสนามฟุตบอล ที่มีผลกระทบไปถึงปากท้องของครอบครัว

มีผู้รู้คาดการณ์ว่า การแข่งขันฟุตบอลในแต่ละนัดจะมีเงินพนันสะพัดในประเทศไทยกว่าหลายร้อยล้านบาท

บาทต่อวัน นับเป็นตัวเลขที่สูงมากสำหรับประเทศที่ไม่ได้ร่ำรวยเช่นเรา

ตัวเลขเงินดังกล่าวนี้ ในสายตาของเจ้าของโต๊ะพนันบอล คงยิ้มหวานกับรายได้ที่พวกเขาจะได้รับ แต่สำหรับคนที่เข้ามาหากินโดยสัมมาอาชีวะแล้ว ถือว่าเป็นการหากินอย่างเลือดเย็นที่สุด เพราะหากินกับคนที่ล้มเหลวในการใช้เงิน

คนที่เมื่อเสียพนันบอลจนหมดตัวแล้ว ชีวิตก็เข้าตาจน หันหน้าไปกู่หนี้ยืมสินกับเจ้าของโต๊ะบอล และเมื่อหาเงินมาใช้หนี้ไม่ได้ การก่ออาชญากรรม คอรัปชั่น ขยายบริการทางเพศ เพื่อหาเงินมาใช้หนี้สินจึงตามมา

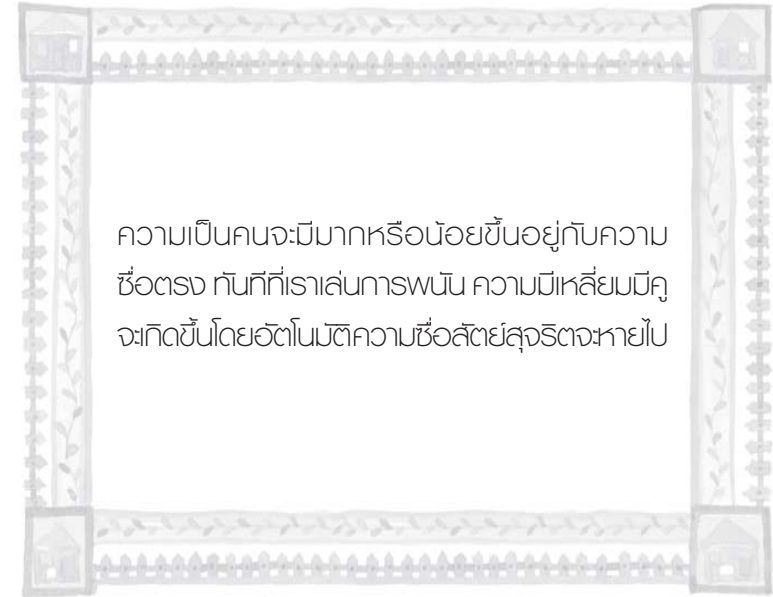
ความคิดที่จะประกอบสัมมาอาชีพของเขาก็จะเริ่มหายไป และจมอยู่ในวังวนของผีพนันอย่างยากจะถอนตัวขึ้น เพราะคิดอยู่อย่างเดียวว่าจะถอนทุนคืน

ในฐานะที่เป็นคนไทยด้วยกัน จึงมีสิ่งที่คุณคิดว่า เราจะช่วยคนที่ผิดพลาดไปแล้วอย่างไร และจะเริ่มต้นที่ไหนได้ผลดีที่สุด

ในกรณีนี้ มีขั้นตอนอยู่ ๔ ข้อ คือ

๑. ตัวเองต้องไม่ยุ่งเกี่ยวกับการพนันเด็ดขาด
๒. ช่วยกันชี้โทษของพนันบอลให้ลูกหลานฟัง เพื่อป้องกันบุตรหลานตกเป็นทาสการพนัน
๓. ไม่สร้างบรรยากาศการพนันใดๆ ทั้งในบ้าน ที่ทำงาน หรือสถานศึกษา
๔. อธิบายโทษของการพนันให้คนรอบข้างเห็นว่า การพนันไม่ทำให้ใครรวยจริง

ทำไมคนที่เล่นการพนันจึงไม่มีใครรวยจริง ? เพราะคนที่เล่นการพนันนั้น ได้ผลกำไรที่มีค่าในตัวเองไปแล้ว นั่นคือ

๑. ผลาญความเป็นคนของตัวเอง

ความเป็นคนจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับความซื่อตรงทันทีที่เราเล่นการพนัน ความมีเหลี่ยมมีคู จะเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ความซื่อสัตย์สุจริตจะหายไป เพราะเมื่อมีการพนันเกิดขึ้นที่ไหน การคดโกงจะเกิดขึ้นที่นั่น ถ้าครั้งใดในวงพนันไม่มีการโกง ก็ให้เข้าใจไว้ว่า ไม่ใช่ไม่คิดโกง แต่เป็นเพราะยังไม่มีโอกาสจะโกงต่างหาก

๒. ผลาญปัญญา

นักพนันเมื่อตอนที่เงินขาดมือ เขาจะมองเงินเหมือนเทพเจ้าที่สามารถบันดาลอะไรๆ ให้เขาได้ เขาลืมไปว่ายังมีอีกหลายๆ สิ่งการเงินซื้อไม่ได้ ครั้นพอเขาได้เงินมาแล้ว เนื่องจากเขารู้ดีว่าเงินเหล่านี้คงจะอยู่กับ

เขาไม่แนบอาจจะเสียการพนันหมดเนื้อหมดตัวไปเมื่อไรก็ไม่รู้เพราะฉะนั้น ก่อนที่จะเสียไป เขาจึงต้องรีบกินรีบใช้ รีบจ่ายเสีย ก่อนที่มันจะไปอยู่กับคนอื่น ของบางอย่างไม่ควรใช้ก็ใช้ ไม่ควรจ่ายก็จ่าย กลายเป็นคนฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักค่าของเงินตามความเป็นจริง ตอนนั้นเขาเห็นเงินเหมือนเศษกระดาษ ครั้นเงินหมด เขาก็หิวเงินอีกต่อไป กลายเป็นว่าเขาต้องหิวเงินทั้งชาติ บัญญาที่มีอยู่แทนที่จะใช้ให้เป็นประโยชน์ ก็เอาไปคิดแต่จะคดโกงเขาอยู่รำไป

๓. ผลาญเวลา

เมื่อนักพนันลงมือเล่น เขาจะลืมทุกสิ่งทุกอย่าง แม้เวลาเล่นได้เขาก็ลืม ถึงคราวเสียก็จะยิ่งทู่เมเท หาทางเอากลับคืนมาให้ได้ ถ้ายังไม่ได้ก็ไม่เลิก หรือกว่าจะเลิกก็ต้องรอให้เงินหมดเสียก่อน ถึงได้ก็ไม่รู้จักพอ วันเวลาก็ผ่านไปๆ เรื่อยๆ เสียงานเสียการอย่างอื่น โดยเขาไม่รู้ตัว

๔. ผลาญสุขภาพ

เมื่อนักพนันลงมือเล่นแล้ว ก็มักจะต้องอดตาหลับขับตานอน กลั้นอุจจาระปัสสาวะ กินอาหารไม่เป็นเวลา ในที่สุด สุขภาพก็เสื่อม โรคภัยไข้เจ็บก็เบียดเบียน

จะเห็นว่า การพนันผลาญทุกสิ่งทุกอย่าง แม้แต่ความเป็นคนก็ถูกล้าง เพราะถึงได้เงินมา เงินนั้นไม่อาจจะเก็บรักษาไว้ให้เกิดประโยชน์ได้นาน เขาจึงไม่รวยจริงสักที หากความมั่นคงในชีวิตไม่ได้

ขึ้นชื่อว่าการพนัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบไหน ล้วนเป็นที่ตั้งแห่งความเสื่อม และความประมาททั้งสิ้น อย่าเล่นเลยดีที่สุด

เพราะฉะนั้น ในขณะที่กระแสฟุตบอลกำลังโหมกระหน่ำอยู่ทุกวันนี้ การจะช่วยเหลือ หรือป้องกันไม่ให้คนใกล้ตัวตกเป็นทาสการพนันได้นั้น

ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกคน ด้วยการช่วยกันอธิบายโทษของการพนัน ให้ขยายวงกว้างออกไปจากหนึ่งเป็นสอง จากสองเป็นสี่อย่างนี้ ลึนเสียงนกหวีดสุดท้ายของฟุตบอลแต่ละนัด เราจะได้ช่วยให้ลูกหลานของเราหลุดพ้นจากการเป็นทาสของการพนันได้มากที่สุดทีเดียว

ลูกอยากให้อาบน้ำให้คุณย่า

หลายๆ ครอบครัว อาจจะเคยเจอปัญหาคุณพ่อ
กินเหล้าเมาตลอดเวลาทุกวัน เมาแล้วก็ด่าทอเพื่อนบ้าน
หาเรื่องทะเลาะกับแม่ หรือไล่ตีลูก จนเป็นเหตุให้ใครๆ
ก็อดทนارهอาใจไปทั้งละแวกบ้าน แต่ด้วยความกตัญญู
กตเวทียของลูก ก็อยากจะทำวิธีช่วยให้ท่านเลิกเหล้า แต่
ไม่รู้ว่าจะทำอย่างไรดี ในกรณีนี้ จึงอยากขอแนะนำ
ตัวอย่างวิธีการที่เคยใช้ได้ผลแล้ว มาฝากกัน ซึ่งอาจจะ
พอทำให้ท่านได้แนวทางดีๆ มาปรับใช้ดูบ้าง

เรื่องมีอยู่ว่า ลูกศิษย์คนหนึ่งมาปรึกษากับหลวงพ่อกับที่เคารพรัก เพื่อหาทางให้พ่อเลิกดื่มเหล้า เพราะเวลาพ่อเมาที่ไร จะอาละวาดต่อทอ คนแถวบ้าน จนทำให้ตนเองกับแม่อับอาย แทบไม่กล้าออกไปไหน แล้วยังพลอยทำให้เพื่อนบ้านมองด้วยสายตาดูถูก ไม่เป็นมิตรอีกด้วย

ความกลัดกลุ้มบีบคั้นให้ต้องมาราบปรึกษาหลวงพ่อ ซึ่งเขาเคารพนับถือเสมอเหมือนกับพ่อแท้ๆ อีกคนหนึ่ง

หลวงพ่อก็นึกกรุณาให้คำแนะนำแก่เขาด้วยความเมตตาปรารถนา จะช่วยให้พ้นจากความทุกข์ใจ โดยท่านได้ให้คำแนะนำไว้ดังนี้

“กรณีพ่อติดเหล้าหนัก ถ้าเป็นคนอื่นยังพูดง่าย เป็นพ่อนี่พูดยาก ที่สุด เพราะพ่อเราเอ๋ยปากพูด ยังพูดไม่ทันจบ ก็ถูกห้ามเสียแล้ว แล้วท่านยังบอกเราอีกด้วยว่า “อย่ามาพูดๆ ฉันทันเลี้ยงแกมาตั้งแต่ตื่นเท่าฝ่าหอย”

หลวงพ่อก็เคยโดนทำนองนี้มาแล้ว ขนาดมาเป็นพระ สอนให้คนอื่น เลิกเหล้าเลิกบุหรี่มาได้มากมาย กลับบ้านไปขอร้องให้พ่อเลิกเหล้า บอกท่านว่า “โยมพ่อ...เลิกเหล้าเถอะนะ สุขภาพจะได้ดีขึ้น เอาเวลาไป ฟังธรรมะ นั่งสมาธิดีกว่า” แต่พอพูดเรื่องนี้ที่ไร โดนคำพูดแบบศอก กลับมาทุกที แต่หลวงพ่อก็ไม่เคยละความพยายามนะ

ตอนนั้นโยมพ่ออายุเจ็ดสิบกว่าปีแล้ว ก็ตั้งใจจะให้ท่านสวดมนต์ภาวนา นั่งสมาธิ กลั่นใจให้ผ่องใส หวังจะให้ท่านมีบุญในยามบั้นปลายติดตัวไปเยอะๆ

แต่พอหลวงพ่อบอกชวนท่านเลิกเหล้า เข้าวัดทำบุญจบ ท่านตอบกลับมาว่า “ดีเหมือนกันนะ ถ้าพ่อจะนั่งสมาธิตั้งแต่วันนี้เป็นต้นไป แต่นั่งไปกินเหล้าไป พร้อมกับนั่งสมาธิ เวลาบิณฑบาตภาวนามันคงจะขัดดี”

ท่านพูดตอบกลับมาอย่างนั้นแล้วเราจะไปว่าอย่างไร พุดแรงไปเดี๋ยว แบนบาปอีกเพราะว่าเป็นพ่อ ครั้นไม่เตือนเลย เราก็จะไม่ได้แทนคุณท่าน กระอึกกระอักอยู่หลายปีกว่าจะแก้ตก

หลวงพ่อต้องใช้กุศโลบายแก้เป็นปละละๆ ไป เริ่มตั้งแต่บอโยมเม่ว่าอย่าซื้อเหล้าให้โยมพ่อกิน เมื่อท่านเคียวเชิญโยมแม่ไม่ได้ ก็หันไปทางโยมพี่สาว

หลวงพ่อก็บอโยมพี่สาวว่าอย่าซื้อเหล้าให้พ่อกินนะ พอใช้ลูกไม่ได้ ท่านก็ไปใช้หลาน

หลวงพ่อก็ต้องกำชับหลานว่า อย่าซื้อเหล้าให้ท่านนะ พอหลานไม่ซื้อท่านก็บ่น บ่นยังไม่พอต่ออีกด้วย

หลวงพ่อก็บอกหลานให้ทนนๆ เอา ให้เห็นแก่น้ำ

ท่านไปเคียวเชิญแม่กระทั่งเหลือนอายุ ๗-๘ ขวบ ไปซื้อเหล้าให้ ทวดที่

หลวงพ่อก็ต้องไปอบรมเหลน ต้องบังคับที่เด็ก ก็ต้องใช้กุศโลบาย เหมือนจะโค่นต้นไม้ เราไม่สามารถจะตัดรากแก้วได้ เราก็ต้องตัดรากฝอยกับรากแขนงเสียก่อน รากแก้วมันก็อยู่ไม่ได้เอง เพราะถูกตัดทางหนทางส่งเสบียงหมด

ในที่สุด พ่อก็เลิกเหล้าจนได้ เพราะไม่มีใครไปซื้อให้ ประกอบกับร้านเหล้าก็อยู่ห่างไปเป็นกิโล เลยรอดตัวไป ตอนนั้นท่านเสียชีวิตแล้วเมื่ออายุได้ ๘๖ ปี ตอนเลิกกินเหล้าได้เด็ดขาดนั้น ท่านอายุได้ ๘๐ ปี เลิกเหล้าได้ ๖ ปี ก็เสียชีวิต ก็ยังดีเลิกได้ตั้ง ๖ ปี

การที่คุณหนูตั้งใจจะหาทางให้คุณพ่อเลิกเหล้า ก็ค่อยๆ หาวิธีการที่เหมาะสมกับพ่อไป อย่าทำถอย แล้ววันหนึ่งก็จะหาทางให้ท่านเลิกได้เอง”

ท่านผู้อ่านที่เคารพ เมื่ออ่านมาถึงตรงนี้ คงจะเห็นแล้วว่า เรื่อง ลูกสอนพ่อให้เลิกเหล้านี้เป็นเรื่องยาก การสอนผู้ใหญ่ต้องทำให้ท่านได้คิด โดยไม่เสียหน้าต้องใช้สติปัญญาหาวิธีการที่เหมาะสมกับอภยาัยของท่าน อีกทั้งต้องมีความอดทนมาก จึงจะช่วยท่านพ้นจากอบายภูมิได้

แม้แต่พระสัมมาสัมพุทธเจ้า เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว ยังไม่ทรงรีบเสด็จกลับกรุงกบิลพัสดุ์ เพื่อเทศน์โปรดพุทธบิดาก่อนคนอื่น เพราะทรงรู้ว่าถ้ากลับไปเทศน์โปรดพระบิดา ท่านก็คงไม่ฟังหรอก

เพราะฉะนั้น เมื่อพระองค์ตรัสรู้แล้ว จึงเสด็จไปสั่งสอนประชาชนในแคว้นมคธเสียก่อน เพื่อให้กิตติศัพท์ของพระองค์เลื่องลือไปถึงพระบิดา ให้คนอื่นเขาพูดถึงพระองค์ว่า ดีย่างนี้ ดืออย่างนั้น

เมื่อกิตติศัพท์ของพระองค์โด่งดังมากเข้าๆ จนกระทั่งแม่พระทัยว่าพระพุทธรูปิดาทรงเชื่อ ๑๐๐% เพราะส่งทูตมาอาราธนาแล้ว พระองค์ก็ยังไม่เสด็จกลับทันที ต้องรอเทศน์โปรดให้ใครต่อใครอีกหลายคณะที่พระบิดาส่งมาอาราธนาได้บวชจนเสียทุกคนก่อน จนกระทั่งคณะสุดท้ายมาอ่อนวอน จึงยอมเสด็จกลับ

แต่ถึงกระนั้น พ่อก็คือพ่อ ไม่ยอมให้หัวลูก เชื่อพระวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ก็ไม่ยอมให้หัว ต้องทรงแสดงปาฏิหาริย์ ขึ้นไปเดินจงกรมอยู่กลางอากาศ แล้วทรงเนรมิตให้ฝนโบกขรพรรษ คือฝนที่เหมือนน้ำตกบนใบบัว ถ้าใครต้องการให้เปียกก็เปียก ใครไม่ต้องการให้เปียกก็ไม่เปียก ตกลงมาทำใหญ่ แล้วตรัสว่าฝนชนิดนี้เคยตกมาแล้วครั้งหนึ่ง นี่เป็นครั้งที่สอง

ในครั้งแรกนั้นฝนนี้ตกในสมัยที่พระองค์สวयพระชาติเป็นพระเวสสันดร พระพุทธรูปิดารวมทั้งพระญาติทั้งหลายเห็นปาฏิหาริย์ จึงยอมลดทิฏฐิมานะ ถวายความเคารพ และบูชาด้วยเครื่องสักการะ ยอมฟังเทศน์แล้วเชื่อตาม จนกระทั่งบรรลุลุธรรมกันมากมาย

ดังนั้น จากหลักการของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในเรื่องนี้ ก็เท่ากับว่า การที่ลูกจะสามารถช่วยให้พ่อเลิกดื่มเหล้าได้ ลูกต้องทำตัวให้ดี เป็นต้นแบบที่น่าเลื่อมใสศรัทธา ให้ท่านเห็นว่าเราเป็นคนมีปัญญา มีความสามารถมาก จนท่านดูถูกเราไม่ได้ จากนั้นจึงต้องหากุศโลบายที่ดี ที่เติมไปด้วยความเคารพและเหมาะสมกับท่าน เพราะถ้าทำสำเร็จก็จะได้นุญกับพ่ออย่างมาก

พ่อที่ลูกเกลียด

บางครั้ง ในเวลาที่พ่อไปติดอบายมุข ไม่สามารถเป็นหลักให้แก่ครอบครัวได้ คนเป็นหลักให้แก่บ้านก็จะไปตกอยู่กับแม่ และเมื่อเหตุการณ์นี้เกิดขึ้นในครอบครัวบ่อยๆ สิ่งที่ลูกรู้สึกก็คือ พ่อเอาเปรียบแม่ และบางครั้งความรู้สึกนี้ รุนแรงถึงขั้นรังเกียจพ่อทีเดียว ถ้าครอบครัวใดกำลังประสบปัญหาอย่างนี้ ลูกควรจะมีหลักคิดพิจารณาที่ถูกต้องอย่างไร

เรื่องมีอยู่ว่า เด็กหนุ่มคนหนึ่งได้มาปรับทุกข์เรื่องพ่อของเขาให้ หลวงพ่อท่านฟังว่า

“ผมรู้สึกว่ พ่อชอบเอาเปรียบแม่ไม่หวังใยลูก เอาแต่ใจตนเอง หวังแต่ความสุขสบายส่วนตัว เวลาตกอับ ก็ปล่อยให้แม่เพียงผู้เดียว ต้องดิ้นรนค้าขายเลี้ยงดูลูก ส่วนตนสุขสบายอยู่ที่บ้าน เจ้าชู้กับคนรับใช้ในบ้าน ผมจะบาปไหมครับ ถ้าผมเกลียดพ่อ?”

หลวงพ่อก็อธิบายให้ข้อคิดแก่เด็กหนุ่มคนนั้นว่า

พ่อที่ไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ ท่านก็มีความผิดเป็นของท่านอยู่แล้ว ยิ่งเอาแต่ความสุขความสบาย ไปเจ้าชู้กับคนรับใช้ นี่ก็**ผิดศีลกาเม**เข้าไปอีก ท่านบาปเต็มตัวของท่านอยู่แล้ว

ส่วนที่ท่านมีเรื่องกับแม่ จะทะเลาะเบาะแว้งอะไรกัน ก็เป็นเรื่องระหว่างท่านกับแม่ของเราเท่านั้น

สำหรับเรา หลวงพ่อยากฝากไว้นะ เวลาเรามองคุณพ่อ มองคุณแม่ ขอให้มองอย่างนี้ **‘สัตว์โลกเวลาจะเกิด มีความจำเป็นต้องมีต้นแบบ’**

สมมติกันว่า เรามีก้อนดินเหนียว ถ้าเราได้แบบพิมพ์เป็นรูปถ้วย เอาก้อนดินเหนียวอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ เราก็ได้ถ้วยมาใช้ ถ้าได้แบบพิมพ์เป็นชาม เราก็ได้ชามมาใช้ มีแบบพิมพ์เป็นตุ๊กตา เอาดินอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ตุ๊กตา เราก็ได้ตุ๊กตาไว้ดูเล่น ถ้าเราได้แบบพิมพ์ที่เป็นพระพุทธรูป เอาดินเหนียวอัดเข้าไปในแบบพิมพ์ เราก็ได้พระพุทธรูปมากرابไหว้บูชา **ดินเหนียวก้อนเดียวกัน เมื่อได้แบบพิมพ์ไม่เหมือนกัน ดินก้อนนั้นก็ค่าไม่เท่ากัน** ถ้าแบบไม่มีเลย ดินก้อนนั้นก็แค่ดินและๆ ยิ่งไม่มีค่าอะไรเลย

คนเราจะมาเกิดก็ต้องมีต้นแบบ ถ้าได้ต้นแบบพ่อแม่เป็นวัว เป็นควาย ลูกเกิดมาก็ต้องเป็นวัวเป็นควาย ถ้าต้นแบบพ่อแม่เป็นลิง ลูกก็เป็นลิง ถ้าต้นแบบเป็นคน ลูกก็เป็นคน

ถามตัวเองก็แล้วกันว่า เราที่มีความฉลาดปราดเปรื่อง ด้วยบุญ

แต่ชาติปางก่อนอย่างนี้ ถ้าตอนเกิดไปเข้าห้องลิง พอดลอดออกมาจากห้องแม่ร้องเสียง “เจ็ยกๆ” เป็นลิงออกมา แล้วเราจะทำอะไรได้แค่นั้น

หรือถามตัวเองอย่างนี้ว่า ถ้าเปรียบเทียบระหว่างการเกิดมากับพ่อแม่ที่เป็นคน แล้วพ่อแม่ไม่เลี้ยง ปล่อยให้เติบโตอยู่ในโรงเลี้ยงเด็กอนาถา กับเกิดมาได้พ่อแม่ที่เป็นลิง และเลี้ยงดูเราซึ่งเป็นลูกลิงมาอย่างติจันโต อย่างไหนจะมีค่ามากกว่ากัน

เกิดเป็นลิงเอาไหมล่ะ ? เราก็ไม่เอา เพราะอะไร เพราะว่ารูปร่างของเราที่เป็นคนเป็นรูปร่างที่เหมาะสมแก่การทำหน้าที่ได้ทุกรูปแบบ จะให้ทาน จะรักษาศีล หรือหนึ่งสมาธิภาวนา เราก็ทำได้ทั้งนั้น แต่พอรูปร่างเป็นสัตว์แล้วทำความดีอะไรก็ได้ ที่ฉลาดเฉลียวอย่างพวกเรานะ

ถ้าได้รูปร่างเป็นลิง ร้อง “เจ็ยกๆ” อยู่ในป่า ก็ทำความดีอะไรไม่ได้เลย ฉลาดก็ฉลาดแบบลิง เป็นลิงจำฝูง พาพรรคพวกห้อยโหนโจนทะยานไป ทำอะไรไม่ได้

หรือฉลาดอย่างนี้แหละ พอได้รูปร่างที่เป็นเต่าคานงุ่มง่าม ถามว่าจะไปทำอะไรได้ ฉลาดก็ฉลาดไป อย่างมากก็เป็นเต่าที่ฉลาดที่สุดในโลก แต่มันก็ได้แค่เต่านะ

เมื่อได้เกิดเป็นลูกคน พ่อแม่ท่านจะเลี้ยงเราหรือไม่เลี้ยงก็ช่าง จงขอบคุณท่านที่อุตส่าห์ให้ต้นแบบที่เป็นคน ส่วนที่เลี้ยงโตมานะ เป็นบุญคุณส่วนเกินที่แถมให้เป็นพิเศษเสียด้วยซ้ำ ยิ่งมีสมบัติทั้งไว้สัก ๑๐ ล้าน ๒๐ ล้าน หรือ ๑๐๐ ล้าน ก็ยังเป็นบุญคุณล้นเหลือ แต่ลำพังแค่เพียงท่านให้ต้นแบบที่เป็นคนมานั้น ตลอดชาติก็ตอบแทนท่านไม่หมดแล้ว เพราะฉะนั้นอย่าไปเกลียดท่าน หรือทำอะไรให้ท่านเสียใจ มันเป็นบาปนะลูกนะ”

เมื่อได้ฟังหลวงพ่อก็อธิบายให้ข้อคิดเรื่องนี้แล้ว สิ่งที่น่าคิดก็คือ ถ้าเด็กคนนั้นไม่มาปรับทุกข์กับหลวงพ่อก่อนเสียก่อน ครอบครัวนี้ก็จะเกิดอะไรขึ้น การเลิกเหล้าเพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกๆ ภาคภูมิใจเป็นสิ่งที่พ่อควรทำมากที่สุด เพราะความหวังที่ลูกทุกคนมีต่อพ่อของเขาก็คือ เขาอยากให้เป็นพ่อของตัวเองเป็นคนดี **ไม่เป็นคนชั่วเหล้าเมามา**

ภาคที่ ๕

สอนลูกให้รู้จักชีวิต

พ่อครับ...คนเราเกิดมาทำไม ?

วันหนึ่ง หลังจากที่คุณพ่อได้ส่งแขกที่มาร่วมฟัง สวดพระอภิธรรมในงานศพของคุณทวดกลับไปแล้ว ลูกชายก็ถามคุณพ่อว่า

“พ่อครับ ในเมื่อคนทุกคนเกิดมาแล้วต้องตาย เหมือนกับทวดทั้งหมด คนเราเกิดมาทำไมครับ ?”

คุณพ่อเป็นผู้ที่ศึกษาพระพุทธศาสนามามากพอ ก็ตอบลูกชายหัวแก้วหัวแหวนว่า

“ลูกรัก ในส่วนลึกๆ ของมนุษย์ทุกคน ไม่ว่าจะยากดีมีจน จะเป็นสามัญชน หรือกษัตริย์ ต่างก็มีคำถามค้างใจอยู่ประการหนึ่งเหมือนกันว่า เราเกิดมาทำไม อะไรคือเป้าหมายชีวิตที่แท้จริงของชีวิต แม้แต่พ่อแม่ก็เคยสงสัยอยู่เหมือนกัน

จุดนี้เอง ที่ทำให้พ่อหันมาศึกษาพระพุทธศาสนาอย่างจริงจัง แล้วก็ได้รับคำตอบที่ทำให้เกิดความเข้าใจถูกในเรื่องโลกและชีวิตว่า

๑. **คนเราตายแล้วไม่สูญ** ตายแล้วยังต้องไปเกิดอีกนับชาติไม่ถ้วน ตราบใดยังปรารถนาในตัวเองยังไม่หมด ก็ยังต้องเกิดต่อไป

๒. **กรรมดี กรรมชั่ว ทำแล้วมีผลแน่นอน** และจะส่งผลทั้งในชาตินี้และชาติหน้า ไม่หายไปไหน โดยสังเกตผลกรรมได้จาก บางคนเกิดมาฉลาด แต่บางคนสติปัญญาไม่ดี บางคนรูปร่างหน้าตาดี แต่บางคนไม่ดี สิ่งเหล่านี้ มาจากผลกรรมที่เราเคยทำไว้ในอดีตเป็นตัวกำหนดทั้งสิ้น

๓. **นรก สวรรค์มีอยู่จริง**

นรกเป็นที่ลงโทษทัณฑ์ของผู้ที่ทำชั่วมามาก สวรรค์เป็นที่อยู่ของผู้ที่ทำดีมามาก

เรารู้สึกได้จากการศึกษาเรื่องการมาเกิดของสัตว์ต่างๆ ในโลกนี้ พวกหนึ่งต้องอาศัย**ครรภ์**ของแม่มาเกิด พวกที่สองออกมาจาก**ไข่** พวกที่สามเกิดจากใน**น้ำสกปรก** มีอีกพวกหนึ่งที่เราอาจจะไม่เคยเห็น แต่เราเคยได้ยินมา คือพวกเทวดา กับสัตว์นรก พวกนี้**เกิดแล้วโตเลย** ไม่ต้องอาศัยพ่อแม่มาเกิด

คนที่ทำบุญมามากจะได้ไปเกิดเป็นเทวดาอยู่บนสวรรค์ ส่วนคนที่ทำบาปมามากจะไปเกิดเป็นสัตว์นรก ถูกทัณฑ์ทรมานจากนายนิรบาลในนรก

ความเข้าใจทั้ง ๓ เรื่องนี้ พ่อได้มาจากพระพุทธศาสนา และเป็นเรื่องที่ทำให้พ่อเกิดการพัฒนาตนเอง เกิดการยกระดับจิตใจให้สูงขึ้น และเกิดการสั่งสมบุญบารมีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

พ่อมุ่งหวังว่า ชาติใดชาติหนึ่งในเบื้องหน้า เมื่อพ่อมีบุญบารมีเต็มส่วนแล้ว ก็จะสามารถปราบกิเลสในตัวได้หมด พ้นจากทุกข์อย่างถาวร **เข้านิพพานตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้ในที่สุด**

เมื่อพ่อทำความเข้าใจถูกต้องถึงจุดนี้แล้ว เรื่องแรกที่พ่อนึกถึงก็คือ **ทำอะไรพ่อจึงจะปิดนรกให้ตัวเอง ปิดนรกให้ปู่ย่าตายาย และปิดนรกให้แม่กับลูกได้** แล้วยังคิดต่อไปอีกว่า มีทางใดบ้างที่ทำให้**หวดของลูกไปสู่สุคติ**

เมื่อพ่อตั้งความปรารถนาในชีวิตของตัวเองอย่างนี้แล้ว พ่อก็สำรวจตัวเองว่า ในขณะนี้พ่อเองยังต้องทำมาหาเลี้ยงชีพ ต้องเลี้ยงดูแม่กับลูก ต้องดูแลปู่ย่าตายายของลูก จะมีแนวทางไหนที่ทำให้พ่อทำงานไปได้ด้วย และก็พาทั้งครอบครัวทำบุญได้เต็มที่ด้วย พ่อก็พยายามศึกษาค้นคว้าคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าต่อไปอีก แล้วก็พบว่า มีจริงๆ พระพุทธศาสนาให้หลักการดำรงชีวิตของฆราวาส ไว้ ๔ ประการ เรียกว่า **“ฆราวาสธรรม”** คือ

๑. **ต้องมีสัจจะ**

หลักข้อที่ ๑ นี้ ได้สอนให้พ่อเป็นคนจริง เป็นคนตรง เป็นคนซื่อสัตย์ ลูกจำไว้นะ คนส่วนมากในปัจจุบันมีนิสัยชอบโกหก พูดไม่จริง พูดเหลวไหล เอาตัวรอดไปวันๆ จนไม่น่าเชื่อถือ ลูกต้องไม่เป็นคนอย่างนั้น ต้องเป็นคนตรง และจริงต่อหน้าที่ จริงต่อภาระงาน ตรงต่อเวลา จริงใจและซื่อสัตย์ต่อบุคคลอื่น และจริงต่อคุณความดีต่างๆ มีศีล ๕ เป็นต้น แล้วลูกจะไม่ถูกหว่าดระเวง เป็นคนมีความน่าเชื่อถือ และจะ

เป็นผู้เดินอยู่บนหนทางแห่งเกียรติยศตลอดชีวิต **นี่เป็นหนทางแห่งเกียรติยศที่พ่อได้รับ**

๒. ต้องหมั่นฝึกฝนตนเอง

หลักข้อที่ ๒ นี้ ในด้านกรงานอาชีพ พ่อก็ต้องฝึกฝีมือให้พัฒนาขึ้นไปเรื่อยๆ จากคนที่ไม่รู้เรื่องอะไรเลย ก็พยายามพัฒนาตนเองจนกระทั่งเลี้ยงตัวเองรอด มีกิจการเป็นของตัวเอง เป็นคนหนึ่งที่มีฝีมือในการทำงาน เฉลียวฉลาด ทันโลก ทันคน สามารถหยุดยั้งตัวเองไม่ให้ถลาลงสู่ความชั่วได้ และเมื่อกิเลสกำเริบ อยากจะกินเหล้า อยากจะดูหนังหรืออยากจะทำอะไรที่ไม่สมควร นี่เป็นหนทางแห่งปัญญาที่พ่อได้รับ

๓. ต้องมีความอดทน อดกลั้น ทั้งทางร่างกาย และจิตใจ

หลักข้อที่ ๓ นี้ ไม่ว่าจะต้นเหตุจะมาจากเหตุภายนอกใจ หรือเหตุภายในใจของพ่อ พ่อก็จะอดทนต่อความลำบากตรากตรำ อดทนต่อความเหน็ดเหนื่อย เมื่อยล้า เจ็บปวด อดทนต่อการกระทบกระทั่งเจ็บใจจากคนอื่นได้ แม้ที่สุด ก็พยายามอดทนต่อความย่ำแย่ยาวนานจากกิเลสในใจให้ได้ พระท่านสอนว่า ใครที่ทนต่อสิ่งเหล่านี้ได้ ย่อมเป็นคนแข็งแกร่ง บุคลิกสง่างาม ทำการงานใหญ่ให้สำเร็จได้ และนี่เป็นหนทางของการได้ทรัพย์ของพ่อ

๔. ต้องสามารถสละอารมณ์บูดเน่า สละความตระหนี่ออกจากใจได้

หลักข้อ ๔ นี้ ทำให้พ่อเป็นคนมีอารมณ์แจ่มใสเป็นปกติ มีความเอื้อเฟื้อต่อผู้อื่นเป็นนิจ เป็นที่รักของหมู่ญาติ เพื่อนบ้าน เจ้านาย ลูก

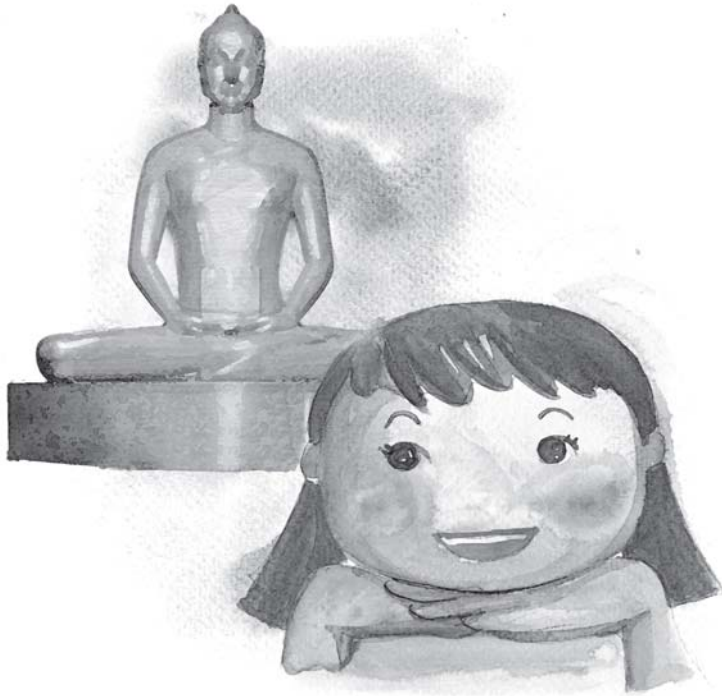
น้องในที่ทำงาน เพราะพ่อปฏิบัติได้อย่างนี้ จึงทำให้เมื่อพ่อมาประกอบกิจการส่วนตัว ก็มีผู้มาช่วยเหลือกิจการงาน และคอยป้องกันเหตุเภทภัยต่างๆ ให้ และเป็นหนทางของการได้มิตรที่ดีๆ ของพ่อ

เพราะพ่อปฏิบัติตามหลักธรรม ๔ ประการนี้ได้ ทำให้พ่อมีความก้าวหน้าในชีวิต ตั้งหลักตั้งฐานได้ เลี้ยงครอบครัวได้ ดูแลญาติตายายของลูกให้มีความสุขได้ และเมื่อตอนที่ทวดของลูกยังมีชีวิตอยู่ พ่อก็เตรียมข้าวปลาอาหารให้ทวดใส่บาตรทุกวัน เพื่อปิดนรกให้ท่าน เพื่อให้ท่านมีบุญติดตัวไปเกิดบนสวรรค์ และแม้ว่าวันนี้ท่านจะจากไปแล้ว พ่อก็จะทำบุญอุทิศส่งไปให้ท่านทุกวันจนกว่าสังขารของพ่อจะไม่ไหว

ถ้าลูกตั้งใจพัฒนาตนเองทั้งคุณธรรมและความสามารถให้สูงขึ้นอย่างที่ว่ามาตลอดชีวิตนี้ ลูกก็จะไม่สงสัยอีกต่อไปว่า เราเกิดมาทำไม เพราะรู้แล้วว่าเราเกิดมาเพื่อปิดนรกให้แก่ตัวเอง เพื่อทำความดี และแก้ไขปรับปรุงตนเองให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป จนกว่าจะหมดกิเลสไปพระนิพพานในชาติใดชาติหนึ่งข้างหน้าแน่นอน”

อ่านเรื่องนี้แล้ว คุณล่ะครับ จะตอบลูกว่าอย่างไร

“เด็ก” กับ “พระพุทธเจ้า”

หลายปีมานี้ พบว่า เด็กๆ รุ่นใหม่ มีความสงสัยว่า ทำไมชาวพุทธจึงนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งสูงสุด ทั้งที่พระองค์ก็มาจากมนุษย์ธรรมดาคนหนึ่ง เพื่อที่จะขจัดข้อสงสัยนี้ จึงได้ทำการค้นคว้า และก็พบคำตอบทางหลวงพ่อรูปหนึ่งที่พอจะอธิบายเหตุผลเรื่องนี้ในระดับที่ลูกๆ หลานๆ ของเราพอจะนึกภาพออกได้ดังนี้

ชาวพุทธที่แท้จริงเป็นคนมีเหตุผล ไม่ใช่คนงมงายเขื่อง่าย การที่คนใดคนหนึ่งจะเลือกใครมาเป็นศาสดาที่เคารพของตนนั้น ที่ถูกต้องแล้ว เขาควรจะต้องคำนึงถึงประวัติของศาสดานั้นๆ เสียก่อนว่า

๑. **เป็นบุคคลที่มีประวัติชัดเจน** ว่ามีตัวตนจริงในประวัติศาสตร์ โลก ไม่ใช่เป็นเพียงบุคคลที่ประวัติไม่ชัดเจน หรือคลุมเครือ ไม่น่าเชื่อถือ

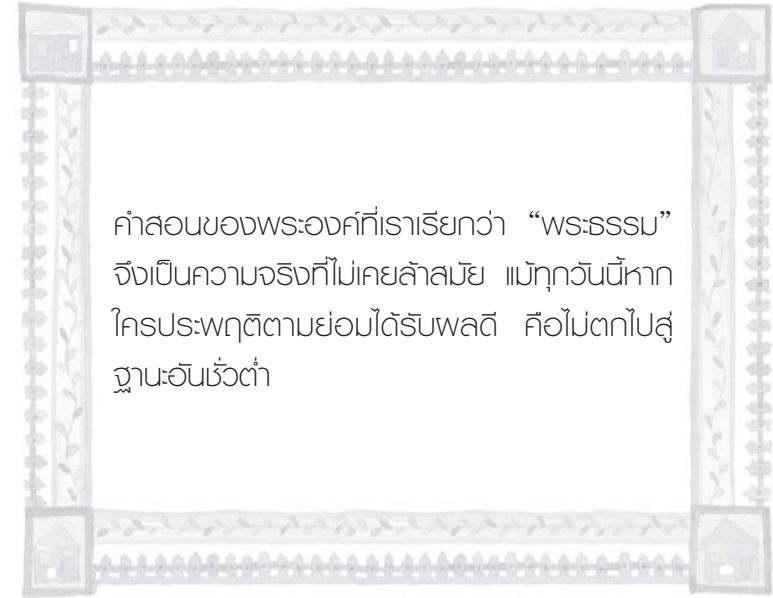
๒. **เป็นบุคคลที่มีสติปัญญาความรู้และคุณธรรมมาก** รู้เรื่องโลกและชีวิตอย่างลึกซึ้งที่เรียกว่าตรัสรู้ และคิดค้นคำสอนได้ด้วยตนเอง ไม่ใช่แอบอ้างเอาคำสั่งสอนของคนอื่นมาสอนต่อ คือต้องเป็นผู้ที่มีความรู้จริง มีความสามารถจริงด้วยตัวเอง

๓. **คำสั่งสอนของศาสดานั้นๆ เป็นคำสอนที่สาวกหรือลูกศิษย์สามารถประพฤติปฏิบัติตามจนบังเกิดผลดีได้ หรือมีความสุขได้จริง** ถ้าไม่มีใครสามารถประพฤติตามคำสอนเหล่านั้นได้เลย ก็แสดงว่าคำสอนเหล่านั้นไร้ประโยชน์ เพราะใครๆ ก็ทำตามไม่ได้

เมื่อพิจารณาตามหลักเกณฑ์เหล่านี้แล้ว ก็จะทราบว่า การที่ชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุดอย่างเต็มภาคภูมิ เพราะเหตุที่สอดคล้องกันทั้ง ๓ ประการ คือ

๑) **พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นบุคคลที่เคยมีตัวตนจริงอยู่ในโลกมนุษย์** ประวัติศาสตร์รับรองและระบุถึงผู้ให้กำเนิดชีวิตแก่พระองค์อย่างชัดเจนเหมือนมนุษย์ทั่วไป ยิ่งกว่านั้นยังทรงมีชาติตระกูลสูง คือเป็นถึงพระโอรสของกษัตริย์ ซึ่งบ้านเมืองที่เคยรุ่งเรืองในประวัติศาสตร์ มีตำแหน่งแหล่งที่ปรากฏอยู่ในแผนที่โลกมาถึงปัจจุบัน

๒) **พระองค์ทรงกระทำความเพียรค้นคว้าหาสัจธรรมโดยลำพังจนได้ตรัสรู้เอง ทรงบัญญัติคำสอนโดยใช้ความสามารถของพระองค์เองโดยแท้** ไม่ได้รวบรวมคำสอนของคนอื่นมาอ้างว่าเป็นของตนเอง หรือ

คำสอนของพระองค์ที่เราเรียกว่า “พระธรรม” จึงเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย แม้ทุกวันนี้หากใครประพฤติตามย่อมได้รับผลดี คือไม่ตกไปสู่ฐานะอันชั่วต่ำ

อ้างเลยไปถึงว่าได้นำคำสอนของผู้มีอำนาจบนสวรรค์มาสอน ซึ่งเท่ากับเป็นการอาศัยอิทธิพลของผู้อื่น พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประกาศชัดว่า ตรัสรู้ธรรมด้วยพระองค์เอง ไม่อยู่ในอาณัติของใคร ไม่เป็นทาสรับใช้ใคร และไม่บังคับให้ใคร เชื่อคำสอนของพระองค์

๓) **คำสอนของพระพุทธองค์ทุกๆ คำ เป็นสัจธรรม คือเป็นความจริงล้วนๆ ที่ไม่เคยล้าสมัย** ข้อใดที่พระองค์ตรัสว่าควรกระทำ ข้อไหนถ้าใครตั้งใจทำตามก็ได้ผลดีจริงส่วนข้อใดที่พระองค์ตรัสว่าควรละเว้น ถ้าหากใครฝ่าฝืนไปทำ ก็ได้รับผลเป็นความทุกข์จริง

ฉะนั้น คำสอนของพระองค์ที่เราเรียกว่า “พระธรรม” จึงเป็นความจริงที่ไม่เคยล้าสมัย แม้ทุกวันนี้หากใครประพฤติตามย่อมได้รับผลดี คือไม่ตกไปสู่ฐานะอันชั่วต่ำ เช่น ไม่ตกไปเป็นโจรไม่เป็นอันธพาล ไม่

เป็นคนแล้ว ตายแล้วก็ไม่ตกไปสู่อบายภูมิ

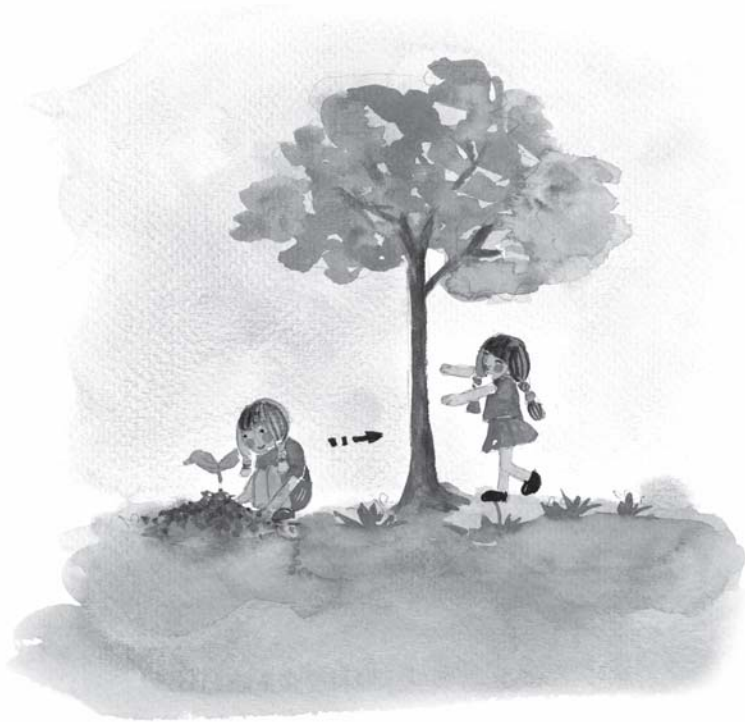
ยิ่งกว่านั้นในการสอนธรรม แม้พระองค์ต้องทรงเหน็ดเหนื่อยอย่างยิ่งยวด อีกทั้งยังต้องเผชิญต่อการมุ่งร้ายหมายชีวิต จากฝ่ายปรปักษ์อย่างแสนสาหัส พระองค์ก็มีได้ทรงท้อถอย และยังมีได้ทรงปรารถนาจะรับ หรือเรียกร้องสิ่งตอบแทนใดๆ จากผู้ฟังคำสอนของพระองค์เลย แม้ในที่สุดเมื่อใครจะบูชาพระองค์ด้วยอามิส คือสิ่งของมีค่า พระองค์กลับทรงแนะนำว่าการบูชาอย่างนั้นคือการปฏิบัติบูชาไม่ได้ นี่ย่อมแสดงถึงพระมหากษัตริย์คุณอันเลิศ ศาสตราใดๆ ในโลกก็ไม่อาจเทียบได้

นอกจากนี้ สวากของพระองค์ไม่ว่าจะเป็นพระภิกษุ หรือคฤหัสถ์ ผู้ครองเรือน เมื่อตั้งใจปฏิบัติตามพระธรรม และพระวินัยที่ทรงสั่งสอนไว้ ก็สามารถเป็นผู้บริสุทธิ์กาย วาจา ใจ หมตกิเลส มีความสุขอันเป็นอมตะตามพระองค์ ซึ่งเท่ากับเป็นพยานยืนยันพระบริสุทธิ์คุณได้ว่า **คำสอนของพระองค์ชื่อตรง ถูกต้อง ดีจริง มนุษย์ทุกคนสามารถปฏิบัติตามได้ และได้ผลจริง** สวากของพระองค์ที่สำเร็จเป็นพระอรหันต์ในยุคนั้นมีนับเป็นล้านๆ องค์

เราชาวพุทธเคารพนับถือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่าเป็นที่พึ่งสูงสุด โดยไม่ตะขิดตะขวงใจ ทั้งที่พระองค์มาจากมนุษยธรรมดาคนหนึ่ง เพราะพระองค์เป็นมนุษย์ที่เลิศด้วยพระปัญญาธิคุณ หรือพูดภาษาชาวบ้านว่า ทรงเก่งที่สุดเท่าที่มนุษย์จะพึงเป็นได้ เพราะทรงเก่งกล้าสามารถปราบกิเลสได้ด้วยพระองค์เอง และทรงมีพระมหากษัตริย์คุณ ทุ่มเทศสอนวิธีปราบกิเลสให้คนทั้งโลก เหมือนไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อยด้วยความบริสุทธิ์ใจ โดยไม่ทรงหวังสิ่งตอบแทนใดๆ ทั้งสิ้น

เราเชื่อในพระมหากษัตริย์คุณ พระบริสุทธิ์คุณ และพระปัญญาธิคุณของพระพุทธองค์ เราจึงพร้อมที่จะถือเอาพระองค์เป็นที่พึ่ง ทำตามคำสั่งสอนของท่านโดยไม่ลังเลใจ เพื่อจะได้หมดกิเลสตามพระองค์ไปในที่สุด

ทำได้ดีจริงหรือ ?

ไม่ว่ายุคไหนสมัยใด ถ้าหากใครก็ตามได้ไปเผชิญ
สิ่งที่รู้สึกว่าจะไม่ยุติธรรมกับตนเองแล้ว มักจะคิดไปว่า **“ทำ
ดีได้ดี มีที่ไหน ทำชั่วได้ดีมีถมไป”** เพราะจะคิดจะทำอะไร
แล้ว ให้ผลดีออกเร็วๆ และไปจับประเด็นว่า คนที่ทำชั่ว
ได้ดีกว่าตนเอง ซึ่งถ้าดูกันให้ตลอดแล้ว ภายนอกคนชั่ว
ดูเหมือนสบาย แต่ในใจนั้น หวาดระแวงอยู่ตลอดเวลาว่า
ตัวเองจะโดนลอบทำร้าย จะโดนตำรวจจับเมื่อไหร่ก็ไม่รู้
มันเพียงแต่ดีขึ้นมาช่วงหนึ่ง แต่ต้องเสี่ยงตายไปตลอดชาติ

การสอนลูกให้เชื่อมั่นในเรื่องการทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว จำเป็นต้องปลูกฝังตั้งแต่เด็ก เพราะหากเด็กไม่มั่นใจในเรื่องนี้แล้ว ความไม่มั่นใจในเรื่องการทำความดีเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็อาจเกิดขึ้นได้ และอาจเลยเถิดไปถึงขั้นการทำความดีเป็นเรื่องของคนโน้ อย่งที่เราเห็นผู้ใหญ่หลายๆคนเป็นอยู่ตอนนี้

แต่ปัญหาที่อยู่ตรงที่ว่า พ่อแม่เกิดความมั่นใจหรือยังว่า **ทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว** ถ้ายังไม่แน่ใจในเรื่องนี้นัก ก็ขอยกเรื่องหนึ่งมาเล่าเป็นข้อคิดให้ฟัง

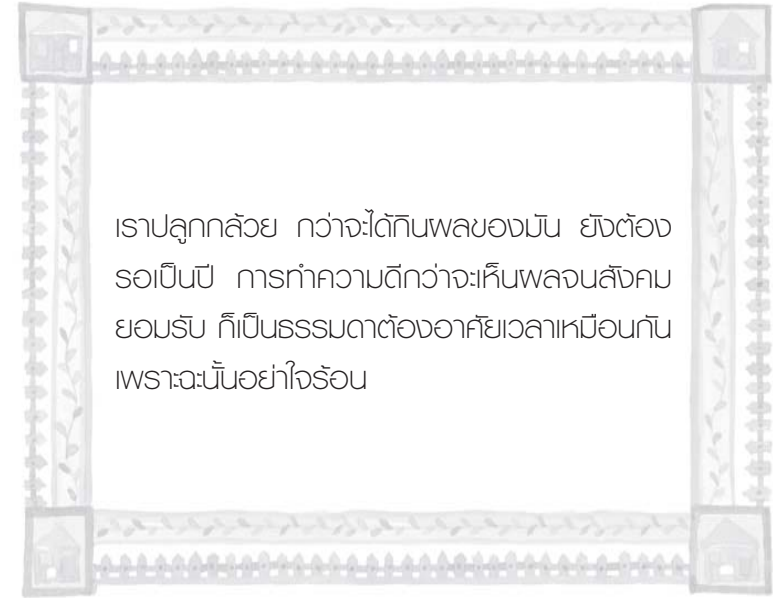
เรื่องมีอยู่ว่า วันหนึ่งมีโยมคนหนึ่งมาถามหลวงพ่อกับที่เคารพรักว่า

“หลวงพ่อกับ เราทำดีแล้ว จะได้ผลดีจริงหรือ ผมเห็นเพื่อนหลายคนทำความดี แต่ไม่เห็นจะได้ดีอะไร ?”

หลวงพ่อกับก็ตอบว่า “โยม...อย่าเสียเวลาสงสัยอยู่เลย ความจริงเรื่องกฎแห่งกรรม นี้ ผู้รู้เขาได้พิสูจน์กันมาเป็นพันๆ ปีแล้ว แต่ที่คนส่วนมาก รวมทั้งคุณด้วยยังสงสัยอยู่ เพราะเป็นคนประเภทที่ใจร้อน ทำอะไรลงไปแล้วก็อยากจะได้ผลทันที จนลืมนึกถึงหลักความจริงบางอย่างไป

อาตมาจะยกตัวอย่างให้ดูง่ายๆ เช่น ถ้าเราเอาหน่อกล้วยมาปลูกวันนี้ ถ้ามองว่าจะได้กินกล้วยวันนี้ใหม่ ก็ตอบได้ว่ายัง ต้องรอไปโน่น..เกือบปีแน่ะ แล้วในระหว่างที่รออยู่นั้น ก็ยังต้องขยันหมั่นรดน้ำ พรวนดิน ต้องดูแลป้องกันโรคอีกด้วย ไม่อย่างนั้นพอครบปี อาจจะได้กินกล้วยเหมือนกัน แต่เป็นกล้วยผลพอมๆ แกร็นๆ ไม่ได้เต็มหวีเต็มเครือเหมือนของชาวบ้านเขา

แล้วถ้าถามว่าในระหว่างนั้นไม่ได้ผลอะไรเลยหรือ ก็ตอบ ว่า...ได้ ได้ตั้งแต่วันปลูกนั้นแหละ คือพอปลูกเสร็จก็ได้รับผลดีระดับต้น คือได้

ความสบายใจว่า เราได้ทำงานถูกต้องตามฤดูกาลแล้ว และในระหว่างนั้นก็ยังได้ผลตามมาก็เป็นลำดับๆ ตั้งแต่ได้ใบตองมาห่อขนม ได้หัวปลีมาจิ้มน้ำพริกกิน แต่มันก็ยังไม่ได้กินผลกล้วยสักที ต้องรอถึงปลายปีโน่นแน่ะ

ผลดีระดับที่ ๑ เวลาทำความดีก็เช่นกัน ทันทิที่ททำเสร็จ ไม่ว่าจะไม่มีใครเห็นหรือไม่ก็ตาม เราก็ได้รับผลดีในขั้นต้นทันที คือได้รับความสบายใจว่าเราได้ทำความดีแล้ว

ผลดีระดับที่ ๒ เมื่อเราทำความดีซ้ำแล้วซ้ำอีกติดต่อกัน ผลแห่งความดีในระดับที่ ๒ ก็จะตามมา คือ**บุคลิกจะดีขึ้น** อุปมาเหมือนกับได้ใบตอง มาห่อของห่อขนมนะ

ผลดีระดับที่ ๓ ครั้นทำซ้ำอีกต่อไปเป็นแรมเดือนแรมปี ผลแห่ง

ความดีในระดับที่ ๓ จึงจะออก คือไม่ว่าจะหยิบจะทำอะไรก็รู้สึกว่าจะมี **โชค มีลาภ** หรือคล่องตัวขึ้น ทำงานการสำเร็จทุกอย่าง อุปนิสัยใจคอที่ดีขึ้นจนผิดสังเกต อุปมาเหมือนได้หุบลิ้มากินอย่างนั้นแหละ

ผลดีระดับที่ ๔ ถ้าทำซ้ำแล้วซ้ำอีกไม่ยอมหยุดยั้ง ผลแห่งความดีที่ตามมา คือ**เป็นที่ยอมรับ**ของคนทั่วไปในสังคม

เราปลูกกล้วย กว่าจะได้กินผลของมัน ยังต้องรอเป็นปี การทำความดีก็จะเห็นผลจนสังคมยอมรับ ก็เป็นธรรมดาต้องอาศัยเวลาเหมือนกัน เพราะฉะนั้นอย่าใจร้อน

คนส่วนมากเวลาทำความดีมักเข้าข้างตัวเอง อยากให้ความดีส่งผลเร็วทันใจ ส่วนความชั่วที่เคยทำมาแล้วเท่าไรๆ กลับนึกบนบาน ศาล กล่าวว่ อย่าให้มันตามมาทันเลย แต่เวลาคนอื่นทำความชั่ว โดยเฉพาะถ้าเดือดร้อนมาถึงตนด้วย จะนึกอยากให้ผลแห่งความชั่วนั้นตาม มาถึงเขาเร็วๆ ลืมนึกถึงความดีที่เขาเคยทำไว้ จนกระทั่งคนดีเกิดสงสัยว่าทำดีได้จริงหรือ

ในบรรดาคนใจร้อนทั้งหลาย ที่อยากให้การลงผลทันตาเห็น นั้นจริงๆ แล้วเขาคิดแต่เฉพาะที่จะได้ผลประโยชน์ คือถ้าสมมุติว่าเขาให้ทานปุ๊บก็รวยปั๊บทันที เขาถูกใจ ตรงกันข้าม ถ้าเขาโกหกปั๊บ ฟันหักหมดปากปั๊บ เขากลับนึกว่าไม่ยุติธรรม คนเรามากเป็นเสียอย่างนี้ คือเข้าข้างตัวเอง และเพราะใจร้อนถึงได้เกิดสงสัยกฎแห่งกรรมอยู่ซ้ำไป

เพราะฉะนั้น นับแต่วันนี้เป็นต้นไปขอให้เลิกใจร้อน อย่าเข้าข้างตัวเอง รู้จักทำใจให้เป็นกลางๆ ให้ความยุติธรรมแก่สิ่งต่างๆ รอบๆ ตัว แต่การจะเป็นอย่างนี้ได้ต้องอาศัยการนั่งสมาธิมากๆ เท่านั้น"

คุณผู้อ่านคงจะเห็นแล้วว่า จากคำตอบของหลวงพ่อก็ยกมาแล้ว

ให้ฟังนี้ การทำดี ถ้าทำไม่เป็น ก็คงไม่ได้ผลดีเช่นกัน ดังนั้น ไหนๆ จะทำดีทั้งทีแล้ว เราก็ต้องทำให้ดีที่สุด นั่นคือทำให้**ถูกต้อง ถึงดี และพอดี**เท่านั้น จึงจะได้ผลดี เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ลูกหลาน เขาจะได้เชื่อมั่นว่า **ทำดี ได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว**นั่นเอง

ทำดีอย่างไร ถึงได้ผลดี

เรื่องที่เป็นปัญหามาทุกยุคทุกสมัย ก็คือ ทำ
อย่างไรคนเรานั้น แม่ไม่มีใครรู้ใครเห็น แต่เมื่อมีโอกาส
จะทำความชั่ว ก็สามารถห้ามตัวเองไม่ให้ทำความชั่วได้
ในทำนองเดียวกัน แม่ไม่มีใครเห็นไม่มีใครรับรู้ แต่เมื่อ
มีโอกาสจะทำความดี ก็ทุ่มเททำความดีนั้นให้สุดชีวิต
จิตใจ ถ้าคุณพ่อคุณแม่สามารถสอนลูกให้เป็นคนดีทั้ง
ต่อหน้าและลับหลังอย่างนี้ ก็คงหมดห่วง และเป็นอัน
รับประกันได้ว่าลูกของเราจะยืนหยัดเป็นคนดีอยู่บน

โลกนี้ไม่ได้ดังที่คิดไว้เลย โดยไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตัวเอง และผู้อื่นอย่างแน่นอน

ถามว่าการฝึกนิสัยรักความดีเกลียดความชั่วให้แก่ลูกยากหรือง่าย ก็บอกว่าค่อนข้างยาก เพราะโดยมากแล้ว คนเราเวลาเจอสิ่งที่แย่วยวนใจ ก็มักจะห้ามใจตัวเองไม่ค่อยได้ แต่ถ้าพ่อแม่จะไปตามดูเอง หรือให้ใครไปตามดูตลอดเวลา ก็คงไม่มีทางทำได้ มีอยู่อย่างเดียวกันก็คือ ตัวของตัวเองจะต้องตามดูตัวเอง

แต่การที่ใครตามดูตัวเองได้ คนๆ นั้นจะต้องเข้าใจให้ซึ่งถึง**หลักกฎแห่งกรรม**เสียก่อน แล้วก็ความซาบซึ้งใจตรงนี้เอง ที่จะเป็นหลักคิดคอยกำกับไปทุกอย่างก้าว ถ้าหากจะมีโอกาสทำความชั่ว แม้ไม่มีใครรู้เห็น ก็จะไม่เบรกด่วนอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพัน แต่ถ้ามีโอกาสจะทำความดีก็จะทุ่มชีวิตจิตใจอย่างเอาชีวิตเป็นเดิมพันเช่นกัน โดยไม่สนว่า ใครจะรู้ใครจะเห็นหรือไม่

การสอนลูกให้เข้าใจในเรื่องกฎแห่งกรรม

สำหรับเรื่องนี้ผู้เขียนเองก็จำกัดด้วยภูมิรู้ในการอธิบาย จึงได้ไปค้นคว้าจากหนังสือธรรมะเล่มหนึ่งของหลวงพ่อกะตึกที่เคารพรัก แล้วก็พบคำตอบ ดังนี้

“ถ้าถามหลวงพ่อกะตึกว่า การทำความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม ความจริงยากหรือไม่ ? ก็ตอบว่าไม่ยากหรอก แต่ต้องจับเงื่อนไขให้ถูก

ก่อนอื่น ถ้าถามกลับไปตรงๆ ว่า ‘ใครมั่นใจทำดีต้องได้ดีจริง ?’ ส่วนใหญ่จะบอกว่าไม่มั่นใจ

หลวงพ่อกะตึกได้ศึกษาธรรมะได้สี่ห้าปีถึงได้บวช แต่ก่อนหน้าจะเข้าวัดนั้น ไม่มั่นใจเลยว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว มันมีความคลางแคลง

และเพราะมีความคลางแคลง จึงไม่มีเบรกด่วน

หลวงพ่อกะตึกอยากให้พวกเราลองดูตรงนี้ แล้วเราจะพบเงื่อนไขสำคัญของการทำความเข้าใจเรื่องกฎแห่งกรรม

จุดที่คนเราสงสัยกันมากก็คือ **ทำดีได้ดีจริงหรือ ?**

แต่เขาไม่ค่อยรู้หรือกว่า คนเราจะทำดีให้ได้ดี มันมีเงื่อนไขสำคัญอยู่ ๒ เรื่องใหญ่ คือ **๑) เงื่อนไขจากตัวของเขาเอง และ ๒) เงื่อนไขจากภายนอก**

เรื่องที่ ๑ เงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

มี ๓ ข้อด้วยกัน คือ

๑) ต้องทำให้ถูกต้อง

ถูกต้อง คือ ทำได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์ของงานนั้น ได้ไม่ผิดพลาด

พูดง่ายๆ จะทำงานอะไรสักอย่าง ต้องศึกษาวัตถุประสงค์ให้ดีว่าจริงๆ แล้ว งานนี้ต้องการอะไร แล้วค่อยทำ เวลาลงมือทำ ก็ต้องทำให้มันตรงเป้าหมาย ถ้าไม่ตรงเป้าหมายไม่ได้ ในทางศาสนา ท่านมักจะเปรียบเทียบการทำดีให้ถูกต้องเอาไว้กับการซักเสื้อผ้าของเราที่ใส่อยู่นี้

โดยทั่วไป ถ้าเสื้อผ้าจะเบื่อนก็เบื่อนที่คอ ที่ปกเป็นส่วนมาก จากนั้นก็อาจมีปลายแขน ปลายขาอีกหน่อย แม้ว่าจะขยี้เสื้อผ้าให้ทั่วตัว แต่ถ้าไม่ได้ขยี้ที่ปกกับที่ปลายแขนมันจะเกลี้ยงไหม? ไม่เกลี้ยง เพราะซักไม่ถูกที่เบื่อน ก็คือ มันไม่ถูกต้อง ไม่ถูกเป้าหมาย ไม่ถูกวัตถุประสงค์ของการซักเสื้อผ้า เพราะฉะนั้น ถึงจะออกแรงซักเสื้อผ้าก็จริง แต่สุดท้ายซักแล้วเสื้อผ้าไม่สะอาด

การทำดีไม่ถูกต้อง ก็เข้าทำนองคนที่ขยันแต่โง่ ไม่มีทางได้ดีหรอก

เพราะถึงให้ขยันให้ตาย แต่ก็ทำแบบโง่ๆ ต่อไป จึงไม่มีทางได้ดี นอกจากไม่ได้ดีแล้ว ยังมีปัญหาเสียหายให้ต้องตามมาแก้อีกเพียบเลย

คนที่จะทำดีแล้วถูกต้องดี มีทางเดียว คือ ต้องศึกษาให้ดีกว่าก่อนแล้ว ค่อยลงมือทำให้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์หลักของเรื่องนั้น

๒) ต้องทำให้ถึงดี

ถึงดี คือ พุ่มเทกำลังความรู้ ความสามารถอย่างเต็มที่เพื่อให้ผลงานออกมาดีที่สุด

แม้ว่าจะทำได้ถูกต้องตรงตามวัตถุประสงค์แล้ว แต่ถ้าถามว่าทำถูกต้องแล้วจะได้ดีเลยหรือไม่ ? ก็ต้องตอบว่า ยังไม่แน่ เพราะถึงแม้จะทำถูกต้อง แต่ถ้ายังไม่ถึงดี ยังทำแค่ครึ่งๆ กลางๆ ไม่พุ่มเต็มที่ แม้งานอาจจะเสร็จ แต่ผลงานก็จะไม่ดี

ยกตัวอย่าง เรื่องการซักเสื้อผ้า เราเห็นว่า ต้องซักให้ถูกต้องตรงรอยเปื้อนที่คอ ที่ปก และที่ปลายแขน และเราก็รู้ว่าต้องซักให้ถึง ๓๐ ครั้ง รอยเปื้อนจึงจะหลุดหมด แต่พอถึงเวลาลงมือซัก แทนที่เราจะซักตรงรอยที่เปื้อนให้ได้ ๓๐ ครั้ง เสื้อก็จะสะอาด เรากลับซักไปแค่ ๑๐ ครั้ง ยังเหลืออีกตั้ง ๒๐ ครั้ง แต่ไม่ซักต่อ เสื้อก็ไม่ถึงทางสะอาด คราบสกปรกก็ไม่ถึงทางเกลี้ยง มันแค่เปื้อนน้อยลง การทำอะไรต่างๆ ก็เหมือนกัน ถึงแม้จะทำถูกต้องแล้ว แต่ถ้าปริมาณงานยังไม่พอจะทำให้เกิดดี ก็จะไม่ได้ดี

การทำดีได้ถูกต้อง แต่ไม่ถึงดี ก็เข้าทำนองเป็นพวกฉลาดแต่ทำตัวขี้เกียจ คือรู้ว่ามันคือตรงไหนก็รู้ งานนี้ทำอย่างไรก็รู้ แต่ทำไปหน่อยเดียวทำงานเหมือนผักชีโรยหน้าเสียแล้วคือมันถูกต้องแต่ว่ามันไม่ถึงดีก็ไปไม่รอด มันจะหลอกได้ก็เฉพาะคนที่ยังรู้ไม่ทัน วันหนึ่งถ้าถูกจับได้ไล่ทันว่า เจ้านี่มันฉลาดแต่ขี้เกียจ เขาก็ไม่เอา

เพราะฉะนั้น คนที่ทำถูกต้องแล้วจะให้ถึงดีได้ มีทางเดียว คือ ต้องพุ่มเทงานนั้นอย่างสุดความสามารถให้คุณภาพงานออกมาได้ตามเป้าหมาย ไม่ขี้เกียจ ไม่หลบ ไม่อู้ ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคใดทั้งสิ้น

๓) ต้องทำให้พอดี

ถามว่าถ้าทำได้อย่างดี และถึงดีแล้ว จะได้ดีไหม ? ต้องบอกว่ายังไม่แน่ เพราะจะต้องทำให้พอดีด้วย

พอดี คือ มีสติดี ไม่ทำงานเลยเถิด ไม่มากไป ไม่น้อยไป จนเกิดความเสียหาย

ยกตัวอย่าง ผ้าที่เราเอามาซัก เราก็ซักถูกต้องตรงรอยที่เปื้อนแล้ว แต่ว่าแทนที่เราควรจะซัก ๓๐ ครั้ง รอยเปื้อนก็จะหลุดหมด แต่เรากลับเพื่อเหนียวมากไปหน่อย ไปซักตั้ง ๑๐๐ ครั้ง ผ้าเลยขาดเสีย เลือดยิ่งก็เลยเสียไป เพราะมันไม่พอดี

การทำดีไม่พอดี ก็เข้าทำนองประเภททำงานหามรุ่งหามค่ำจนสุขภาพทรุดโทรม แล้วยิ่งภูหนี้ยี่มลินินมาทำด้วย ก็ไม่ไหวหรอก มันไม่ดีดีทั้งนั้น ต้องปรับให้มันพอดี

เพราะฉะนั้น คนที่ทำถูกต้อง ถึงดีแล้ว และจะ**ทำให้พอดี** มีทางเดียว คือ ต้องมีสติดี ไม่ทำงานเลยเถิด ไม่มากไป ไม่น้อยไป จนเกิดความเสียหาย คืออย่าเผลอเหนียวมากไป

โดยสรุป ก็คือ คนที่ทำได้ดีดีนั้น ของเขาเองต้องลงมือทำความดีให้ครบองค์ประกอบ ๓ ประการ คือ **ต้องถูกต้อง ต้องถึงดี และต้องพอดี** นี่เป็นเงื่อนไขจากตัวของเขาเอง

เรื่องที่ ๒ เจื่อนไขจากภายนอก

ถึงแม้เราจะทำได้ถูกต้อง ดี และพอดีแล้วก็ตาม แต่การที่ความดี จะออกผลนั้น ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยภายนอกอีก ๒ อย่างประกอบด้วย นั่นคือ

๑) เวลา

เวลาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการให้ผลของความดี

ยกตัวอย่าง เราคิดจะปลูกกล้วยในวันนี้ ก็ไปเอาหน่อกล้วยสูงสัก คอกหนึ่ง ขุดหลุมปลูกอย่างดีเลย แล้วปลูกกล้วยลงไป พร้อมทั้งรดน้ำ พรวันดินอย่างดีด้วย ถามว่าพรุ่งนี้จะได้กินกล้วยทันทีเลยไหม? ก็ตอบว่า ไม่ได้กิน

ถ้าปลูกกล้วยเมื่อวานนี้ แล้ววันนี้ไม่ได้กิน อย่างนั้นไม่ได้ดีใช่ไหม ก็ตอบว่าไม่ใช่ เพราะจริงๆ แล้ว มันก็ได้ตามส่วนที่ควรจะได้ เพราะเมื่อ ตั้งใจปลูกกล้วยลงไปแล้ว ก็จะเป็นหลักประกันอย่างหนึ่งว่า มันคงไม่ตาย เป็นได้แค่นั้น แต่จะได้กินกล้วยไหม ? ยังไม่รู้

ต่อมาหลังจากปลูกแล้ว ก็ตั้งใจรดน้ำพรวันดินผ่านไปอีก ๓-๔ เดือน ถามว่าจะได้กินกล้วยเลยไหม ? ก็ตอบว่ายัง จะได้ก็แค่ใบตองมา ใช้งาน

ต่อมาตั้งใจรดน้ำพรวันดินต่อไปอีก ๘-๙ เดือน คราวนี้จะได้กิน กล้วยหรือยัง ? ก็ตอบว่ายังอีก จะได้ก็แค่หัวปลีไปกินกับน้ำพริก

เราต้องรดน้ำพรวันดินต่อไปอีกจนครบ ๑๒ เดือนนั้นแหละ ถึง จะได้กล้วยมากิน

นี่ขนาดของกล้วยๆ ยังต้องใช้เวลาปีหนึ่ง จึงจะได้กิน แล้วการ ทำดีจะให้ได้ดีปั๊บปั๊บ ก็ไม่ใช่ของกล้วยๆ มันก็ต้องใช้เวลา

เพราะฉะนั้น ใครที่บอกว่าทำดีไม่ได้ดี ทั้งๆ ที่ถูกต้อง ดีแล้ว ก็บอกว่าเป็นใจร้อนเกินไป

๒) สถานที่

มีองค์ประกอบอีกเรื่องหนึ่ง ซึ่งนอกจากเวลาแล้ว เรายังต้องนำ มาพิจารณาด้วย นั่นคือ สถานที่

ยกตัวอย่าง มีกล้วยประเภทหนึ่งเป็นพวกกล้วยข้างโถงน้ำ ไม่ เหมือนกล้วยที่ขึ้นในที่ดอน

กล้วยข้างโถงน้ำมีความพิเศษ คือ ตั้งแต่ตอนเช้า พอเจ้าของตื่น นอนขึ้นมา เขาล้างหน้าล้างตา มันก็ได้น้ำแต่เช้าเลย

พอเขากินข้าวเสร็จ ล้างถ้วยล้างชาม มันก็ได้น้ำอีก

พอเขาอาบน้ำตอนเช้าไปทำงาน มันก็ได้น้ำอีก

บางวันคนรับใช้อยู่บ้านซักผ้า มันก็ได้น้ำอีก

ตกเย็น พอเขากลับมาอาบน้ำกัน มันก็ได้น้ำอีก

พอช่วงไหนอากาศร้อนๆ เจ้าของบ้านลุกขึ้นมาตอนดึกมาอาบน้ำ มันก็ได้น้ำอีก

เจ้ากล้วยประเภทนี้ จะโตวันโตคืน เราก็ต้องยกเว้นให้มันเหมือนกัน เพราะมันเป็นกล้วยข้างโถงน้ำ มันอยู่ในทำเลดี

การทำความดีก็เหมือนกัน สถานที่ที่เราไปทำความดี ถ้ามันเอื้ออำนวย เราก็จะเห็นผลดีเร็ว แต่หากไม่เอื้ออำนวยก็จะได้ผลดีช้า อันนี้ก็เป็นเรื่องธรรมดา

ข้อควรระวัง ก็คือ **อย่าอยากได้ผลงาน จนไม่สนใจว่าคนที่อยู่ตรง นั้นเป็นคนดีหรือไม่ดี** เพราะถ้าเป็นประเภทคนบุญๆ เบี้ยวๆ คือคิดในข้อ งอในกระดุก แรกๆ เขาก็อาจจะส่งเสริมให้เราโตเร็ว เพื่อจะเอามาเป็นพวก แต่พอพอมันโตเร็วจัดเกิน แล้วตอนหลังเขารู้สึกจะคุมเราไม่ได้เลย เกิด เปลี่ยนใจไม่ชอบหน้าเราขึ้นมา เขาก็จะหาทางให้เรากลายเป็นแพะรับ บาบเลยที่นี้

เพราะฉะนั้น บางครั้ง การเป็นกัลยาณมิตรก็เข้าท่าอยู่ แต่
ถ้าไม่เลือกเจ้าของโง่ง ไปอยู่กับเจ้าของโง่งที่เบี้ยวๆ บูดๆ คดในช่องอ
ในกระดุก ลืออยู่เป็นเหมือนกัลยาณมิตรที่ตอนสักพักก็จะดีกว่า

เรื่องการทำได้แล้วได้นั้น ก็ต้องดูต้องปรับเอาเอง ในเรื่องของเวลา
และสถานที่ ขอให้มองตามความเป็นจริงของชีวิต แล้วเราจะพบหลัก
ฐานเพิ่มขึ้นเอง ที่สำคัญก็คือ เมื่อเรามั่นใจในเรื่องทำได้ดีแล้ว เราก็จะ
มั่นใจในกฎแห่งกรรม แล้วเมื่อเรามีโอกาสจะทำความชั่วโดยที่ไม่มีใครเห็น
เราก็จะห้ามตัวเองได้ ทำนองเดียวกัน ถ้าหากโอกาสในการทำความดีมาถึง
เราก็จะทุ่มเททำความดีอย่างสุดชีวิตจิตใจ แม้ใครจะไม่เห็นก็ตาม

ทำไมบางคนลงแล้วทำดีไม่ได้ดี

สำหรับเรื่องนี้ ประเด็นมันก็อยู่ตรงที่ จังหวะเวลาในการให้ผลของ
ความดี

เราทราบดีว่า เมื่อคนเราลงมือทำความดีได้ถูกต้อง ถึงดี และพอดีแล้ว
เขาก็จะได้รับผลดี ซึ่งก็จะยิ่งทำให้เขามั่นใจยิ่งขึ้นไปอีกว่า **“ทำดีต้องได้ดี”**
จึงทำให้เขาตั้งใจทำความดีทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้อื่น

ในทางกลับกัน ถ้าไปลงมือทำความชั่วให้ถูกชั่ว ถึงชั่ว และพอชั่ว
เท่านั้น รับรองได้เลยว่า คนๆ นั้น จะต้องเป็นไอ้ชั่วแน่นอน แล้วผลที่
ตามมาก็คือ คนชั่วก็จะมีแผ่นดินให้อยู่แน่นอน คนแบบนี้ เราก็เห็นๆ
กันมาพอสมควรแล้ว

แต่ว่าเรื่องของทำชั่วได้ชั่วนั้น มีความลำบากในเรื่องเวลา คือ
กว่าที่ความชั่วจะส่งผล ก็ทำให้หลายคนเกิดความข้องใจว่า ทำดีได้ดีจริง
หรือไม่

เพราะบางทีเรากำลังทำความดีอยู่แท้ๆ และกำลังรอให้ความดี

ออกผล ปรากฏว่าความชั่ว ในอดีตตามมาให้ผลเสียก่อน งวดนี้เลยโดน
สอบสวนแทบตาย จุดนี้แหละที่ทำให้คนมักเปลี่ยนใจกลับไปทำความชั่ว

เพราะหากพิจารณาจริงๆ แล้ว ที่เรื่องเป็นอย่างนี้ก็เกิดจากความ
แสบของตนเองที่ทำไว้เมื่อครั้งในอดีต ซึ่งทั้งๆ ที่ตนเองทำแสบๆ เอาไว้
แต่ตอนนั้นก็ยังไม่มีความอะไรเลย แต่พอเปลี่ยนมาตั้งใจทำความดีเข้า
หน่อย เพิ่งทำมาได้พักเดียว กลับโดนสอบสวนเสียแล้ว ก็เลยเอา
ประเด็นของการทำดีกับการทำชั่วมาปนกันกลายเป็นว่า **“ทำดีไม่ได้ดี”** แล้ว
ก็เลยเถิดไปถึงเลิกทำความดี กลับไปทำความชั่วเหมือนเดิม พร้อมกับ
ตั้งเป้าหมายเลยว่า **“งวดหน้า จะกลับไปทำให้แสบหนักกว่าเก่าเข้าไปอีก”**

ในทำนองเดียวกัน บางทีเราไปเห็นบางคนกำลังทำชั่วอยู่ ซึ่งมันก็
ต้องแสบน่าดู แต่ว่าสิ่งที่ออกมาก็คือ เขากลับได้เลื่อนสองชั้น เลยกลายเป็นว่า **“ทำชั่วได้ดี”**

แต่ความจริงแล้ว สาเหตุใหญ่ที่ทำให้ได้สองชั้น ทั้งๆ ที่เขาทำชั่วนั้น
ก็มีข้ออะไร เพราะบังเอิญไปได้หัวหน้าที่ไม่ทันลูกน้อง คือโดนลูกน้องแสบๆ
มันหลอกเอา ซึ่งก็เป็นไปได้เหมือนกัน แต่ว่าวันหนึ่งเขาจับได้ขึ้นมา เจ้า
ตัวแสบนั้น ก็แสบไปไม่ยั้งยาว เดี่ยวก็ต้องดับเพราะความชั่วของมันเอง

การที่เราลงแล้ว ทำดีได้ดีจริง ทำชั่วได้ชั่วจริงหรือไม่ มันก็มีสาเหตุ
มาจากความสลับซับซ้อนเรื่องการให้ผลของความดี ในแง่ของเวลาและ
สถานที่นี่เอง

หลักการพิจารณาความดีความชอบ

เรื่องของถูกต้อง ถึงดี และพอดีนี้ ยังสามารถนำไปใช้เป็นหลัก
พิจารณาความดีความชอบคนในการปกครองได้อีกด้วย

“มีอยู่คราวหนึ่ง ในวงกรรณาคาร นายธนาคารท่านหนึ่งถูกลูก

น้องเขียนบัตรสนทนาก็โจมตีเสียๆ หายๆ

สาเหตุ ก็คือ ท่านเลื่อนตำแหน่งลูกน้องไม่เท่ากัน บางคนเลื่อนตำแหน่งหนึ่งขั้น บางคนได้เลื่อนสองขั้น บางคนได้เลื่อนสามขั้น

คนเรานี้ก็แปลก อุดด้วยกันไม่เป็นไร ไม่ได้ด้วยกันไม่เป็นไร แต่ถ้าได้ไม่เท่ากัน ยุ่งทุกที เพราะฉะนั้น การปกครองคนจะต้องมีกฎมีเกณฑ์ให้ดี

เมื่อท่านโดนสอบสวน ก็เลยมาขอคำปรึกษา หลวงพ่อก็ให้คำแนะนำไปว่า มันไม่ยาก ก็ตีตารางให้ดูก็แล้วกัน ให้เอาถูกดี ถึงดี และพอดีเป็นตัวตั้งในการพิจารณา

แล้วก็ชี้แจงไปเป็นรายบุคคลว่า

๑) คนนี้ที่ไม่ให้เลื่อนขั้น เพราะเขาทำไม่ถูกดี ขยันแต่ว่ามันโง่ คนพวกนี้จะเอาความเหน้อยมาเป็นความดี ให้เลื่อนขั้นไม่ได้หรอก เพราะทำโง่ๆ อย่างนี้ จะไปได้ดีอย่างไร เพราะความสำเร็จของงาน เอาเหิงอมาวัดกันมันไม่ได้

นอกจากเขาทำไม่ถูกดีแล้ว บางครั้งยังทำเสียๆ หายๆ ด้วย ไม่ไต่ออกก็ดีแล้ว จะมาเอาขั้นอะไรกัน ชี้เหตุชี้ผลให้ชัดไปเลย ว่านี่ไม่ได้เลื่อนตำแหน่งเพราะทำไม่ถูกดี

๒) คนนี้แม้ว่าจะถูกดี แต่ไม่ถึงดี มันพวกผักชีโรยหน้า เป็นพวกความชั่วไม่มี แต่ความดีไม่ปรากฏ

จริงอยู่ ถึงแม้ว่าเจ้าจะฉลาด แต่มนุษย์พวกถูกดีแล้วไม่ถึงดีนี่หนักกลัว เพราะพวกนี้ทำงานไปคืบเดียว แต่เอาปากไปโพนทะนาคว่า ทำงานยาวไปวาหนึ่ง ใครก็ชื่นชมว่างานของมันดีทั้งนั้น แล้วเราจะโดนผู้บังคับบัญชาตำ เพราะการสร้างภาพของเขาก็ตรงนี้

เพราะฉะนั้น เจอลูกน้องคนไหนผักชีโรยหน้า ทำคืบหนึ่งแล้วเอา

ปากไปโพนทะนาคว่าวาหนึ่ง ให้เตรียมหลักฐานของเราป้องกันไว้ได้เลย ไม่อย่างนั้น มันก็จัดการเราได้ พวกมนุษย์พรรคนี้ แม้เป็นพระยังโดนเลย หลวงพ่อก็โดนมาแล้ว ก็ขอฝากไว้ด้วย

เพราะฉะนั้น ถ้าใครทำทั้งถูกดี ถึงดี และพอดี ก็ให้เลื่อนตำแหน่งไปเลย**สองขั้น**

แค่ถูกดี แต่ไม่ถึงดี ให้เลื่อนตำแหน่งได้**ขั้นหนึ่ง**

พวกที่ทำไม่ถูกดี แต่ว่าขยันแบบโง่ๆ ก็ให้ไต่อยู่แค่นั้น ยังไม่ไต่ออก เพราะยังขยันอยู่ก็ดีแล้ว

แต่พวกที่ขยันแล้วทำเสียหายเรื่อยๆ นั้น ก็ทำเอาลูกพี่แยเหมือนกัน วันดีคืนดีต้องไปตบไหล่ "ไอ้น้องเอ๊ย ขยันให้หน่อยกว่านี้เถอะ เอ็งยังขยัน พี่ยิงโดนสอบสวน" อย่างนี้ก็มี

จากเรื่องทั้งหมดที่หลวงพ่อนำมาเล่าให้ฟังนี้ เมื่อฟังแล้วก็นำหลักตรงนี้ไปปรับใช้ดูให้ดี แล้วก็พบว่าเรื่องของกฎแห่งกรรมจริงๆ ก็ไม่ใช่ยากอะไร ถ้าจับแง่มุมถูกอย่างนี้ คือ **ทำให้ถูกดี ถึงดี และพอดี อย่างถูกที่และรู้จักรอเวลา**

สรุป

พระธรรมเทศนาของหลวงพ่อก็ได้นำมาเล่าให้ผู้อ่านทุกท่านฟังนี้ คงจะช่วยเพิ่มความมั่นใจให้คุณพ่อคุณแม่ว่าทำดีต้องได้ดีทำชั่วต้องได้ชั่ว และสามารถปลูกฝังความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรมลงไปในใจของลูกได้สำเร็จจะตกชั้นต่อไป ซึ่งนั่นหมายความว่า **เขาจะเป็นคนดีทั้งต่อหน้าและลับหลังอย่างแน่นอน**

วิธีทำทานอย่างสมบูรณ์แบบ

ถึงแม้ว่ายุคนี้จะเป็นยุคที่คนเชื่อวิทยาศาสตร์มากกว่าอื่นๆ แต่วิทยาศาสตร์ก็พิสูจน์ได้เฉพาะสิ่งที่ตาเห็นเท่านั้น หลายอย่างที่ตาไม่เห็นแต่มีอยู่ แล้ววิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ก็มีอยู่

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องใจของคนเรา กับใจที่เป็นกล้ำเนื้อหัวใจ จริงๆ แล้วเป็นคนละอย่างกัน เวลาเรามีความรู้สึกโศก เศร้า เสียใจ ตีใจ อิ่มใจ ความรู้สึกของเราไม่ได้ออกมาจากกล้ำเนื้อหัวใจ แต่เรารู้สึกออกมา

จากดวงใจของเรา ซึ่งเราก็ไม่รู้หรือกว่า มันอยู่ตรงไหน แต่เรารู้ว่ามันมีอยู่กับร่างกายของเรา

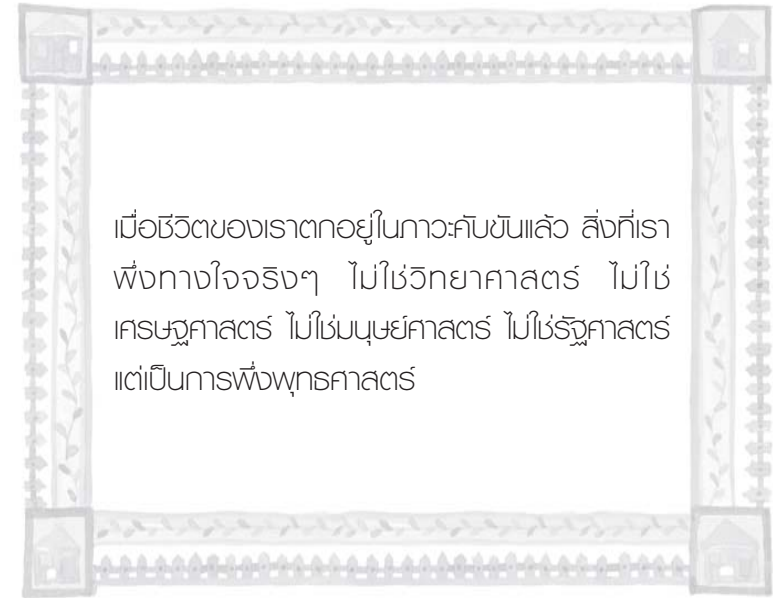
ส่วนกล้ามเนื้อหัวใจเป็นอวัยวะอย่างหนึ่งของร่างกายเวลาคนไข้โรคหัวใจทำการผ่าตัดสมัยนี้หมอเขาสามารถทำให้กล้ามเนื้อหัวใจหยุดเต้นได้ ซึ่งถ้าดวงใจกับกล้ามเนื้อหัวใจเป็นอันเดียวกันพอกล้ามเนื้อหัวใจหยุดเต้น คนไข้ก็คงตายไปแล้ว แต่พอผ่าตัดเสร็จ หมอก็ทำให้กล้ามเนื้อกลับมาสูบฉีดได้อย่างเดิม นั่นก็หมายความว่า **กล้ามเนื้อหัวใจ** กับ **ดวงใจ** ของคนเราเป็นคนละอันกัน

ณ วันนี้ วิทยาศาสตร์จึงยังพิสูจน์ไม่ได้ว่า ดวงใจของมนุษย์มีรูปร่างหน้าตาเป็นอย่างไร และอยู่ที่ไหน แต่เรารู้ได้ว่า ดวงใจมีอยู่ เพราะถ้าไม่มีเมื่อไร แปลว่า **เราตายแล้ว**

นอกจากนี้ จากการศึกษาพระไตรปิฎกในเรื่องอื่นๆ ทำให้พบว่า บางอย่างที่พระพุทธองค์ตรัสเอาไว้ก่อนนักวิทยาศาสตร์จะพิสูจน์ได้ ก็มีอยู่หลายเรื่อง

ยกตัวอย่างเช่น เรื่องจักรวาล พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นพันๆ ปีแล้วว่า ในอวกาศ ไม่ได้มีแค่จักรวาลเดียว แต่มีจักรวาลมากมายอยู่นับไม่ถ้วน เรียกว่า **อนันตจักรวาล** แต่นักวิทยาศาสตร์เพิ่งจะค้นพบอย่างจริงจังก็เมื่อไม่ถึงร้อยปีนี่เอง

เรื่องของบุญก็เช่นกัน ใครรับปฏิเสธรว่าบุญไม่มีจริง ก็เป็นเรื่องที่น่าเสียดาย ควรจะได้พิสูจน์ให้เห็นกันก่อน เพราะบุญเป็นเรื่องเกี่ยวกับตัวเรา เป็นสิ่งที่ละเอียดซับซ้อนกว่าอวกาศเสียอีก เพราะอวกาศนั้น เห็นด้วยตา แต่บุญนั้น แม้ว่าเราจะยังไม่เห็น แต่เรารู้สึกได้ด้วยใจ เพื่อความไม่ประมาทเราก็ควรตั้งใจทำทานบำรุงพระพุทธศาสนา มีเวลาก็ลองอ่านพระไตร

เมื่อชีวิตของเราตกอยู่ในภาวะคับขันแล้ว สิ่งที่เราพึงทางใจจริงๆ ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์ ไม่ใช่มนุษยศาสตร์ ไม่ใช่รัฐศาสตร์ แต่เป็นการพึ่งพุทธศาสตร์

ปิฎกดูบ้าง เราคงจะได้ประโยชน์จากพระพุทธศาสนาอีกมาก และไม่เป็นเพียงแค่ชาวพุทธในทะเบียนบ้าน

ด้วยเหตุที่ผู้เขียนมีข้อคิดเห็นเช่นนี้ จึงไม่ปฏิเสธเรื่องการเชื่อว่ามีบุญบาปมีจริง เพราะบุญคือผลของการทำความดี ซึ่งเป็นหลักการที่มีเหตุผลอยู่บนพื้นฐานเรื่องกฎแห่งกรรม และที่สำคัญก็คือ **เมื่อชีวิตของเราตกอยู่ในภาวะคับขันแล้ว สิ่งที่เราพึ่งทางใจจริงๆ ไม่ใช่วิทยาศาสตร์ ไม่ใช่เศรษฐศาสตร์ ไม่ใช่มนุษยศาสตร์ ไม่ใช่รัฐศาสตร์ แต่เป็นการพึ่งพุทธศาสตร์** ซึ่งก็คือ การพึ่งความดีที่เราได้ทำไว้นั่นเอง

จากเหตุผลตรงนี้ จึงได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการทำบุญต่อไปอีก และได้พบคำตอบ **“เรื่อง การทำบุญอย่างถูกวิธี”** จากหนังสือเล่มหนึ่งชื่อว่า **“หลวงพ่อดาบ์ปัญหา”** เขียนโดยพระภาวนาวิริยคุณ (พระเมตตา ทัตต

ซีโว) ซึ่งได้อธิบายหลักการทำบุญที่สมบูรณ์แบบไว้ดังนี้

“ในเรื่องของการทำบุญในพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ตรัสไว้ โดยย่อว่ามี ๓ วิธี คือ

การให้ทาน การรักษาศีล และเจริญภาวนา

๑. การให้ทาน ได้แก่ แบ่งปันทรัพย์สิ่งของที่เป็นประโยชน์ ให้แก่บุคคลที่สมควรได้รับทานนั้น โดยไม่ถึงกับทำให้ตัวเองเดือดร้อน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วชาวพุทธนิยมทำบุญด้วยการให้ทานกับพระภิกษุ บ้าง ผู้มีศีลบ้าง เป็นประจำสม่ำเสมอ

๒. การรักษาศีล คือการสำรวมกาย วาจา ไม่ให้ทำความเดือดร้อน ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น ซึ่งอย่างน้อยต้องรักษาศีล ๕ เป็นประจำทุกวัน

หากมีโอกาสในวันโกน วันพระ หรือวันหยุดงานประจำสัปดาห์ ชาวพุทธนิยมรักษาศีล ๘ เพื่อให้ได้บุญเพิ่มเป็นพิเศษขึ้นมาอีก บางท่านอาจจะปรับให้เหมาะสมกับธุรกิจการทำงานที่ทำอยู่ โดยรักษาศีล ๘ เป็นประจำ ในวันใดวันหนึ่ง ทุกๆ ๗ วัน

๓. การเจริญภาวนา ได้แก่ การทำบุญด้วยการฝึกใจให้สงบ เป็นสมาธิ ด้วยการศึกษารธรรมะ และสวดมนต์ไหว้พระ เพื่อทำใจให้สงบ ผ่องแผ้ว ปลอดโปร่ง แจ่มใส เป็นประจำทุกคืนๆ ก่อนนอน อย่างน้อยคืนละ ๒๐ นาทีถึง ๑ ชั่วโมง

โดยทั่วไปแล้ว การทำบุญ ทั้ง ๓ วิธีนี้ ชาวพุทธถือหลักปฏิบัติง่ายๆ ว่า

เข้าใจ...ยังไม่ได้ทำทาน เข้านั้นก็จะยังไม่รับประทานอาหาร

วันใด...ยังไม่ตั้งใจรักษาศีล วันนั้นก็ยังไม่ออกไปนอกบ้าน

คืนใด...ยังไม่ได้สวดมนต์เจริญสมาธิภาวนา คืนนั้นก็ยังไม่เข้านอน

เมื่อได้สร้างบุญเป็นประจำอย่างนี้แล้วเป็นอันหวังได้ว่าชีวิตจะไม่มีวันตกต่ำ อนาคตจะมีแต่ความก้าวหน้า สิ่งใดที่ตนปรารถนาก็จะได้สิ่งนั้นมาโดยง่าย ด้วยอำนาจของบุญที่ทำมาดี แล้วทั้ง ๓ ประการข้างต้น

ที่สำคัญ ก็คือ ทั้ง ๓ วิธีนี้ เป็นการทำให้จิตใจผ่องใส อย่างเป็นขั้นเป็นตอนที่สูงยิ่งๆ ขึ้นไป

ทำไมถึงต้องทำให้ใจผ่องใส ? เพราะว่า คนเราลองว่าถ้าใจผ่องใส เดียวก็อารมณ์ดี พออารมณ์ดี ก็อยากคิดดี พูดดี และทำดีตามมา

สำหรับก้าวแรกของการทำบุญ หลวงพ่อก็ขอแนะนำให้เริ่มต้นที่การทำทานก่อนเป็นอันดับแรก

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสไว้ว่า การให้ทานที่จะได้บุญมาก จะต้องทำให้ทานนั้นครบองค์ประกอบ ๔ ประการดังนี้ คือ

๑. **วัตถุบริสุทธิ์** ได้แก่ สิ่งที่จะให้ทานต้องเป็นของที่เกิดจากน้ำพักน้ำแรงของเราเอง ไม่ได้คดโกงใครเขา

๒. **เจตนาบริสุทธิ์** ได้แก่ มีความตั้งใจที่จะให้ทาน เพื่อกำจัดความตระหนี่ ความเห็นแก่ตัว ฆ่าความโลภให้สิ้นไป ไม่ได้หวังลาภ ยศ สรรเสริญ เป็นเครื่องตอบแทน แต่มีความตั้งใจที่จะเสียสละ ให้เกิดเป็นบุญกุศลจริงๆ และการหวังได้บุญ ไม่ใช่เป็นความโลภณะ ขอให้พิจารณาแยกแยะกันให้ดี เพราะว่าเอาความตระหนี่ออกจากใจ แล้วเอาบุญมาแทนที่ความตระหนี่ในใจ

๓. **ผู้ให้บริสุทธิ์** คือตัวผู้ให้ทานเอง ต้องมีศีล ๕ เป็นอย่างน้อย

โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ก่อนให้ก็มีใจฟ่องใส ซึ่บนาน เมื่อกำลังให้จิตใจก็
ฟ่องใสอยู่ หลังจากให้แล้ว ก็มีความยินดี ไม่นึกเสียดายเลย

๔. ผู้รับบริสุทธ์ เช่น ถ้าเป็นพระภิกษุก็เป็นพระภิกษุที่หมดกิเลส
หรือเป็นพระอรหันต์แล้ว ซึ่งจะทำให้ได้บุญมากเป็นพิเศษ และได้บุญ
ทันตาเห็น คือ ได้รับผลของทานคือบุญในชาตินี้ ไม่ต้องรอถึงชาติหน้า
หรืออย่างน้อยแม้ท่านยังไม่หมดกิเลส ก็ต้องเป็นพระภิกษุที่ตั้งใจปฏิบัติ
ธรรมอย่างเต็มที่ เพื่อความหมดกิเลส ถ้าผู้รับเป็นคฤหัสถ์ ก็ต้องเป็น
คฤหัสถ์ที่มีศีลอันดี

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงวางหลักในการให้ทานไว้อย่างรอบคอบ
และยังมีส่วนที่ลุ่มลึกไปตามลำดับอีกด้วย

กรณีตัวอย่างของผลการให้ทานของบางคน ที่ทรงเล่าประทานแก่
พระสงฆ์สาวกของพระองค์อยู่บ่อยๆ เราพบว่าบุญที่เกิดจากการถวาย
ทานจะมีผลมากหรือน้อย ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบของการทำทานทั้ง ๔ ส่วน
ว่าบริสุทธ์มีมากน้อยแตกต่างกันอย่างไร

ถ้าบริสุทธ์มาก ก็ได้บุญมาก โดยเฉพาะถ้าบริสุทธ์มั่นคง ชนิดที่
จะมุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพานแล้ว จะได้ผลเป็นบุญพิเศษ ชนิดได้ผล
ทันตาเห็นทีเดียว อยากให้พวกเราไปหาพระไตรปิฎกมาอ่าน ในส่วนที่
เป็นพระสูตรต้นตอปิฎก เช่น ขุททกนิกาย วิมานวัตตุ เป็นต้น แล้วลอง
สังเกตดูว่า เป็นอย่างไรที่หลวงพ่อดังข้อสังเกตไว้หรือเปล่านะ”

การที่นำข้อมูลจากหนังสือ **“หลวงพ่อดาบปัญหา”** มาเขียนเล่าใน
ที่นี่ ก็หวังเพียงว่า ผู้อ่านจะได้ตระหนักในการทำบุญบ้าง อย่างน้อยเราก็
จะได้ไม่ประมาทในเรื่องการสั่งสมบุญ และจะได้ปลุกฝังลูกหลานของเรา

ให้รู้จักสั่งสมบุญตั้งแต่เล็ก เพราะเมื่อวาระสุดท้ายของชีวิตมาถึง ไม่ว่า
เราจะมีความรู้ขนาดไหน จะจบปริญญาก็ใบก็ตาม แต่สุดท้าย เราก็ต้อง
พึ่งบุญที่เราได้สั่งสมไว้ด้วยตัวเองเท่านั้น

“บุญไม่มีขาย อยากจะได้ต้องทำเอง”

สอนลูกให้รักชาติ ๕ เป็นปกติ

คงจะไม่เกินไป ถ้าจะบอกว่า การสอนลูกให้เป็นคนมีศีล ๕ ถือเป็นหน้าที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ ที่ต้องมีความรับผิดชอบต่อลูกและสังคม เรื่องนี้ถือว่าการกำหนดชะตาของลูก และชะตาของชาติ ผ่านมือของพ่อแม่เลยทีเดียว **ทำไมเรื่องนี้จึงมีความสำคัญยิ่งนัก ?**

สอนให้ท่องศีล ๕ แต่ไม่สอนให้รักชาติ

มีเรื่องแปลกในสังคมชาวพุทธเรา คือ เราท่องศีล ๕ ได้ว่ามีอะไรบ้าง แต่เมื่อถามกันจริงๆ ว่า **ศีลคืออะไร**

ก็อีกอีกตอบกันไม่ได้

ในเมื่อผู้ใหญ่เอง ก็ตอบไม่ได้ว่าศิลปะคืออะไร แล้วจะให้เด็กรุ่นหลังเห็นความสำคัญของการรักษาศิลปะได้อย่างไร

เมื่อสถานการณ์เป็นอย่างนี้ การไม่มีศิลปะ ก็กลายเป็นเรื่องปกติทั่วไป พอมีใครตั้งใจรักษาศิลปะขึ้นมา ก็ถูกมองว่าเป็นคนผิดปกติ คนที่ตั้งใจรักษาศิลปะ ๕ ก็ค่อยๆ จืดจางไปจากครอบครัวชาวพุทธ ใหม่ๆ ที่เป็นเรื่องดี ปล่อยให้ตายาก็สั่งสอนอบรมกันมายาวนาน

เมื่อเด็กรุ่นใหม่ขาดการอบรมเรื่องศิลปะ ๕ มาจากที่บ้าน แล้วอดทนต่อความย่ำแย่ก็เลยในสังคมไม่ไหว ก็ไปก่อปัญหาที่รันทนพันแหวง ดักจี้ปลิ้น ขยายบริการทางเพศ โทกหกหลอกลวง ขยายยาเสพติด และอีกสารพัดปัญหา กลายเป็นคนสร้างปัญหาสังคมขึ้นมา ผู้ใหญ่ก็ซ้ำเติมลงไปอีกว่า **นี่เป็นความผิดของเด็ก ต้องไปแก้ที่เด็ก**

เมื่อลงไปแก้ที่เด็กแล้ว แต่ครอบครัวนั้นก็ยังไม่มีการปลูกฝังศิลปะ ๕ ให้บุตรหลานอยู่เหมือนเดิม พอปล่อยให้เด็กกลับบ้านไปสัปดาห์ เด็กก็กลับมาก่อคดีต่างๆ เหมือนเดิมหรือรุนแรงกว่าเดิม วงจรปัญหาก็ดำเนินต่อไป แล้วเด็กก็เติบโตกลายเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหา และสร้างปัญหาให้สังคมต่อไปไม่หยุดหย่อน

ถ้าไม่กลับไปแก้ที่ต้นเหตุ คือ **แต่ละครอบครัวต้องมีการอบรมศิลปะ ๕ ให้แก่บุตรหลาน** เราจะหยุดวงจรปัญหาสังคมที่สร้างปัญหาสังคมเพิ่มขึ้นทุกวันนี้ได้อย่างไร

ศิลปะ ๕ ที่พ่อแม่ควรรู้อ

การสอนลูกให้มีศิลปะ ๕ ของแต่ละครอบครัว ถือว่าเป็นความรับผิดชอบที่ยิ่งใหญ่ที่พ่อแม่มีต่อการแก้ปัญหาสังคม

แต่การที่พ่อแม่จะสอนลูกให้มีศิลปะ ๕ ได้ พ่อแม่จะต้องมีความเข้าใจลูกก่อนว่า

๑. ศิลปะคืออะไร
๒. ศิลปะ ๕ เกี่ยวข้องกับความเป็นปกติของมนุษย์อย่างไร
๓. ถ้ารักษาศิลปะ ๕ ไม่ครบ จะผิดปกติจากความเป็นมนุษย์หรือไม่

ถ้าพ่อแม่เข้าใจ ๓ เรื่องนี้แล้ว การปลูกฝังศิลปะ ๕ ให้แก่ลูกก็จะเป็นไปได้ไม่ยาก

ศิลปะ คือ อะไร

ศิลปะ แปลว่า ปกติ

ทุกสิ่งทุกอย่างจะต้องมีปกติของมันเอง เช่น ถูคูฝจะต้องมีฝนตกตามปกติ แต่ถ้าถูคูฝกลับแล้ง ไม่มีฝนตกลงมา แสดงว่าผิดปกติ หรือปกติของมันจะต้องเย็น ไม่มีการนอน ถ้าเห็นมันนอนเมื่อไหร่ นั่นแสดงว่ามันป่วย

ดังนั้น ความหมายในทางปฏิบัติที่แท้จริงของ **ศิลปะ** ก็คือ **การควบคุมตัวเองให้เป็นไปตามปกติของมนุษย์ ไม่ให้ไปทำความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น**

อะไร คือ ปกติของมนุษย์

ปกติของมนุษย์ที่สำคัญมีอยู่ ๕ ประการ ดังนี้ คือ

๑. **ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ฆ่า**

ถ้าวันไหนมีการฆ่า วันนั้นก็ผิดปกติของมนุษย์ แต่ไปเข้าข่ายปกติของสัตว์ เช่น เลื้อย หมี ปลา จระเข้ ฯลฯ ซึ่งฆ่ากันเป็นปกติ เพราะ

ฉะนั้น เพื่อรักษาความเป็นปกติของมนุษย์ไว้ **ศีลข้อที่ ๑** จึงเกิดขึ้นมาว่า **มนุษย์จะต้องไม่ฆ่า**

๒. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ลักขโมย

ปกติของสัตว์ เวลากินอาหาร มันจะแย่งกัน ขโมยกัน ถึงเวลาอาหารที่ไร สุนัขจะต้องกัดกันทุกที แต่มนุษย์ไม่เป็นอย่างนั้น เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ **ศีลข้อที่ ๒** จึงเกิดขึ้นมาว่า **มนุษย์จะต้องไม่ลัก ไม่คอร์ปชั่น ไม่ยกยอกคดโกง**

๓. ปกติของมนุษย์จะต้องไม่ประพฤตินิดในกาม

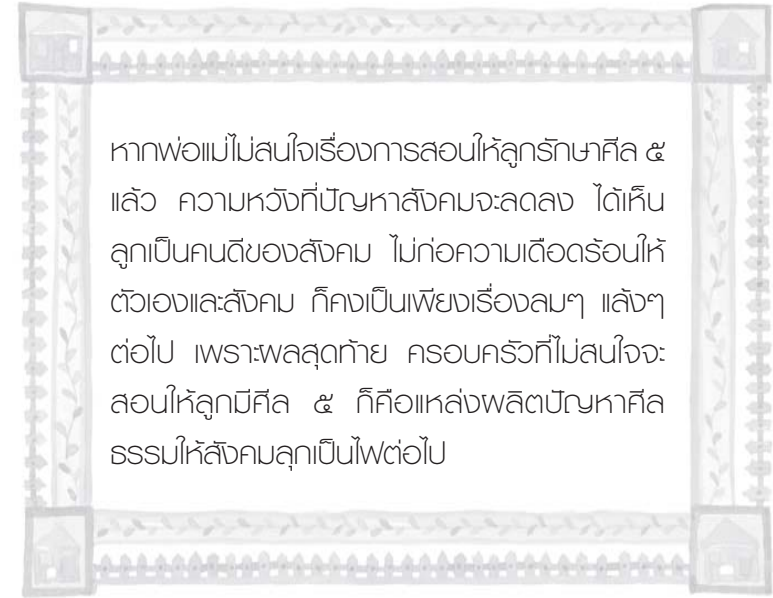
ปกติของสัตว์ ไม้รู้จักหักห้ามใจให้พอใจเฉพาะคู่ครองของตน ในฤดูกลผสมพันธุ์สัตว์จึงมีการต่อสู้แย่งชิงตัวเมีย บางครั้งถึงกับต่อสู้กันจนตายไปข้างหนึ่งก็มี แต่ปกติของมนุษย์จะไม่แย่งคู่ครองของใครพอใจเฉพาะคู่ครองของตนเท่านั้น เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ **ศีลข้อที่ ๓** จึงเกิดขึ้นมาว่า **มนุษย์จะต้องไม่ประพฤตินิดในกาม**

๔. ปกติของมนุษย์ไม่พุดเท็จ

ปกติของสัตว์เมื่ออยู่ด้วยกัน พร้อมจะทำอันตรายกันได้ทุกเมื่อ แต่ปกติของมนุษย์เรานั้น พุดตรงไปตรงมา มีความจริงใจต่อกัน ถ้าใครโกหกหลอกลวงก็ผิดปกติไป เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาความปกติของมนุษย์ไว้ **ศีลข้อที่ ๔** จึงเกิดขึ้นว่า **มนุษย์จะต้องไม่พุดเท็จ**

๕. ปกติของมนุษย์จะไม่เสพของมีนเมาให้โทษ

ปกติของสัตว์จะมีกำลังร่างกายแข็งแรงมากกว่าคน แต่สัตว์ไม่มีสติควบคุมการใช้กำลังของตนให้ถูกต้อง ดังนั้น จึงไม่สามารถเปลี่ยนกำลังกาย ให้เป็นกำลังความดีได้ มีแต่ความป่าเถื่อนตามอารมณ์ เช่น ช้าง ม้า วัว ควาย แม้มีกำลังมาก แต่ไม่เคยออกแรงไปหาอาหารมาเลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ของมันแต่อย่างใด

ส่วนคนแม้มีกำลังน้อยกว่าสัตว์ แต่อาศัยสติอันมั่นคง ช่วยเปลี่ยนกำลังกายน้อยๆ นั้น ให้เกิดเป็นกำลังความดี เช่น มีกตัญญูทวดเวที เมื่อโตขึ้นก็เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ได้

สติเป็นของเหนียวแน่นคงทน แม้อดอาหารทั้งวัน สติก็ยังมีดี ทำงานทั้งเดือนไม่ได้พัก สติก็ยังมีดี นอนป่วยบนเตียงทั้งปี สติก็ยังมีดี แต่สติกลับเบื่อย่อยทันที ถ้าไปเสพสุรายาเมาเข้า สุราเพียงครึ่งแก้ว อาจทำผู้ดื่มให้สติฟั่นเฟือนถึงกับล้มตัวลงมือทำร้ายผู้มีพระคุณได้ หมดความสามารถในการเปลี่ยนกำลังกายให้เป็นกำลังความดี ดังนั้น ผู้ที่เสพสุราหรือของมีนเมา จึงมีสภาพผิดปกติ คือมีสภาพโกลีสัตว์เข้าไปทุกขณะ

เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาปกติของมนุษย์ไว้ **ศีลข้อที่ ๕** จึงเกิดขึ้นมาว่า **ปกติของคนจะต้องไม่เสพของมีนเมาให้โทษ**

ศิลปะทั้ง ๕ ข้อ คือ

๑. ไม่ฆ่าสัตว์
๒. ไม่ลักทรัพย์
๓. ไม่ประพฤติผิดในเชิงชู้สาวกับบุตรภรรยาสามีผู้อื่นคือไม่เจ้าชู้
๔. ไม่พูดเท็จ รวมถึงไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดเพ้อเจ้อ ไม่พูดส่อเสียด
๕. ไม่ดื่มสุรายาเมา รวมทั้งสิ่งเสพติดให้โทษทั้งหลาย

จึงเกิดขึ้นมาโดยสามัญสำนึก และเกิดขึ้นพร้อมกับโลกเพื่อรักษาความปกติสุขของโลกไว้

รักษาศิล ๕ ไม่ครบ จะเป็นอย่างไร

ศิลปะ ๕ มีมาก่อนพุทธกาล พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรับเข้ามาไว้ในพระพุทธศาสนา และชี้แจงถึงความจำเป็นของการมีศิลปะให้ทราบ นอกจากนี้ศิลปะยังใช้เป็นเครื่องวัดความเป็นคนได้อีกด้วย นั่นคือ

วันใดเรามีศิลปะครบ ๕ ข้อ แสดงว่าวันนั้น เรามีความเป็นมนุษย์ครบบริบูรณ์ ๑๐๐%

ถ้ามีศิลปะเหลือ ๔ ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ ๘๐% ไกลสัตว์เข้าไป ๒๐%

ถ้ามีศิลปะเหลือ ๓ ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ ๖๐% ไกลสัตว์เข้าไป ๔๐%

ถ้ามีศิลปะเหลือ ๒ ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ ๔๐% ไกลสัตว์เข้าไป ๖๐%

ถ้ามีศิลปะเหลือ ๑ ข้อ ความเป็นคนก็เหลือ ๒๐% ไกลสัตว์เข้าไป ๘๐%

ถ้าศิลปะทุกข้อขาดหมด ก็หมดความเป็นคน หมดความสงบ หมดความสุข ถึงยังมีชีวิตอยู่ก็เหมือนคนตายแล้ว ความดีใดๆ ไม่อาจ

งอกเงยขึ้นมาได้อีก มีชีวิตอยู่เพียงเพื่อจะทำความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นเท่านั้น

เพื่อรักษาความเป็นมนุษย์ของตนไว้ให้ดี จึงจำเป็นต้องรักษาศิลที่ยังชีวิต ต้องอาศัยปัญญาเข้าช่วยจึงจะรักษาไว้ได้โดยง่าย

แต่ปัจจุบัน **คนผิดศีลจนเป็นปกตินิสัย** มีจำนวนมากขึ้นทุกที จนกระทั่งหลายคนเห็นคนมีศีลกลายเป็นคนผิดปกติไป เมื่อความเห็นวิบัติไปเช่นนี้ ประเทศชาติบ้านเมืองที่เคยร่มเย็น จึงต้องพลอยวิบัติ มีการฆ่ากัน โกงกัน ผิดลูกผิดเมีย ฯลฯ จนประชาชนนอนตาไม่หลับ สะดุ้งหวาดระแวงกันไปทั้งเมือง ซึ่งเราก็มักจะระอคอยให้มีผู้มาดับความวิบัติครั้งนี้ แต่ก็ไม่มีสักที

หากพ่อแม่ไม่สนใจเรื่องการสอนให้ลูกรักษาศิล ๕ แล้ว ความหวังที่ปัญญาหลังคมจะลดลง ได้เห็นลูกเป็นคนดีของสังคม ไม่ก่อความเดือดร้อนให้ตัวเองและสังคม ก็คงเป็นเพียงเรื่องลมๆ แล้งๆ ต่อไป เพราะผลสุดท้าย ครอบครัวที่ไม่สนใจจะสอนให้ลูกมีศิลปะ ๕ ก็คือแหล่งผลิตปัญญาศีลธรรมให้สังคมลูกเป็นไฟต่อไป

ดังนั้น ขอตอกย้ำว่า การสอนลูกให้มีศิลปะ ๕ เป็นปกติ ถือว่าเป็นหน้าที่ยิ่งใหญ่ของพ่อแม่ที่มีผลต่อชะตาชีวิตของลูก และความอยู่รอดของสังคม

วิธีอธิบายศีล ๕ ให้เด็กเข้าใจง่ายๆ

ครั้งหนึ่ง ได้มีโอกาสเห็นการสอนศีล ๕ ให้เด็กเข้าใจได้ง่ายๆ จากหลวงพ่อรูปหนึ่ง รู้สึกยังประทับใจอยู่มาก จึงขออาราธนาคำสอนของท่าน มาเล่าสู่กันฟัง เผื่อว่าคุณพ่อคุณแม่จะใช้เป็นแนวทางในการสอนศีล ๕ ให้แก่ลูกได้

ศีล ๕ มีความเป็นมาอย่างไร ?

วันนี้ หลวงพ่อจะมาเทศน์เรื่องเบื้องต้น ซึ่งเป็น

เรื่องพื้นฐานที่สำคัญที่สุดในชีวิตของเรา คือ เรื่องศีล ๕ ให้คุณหนูๆ ฟัง
ไม่มีใครทราบว่าเป็นผู้กำหนดศีล ๕ ขึ้นมา แต่ทราบมาว่า
เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นก็ได้มีศีล ๕ อยู่ก่อนแล้วในโลก
แล้วพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเราที่ทรงประกาศว่า ศีล ๕ นี้ ถูกต้องดีมาก
ทุกคนจะต้องรักษาให้ได้

คุณหนูๆ รู้ไหมว่า ศีล ๕ มีอะไรบ้างเอ่ย ?

- ๑) ไม่ฆ่าสัตว์
- ๒) ไม่ลักทรัพย์
- ๓) ไม่ประพฤติผิดในกาม
- ๔) ไม่พูดปด
- ๕) ไม่เสพของมีนเมา

วันนี้หลวงพ่อก็จะมาขยายความเรื่องศีล ๕ ให้คุณหนูๆ ฟังว่า
เวลาเขากำหนดศีล ๕ ขึ้นมาในโลก เขาทำอย่างไร? เพื่อว่า เมื่อคุณหนู
โตขึ้นเป็นผู้ใหญ่แล้ว ถ้าวันไหนเกิดไปโกรธใคร จะไปโกรธสัตว์เล็กสัตว์
น้อยหรือโกรธสัตว์ใหญ่ขึ้นมากก็ตาม แล้วคิดจะไปฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ก็จะได้
ได้ห้ามใจของตัวเองได้

ศัลยข้อที่ ๑ ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต เกิดขึ้นมาได้อย่างไร?

หลวงพ่ : ก่อนจะเฉลยคำถามนี้ ต้องถามคุณหนูกลับว่า ที่รักที่สุดใน
ชีวิตของคุณหนูคืออะไร? ช่วยตอบหลวงพ่หน่อย

เด็ก : รักคุณพ่คุณแม่ครับ

หลวงพ่ : โอ้โฮ แล้วที่รักยิ่งกว่าพ่อแม่มีไหม?

ตอบ : มีครับ รักตัวเราเองครับ

หลวงพ่ : ถูกต้อง ทุกคนรักชีวิตของตัวเองเป็นที่สุดเลย หลวงพ่ขอ

ถามต่ออีกว่า เปิดใจมันรักชีวิตของมันไหม?

ตอบ : รักครับ

หลวงพ่ : แน่ใจหรือ?

ตอบ : แน่ใจครับ

หลวงพ่ : ทำไมจึงแนใจ? ทำไมจึงคิดว่าเปิดใจรักชีวิตของมัน? มัน
บอกหนูหรือ?

ตอบ : ไม่ได้บอกครับ

หลวงพ่ : แล้วหนูรู้ได้อย่างไรว่าเปิดใจมันรักชีวิตของมัน?

ตอบ : พอใครจะจับมันไปฆ่า มันวิ่งหนีครับ

หลวงพ่ : ใช่ เพราะสัตว์ก็เหมือนกับคนนี่แหละ พอใครจะมาฆ่า มัน
ก็วิ่งแจ้น วิ่งหนีไปเลย มันพูดภาษาคนไม่ได้หรอก แต่
อาการที่มันแสดงออก มันบอกว่า มันก็รักชีวิตของมัน พอ
ใครจะมาฆ่า มันก็ต้องวิ่งหนี ทั้งๆ ที่มันพูดเป็นภาษาคนไม่ได้
แต่ท่าทางของมันบอกเรา

เรารักชีวิตของเรามากที่สุด ฉันทิด เปิดใจรักชีวิตของมัน
มากที่สุด ฉันทัน

นอกจากเปิดใจแล้ว ทั้งหมูทั้งแมวมันรักชีวิตมันไหม?

ตอบ : รักครับ (คะ)

หลวงพ่ : เพราะว่าคนเรายังรักชีวิตของตัวเอง หมู แมว พอเราจะตี
จะฆ่า มันก็วิ่งหนี มันก็รักชีวิตของมันเช่นกัน เพราะว่าทุก
คนในโลกนี้ สัตว์ทุกประเภททุกตัวในโลกนี้ต่างรักตัวกลัว
ตายด้วยกันทั้งสิ้น ไม่มีใครไม่กลัวตาย ไม่มีใครไม่รักชีวิต
ของตัวเอง เพราะฉะนั้น ผู้มีใจเป็นธรรมทั้งหลาย ผู้ที่มีสติ
ปัญญาอย่างแท้จริง จึงลงมติเป็นเอกฉันท์ว่า เนื่องจากใครๆ

ก็รักชีวิตของตัวเองทั้งนั้น ใครๆ ก็ต้องไม่ฆ่าใคร คีลข้อที่ ๑
ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิตจึงกำเนิดขึ้นมา

คีลข้อที่ ๒ ไม่ลักขโมย เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ?

หลวงพ่อบอก : คราวนี้มีข้อคิดที่ให้หนูๆ ต้องคิดต่อไปอีกว่า เวลาที่ผ่านไป
แต่ละวันๆ นั้น เราอยู่ได้ด้วยอะไรบ้าง?

ตอบ : อากาศ อาหาร น้ำครับ

ตอบ : ยารักษาโรค

ตอบ : เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย

ตอบ : เงิน

หลวงพ่อบอก : เอาล่ะ ที่พวกหนูๆ ตอบมาก็ใช่ทั้งนั้นเลย แต่ละวันที่ผ่านไป
พวกเราแม้จะยังต้องเรียนหนังสืออยู่ ยังไม่มีอาชีพ แต่ว่า
คุณพ่อคุณแม่ของคุณหนูๆ ก็ทำอะไรมาให้?

๑) หาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม

๒) หาอาหาร

๓) หาที่อยู่อาศัย

๔) หายารักษาโรค

ทั้งหมดนี้ ภาษาพระรวมเรียกว่า ปัจจัย ๔ คือ เรื่อง ๔ ประการ
ที่มนุษย์ได้อาศัยเป็นสมบัติเลี้ยงชีวิต

นอกจากปัจจัย ๔ แล้ว ยังมีสิ่งหนึ่งเนื่องจากปัจจัย ๔ อีกด้วย
ยกตัวอย่าง นอกจากบ้านที่เราอยู่ แล้ว ก็ต้องมีของใช้
ภายในบ้าน รวมไปถึงรองเท้า ของคุณหนูๆ ซึ่งไม่ได้ใช้
นุ่งใช้ห่ม แต่ว่าเราต้องใส่มัน ไปโรงเรียนทุกวัน ชีวิตคนจึง
อยู่ได้ด้วยสมบัติ

คราวนี้ถามว่าคีลข้อที่ ๒ เกิดขึ้นมาได้อย่างไร? เกิดขึ้น
เพราะว่าทุกชีวิตอยู่ได้ด้วยสมบัติ ถ้าใครเอาทรัพย์สินสมบัติที่
บ้านของหนูไปหมดเลย หนูอยู่ได้ไหมลูก?

ตอบ : ไม่ได้ค่ะ

หลวงพ่อบอก : อยู่ไม่ได้ ถ้าเขาไม่ฆ่าเรา แต่เขาขโมย สมบัติของเราไป เขา
แกล้งเผา แกล้งทำลายสมบัติของเราไป เราก็อยู่ไม่ได้
เพราะฉะนั้น คีลข้อที่ ๒ จึงเกิดขึ้นมาว่า ใครๆ ก็ต้องไม่ลัก
ขโมยสมบัติของใคร เพราะถ้าใครๆ ก็ต้องใช้สมบัติสำหรับหล่อ
เลี้ยงชีวิตของเขา นี่จึงเป็นที่มาของการกำหนดคีลข้อที่ ๒

คีลข้อที่ ๓ ไม่ประพฤตินอกใจ เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ?

เมื่อเขาไม่ฆ่าเรา ไม่ขโมยสมบัติของเราไปด้วย เราก็น่าจะมีความสุข
อยู่อย่างมีความสุข แต่ว่าถ้าเขาต้องการมาอยากได้ของที่เรารักเราชอบ มาแย่ง
ชิงของรักของเราไปและของรักที่มนุษย์รักมากกว่าทรัพย์สินสมบัติมีอะไรบ้าง?

๑. สามี

๒. ภรรยา

๓. ลูก

เพราะฉะนั้นผู้มีจิตใจเป็นธรรมทั้งหลายจึงได้ตั้งข้อบัญญัติขึ้นมาว่า
ใครๆ ก็ไม่ควรจะแย่งชิงของ รักของใคร คือไม่ประพฤตินอกใจในกามนั่นเอง
นี่จึงเป็นที่มาของการกำหนดคีลข้อที่ ๓

คีลข้อที่ ๔ ไม่พูดปด เกิดขึ้นมาได้อย่างไร?

คราวนี้ มีเรื่องที่ยอยากจะฝากคุณหนูเอาไว้ทุกคนเลย คือ ในชีวิต
ของคนเรา ไม่ว่าใครก็ตามที่เรารักสุดชีวิตจิตใจ พ่อแม่เราก็รักเคารพ

เพื่อนเราก็รักมากๆ เลย พี่ของเรา เราก็รัก ครูอาจารย์ของเรา เราก็รัก แต่ว่าจริงๆ ที่เราบอกว่า เรารักที่สุดในโลก แต่หากพบว่าเขาเหล่านั้นขาดความจริงใจกับเราเมื่อไร มันก็จะทำให้เราหมดรักได้เหมือนกัน สิ่งที่แสดงว่าเขาขาดความจริงใจต่อเรา คือ อะไร ? การพูดเท็จนั่นเอง

หลวงพ่ : หนูมีพี่ไหม?

ตอบ : มีครับ

หลวงพ่ : ถ้าหนูรู้ว่าพี่เขาพูดเท็จ พูดไม่จริงกับเรา หนูเคืองไหม?

ตอบ : เคืองครับ

หลวงพ่ : แล้วถ้าเราพูดเท็จกับพี่ พี่เขาจะเคืองไหม?

ตอบ : เคืองครับ

หลวงพ่ : แล้วถามจริงๆ เอะ หนูเคยพูดเท็จกับพี่เขาไหม?

ตอบ : เคยครับ

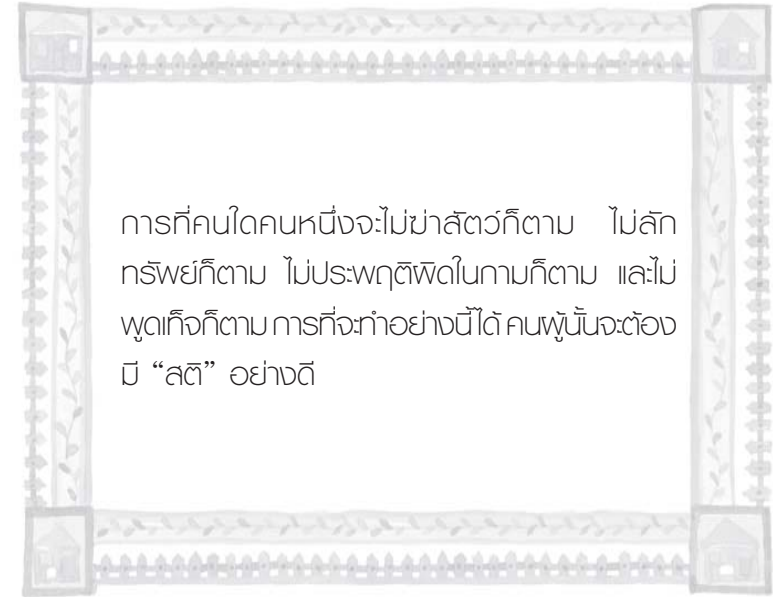
หลวงพ่ : จำวันนั้นลูก ใครก็ตามที่รักเรา ถ้าเราพูดเท็จกับเขา เขาก็จะหมดรักเรา แล้วถ้าเขาพูดเท็จกับเรา เราก็จะหมดรักเขาเช่นกัน

เพราะฉะนั้น ขอฝากคุณหนูไว้ทุกคน เพราะใครๆ ก็ต้องการความจริงใจด้วยกันทั้งนั้น ใครๆ ก็ต้องไม่พูดเท็จกับใคร นี่คือนิยามของการกำหนดศีลข้อที่ ๔

ศีลข้อที่ ๕ ไม่ดื่มสุราของมึนเมา เกิดขึ้นมาได้อย่างไร ?

มีข้อคิดที่ต้องฝากคุณหนูให้เอาไปคิดอีก พระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ทรงฝากเอาไว้ เป็นข้อคิดที่ดีมากๆ คุณหนูจดเอาไว้ด้วยนะ

พระองค์ได้ทรงฝากไว้แบบนี้ว่า

ประการที่ ๑ ใครที่ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่ว่าจะฆ่าสัตว์เล็กสัตว์น้อย สัตว์ใหญ่ หรือฆ่าคนก็ตาม ได้ชื่อว่าให้ทานอย่างยิ่งใหญ่หรือมหาทาน คือ ให้ความปลอดภัยแก่ชีวิตเป็นทาน

ประการที่ ๒ ใครที่ไม่ลักไม่ขโมย ก็ได้ชื่อว่าให้ทานอันยิ่งใหญ่อีกเช่นกัน คือ ให้ความปลอดภัย แก่ทรัพย์สินเป็นทาน

ประการที่ ๓ ถ้าใครไม่ประพฤติผิดในกาม ก็ได้ชื่อว่า ให้มหาทานอย่างยิ่งใหญ่อีก คือ ให้ความปลอดภัยแก่คู่ครองของเขาเป็นทาน

ประการที่ ๔ ถ้าใครไม่พูดเท็จ ไม่โกหก ก็ได้ชื่อว่า ทำทานอย่างยิ่งใหญ่อีกเหมือนกัน คือ ให้ความจริงใจเป็นทาน

เพราะฉะนั้น ถ้าเรารักษาศีล ๔ ข้อแรกได้ ก็เหมือนเราได้ให้ทาน ๔ ประการด้วยกัน

แต่ถ้ามีเรื่องที่ต้องใช้ความคิดให้มากขึ้นไปอีก คือ เรื่องของศีลข้อที่ ๕ ต้องใช้ความคิดมากขึ้นไปอีกจึงจะเข้าใจ

การที่คนใดคนหนึ่งจะไม่ฆ่าสัตว์ก็ตาม ไม่ลักทรัพย์ก็ตาม ไม่ประพฤติผิดในกามก็ตาม และไม่พูดเท็จก็ตาม การที่จะทำอย่างนี้ได้ คนผู้นั้นจะต้อง มี “สติ” อย่างดี

ถ้าเขาขาดสติเปลอสติเมื่อไร เขาก็พร้อมที่จะไม่ให้ทานแก่ชีวิต ไม่ให้ความปลอดภัยในทรัพย์สินของผู้อื่น ไม่ให้ความปลอดภัยกับคู่ครองของใคร และไม่ให้ความจริงใจเป็นทานกับใคร

สติของคนเรานั้น แปรลกจริงๆ บทมันเหนียวแน่น มันก็เหนียวแน่นอย่างไม่น่าเชื่อ บทมันเปื่อยก็เปื่อย อย่างไม่น่าเชื่อเหมือนกันที่ว่า **สติเหนียว**

สติเหนียวแน่นอย่างไม่น่าเชื่อเป็นอย่างไร ?

ยกตัวอย่าง ถ้ามีนักเรียนคนหนึ่ง วันพรุ่งนี้เขาจะต้องไปสอบ แต่เกิดมีอาการไข้ขึ้นมากะทันหัน เขาก็รีบไปหาหมูกินยาแก้ไข้กินยาเรียบร้อยแล้วอาการไข้ก็ยังไม่หาย แต่ก็กลับมาพยายามดูหนังสือต่อให้จบ แสดงว่าสติของเขานี้เหนียวมากๆ เลย

สติเปื่อยได้อย่างไม่น่าเชื่อเป็นอย่างไร ?

คนเดียวกันนี้แหละ ทั้งๆ ที่สติของคนเราถึงบทมันเหนียวแน่น แต่ว่าพอดื่มเหล้าเข้าไปเท่านั้น มันแพ้เหล้า แพ้เบียร์ แพ้ยาฆ่า หรือยาเสพติดให้โทษ

ใครไปเสพของอันตรายอย่างนี้เข้า ก็จะทำให้สติของตัวเองขาดเปื่อยไปได้อย่างไม่น่าเชื่อ เพราะฉะนั้น เพื่อรักษาสติของเราเอาไว้ ศีลข้อที่ ๕ จึงได้เกิดขึ้นว่าใครๆ ก็จะต้องไม่ดื่มสุรายาเมาหรือเสพยาเสพติด

ให้โทษ เพราะว่าจะทำให้สติของเราขาดไป

ถ้าสติของเราขาดหายไปแล้วจะเป็นอย่างไร ศีลทั้ง ๔ ข้อที่ต้องใช้สติคอยกำกับก็จะพลอยขาดไปด้วยอย่างง่ายดาย

ยกตัวอย่าง มีเด็กอายุรุ่นราวคราวเดียวกับคุณหนูๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้แหละ เขาเคยเจอมาแล้ว เวลาคุณพ่อเมาเหล้า คุณพ่อก็พร้อมจะฆ่าเบ็ดเตล็ดไปได้ทันที บางทีก็พร้อมจะตีคุณหนู บางทีก็พูดไม่เพราะกับคุณหนูด้วย ทั้งๆ ที่ก่อนจะกินเหล้าเข้าไป พ่อก็เป็นคุณพ่อที่แสนดีต่อลูกๆ เพราะฉะนั้น หลวงพ่อขอฝากคุณหนูเอาไว้ โตขึ้นมาห้ามดื่มเหล้า ห้ามดื่มเบียร์ ห้ามเสพยาเสพติดให้โทษต่างๆ

ทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล ๕ บอมนิวได้

คราวนี้ แล้วทำอย่างไรจึงจะรักษาศีล ๕ ข้อเอาไว้ได้ เมื่อหลวงพ่อกับคุณหนูๆ เป็นนักเรียนนักศึกษาเหมือน อย่างกับพวกหนูนี้แหละ หลวงพ่อก็ค่อยๆ ฝึกรักษาศีล ๕ ของตัวเองไป วิธีที่จะทำให้รักษาศีลได้อย่างครบถ้วนบริบูรณ์ หลวงพ่อทำอย่างนี้ คุณหนูลองไปทำดู

เมื่อก่อนจะบวช หลวงพ่อก็มีพระห้อยคออยู่ ทุกเช้าก่อนที่หลวงพ่อกจะไปเรียนหนังสือ หลวงพ่อก็นิมนต์พระที่ห้อยคอเอามาใส่มือแล้ว ก็สวดมนต์นอบน้อมต่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ (๓ จบ)

พอสวดมนต์เสร็จเรียบร้อยแล้ว หลวงพ่อก็กัญญาอยู่กับพระที่ห้อยคอว่า

๑. วันนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ฆ่าสัตว์
๒. วันนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ลักทรัพย์
๓. วันนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ประพฤติผิดในกาม

๔. วันนี้ ข้าพเจ้าจะไม่พูดเท็จ

๕. วันนี้ ข้าพเจ้าจะไม่ดื่มสุรายาเมา หรือยาเสพติด

พอสัญญาครบทั้ง ๕ ข้อแล้ว หลวงพ่อก็ออกจากบ้านไปเรียนหนังสือ เหมือนอย่างที่พวกหนูมาโรงเรียนอย่างนี้แหละ ที่แรกๆ หลวงพ่อก็รักชาติ ๕ ได้ข้ามวันบ้าง ไม่ข้ามวันบ้าง แต่ว่าผ่านไปได้ประมาณสักครึ่งปี หลวงพ่อก็รักชาติ ๕ ได้

หลวงพ่อรักชาติได้ครบถ้วนเรื่อยมาถึง ๖ ปี แล้วหลวงพ่อก็ได้มาบวชอย่างที่คุณหนูเห็นนี่แหละ หลวงพ่อก็ทำมาอย่างนี้ คุณหนูคิดว่าพอจะทำได้ไหม? ได้ละ

สรุปความสำคัญของศีล ๕

มาถึงตรงนี้ หลวงพ่อขอทบทวนให้พวกเราฟัง อีกเที่ยวหนึ่ง

ทำไมจึงไม่ให้ฆ่าสัตว์ เพราะว่า ไม่ว่าใครๆ ก็รักชีวิตตัวเอง

ทำไมจึงไม่ให้ลักทรัพย์ เพราะว่าใครๆ ก็อยู่เป็นสุขได้ด้วยสมบัติของเขา ถ้าเราไปลัก ไปทำลายทรัพย์สมบัติของเขามา เขาก็จะมีชีวิตอยู่ไม่ได้ หรืออยู่ได้ก็ต้องพบความยากลำบาก

ทำไมจึงไม่ให้ประพฤติผิดในกาม เพราะว่าใครๆ ก็รักพี่น้องพวกพ้องของเขา

ทำไมจึงไม่ให้พูดเท็จ เพราะว่าใครๆ ก็รักความจริงใจด้วยกันทั้งนั้น จึงไม่ควรพูดเท็จกับใคร

ทำไมจึงไม่ให้ดื่มเหล้า ไม่ให้เสพยาเสพติด เพราะว่าเมื่อดื่มเข้าไปแล้วจะทำลายสติของเรา เมื่อสติของเราเสียหายไปแล้ว ศีลข้ออื่นๆ ก็พร้อมที่จะขาดไปหมด

เพราะฉะนั้น คุณหนูๆ ที่นั่งอยู่ตรงนี้ หลวงพ่อขอฝากเอาไว้ ถ้า

หนูอยากจะเป็นคนดีต่อไปในภายภาคหน้า ศีลทั้ง ๕ ข้อ หนูต้องรักษาเอาไว้ให้ดี

หวังว่า เรื่องที่เล่าสู่กันฟังนี้ พอจะเป็นแนวทางให้คุณพ่อคุณแม่สามารถสอนลูกให้รักชาติ ๕ ได้บ้าง และนั่นก็หมายความว่า หากลูกมีศีล ๕ เป็นปกติ บ้านเมืองของเราก็จะมีคนดีเพิ่มขึ้นอีกคนอย่างแน่นอน **ความภูมิใจใจใดเล่า จะเทียบเท่ามีลูกเป็นคนดีมีศีลธรรม**

ฝึกลูกรักให้รักการนั่งสมาธิ

สมาธิเป็นบทฝึกสำคัญต่อการฝึกควบคุมจิตใจ ให้แน่วแน่นมั่นคง จรดจ่ออยู่กับเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และไม่ออกแวกไปกับสิ่งรบกวนโดยง่าย เด็กที่พ่อแม่คอยสั่งสอนอบรมอย่างดี แต่ไม่เคยฝึกลูกนั่งสมาธิ เด็กจะขาดวุฒิภาวะในการเป็นผู้ใหญ่ เพราะถึงแม้จะรู้ดีรู้ชั่วแล้ว แต่เมื่อถูกยั่วเย้าด้วยอบายมุขหนักเข้า จะห้ามใจตัวเองไม่เป็น เพราะไม่เคยฝึกการควบคุมจิตใจให้หนักแน่นในความดีมาก่อน แน่นนอน

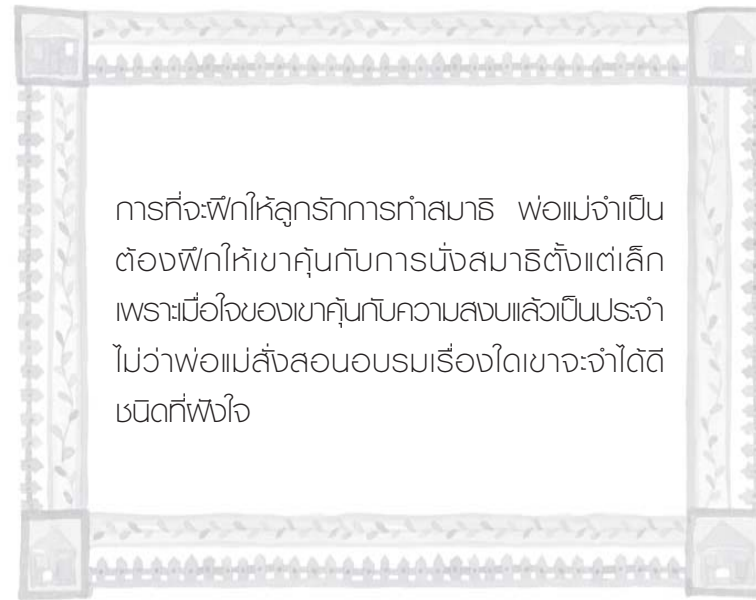
ว่าบทฝึกการควบคุมใจให้ไปตกไปในอำนาจของความชั่ว ไม่มีอะไรเกิน การพาลูกไปวัดเพื่อฝึกทำภาวนา

การที่จะฝึกให้ลูกรักการทำสมาธิ พ่อแม่จำเป็นต้องฝึกให้เขาคุ้นกับการนั่งสมาธิตั้งแต่เล็ก เพราะเมื่อใจของเขาคุ้นกับความสงบแล้วเป็นประจำ ไม่ว่าจะพ่อแม่สั่งสอนอบรมเรื่องใดเขาจะจำได้ดี ชนิดที่ฝังใจ คีลธรรมที่พ่อแม่ปลูกฝังไว้ภายในก็จะเติบโตอย่างหนักแน่นมั่นคง หากมีวิกฤตการณ์ใดก็พร้อมที่จะเผชิญกับทุกสถานการณ์ในอนาคตได้อย่างมีสติ

อย่างไรก็ตาม ยังมีพ่อแม่จำนวนไม่น้อย ที่มีความเห็นว่า เราควรจะให้เด็กๆ มีอิสระในทางความคิด ไม่ควรสนับสนุนให้มีการฝึกสมาธิแก่เด็กตั้งแต่อายุ ๒-๓ ขวบ เพราะจะเป็นการกะเกณฑ์เด็กๆ มากไป จึงขอยกคำอธิบายเรื่องนี้ของหลวงปู่รูปหนึ่งมาเล่าสู่กันฟังว่า **แท้จริงแล้วสมาธิมีผลต่อจิตใจของเด็กอย่างไร**

“ก่อนอื่น ขอตั้งคำถามว่า มีใครในโลกนี้บ้างที่ไม่ใฝ่ดี ก็ต้องตอบว่าไม่มี เพราะแม้แต่โจรก็ไม่ใฝ่ดี เพราะคิดว่าการเป็นโจรนั้นดี เรื่องของการใฝ่ดีนี้ จึงมีข้อแม้ว่า ถ้าเขาไม่รู้ว่าจะอะไรคือความดีและความชั่ว อะไรเป็นมาตรฐานของคนดี ความวุ่นวายในสังคมคงเกิดขึ้นเป็นแน่ เพราะโจรมันก็ตั้งมาตรฐานความดีของมันเอาไว้ แล้วก็แบกปืนไปปล้นเขา เอาเงินมาแบ่งกันกิน นั่นคือดีแบบของโจร

คุณพ่อคุณแม่เลี้ยงลูกก็อยากให้ลูกเป็นคนดี แต่จุดเริ่มต้นไม่ได้อยู่ที่รอให้ลูกดีก่อน คุณพ่อคุณแม่ต่างหากต้องทำมาตรฐานคนดีให้ลูกเห็นก่อน พร้อมๆ กับสอนลูกไปด้วย เริ่มตั้งแต่พูดจาไพเราะๆ อ่อนน้อมถ่อมตน ฝึกหัดให้ลูกกราบ ลูกไหว้พ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย

การที่จะฝึกให้ลูกรักการทำสมาธิ พ่อแม่จำเป็นต้องฝึกให้เขาคุ้นกับการนั่งสมาธิตั้งแต่เล็ก เพราะเมื่อใจของเขาคุ้นกับความสงบแล้วเป็นประจำ ไม่ว่าจะพ่อแม่สั่งสอนอบรมเรื่องใดเขาจะจำได้ดี ชนิดที่ฝังใจ

เมื่อเด็กต้องทำตามสั่ง แม่เด็กจะยังไม่รู้ ไม่เข้าใจว่าทำไมต้องทำ แต่ก็ได้ผลในระดับหนึ่งเป็นการฝึกเด็กให้อยู่ในกรอบแห่งความดี เมื่อฝึกเด็กไปได้ช่วงหนึ่ง เมื่อเห็นว่าเด็กโตพอจะรับฟังเหตุผลได้แล้ว เราก็ค่อยๆ บอกเหตุผลให้ฟังว่าพ่อแม่ ปู่ย่า ตายาย ครูบาอาจารย์ มีความดีอย่างนั้นๆ เราจึงต้องกราบต้องไหว้

การให้อิสระเด็ก โดยจะให้ไหว้จะกราบก็ให้เด็กคิดเอง ทำเอง โดยที่เราไม่สอนเขาให้ไหว้ให้กราบใคร พอเด็กโตขึ้น เราจะคาดหวังให้เด็กมากกราบมาไหว้นั้น เป็นไปไม่ได้หรอก ถึงแม่เด็กจะรู้ว่าเป็นสิ่งที่ดี แต่เมื่อไม่ได้ทำมาจนคุ้น ก็จะมีรู้สึกเขินที่จะทำ

บางคนเติบโตเป็นผู้ใหญ่แล้ว แต่ตั้งแต่เกิดมาไม่เคยกราบแม่เลย ทั้งๆ ที่ยกมือไหว้คนที่ทำงานได้มากมาย แต่พอให้ไปกราบคุณพ่อคุณแม่

ก็เลยเงิน แม่ก็เงิน ลูกก็เงิน ทั้งๆ ที่รู้ว่าเป็นความดี แต่ก็กระดากก็เงิน จนไม่ได้ทำ เพราะไม่คุ้ม

การกราบการไหว้เป็นการแสดงความเคารพ เป็นเครื่องหมาย แสดงว่าเราตระหนักในความดีของคนๆ นั้น หรือสิ่งนั้นมากจริงๆ จน หนึ่งเฉยอยู่ไม่ได้ ต้องเข้าไปแสดงอาการเคารพ คือกราบไหว้ จากนั้นก็ พยายามเรียนรู้ รู้จักจับจ้องดูวิถีทำความดีของท่าน และทำตามอย่าง ท่าน

“ถ้าเราไม่หัดกราบไหว้มาตั้งแต่ต้น เราก็จะมีทิฏฐิมานะ ความ ถือตัวมาก บางคนถึงกับมองความดีของคนอื่นไม่เห็น เห็นแต่ความผิด พลาดของเขา พยายามจับผิดเขาทุกวัน

ปัจจุบันเราจะเห็นว่าบุคคลในวงการต่างๆ พยายามจับผิดกัน นักเรียนจับผิดครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์จับผิดนักเรียน ผู้ใหญ่กับผู้ น้อยก็จับผิดกัน เพื่อนร่วมงานก็จับผิดกัน ต่างไม่พูดถึงความดีของใคร เพราะมองไม่เห็น ถ้าปล่อยให้สังคมเป็นเช่นนี้ ในไม่ช้าระบบสังคมจะล้ม เหลว ก็ต้องแก้ด้วยความเคารพ คือ การจับดี

ดังนั้น เมื่อลูกเริ่มหัดพูด เราอย่าสอนให้ลูกไปตำใคร แต่สอน ลูกให้พูดแต่คำไพเราะ พาลูกเข้าวัด สอนลูกให้หนึ่งสมาธิให้หนักถึง พระพุทธรูปบนหิ้งพระเป็น**พุทธานุสติ** เป็นต้น ถ้าทำเช่นนี้ภายหลังหน้าหากเกิด ปัญหาอะไรกับลูก ลูกจะสามารถควบคุมตนเองได้ รู้จักสงบใจเป็น

ถามว่าสมาธิเปลี่ยนนิสัยคนได้จริงๆ หรือ?

จริงหรือไม่จริง ก็ลองพิจารณาเหตุผลดูสักนิด

ธรรมดาคนเราเวลาลืมตา เราเห็นคนอื่นรอบตัว แต่ไม่เห็นตัวเอง แม้หน้าของเราเอง จริงๆ แล้วเราก็ไม่เห็น ที่เห็นนั่นคือเห็นเงาหน้าใน กระจก

แล้วทำอย่างไรจึงจะเห็นตัวเอง ก็ต้องหลับตาแล้วจะเห็นตัวเอง

ถ้าเราทำสมาธิเป็น ทำใจสงบได้ อะไรไม่ดีที่เราทำไปแล้ว เราก็จะ รู้ว่าไม่ดี และพยายามปรับปรุงแก้ไขกันไป อะไรที่ดีเราก็ยอมรับ แล้วเรา ก็ไม่ต้องไปวิจารณ์คนอื่น แต่มาวิจารณ์ตัวเอง ปรับปรุงตัวเองให้มี มาตรฐานที่ดีจริงๆ ขึ้นไปเรื่อยๆ เราก็จะมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุขทั้งกาย และใจ”

จากคำสอนของหลวงพ่อกัน ได้ทำให้เราเกิดความมั่นใจว่าการ สอนลูกให้หนึ่งสมาธิตั้งแต่ลูกลยังเล็กๆ เท่ากับเป็นการฝึกให้ลูกคุ้นกับ ความสงบใจตั้งแต่เด็ก แล้วลูกจะเป็นคนดีตลอดชีวิต เพราะเขาสามารถ ควบคุมจิตใจให้เป็นสมาธิ ไม่หวั่นไหวไปกับสิ่งที่เขายวนใจ และมั่นคง อยู่ในความดีที่คุณพ่อคุณแม่ปลูกฝังไว้ให้แก่เขาแน่นอน

เพราะฉะนั้น ปิดเทอมฤดูร้อนปีนี้ อย่าลืมพาลูกๆ หลานๆ ไปฝึก สมาธิ โดยอาจพาไปเข้าค่ายฝึกคุณธรรมภาคฤดูร้อนที่วัดวาอารามต่างๆ ทั่วประเทศเปิดโครงการอบรมกัน เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นการฝึกลูกให้คุ้น เคยกับการฝึกสมาธิให้ใจสงบตั้งแต่เด็กนั่นเอง

ภาคที่ ๕ : สอนลูกให้รู้จักชีวิต

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

บวชให้พ่อแม่ได้บุญ

ท่ามกลางสภาพสังคมที่เต็มไปด้วยสิ่งเย้ายวนใจ และต่างคนก็รีบเร่งทำมาหากินอย่างปัจจุบันนี้ ครอบครัวใดที่มีลูกชายอายุครบบวชแล้ว และลูกชาย ได้บวชทดแทนพระคุณให้พ่อแม่ได้อย่างน้อย ๑ พรรษา ต้องนับว่าพ่อแม่ของครอบครัวนั้น มีบุญอย่างมหาศาล เพราะการที่ลูกชายบ้านไหนจะบวชให้พ่อแม่ได้ ไม่ใช่เรื่องง่ายเลย ที่สำคัญคือ เรื่องนี้จะต้องเกิดจากความสมัครใจของเขาเองเป็นสำคัญ และต้องไม่ใช่การบวชที่

ลูกตั้งเงื่อนไขกับพ่อแม่ เช่น บวชแลกรถยนต์ บวชแลกเงินบนจากพ่อแม่ด้วย

พ่อแม่อยากเห็นฟ้าเหลืองของลูก

ผู้เขียนยื่นใบโปสเตอร์แผ่นหนึ่งของชมรมพุทธศาสตร์ฯ ที่ติดบนบอร์ดข้างฝา เพื่อประชาสัมพันธ์เชิญชวนนิสิตนักศึกษาชายทั่วมหาวิทยาลัยไปบวชช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน

ในโปสเตอร์เป็นภาพของคุณแม่ท่านหนึ่งอายุอยู่ในวัยประมาณหกสิบปี ในมือถือพวงมาลัยน้อยๆ ใบหน้าของท่านเปี่ยมสุข ที่แทบทำของท่าน มีลูกชายหัวแก้วหัวแหวน นุ่งห่มอยู่ในชุดนาค กำลังบรรจงก้มลงกราบแทบเท้าด้วยความเคารพรัก เพื่อขออนุญาตลาไปอุปสมบท

ข้อความบนโปสเตอร์เขียนว่า **“บวชขณะที่แม่ยังมีชีวิต สักครั้งในชีวิตเพื่ออุทิศทดแทนคุณ”**

ถ้าคุณแม่คนใดได้มีโอกาสเห็นภาพและอ่านข้อความเดียวกันนี้ ก็คงอยากจะให้ลูกชายได้บวชสักครั้ง

และถ้าเป็นฝ่ายลูกชาย หากยังไม่เคยบวชให้แม่สักครั้ง ก็คงจะอยากบวชให้แม่เช่นกัน

ผู้เขียนเองได้บวชให้คุณแม่หลายพรรษาแล้ว ความสุขจากการบวชนั้นไม่มีประมาณ เพราะได้เรียนรู้ว่า ชีวิตของเราสามารถมีความสุขได้ด้วยการไม่มีสมบัติพัสถาน ถ้าฟังการมีที่หนึ่ง ที่ยืน ที่เดิน เพียง ๑ ตารางเมตร และที่นอนเพียง ๒ ตารางเมตร เราก็สามารถพบความสุขได้มากมายกว่าตอนที่เรามีเงินเป็นแสนเป็นล้านเสียอีก ความสุขชนิดนี้เงินซื้อไม่ได้

ยิ่งกว่านั้นก็คือ จากเดิมที่คิดจะบวชเพื่อตอบแทนพระคุณพ่อแม่ แต่กลับให้ผลยิ่งใหญ่กับชีวิตตนเอง นั่นคือ **การบวชทำให้เรารู้ว่า เราเกิดมาทำไม และอะไรคือเป้าหมายชีวิต**

สิ่งเหล่านี้ ถ้าเล่าให้ฟัง ก็คงไม่แจ่มแจ้งเท่ากับการได้มาบวชด้วยตัวเอง

เกือบตายก่อนได้บวช

การได้บวชในร่มเงาบรรพชาและพระพุทธรูป และการให้พ่อกับแม่ได้มีโอกาสอนุโมทนาบุญจากการบวชพระลูกชาย ก็ไม่ใช่ของง่าย การที่ใครคิดว่าจะบวชก็บวชได้ ก็ต้องบอกว่าคิดผิด เพราะคนจะบวชได้ก็ต้องมีบุญเก่าติดตัวมาแต่ปางก่อนด้วย และที่สำคัญคือเขาต้องมีคุณสมบัติของผู้บวชได้ตามพระวินัยบัญญัติ ถึงจะมีสิทธิ์ได้บวช

พ่อของผู้เขียนเอง ท่านจากไปตั้งแต่มดเล็ก ท่านจึงไม่มีโอกาสได้เห็นฟ้าเหลืองของพระลูกชาย

ขณะที่ตัวเองกว่าจะได้บวช ก็เกือบตายก่อนผู้ให้กำเนิดเสียอีก เป็นการรอดตายมาได้สองครั้งสองหนอย่างไม่ถึงชาติ

ครั้งแรก ตอนลืบลูกว่าขบ เดินข้ามถนนไปช้อนน้ำปลาให้แม่ ตอนนั้นฝนกำลังลงเม็ด ด้วยความซนที่เห็นจอมยุทธ์ในภาพยนตร์จินฮอบโบ้ใส่หมวกปีกกว้างปิดหน้าตาเวลาสู้กับโจรก็เลยใส่หมวกปีกกว้างข้ามถนนบ้าง แต่ปีกหมวกบังตา ทำให้มองไม่เห็นรถที่กำลังแล่นมา จึงถูกรถมอเตอร์ไซด์ที่แล่นมาช้าๆ ชนเข้าพอดี ตัวก็ล้มลงไปกับพื้น ขวดน้ำปลาหลุดจากมือ ตกลงพื้นแตกกระจาย เศษขวดกระเด็นเกลื่อนไปทั่วถนน แต่เดชะบุญที่รถไม่ได้วิ่งมาเร็วเท่าไรนัก เลยลุกขึ้นเดินต่อไปได้ เป็นอันว่า **รอดตายมาได้ครั้งแรก**

อีกครั้ง เป็นตอนที่เจ็บหนักถึงกับเข้าโรงพยาบาล เพราะไส้ติ่งแตกกลางดึก ตอนนั้นก็มีแม่กับยายอยู่ที่บ้าน ท่านพาผู้เขียนไปโรงพยาบาลตอนตีหนึ่ง ขณะนั้นคุณหมอม และคุณพยาบาลก็ยังไม่พบว่า **ไส้ติ่งแตก**

ที่สำคัญก็คือ ถ้าในระหว่างที่ไส้ติ่งแตกนี้ มีการติดเชื้อโรคในช่องท้องในขณะนั้น ที่บ้านก็เตรียมจัดงานศพได้ทันที

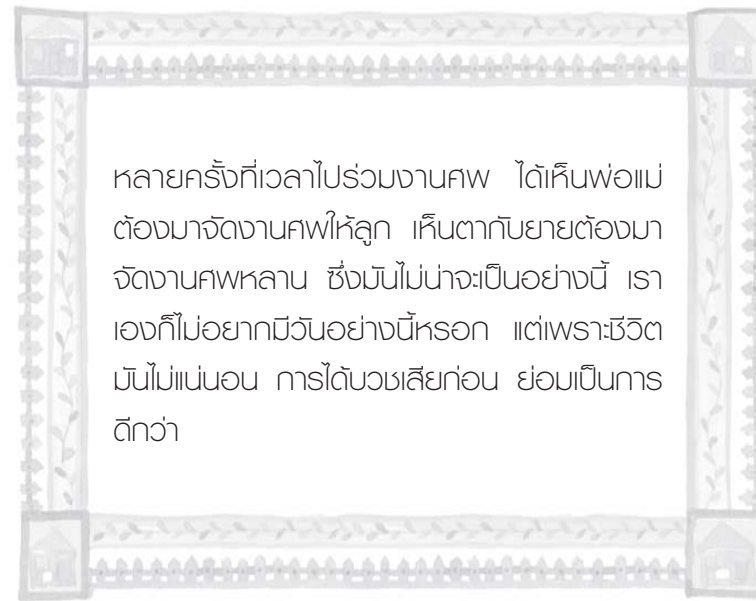
แต่ชะตาชีวิตยังไม่หมดอายุขัย แม้จะต้องไปนอนทุกข์ทรมานในโรงพยาบาลอยู่นานถึง ๑๕ ชั่วโมง และคุณหมอได้ทดลองรักษาตามอาการปวดท้องทั่วไปหมดแล้ว ในที่สุด คุณหมอมจึงตรวจพบว่า ไส้ติ่งได้แตกแล้ว คุณหมอมจึงนำเข็มแทงเข้าท้องผ่าตัดเวลาสองทุ่ม เป็นอันว่ารอดตาย เป็นครั้งที่สอง

หลังจากยาสลบหมดฤทธิ์ พอลืมตาขึ้นมาอีกทีก็เป็นเช้าตรู่ของวันใหม่แล้ว แม้ยังรู้สึกมีแรงด้วยตัวยาและพิษไข้อยู่บ้าง แต่ก็อดมองสำรวจไปยังเตียงข้างๆ ไม่ได้ ก็เห็นผู้ป่วยอีกคนที่ผ่าตัดไส้ติ่งเหมือนกัน แต่ท่าทางอาการของเขาหนักกว่ามาก เพราะต้องนอนใส่เครื่องดูดของเสียออกจากตัว ก็รู้สึกว่าคุณเองโชคดีที่ไม่เป็นอะไรมาขนาดนั้น

พอสำรวจเตียงข้างๆ เสร็จ ก็หันมามองข้างๆ จึงได้พบเห็นใบหน้าของผู้เฒ่าสองคน ที่มีสีหน้าหม่นหมอง ในใจคิดว่า “นี่แม่กับยายคงผลัดกันเฝ้าดูอาการของเรามาทั้งคืน”

ความรู้สึกตอนนั้นก็คือ **ผู้หญิงสองท่านนี้เท่านั้น ที่รักเราที่สุดในโลก**

สิ่งที่ทำให้รู้สึกอย่างนั้นขึ้นมาก็คือ ถ้าถามว่าคนที่รักเราอย่างบริสุทธิ์ใจ ไม่เคยเรียกร้องอะไรจากเราเลยและพร้อมจะตายแทนเราได้ในโลกนี้ ท่านนั้นเป็นใคร ?

หลายครั้งก็เวลาไปร่วมงานศพ ได้เห็นพ่อแม่ ต้องมาจัดงานศพให้ลูก เห็นตากับยายต้องมาจัดงานศพหลาน ซึ่งเป็นไม่น่าจะเป็นอย่างนี้ เราเองก็ไม่อยากมีวันอย่างนี้หรอก แต่เพราะชีวิตมันไม่แน่นอน การได้บวชเสียก่อน ย่อมเป็นการดีกว่า

คำตอบก็คือ ผู้หญิงสองคนที่เฝ้าไข้เราทั้งคืนนี้แหละ คือคนที่รักเรามากที่สุดในโลก ยอมทิ้งงานการ ทั้งบ้านเรือน มาเฝ้าไข้เรา

คำถามที่ต้องถามตัวเองย้อนกลับก็คือ **ท่านรักเราสามารถตายแทนเราได้เช่นนี้ ตลอดชีวิตที่ผ่านมา เราเคยทำอะไรตอบแทนท่าน กลับคืนไปบ้างหรือยัง ?**

พอถามตัวเองอย่างนี้ ก็ตอบได้โดยไม่ลังเลว่า **น้อยมาก** เมื่อเทียบกับสิ่งที่ได้รับมาจากท่าน

และนั่นคือจุดเริ่มต้นที่ทำให้เราต้องระมัดระวังอย่างมากที่จะไม่ทำให้ท่านกระทบกระเทือนใจอะไรอีกเลย

การผ่านความตายมาสองครั้งมีส่วนอย่างมากที่ทำให้ความคิดบวชเกิดขึ้นอย่างแรงกล้า อยากบวชให้ท่านได้เห็นผ้าเหลือง จะได้เป็นแรงจูง

ใจให้ท่านสั่งสมบุญให้แก่ตัวท่านเอง ท่านจะได้หมดห่วงในตัวเราเพราะได้บวชเรียนศึกษาธรรมะแล้ว

เดินเข้าใกล้ความตายไปทุกวัน

การตัดสินใจบวชของผู้เขียน เริ่มต้นหลังจากเรียนจบปีสุดท้าย

เหตุเพราะว่า เมื่อมาทบทวนชีวิตตนเองแล้ว ก็เห็นว่า ชีวิตของคนเราไม่แน่นอน บางครั้งเห็นหน้ากันตอนเช้า แต่ตอนเย็นก็กลับไม่ได้เห็นกันอีกตลอดชีวิต

หลายครั้งที่เวลาไปร่วมงานศพ ได้เห็นพ่อแม่ต้องมาจัดงานศพให้ลูก เห็นตากับยายต้องมาจัดงานศพหลาน ซึ่งมันไม่น่าจะเป็นอย่างนี้เราเองก็ไม่อยากมีวันอย่างนี้หรอก แต่เพราะชีวิตมันไม่แน่นอน การได้บวชเสียก่อน ย่อมเป็นการดีกว่า

ต่อมา แม่ก็เริ่มสุขภาพไม่แข็งแรง ยายก็ชราภาพลงไปมาก มีความกลัวว่าถ้าบวชช้าไปกว่านี้ ท่านอาจจะจำพระลูกหลานตัวเองไม่ได้ ควรจะบวชเสียตอนที่เพิ่งเรียนจบนี้แหละ

แต่แล้ว ทั้งที่ตั้งใจมาอย่างดี การตัดสินใจก็ถูกแทรกแซง เพราะเมื่อเรียนจบใหม่ๆ ก็ได้งานดี เมื่อโอกาสเปิดอย่างนี้แล้ว ใจก็มีเรื่องงานมาก่อนเรื่องของแม่ ความคิดที่จะบวชให้แม่กับยายก็ทำท่าจะเลื่อนออกไปอีก

แต่ก็นับเป็นบุญของผู้เขียนอยู่เหมือนกัน ที่วันหนึ่ง หลวงพ่อที่เคารพรัก ท่านทราบข่าวว่าจะบวช ท่านก็กรุณามาโปรดถึงที่บ้าน

พอท่านเห็นหน้า คำแรกที่พูดกัน ท่านออกปากชวนว่า **“พรรษานี้ไปบวชนะ”**

ขณะนั้นก็สองจิตสองใจอยู่ สุดท้ายก็ตอบท่านกลับไปว่า “ตอนนี้ผมรับผิดชอบงานของบริษัทอยู่ ผมเกรงใจเขาครับ”

เหมือนกับว่าหลวงพ่อบอกท่านรู้ทันความคิด ท่านก็เตือนสติว่า **“เวลาเอ็งตาย เขาก็คงไม่มารวดน้ำให้เอ็งหรอก”**

คำสอนของท่านเหมือนฟ้าผ่าลงมากลางความมืด ทำให้ได้คิดขึ้นมาทันทีว่า **“ถ้าเราตายไปตอนนี้ คนที่จะรวดน้ำให้เรา ก็คือแม่กับยายนั่นแหละ”**

พอได้คิดอย่างนี้ จึงรีบรับปากกับหลวงพ่อบอกว่า **“ครับ พรรษานี้ ผมจะไปบวช”** แล้วก็ได้บวชเพราะคำเตือนสติของหลวงพ่อบอกแม่กับยายจึงได้มีโอกาสเห็นผ้าเหลืองของพระลูกชายสมใจสักที

บุญที่ได้จากการบวชพระลูกชาย

เมื่อผู้เขียนบวชเป็นพระภิกษุแล้ว ก็ได้พบว่าคนไทยเชื่อกันว่าการบวชพระลูกชาย เป็นการทดแทนบุญคุณพ่อแม่ แต่หลายคนที่ยังไม่ได้ออกว่า **ลูกชายบวชแล้วจะทดแทนบุญคุณพ่อแม่ได้อย่างไร** ในเมื่อก็เห็นกันอยู่ว่าบวชแล้ว ก็ไปบิณฑบาต ไปทำความดีตามลำพัง ทั้งพ่อทั้งแม่ ทั้งครอบครัวเสียด้วยซ้ำ

ครั้งหนึ่งก็มีคนไปถามหลวงพ่อบอกที่ผู้เขียนไปบวชอยู่วัดของท่าน ด้วยคำถามทำนองนี้เหมือนกัน ท่านก็เมตตาอธิบายให้เกิดแสงสว่างในใจขึ้นมา จึงขอน้อมนำคำสอนของท่านมาอธิบายไว้ดังนี้

“เรื่องความเชื่อ ใครจะเชื่ออย่างไรก็เรื่องของเขา ส่วนเราซึ่งเป็นชาวพุทธ และเป็นคนรุ่นใหม่ จะตัดสินใจเชื่ออย่างไรควรพิจารณาเหตุผล ดูผล เหตุผลตามหลักของพระพุทธศาสนาบอกไว้ว่า **‘ใครทำดีคนนั้นก็ได้ดี ใครทำชั่วคนนั้นก็ชั่ว ใครทำใครได้’**

ลูกบวชลูกก็ต้องได้บุญ ในฐานะที่ได้ฝึกหัดขัดเกลาตัวเองตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

ส่วนคุณพ่อคุณแม่ไม่ได้ไปฝึกหัดขัดเกลาตัวเองตามลูก บุญส่วนนี้จึงไม่ได้ แต่จะได้บุญส่วนอื่นคือ

๑) ได้บุญในฐานะที่สนับสนุนให้ลูกบวช
๒) ในฐานะที่ลูกบวชแล้ว ก็เลยตามไปตักบาตรให้ด้วยความ เป็นห่วงพระลูกชาย ครั้นเมื่อไปตักบาตรแล้ว ก็ไม่ได้ตักให้เฉพาะพระ ลูกชายของตัวเองหรือ ตักบาตรให้พระองค์อื่นๆ ด้วย ท่านก็เลยได้ บุญจากการให้ทานอีกด้วย

๓) คุณพ่อคุณแม่บางคนด้วยความ เป็นห่วงลูกมาก จึงตาม พระลูก ชายไปอยู่ที่วัดตั้งครั้งก่อนวันเกือบทุกวัน ก็เลยได้โอกาสฟังเทศน์ ได้ความรู้เรื่องบุญเรื่องบาป ทำให้รักบุญกลัวบาปมากยิ่งขึ้น ท่านจึงได้ บุญตรงนี้อีกส่วนหนึ่ง

๔) หรือไหนๆ ก็มาถึงวัดแล้วเห็นญาติโยมคนอื่นๆ ที่มาวัดเขา ถือศีล ภาวนา เขานั่งสมาธิกัน ก็เลยทำตามเขาไปด้วย ได้เข้าพวกเข้าหมู่ เป็นนักปฏิบัติธรรมไป เพราะฉะนั้น นอกจากท่านจะได้บุญจากการ ตักบาตรทำทานแล้ว ท่านยังได้บุญจากการรักษาศีล และเจริญภาวนา อีกด้วย

บุญที่เกิดขึ้นคนละลักษณะ คนละส่วนกัน แต่ว่าได้บุญแน่นอน นอก เว้นคุณพ่อคุณแม่บางคน พอลูกบวชแล้วท่านก็อยู่เฉยๆ คิดว่าจะได้ รับบุญจากพระลูกชายทำแบบนี้ไม่ได้บุญหรือกระนั้น ก็ไม่ได้ตักบาตรไม่ได้ ตามไปฟังเทศน์ที่วัด จะได้บุญมาจากไหน แต่ก็มีเหมือนกันที่พ่อแม่ไม่ ไปวัด แต่พระลูก ชายมาเทศน์ให้ฟังถึงบ้านก็เลยชื่นใจ ยอมทำตามที่ พระลูกชายสอน ไปตักบาตร ไปถือน้ำศีล นั้นแหละคุณพ่อคุณแม่จะได้ บุญตรงนั้น”

ผู้เขียนรู้สึกประทับใจมากกับคำตอบของหลวงพ่อบุญในเรื่องนี้ เพราะ เป็นการให้ความกระจ่างในเรื่องการบวชของลูกชายที่จะทำให้พ่อแม่ได้

บุญด้วย ซึ่งนอกจากเป็นการชักนำพ่อแม่เข้าวัดปฏิบัติธรรมแล้ว ยัง เป็นการเตือนสติพระลูกชายให้พยายามชักชวนโยมพ่อแม่หมั่น สักสมบุญเป็นประจำ ซึ่งก็จะทำให้การบวชของพระลูกชายครั้งนี้ทรง คุณค่าต่อตนเองและโยมพ่อแม่มากยิ่งขึ้น

บวชให้คนที่รักเรามากที่สุดในโลก

ในชีวิตของคนเรานั้น โดยเฉพาะผู้ชายด้วยแล้ว มีแต่จะต้องจาก โกลจากพ่อแม่ออกไปทุกขณะ เพื่อเดินไปตามเส้นทางที่ตนเองตั้งใจไว้ ยิ่งเดินไปมากเท่าใด ก็ยิ่งไกลต่อการบวชให้แม่่มากเท่านั้น ดังนั้น ก่อนที่ จะไกลออกไปมากกว่านี้ **เราจึงควรบวชให้พ่อแม่ก่อนอย่างไม่มีเงื่อนไข เหมือนกับที่ท่านไม่เคยมีเงื่อนไขในความรักที่มีต่อเรา**

ถ้าหากลองคิดดู ย่อมพบว่า ในชีวิตของคนเรานั้น เราทำประโยชน์ เพื่อคนอื่นมามากมาย ซึ่งบางคนนั้น เราทุ่มเทให้เขามากยิ่งกว่าแม่ บังเกิดเกล้าของเราเองเสียอีก เมื่อคิดมูมกลับ ก็ในเมื่อคนอื่นเรายัง ทุ่มเทให้แก่เขาโดยไม่มีเงื่อนไขได้ขนาดนั้น แล้วทำไมเราจะไม่ทุ่มเท ตอบแทนพระคุณของพ่อแม่เราให้ยิ่งกว่านั้นบ้างละ

ที่สำคัญก็คือ ในชีวิตของคนเรา การบวชไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้บ่อยๆ และคนที่บวชได้ก็ไม่ใช่ว่าบวชได้ง่ายๆ ถ้าปล่อยให้ชีวิตไกลจาก**พ่อแม่** ออกไปเรื่อยๆ ในที่สุดแล้ว พ่อแม่อาจจะไม่มีวันได้เห็นผ้าเหลืองของเรา เลยก็เป็นได้

เพราะฉะนั้น ช่วงฤดูร้อนนี้ ผู้เขียนจึงคิดว่าเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุด ที่ลูกผู้ชายควรบวชให้พ่อแม่ได้เห็นผ้าเหลืองของเราบ้าง จึง จะไม่เสียทีที่ได้เกิดเป็นลูกผู้ชาย สมดังคำที่นักปราชญ์ในพระพุทธ ศาสนากล่าวไว้ว่า **“เกิดเป็นลูกผู้ชายต้องเป็นบัณฑิตในทางโลกและนัก ปราชญ์ในทางธรรม จึงจะไม่เสียชาติเกิด”**

ภาคที่ ๖ : บั้นปลายชีวิต

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

คุณค่าของชีวิต

บางทีสิ่งที่รู้ว่าชีวิตของเราไม่ได้ยืนยาวเป็นพันปี แต่บางครั้งก็ยังเผลอหลงไหลเพลิดเพลินไปกับเรื่องที่ไม่เป็นเรื่องจนได้ แล้วบางครั้งก็นำความทุกข์มาให้ตัวเองด้วย แถมยังต้องกลับมานั่งเดียดร้อนเพราะตัวเองทำตัวเองแท้ๆ ในภายหลัง บางท่านก็คงเคยรู้สึกอย่างนี้เหมือนกัน และอาจเคยตั้งคำถามกับตัวเองว่า **ชีวิตที่นับถอยหลังสู่ความตายเช่นนี้ เราจะมียวิธีใช้ชีวิตให้คุ้มค่า และมีสตออยู่เสมอได้อย่างไร**

หลวงพ่อรูปหนึ่งท่านอธิบายเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจน จึงขอนำมาถ่ายทอดสู่กันฟังเพื่อความมีสติและดำเนินชีวิตอย่างรู้คุณค่าวันเวลาของชีวิตที่ลัดน้อยถอยลงไปทุกวินาทีไว้ ณ โอกาสนี้

หลวงพ่อบอกให้สติญาติโยมที่มาทำบุญที่วัดอยู่เสมอว่า

“มนุษย์ทุกคนล้วนเกลียดทุกข์อยากได้สุขทั้งนั้น แต่ชีวิตมนุษย์กลับไม่สามารถปฏิเสธความทุกข์ได้ชีวิตจึงมีสุขมีทุกข์คละเคล้ากันไป **การรับมือกับความทุกข์อย่างมีสติต่างหาก คือสิ่งที่เราควรเตรียมตัวให้พร้อม**

คนทุกคนมีความทุกข์ติดตัวมาตั้งแต่แรกเกิดอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อยู่ ๓ ประการ คือ ความแก่ ความเจ็บ ความตาย ทุกข์เหล่านี้มันคอยเล่นงานเราอยู่ทุกวัน หนักบ้างเบาบ้างเท่านั้น

ความจริงเราน่าจะมองเห็นความทุกข์ประจำตัวนี้ได้ชัดเจน แต่ทว่าเรากลับบังตาของตัวเองด้วยเรื่องอื่น จึงยังตะเกียกตะกายไขว่คว้าแสวงหาทุกข์เพิ่มขึ้นไปอีก ไม่ว่าจะเป็นการหาคนรัก สามี ภรรยา บุตรมาครอบครองเป็นของตัวเอง เพราะหวังว่าเราจะได้พบความสุขจากการมีเขาเหล่านั้น

แต่เนื่องจากในตัวของเขาเอง ก็มีทุกข์ประจำตัวเหมือนกับเรา คือมีความแก่ ความเจ็บ ความตายอยู่ประจำตัวเช่นกัน เพราะฉะนั้นทันทีที่ได้เขามาครอบครอง แทนที่จะได้สุขอย่างที่หวัง เรากลับต้องรับภาระทุกข์ประจำตัวเขา และทุกข์จากการพลัดพรากจากสิ่งที่รักเพิ่มขึ้นอีก

ใครที่มีครอบครัวแล้ว มีลูกแล้ว คงจะเข้าใจความทุกข์เหล่านี้ดี ลำพังแค่หน้าที่ทำมาหากิน และหน้าที่ดูแลพ่อแม่ผู้ให้กำเนิดตัวเองก็หมดเวลาในแต่ละวันแล้ว แต่พอมีครอบครัวก็ต้องไปทำหน้าที่สามีภรรยา ทำหน้าที่พ่อแม่เลี้ยงลูกของตัวเองอีก ซึ่งในแต่ละหน้าที่ก็มีงานมากมาย

รออยู่ในนั้น ชีวิตครอบครัวจึงมีอีกสารพัดความห่วง ความหวังได้ทุกวัน

ถ้าประกอบชีวิตครอบครัวเป็น ก็จะมีช่วงเวลาแห่งความสุขอยู่บ้าง แต่ว่าสุดท้ายแล้ว ก็ไม่มีใครหนีความทุกข์ได้อยู่ดี เพราะพอถึงเวลาที่ต้องตายจากกันไป รักแสนรัก ห่วงแสนห่วง ห่วงแสนห่วง ก็ต้องพรากจากกันอยู่ดี นี่เป็นความจริงของชีวิตที่เราไม่ยอมยกได้ แต่มันต้องมาถึงเราลสักวัน **การมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข จึงต้องรู้จักอดทนความทุกข์ให้ได้ และไม่ไปหาทุกข์ใหม่มาเพิ่มให้ตัวเอง**

บางท่านอาจคิดว่าสอนอย่างนี้ เป็นการสอนให้มองโลกในแง่ร้าย แต่ที่ถูกต้อง คือ **การสอนให้มองโลกตามความเป็นจริง เราจะได้รับมือกับความจริงถูก**

พระพุทธรองค์ทรงเป็นผู้ชนะทุกข์ จึงทรงชี้ให้เราเห็นว่า คนที่จะรับมือกับความทุกข์อย่างไม่คาดฝันได้อย่างมีสติ นั่น เขาจะต้องรู้จักเตรียมตัวเตรียมใจพร้อมจะเผชิญกับความแก่ ความเจ็บ ความตายอยู่ทุกวันด้วยการหมั่นทบทวนเตือนตัวเองด้วยเรื่อง ๓ ประการ ดังนี้

๑) **รู้จักเป้าหมายที่แท้จริงของชีวิต** คือ รู้ว่าที่เราเกิดมานี้ ไม่ใช่เพื่อมาสนุกสนานเฮฮา แต่เกิดมาเพื่อสั่งสมบุญกุศล แสวงหาหนทางพ้นทุกข์ในวัฏสงสาร มุ่งไปพระนิพพานตามรอยบาทพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไป

๒) **รู้จักเตือนตนเอง** คือ หมั่นเจริญมรณานุสติเป็นประจำว่า เรา มีความตายเป็นธรรมดา จะล่วงพ้นความตายไปไม่ได้ หลีกเลี้ยงไม่ได้ และจะตายเมื่อไรก็ไม่รู้ ยิ่งกว่านั้นระหว่างที่ยังไม่ตายก็จะต้องพลัดพรากจากสิ่งที่รักที่พอใจอีกด้วย

การนึกถึงความตายบ่อยๆ ก็มี ๒ กรณี

กรณีที่ ๑ นึกไม่เป็น นึกว่าไม่ซำก็ตาย เลยไม่อยากทำอะไร

อยู่ไปวันๆ นอนรอความตายอยู่เฉยๆ ไม่อยากทำความดี

กรณีที่ ๒ นึกเป็น นึกว่าอย่างไรเสียก็ต้องตาย เพราะฉะนั้น ก่อนตายจะต้องใช้ชีวิต ใช้ร่างกายของเรานี้ให้คุ้มค่า จึงทุ่มชีวิตจิตใจทำความดี ให้มีความดีติดตัวไปมากๆ

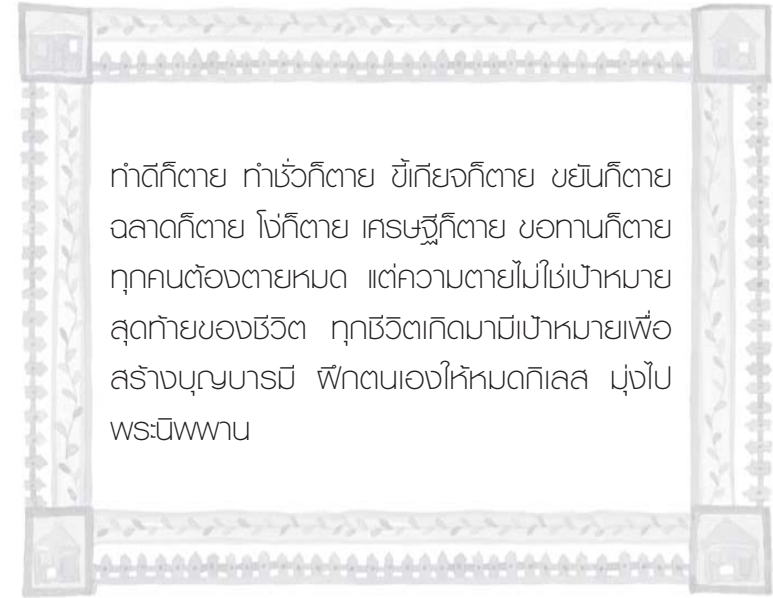
ทำดีก็ตาย ทำชั่วก็ตาย ชี้เกียจก็ตาย ขยันก็ตาย ฉลาดก็ตาย โง่ก็ตาย เศรษฐีก็ตาย ขอนานก็ตาย ทุกคนต้องตายหมด แต่ความตายไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของชีวิต ทุกชีวิตเกิดมามีเป้าหมายเพื่อสร้างบุญบารมีฝึกตนเองให้หมดกิเลส มุ่งไปพระนิพพาน เพราะฉะนั้นเมื่อยังไม่หมดกิเลสก็ควรทำดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป จนกว่าจะถึงวันตาย คิดอย่างนี้และทำอย่างนี้ย่อมดีที่สุด

การพิจารณาถึงความตาย และความพลัดพรากนี้ เมื่อทำบ่อยๆ เป็นประจำทุกคืนก่อนนอน จะทำให้เกิดสติและเจริญสมาธิภาวนาได้ดีเยี่ยม กลายเป็นคนไม่ประมาท รู้จักเตรียมตัวก่อนตาย ไม่สร้างภาระผูกพันหิ้งต่อบุคคลและสิ่งของ ตั้งใจมุ่งมั่นเร่งรีบทำความดี ไม่กลัวเกรงความเหนื่อยยาก เพราะรู้แน่แท้แล้วว่าความตายนั้นได้ย่างกรายเข้ามาเป็นเงาตามตัว ตั้งแต่แรกเกิด และรอจังหวะจูงใจมอญู่ทุกกลมหายใจเข้าออก

๓. รู้จักรีบเร่งสั่งสมบุญอย่างเต็มที่

ความคุ้มค่าของการใช้ชีวิตของคนเราอยู่ที่เราใช้เวลาไปกับอะไร ถ้าเราใช้เวลาไปในสิ่งเรานำติดตัวไปไม่ได้ในชีวิตสัมปรายภพ สิ่งนั้นก็ไม่ได้เรียกว่ามีประโยชน์อย่างแท้จริง

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงทราบดีว่า สิ่งที่เราจะนำติดตัวไปได้ คือ ผลแห่งการกระทำของตัวเอง โดยพระองค์ตรัสว่า **“เราทุกคนมีผลกรรมเป็นของตัวเอง เราทำดีย่อมได้ดี ทำชั่วย่อมได้ชั่ว ใครจะมารับผลกรรมแทนเราไม่ได้”**

พระพุทธองค์จึงทรงสนับสนุนให้ใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่าด้วยหลัก การดำเนินชีวิต ๓ ประการ ดังนี้

๑. ละเว้นความชั่วทั้งปวง คือ ความชั่วใดที่เคยทำให้เลิกให้หมด ส่วนความชั่วใดที่ยังไม่เคยทำก็เว้นให้หมด อย่าไปทำเพราะมันจะทำให้เราชั่วหนักเข้าไปอีก และมีผลร้ายแรงถึงขั้นตกนรก ปิดสวรรค์ ปิดพระนิพพาน

๒. ทำความดีให้ถึงพร้อม คือ ความดีใดที่ยังไม่เคยทำให้รีบทำ ให้มากๆ ส่วนความดีใดที่เคยทำแล้วก็ให้ทำอีก และทำให้มากขึ้น ทำให้ดียิ่งขึ้นไปกว่าเดิม เพื่อปิดนรก เปิดทางสวรรค์ เปิดทางพระนิพพานให้แก่ตนเอง

๓. กลับใจให้ผ่องใส คือ การรักษาใจของตนเองให้ผ่องใสทุกกลมหายใจเข้าออก เพราะถ้าให้ใจเข้าแล้วไม่ออก เราก็ตาย หายใจออก

แล้วไม่เข้า เราก็ตาย ความตายไม่มีอะไรบอกให้เรารู้ล่วงหน้า เราจึงต้องเตรียมตัวตายให้พร้อมด้วยการหมั่นรักษาใจให้ผ่องใสอยู่เสมอ

ความใสและความหมองของใจ คือ ประตูที่เปิดไปสู่ทางไปสวรรค์ หรือนรกที่เรากำหนดเอง

ถ้าตายไปขณะที่ใจขุ่นมัว เพราะกำลังนึกถึงบาปที่เคยก่อเอาไว้ใจย่อมถูกดึงดูตให้ไปเกิดในนรก ต้องรับทัณฑ์ทรมานตามผลกรรมชั่วที่ตัวเองทำไว้ขณะเป็นมนุษย์

แต่ถ้าตายไปในขณะที่ใจผ่องใส กำลังนึกถึงความดีที่เคยทำไว้ในอดีต ใจย่อมถูกดึงดูตให้ไปเกิดบนสวรรค์ มีทิพยสมบัติอันประณีตตามกำลังแห่งผลกรรมดีที่ตัวเองทำไว้ขณะเป็นมนุษย์

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้วิธีละเว้นความชั่ว ทำความดีให้ถึงพร้อม กลั่นใจให้ผ่องใส ไว้ ๑๐ ประการ เรียกว่า **บุญกิริยาวัตถุ ๑๐** ดังนี้

๑. **ทาน** คือ การบริจาคทรัพย์สิ่งของแก่ผู้ที่ควรให้
๒. **ศีล** คือ การสำรวมกายวาจาให้สงบเรียบร้อย ไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น
๓. **ภาวนา** คือ การฝึกใจให้มีความผ่องใสด้วยการทำสมาธิ
๔. **อปจายนะ** คือ การมีความเคารพอ่อนน้อมต่อผู้มีคุณธรรม
๕. **ไวยยาวัจฉนะ** คือ การช่วยเหลือชนชววยในกิจที่ชอบ ไม่ผิดกฎหมาย ไม่ผิดประเพณีและศีลธรรมอันดีงาม
๖. **ปัตตทานะ** คือ การอุทิศส่วนบุญให้ผู้อื่น
๗. **ปัตตานุโมทนา** คือ การอนุโมทนาบุญที่ผู้อื่นทำ
๘. **ธัมมัสสนะ** คือ การฟังธรรม
๙. **ธัมมเทศนา** คือ การแสดงธรรม
๑๐. **ทัญญูชุกัมม** คือ การปรับปรุงความเห็นของตนให้ถูกต้อง

บุญกิริยาวัตถุ ทั้ง ๑๐ ประการนี้ สามารถสรุปได้เป็น **บุญกิริยาวัตถุ ๓ คือ ทาน ศีล ภาวนา**

บุคคลที่รู้จักเป้าหมายชีวิต หมั่นเจริญมรณานุสติ และรีบเร่งทำความดีอย่างเต็มกำลัง ย่อมมองโลกตามความเป็นจริง ความทุกข์ใดๆ ที่เข้ามาถล่มทลายก็ไม่อาจทำให้ใจของเขาหวั่นไหวได้เลย ความสุขย่อมติดตามตัวเขาไปทุกอย่างก้าวทั้งในชาตินี้และชาติต่อๆ ไปอย่างแน่นอน”

ทั้งหมดนี้ก็คือคำสอนของหลวงพ่อก่อนที่คอยเตือนสติว่า อย่าประมาทในชีวิต ให้ตั้งใจทำความดี ละเว้นความชั่ว กลั่นใจให้ผ่องใสเป็นประจำทุกวัน เวลาชีวิตจึงจะผ่านไปอย่างมีคุณค่า

ผู้เขียนหวังว่าการนำคำสอนของหลวงพ่อกลับมาเล่าสู่กันฟังนี้ คงพอจะช่วยให้ผู้อ่านทราบถึงแนวทางการเตรียมตัวรับมือกับความทุกข์เป็นประจำชีวิตได้อย่างมีสติ เพราะคุณค่าของชีวิตที่แท้จริงนั้นอยู่ที่การใช้เวลาในโลกใบนี้ ให้ผ่านไปกับการสร้างบุญบารมี ปิดทางนรก เปิดทางสวรรค์ เปิดหนทางพระนิพพานให้แก่ตนเองได้สำเร็จนั่นเอง

ภาคที่ ๖ : บั้นปลายชีวิต

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

วินาทีสุดท้ายของพ่อ

วันหนึ่ง มีหญิงสาวมากราบปรึกษาปัญหาเรื่องพ่อของเธอกับหลวงพ่อรูปหนึ่ง และเนื่องจากเรื่องนี้เป็นความรู้ที่สำคัญต่อการดูแลผู้มีพระคุณในยามคับขันของชีวิต จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังเพื่อเป็นข้อคิดเตือนใจและเป็นแนวทางการดูแลวินาทีสุดท้ายในชีวิตของท่านอย่างถูกหลักวิชาในพระพุทธศาสนา

เธอเล่าว่า “เมื่อตอนที่ดิฉันอายุ ๑๐ ขวบ พ่อกับแม่ก็แยกทางกัน แม่ดูแลดิฉันมาตามลำพังโดยตลอด

แม่เป็นคนเชื่อเรื่องบุญกรรม ท่านจึงขยันตักบาตรทุกเช้า ส่วนพ่อไม่เคย
แหวะมาดูแลดิฉันเลย แม่ดิฉันจะรู้ว่า พ่อย้ายไปอยู่ที่ไหน แต่ก็ไม่เคยไป
หาพ่อเลย ได้เพียงแค่อีเมลคุยกันเป็นครั้งเป็นคราวเท่านั้น

“ตอนนี้ พ่อล้มป่วยหนัก ต้องเข้าโรงพยาบาลอย่างกะทันหันตอน
กลางดึก ดิฉันจึงไปเยี่ยมพ่อ หมอบอกว่า พ่อป่วยเป็นโรคมะเร็ง อีกไม่
กี่เดือน ก็คงจะจากโลกนี้ไปแล้ว ท่านเป็นคนไม่เชื่อเรื่องบุญเรื่องบาป
ดิฉันจะช่วยพ่ออย่างไรดีคะ ถ้าหากลูกๆ ทำบุญให้ในขณะที่ท่านมีชีวิตอยู่
ท่านจะได้รับไหมคะ เพื่อว่าจะทุเลาอาการทรมาณได้บ้าง ?”

หลวงพ่อบอกให้เขาฟังว่า

“ในการดูแลผู้ป่วยใกล้ตาย ไม่ว่าจะป่วยด้วยโรคอะไรก็ตาม ก่อน
อื่น คุณต้องทำความเข้าใจก่อนว่า สิ่งที่สำคัญที่สุดของคนเราก่อนตายก็คือ
ใจต้องไม่มีเรื่องเศร้าหมอง ถ้าเศร้าหมองเมื่อไหร่ มีทุกขหรืออบายเป็น
ที่ไป

เรื่องนี้พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเป็นพุทธพจน์เอาไว้ว่า

“จิตเต สจฺกิลฺลฺฐุ ทฺขติ ปาฎิกงฺขา” แปลว่า **“เมื่อจิตเศร้าหมอง
ย่อมมีทุกขเป็นที่ไป”**

เพราะฉะนั้น ตลอดสองเดือนจนถึงวินาทีสุดท้ายที่พ่อมีชีวิตอยู่
อย่าให้ท่านมีเรื่องเศร้าหมองจิตอย่างเด็ดขาด แล้วเรื่องที่ทำให้ใจคนเรา
ผ่องใสได้ดีที่สุด ก็คือเรื่อง การทำบุญ

**ในกรณีที่คุณพ่อไม่ชอบทำบุญนี้ ถ้าลูกเป็นคนทำให้ แล้วท่าน
จะได้บุญหรือไม่ ?**

คำตอบคือ ท่านก็ได้เหมือนกัน ถ้าท่านอนุโมทนาบุญกับเราเป็น
แต่ได้น้อย ต้องให้ท่านทำเอง

คนที่ไม่เชื่อเรื่องบุญ-บาป ไม่เชื่อเรื่องนรก-สวรรค์ แต่เชื่อว่าชาติ

หน้าไม่มี ตายแล้วสูญ พวกนี้พอบาปตามมาทัน ก่อนตายก็ต้องได้รับ
ทุกข์ทรมานมากกันทุกคน

ในฐานะที่เราเป็นลูก ก็ควรเฝ้าดูแลอยู่ใกล้ๆ ได้โอกาสก็ชวน
ท่านคุยเรื่องธรรมะบ้าง นำดอกไม้ธูปเทียนมาให้ท่านบูชาพระตอนเช้า ตอน
เย็น และก่อนนอน แรกๆ ท่านอาจจะไม่ยอมทำตาม แต่เราก็ต้องค่อยๆ
พูดให้ท่านเข้าใจเรื่องบุญบาป บอกให้พ่อไหว้พระและสวดมนต์ทุกวันๆ
เท่าที่จะทำได้

ถ้าท่านลุกนั่งไม่ขึ้น ก็ให้นอนสวดบนที่นอนนั้นแหละ เมื่อก่อน
ตอนที่ท่านยังสบายดีอาจจะไม่เชื่อ แต่พอเจ็บหนักใกล้ตายเข้า ลูกบอก
ให้ขอให้พระช่วย ท่านอาจจะยอมเชื่อ

หรือเราอาจจะเตรียมข้าวปลาอาหาร ผลไม้ ดอกไม้ ใว้ให้ท่านใส่
บาตร ถ้าเรานิมนต์พระมารับถึงห้องได้เลยก็ดี แต่ถ้าพระมาไม่ได้หรือ
แถวนั้นไม่มีพระ เราก็ไปตักบาตรแทนท่าน แล้วกลับมาเล่า ให้ท่านฟังว่า
ได้ไปทำบุญทำทานมาให้ท่านอย่างนี้ๆ

ถ้าท่านยังพอมีบุญอยู่บ้างก็จะคล้อยตาม อาการป่วยที่ทรุนทราย
ก็จะลดลง หากท่านไม่ยอมสักอย่าง ก็จนปัญญา ก็ขอไปทดแทนคุณกัน
ชาติหน้าก็แล้วกัน ชาตินี้คงช่วยอะไรไม่ได้

เมื่อหลายปีก่อน มีคนที่หลวงพ่อรู้จักอยู่คนหนึ่งเป็นมรรคทายก
ป่วยเป็นโรคเบาหวานจนถึงต้องตัดขา หลังจากตัดใหม่ๆ ประมาณบ่าย ๒
โมงของทุกวัน จะปวดแผลมาก ทำอย่างไรก็ไม่หาย

แต่เนื่องจากการที่เคยเข้าวัดมาก่อน จิตใจเชื่อในเรื่องบุญเรื่อง
บาปอยู่แล้ว พอหลวงพ่อบอกไปเยี่ยม ก็เอาเทพนําสวดมนต์และนั่งสมาธิไปให้
หลังจากรับประทานอาหารเช้า ก็ให้หลับพักผ่อน จนกระทั่งถึงบ่ายโมง
ครึ่งใกล้เวลาที่เริ่มปวด จึงเปิดเทปสวดมนต์ให้ท่านสวดคลอตามไป

พอเวลาผ่านไปจนเลยบ่ายสองโมง ท่านเลยลืมอาการปวดไปได้ ทำอย่างนี้ทุกวันจนกระทั่งแผลหายดี นี่ก็เป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งที่เคยทำได้ผลมาแล้ว

เรื่องนี้ก็เป็นข้อคิดว่า ใครที่ยังซีเกียจปวดมนต์อยู่ ขอให้เริ่มหัดสวดไว้ เมื่อถึงคราวป่วยไข้หากต้องพบกับสภาพเช่นนี้ จะได้รับสวดมนต์ปะทะไว้ก่อน เมื่อใจแน่วแน่เกาะติดอยู่กับการสวดมนต์ จะได้ลืมอาการเจ็บปวด นี่ก็เป็นวิธีที่ทดลองทำได้ผลมาแล้ว

อย่างไรก็ตาม การที่เราตัดลึนใจมาดูแลพ่อตอนเจ็บป่วย ก็เป็นสิ่งที่ถูกต้อง แม้ว่าท่านจะไม่เคยสนใจมาดูแลเรากับคุณแม่เลยก็ตาม เพราะว่าพ่อแม่เป็นผู้มีพระคุณอย่างยิ่งต่อเรา

ประการที่ ๑ พ่อแม่เป็นต้นแบบที่ดีของลูก คือเป็นผู้ให้รูปร่างมนุษย์ที่เหมาะสมในการสร้างความคิดทุกรูปแบบ ดังนั้นแม้พ่อแม่จะไม่เลี้ยงดูบุตร ก็ได้ชื่อว่ามีพระคุณอยู่แล้ว และถ้าท่านเลี้ยงดู ทำหน้าที่ของพ่อแม่ที่ดีที่สุดอย่างสมบูรณ์แบบ พระคุณของท่านก็จะยิ่งมากมายสุดจะนับจะประมาณได้

ประการที่ ๒ พ่อแม่เป็นผู้ให้อภัยแก่ลูกอยู่เสมอ ไม่ผูกโกรธ แม้จะดูดำดูขาวหรือเขียนตีลูกบ้าง ก็เป็นเพราะความรัก ความห่วงใย ต้องการสั่งสอนให้ลูกเป็นคนดี ทุกครั้งที่ไม่เรียกรวบเหนื่อลูก เชื่อเถอะว่ามันเหมือนมีมีดกรีดลงบนหัวใจของพ่อแม่ด้วยในโลกนี้ไม่มีใครที่รักลูกเป็นมิตรแท้ต่อลูกเหมือนพ่อแม่ เพราะท่านคิดแต่จะให้เพียงอย่างเดียว ลูกๆ ไม่ต้องหวาดระแวงเลยว่าพ่อแม่จะทรยศหักหลังเหมือนคนอื่น

ประการที่ ๓ พระคุณของพ่อแม่มีมากมายเกินกว่าจะตอบแทนได้หมด ลูกที่ดีต้องสำนึกในพระคุณของพ่อแม่ให้เปี่ยมล้นในใจอยู่เสมอ ปฏิบัติต่อท่านให้ดีที่สุด ให้สมกับที่ท่านเป็นพระในบ้าน

หน้าที่ของลูกที่ควรปฏิบัติต่อพ่อแม่ กล่าวโดยย่อ คือ

- ๑) คอยดูแลท่านให้ดี ตั้งแต่เรื่องอาหารเสื้อผ้า ที่อยู่อาศัย ยามเจ็บป่วย ก็ช่วยพยาบาลรักษาให้ดีที่สุด ทำให้สม่ำเสมอ トラバจนวาระสุดท้ายของท่าน
- ๒) ประพฤติตนเป็นคนดี สร้างชื่อเสียงให้แก่วงศ์ตระกูล ให้พ่อแม่ภาคภูมิใจ
- ๓) ประพฤติตนให้เหมาะสมกับการที่จะเป็นผู้รับมรดก
- ๔) ทำกิจการงานแทนท่านไม่ให้บกพร่อง
- ๕) ชักชวนหรืออำนวยความสะดวก สนับสนุนให้ท่านได้มีโอกาสทำทาน รักษาศีล และเจริญภาวนา จะได้เป็นบุญติดตัวท่านไปในภพเบื้องหน้า เป็นการถางหนทางไปสู่พระนิพพานของท่านเอง หน้าที่นี้เป็นหน้าที่สำคัญที่สุดที่ลูกทุกคนต้องปฏิบัติต่อพ่อแม่

แม้ที่สุดเมื่อท่านละโลกไปแล้วก็ต้องทำบุญ กรวดน้ำ อุทิศส่วนกุศลให้ท่านอย่างสม่ำเสมอ อีกประการหนึ่งด้วย”

ผู้เขียนคิดว่าเรื่องนี้ เป็นข้อคิดเตือนใจว่า ในขณะที่คุณพ่อคุณแม่ทำหน้าที่เลี้ยงดูลูกให้เป็นคนดีอยู่นั้น ก็จะต้องไม่ลืมไปทำหน้าที่ลูกต่อพ่อแม่ของตัวเอง หรือปฎิบัติของลูกด้วย เพื่อให้ลูกได้เห็นตัวอย่างว่าเขาควรจะทำปฎิบัติต่อพ่อแม่ของเขาอย่างไรในยามแก่เฒ่า และในช่วงวินาทีสุดท้ายของพ่อแม่มาถึง ก็รู้จักดูแลภาวะจิตใจของพ่อแม่ให้ผ่อนคลาย จะได้ไปสู่สุคติได้อย่างถูกหลักวิชาในพระพุทธศาสนา ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่เราทำให้ลูกดู จะย้อนมาสู่ตัวเราในคราวที่ต้องเผชิญวินาทีสุดท้ายของเรานั้นเอง

ภาคที่ ๖ : บั้นปลายชีวิต

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

บุชเนียบุคคลประจำบ้าน

ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นต้นมา มีรายงานว่าในประเทศไทย มีสถิติผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉลี่ยไม่ต่ำกว่าสามแสนคนต่อปี ขณะที่บ้านพักคนชรารองรับได้เฉลี่ยเพียงสองร้อยคนต่อปี สาเหตุมาจากลูกหลานเกิดความเบื่อหน่ายผู้เฒ่าและไม่ต้องการเป็นภาระเลี้ยงดู แนวโน้มผู้สูงอายุถูกทอดทิ้งเพิ่มขึ้นเช่นนี้สร้างความสลดหดหู่ใจต่อผู้พบเห็นยิ่งนัก

ปัญหาการทอดทิ้งพ่อแม่ผู้มีพระคุณให้ตกระกำ

ลำบากในยามแก่ชรา ถือเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมไทยที่มีพระพุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ เพราะพระพุทธศาสนาสอนว่า พ่อแม่มีความสำคัญเหมือนเป็นพระอรหันต์ของบ้าน แพบ่ของท่าน เป็นเหมือนต้นทางสวรรค์ของลูกทุกคน

ปู่ย่าตาทวดท่านให้ข้อคิดว่าคนเราจะทำอะไรเจริญก้าวหน้าได้ขนาดไหน ก็ดูที่เขาตอบแทนพระคุณพ่อแม่อย่างไร เพราะในโลกนี้ไม่มีใครมีพระคุณมากกว่าพ่อแม่ของเขาแล้ว **แต่ถ้าขนาดพ่อแม่ของเขาเองยังทำไม่ดี ก็ไม่มีทางที่เขาจะกตัญญูต่อกับใครได้** หนทางเจริญย่อมไม่มีในคนที่ทอดทิ้งพ่อแม่

จากคำพูดของปู่ย่าตาทวด ถ้าลูกหลานมองย้อนกลับไปเมื่อตอนที่ตัวเองยังเป็นเด็ก ยังเป็นทารกนอนแบเบาะช่วยเหลือตัวเองไม่ได้ แล้วพ่อแม่เกิดเมื่อหน้าเราขึ้นมาบ้าง อุ้มเราไปทิ้งไว้ในถังขยะหรือข้างถนน ป่านนี้เราอาจเสียชีวิตไปแล้ว หรือถ้ารอดมาได้ก็คงไม่พ้นเป็นเด็กเร่ร่อนอดมื้อกินมื้อ ไม่มีอนาคตเหมือนทุกวันนี้ เพราะฉะนั้น ลำพังเพียงพระคุณที่ท่านยอมรับเราไว้เป็นลูก ไม่ทอดทิ้งเราให้ตายในวัยเด็ก พระคุณของท่านก็มากล้นเกินกว่าจะทดแทนท่านได้หมดสิ้นแล้ว

ดังนั้น สิ่งที่ต้อง คือ การตอบแทนพระคุณท่านให้สมกับที่ท่านยอมรับเราเป็นลูก เลี้ยงดูเรา ไม่ทอดทิ้งเรา แม้บางครั้งลำบากต้องอดมื้อกินมื้อ ท่านก็ยอมอดเพื่อให้เรามาก่อน อดทนสารพัดเพื่อหาทางเลี้ยงให้เราเติบโตใหญ่ได้ทุกวันนี้

จากปัญหาดังกล่าวที่นำมาเล่าให้ฟังในตอนต้นเรื่องนี้ ก็ทำให้อดย้อนมาคิดถึงตัวเองในยามบั้นปลายชีวิตไม่ได้ว่า เมื่อความชรารอบง่าเต็มที่ เร็วแรงก็หดหาย ร่างกายก็เลิกฟังคำสั่งเราแล้ว ความรำคาญตัวเองทำอะไรไม่ได้ตั้งใจเหมือนก่อนก็มีมากขึ้น จะทำอะไรแต่ละอย่าง

ต้องเรียกหาลูกหลานมาช่วยเหลือ แม้แต่การขับถ่ายก็ต้องอาศัยลูกหลานคอยช่วยเหลือดูแลทุกขั้นตอน อาการสังขารหมดสภาพเช่นนี้ อย่ว่าแต่ตัวเองรำคาญ แม้แต่ลูกหลานก็รำคาญ ถ้าไม่ได้รับการปู่ย่าตาทวดจริงๆ เขาก็ไม่อยากดูแล บางคนทีทนต์ดูแลอยู่เพราะหวังได้มรดกของผู้เฒ่าก็มีอยู่มาก **เราจะมีวิธีป้องกันไม่ให้ปัญหาเสื่อมพระคุณปู่ย่าตาทวดนี้เกิดขึ้นในครอบครัวของเราอย่างไร**

ปู่ย่าตาทวดท่านให้หลักการเรื่องนี้ไว้อย่างชัดเจนว่า การป้องกันลูกหลานเสื่อมพระคุณปู่ย่าตาทวดที่ดีที่สุด คือพ่อแม่ต้องจงมื่อลูกตั้งแต่เล็กไปเป็นลูกมือช่วยอุปัฏฐากดูแลปู่ย่าตาทวดของลูกหลานอยู่เสมอ **พ่อแม่ดูแลปู่ย่าตาทวดได้ดีอย่างไร ต่อไปเขาก็จะดูแลพ่อแม่อย่างนั้น ตามที่เขาได้รับการฝึกฝนมา**

และที่สำคัญก็คือ การจะปลูกฝังความกตัญญูให้ได้ผลเร็ว เมื่อพ่อแม่ให้ลูกมีส่วนร่วมในการปรนนิบัติดูแลปู่ย่าตาทาย จะต้องพรรณนาพระคุณของท่านให้ลูกฟังทั้งต่อหน้าและลับหลังด้วย การทำอย่างนี้จะทำให้เขาเห็นภาพบุคคลที่มีความกตัญญูต่อกตเวทิตได้ดีชัดเจนจากพ่อแม่ของเขาเอง เขาก็จะรู้ว่าการเป็นคนมีความกตัญญูต่อกตเวทิตต่อพ่อแม่ต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงถูกต้อง

แต่ถ้าพ่อแม่ปรนนิบัติปู่ย่าตาทายไป ก็บ่นไป ต่ำไป หรือบางทีตวาดตบตีลงไม้ลงมือกับท่านด้วยความเกรี้ยวกราดทั้งต่อหน้าและลับหลังลูกด้วยแล้ว ลูกได้เห็นได้ยินก็จะจำเป็นแบบอย่าง แล้วก็ทำกับปู่ย่าตาทายอย่างที่คุณแม่ทำบ้าง กงเกวียนกำเกวียนนี้ก็จะย้อนมาถึงพ่อแม่เองในยามแก่ชรา ความเข้าใจที่ปู่ย่าตาทวดเคยรู้สึกว่าคุณหลานไม่รัก ความเข้าใจที่เหมือนเป็นส่วนเกินของบ้าน ความเข้าใจเพราะไม่รู้จะไปอยู่ที่ไหน ความเข้าใจที่รู้สึกว่ามีฐานะแยกแกว่าคนรับใช้ ก็จะย้อนคืนมาทำลายจิตใจของพ่อแม่บ้าง ในยามบั้นปลายชีวิตของพ่อแม่เอง เพราะไปทำตัว

อย่างที่ไม่ถูกต้องให้เขาดู

พ่อแม่อยากให้คุณดูแลตนเองในยามแก่ชราให้ดีที่สุดอย่างไรก็ต้องดูแลพ่อแม่ของตัวเองให้ดีที่สุดควบคู่ไปกับการฝึกให้เขาช่วยเป็นลูกมืออย่างนั้นด้วย วันหนึ่ง เมื่อเขาโตขึ้นแล้ว เขาจะต้องดูแลพ่อแม่ให้ดีที่สุดโดยไม่ให้มีสิ่งใดมากระทบกระเทือนใจแม่แต่น้อยเลย มีแต่ตั้งใจเอาบุญดูแลพ่อแม่อย่างเดียว

อย่างไรก็ตาม ในขณะที่พ่อแม่ปลูกฝังความกตัญญูคุณธรรมที่ให้คุณแล้ว ปู่ย่าตาทวดท่านก็เตือนอีกว่า **พ่อแม่เองก็ต้องเตรียมตัวแก่ก่อนแก่ด้วย** นั่นก็คือ การเตรียมตัวเป็น **ปุษยนีบุคคลประจำบ้าน** นั่นเอง

ถ้าไม่ฝึกฝนตนเองเอาไว้ล่วงหน้า พอสังขารร่วงโรยลงมากแล้ว ก็จะไม่ปรับใจไม่ทัน และนั่นก็จะเกิดความเครียดหลายอย่างตามมาอีก กลายเป็นบั้นปลายชีวิตที่มีความทุกข์เพราะไม่เคยเตรียมตัวมาก่อนนั่นเอง

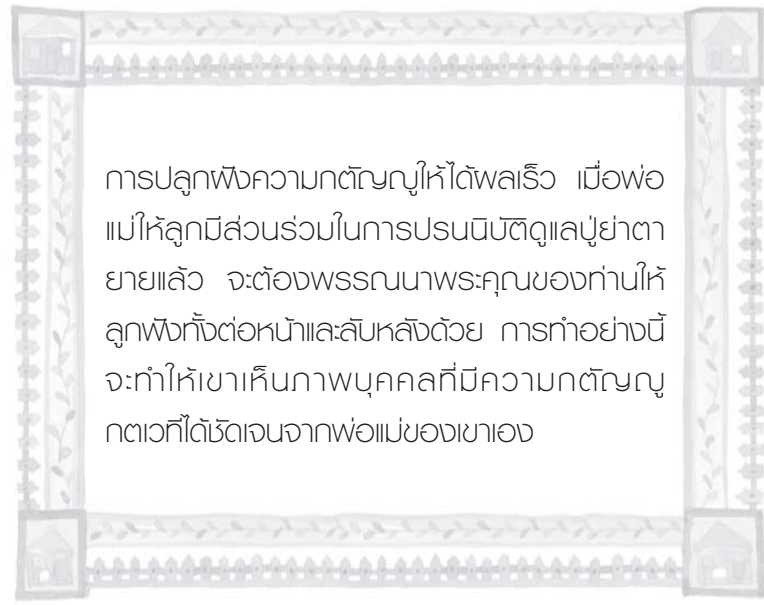
การเตรียมตัวเป็นปุษยนีบุคคลประจำบ้านมีข้อควรปฏิบัติอย่างไรบ้าง

ก่อนอื่น เราจำเป็นต้องทราบก่อนว่า คนแก่นั้น มีอยู่ ๒ ประเภท

ประเภทที่ ๑ เรียกว่า แก่แดด แก่ลม

คือเป็นคนแก่ประเภทที่ตลอดชีวิตที่ผ่านมาไม่เคยสร้างความดีให้เป็นขึ้นเป็นอัน ทานก็ไม่ค่อยให้ ศีลก็ไม่ค่อยรักษา การสวดมนต์เจริญภาวนา ดันคว้าศึกษาความรู้ทางธรรมก็ไม่สนใจ มีชีวิตผ่านไปวันหนึ่งๆ อย่างไม่รู้คุณค่า

คนแก่ประเภทนี้ เป็นคนแก่ที่น่ารำคาญ เพราะเป็นคนขาดเหตุขาดผล ไม่หลักคิดหลักตัดสินใจ ลูกหลานไม่อยากเข้าใกล้ และคนแก่ประเภทนี้อีกนั้นแหละ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในครอบครัวขึ้นมาก เช่น ปัญหาแตกร้างระหว่างแม่พัวกับลูกสะใภ้ เป็นต้น และคนแก่ประเภทนี้

การปลูกฝังความกตัญญูให้ได้พลเร็ว เมื่อพ่อแม่ให้ลูกมีส่วนร่วมในการปรนนิบัติดูแลปู่ย่าตายายแล้ว จะต้องพรรณนาพระคุณของท่านให้ลูกฟังถึงต่อหน้าและสลับหลังด้วย การทำอย่างนี้จะทำให้เขาเห็นภาพบุคคลที่มีความกตัญญู กตเวทีได้ชัดเจนจากพ่อแม่ของเขาเอง

แหละ ที่ลูกหลานไม่ค่อยได้รับความรู้ความดีอะไรเท่าไร ก็เลยทำให้ลูกหลานนี้ความดีไม่ออก จึงถูกนำมาทอดทิ้ง

ประเภทที่ ๒ เรียกว่า แก่บุญ แก่บารมี

คือ เป็นคนแก่ประเภทที่ตลอดชีวิตที่ผ่านมา นอกจากจะตั้งใจทำมาหากิน และสะสมทรัพย์สมบัติ เตรียมไว้ใช้จ่ายในบั้นปลายชีวิตเพื่อจะได้ไม่รบกวนคนอื่นแล้ว ในด้านความประพฤติ กิริยามารยาทก็ปรับปรุงตัวเองตลอดมา โดยคิดว่าวันหนึ่งข้างหน้าเมื่อเราแก่ จะได้ไม่เป็นที่น่ารำคาญของลูกหลาน

ในทางธรรม ท่านก็หมั่นศึกษาหลักธรรมในพระพุทธศาสนา ตั้งใจให้ทาน รักษาศีล เจริญภาวนา มาตามลำดับ นอกจากนี้ยังคอยให้โอวาท อบรม สั่งสอนลูกหลานอยู่เป็นประจำ

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสเรียก บุคคลประเภทนี้ว่า ปุชนียบุคคล ของลูกหลาน คือเป็นที่น่าเคารพน่ากราบไหว้ คนแก่ประเภทนี้มีอยู่ใน ครอบครัวใด ครอบครัวนั้นก็จะเป็นสุขเสมือนมี **“พระอยู่ในบ้าน”**

คนแก่ประเภทนี้ ท่านถือหลักในการดำเนินชีวิตต่างๆ คือ

๑. **พยายามตักบาตร** คือท่านทำบุญให้ทานมาตลอด ตักบาตรเป็นประจำทุกเช้า เป็นการสะสมเสบียงข้ามภพข้ามชาติไปเบื้องหน้า
๒. **พยายามรักษาศีล ๕ อย่างเคร่งครัดทุกวัน** โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านจะระวังศีลข้อ ๔ ของท่านอย่างที่สุด คือไม่พูดเท็จ ทั้งไม่จู้จี้ขี้น ทั้งทำตนเป็นคนอยู่ง่ายกินง่าย วันโกน วันพระ ก็พยายามรักษาอุโบสถศีล
๓. **พยายามหาเวลานั่งสมาธิให้มากที่สุด** ท่านตั้งใจนั่งทั้งเช้ามีด กลางวัน และก่อนนอนตอนกลางคืน เพื่อทำใจให้ผ่องใส

ท่านประพฤติตนเป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกหลานดู ยามว่างก็อบรมศีลธรรมให้เด็กเล็กในบ้าน เล่านิทานบ้าง เล่าประสบการณ์ชีวิตที่เป็นประโยชน์บ้าง เพื่อเป็นอนุทาหารณ์เตือนใจให้ลูกหลานตั้งตนอยู่ในศีลธรรม

ท่านจะไม่ยอมเข้าไปก้าวกายในเรื่องเขย เรื่องสะใภ้เป็นอันขาด เพราะถือว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว จะต้องรู้จักแบกรับเรื่องต่างๆ ในครอบครัว และแก้ปัญหาด้วยตนเองเป็น โดยที่ไม่มีท่านเข้าไปเกี่ยวข้อง หรือคอยเข้าไปเป็นคนกลางคอยไกลเกลี่ยทุกเรื่องไป ในที่สุดแล้ว จะได้เป็นเสาหลักต้นต่อไปของครอบครัวมาทดแทนท่านได้สำเร็จ

ทรัพย์สมบัติใดที่มีอยู่ก็เริ่มมอบให้เป็นภาระของบุตรหลานดูแลรักษาต่อไป เพราะถือว่าเวลาของท่านเหลือน้อยแล้ว ต้องวางมือจากภาระในการดูแลมรดกตกทอดของบรรพบุรุษ และมอบให้เป็นภาระ

หน้าที่ของลูกๆ ต่อไป ส่วนทรัพย์สมบัติที่ออกเยมมาจากความพากเพียรของท่าน ในส่วนที่ต้องเก็บไว้เป็นเงินค่าจัดงานศพและทำบุญก่อนสุดท้าย ท่านก็จะแบ่งเอาไว้ต่างหากเรียบร้อยแล้ว ไม่ปล่อยให้ลูกหลานเป็นภาระเรื่องค่าเงินค่าทำศพของท่าน ส่วนที่เหลือจากนี้ ท่านก็มอบเป็นต้นทุนในการดูแลครอบครัวของลูกหลานต่อไป ท่านแบ่งทรัพย์สินมรดกไว้เรียบร้อย พร้อมทั้งเตรียมตัวตายอยู่ตลอดเวลา หากวันใดต้องลาโลกนี้ไป ท่านก็ถือว่าได้ทำหน้าที่ปุชนียบุคคลของบ้านสมบูรณ์แบบแล้ว

ท่านผู้อ่านที่เคารพ ท่านคงเห็นแล้วว่า ผู้สูงอายุในประเภทที่ ๒ นี้ จะไม่มีทางเหงาหงอยในบั้นปลายชีวิต เพราะลูกหลานอยากใกล้ชิด อยากเข้าใกล้ เนื่องจากยิ่งเข้าใกล้ ก็จะได้ทั้งความรู้ ความดี ความทันสมัย ชีวิต และความเย็นกายเย็นใจเป็นปกติ ดังนั้น เมื่อเรามองเห็นอนาคตผู้เฒ่าของตัวเองแล้ว **เราก็ควรเตรียมตัวแก่ก่อนแก่ คือ เตรียมตัวเป็นพระในบ้านตั้งแต่วันนี้กันเถิด**

การให้พรลูกหลาน

เมื่อชีวิตก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่มากขึ้นเท่าไร การอำนวยความสะดวกให้ลูกหลานมีความสุข ความเจริญก้าวหน้า ก็ดูเหมือนจะเป็นหน้าที่หลักของผู้ใหญ่ที่เพิ่มขึ้นมาอีกอย่างหนึ่ง แต่การให้พรนั้น ถ้าทำไม่เหมาะสมกับวัยวุฒิและคุณวุฒิของความเป็นผู้ใหญ่ ลูกหลานก็จะไม่ให้ความเคารพนับถือเกรงใจ การได้ศึกษาว่า **ปุ่ย่าตายายของเรา มีหลักการและวิธีการให้พรอย่างไร** ลูกหลานจึงอยากเข้าใจ อยู่ในโอวาท และเติบโตเป็นคนดี

ของสังคม จะช่วยให้เราเห็นภาพการปรับตัวสู่บ้านปลายชีวิตที่ชัดเจนขึ้น

“การให้พร” คืออะไร

“พร” มาจากคำว่า “วร” (วะ-ระ) ในภาษาบาลี

“วร” แปลว่า “ความประเสริฐ”

การให้พร หมายถึง การให้ความประเสริฐ

ดังนั้น การที่ผู้ใหญ่ให้พรลูกหลาน ก็คือ การให้ความประเสริฐแก่ลูกหลาน

ความสำคัญของการให้พร

หลายท่านอาจจะไม่เคยทราบมาก่อนว่า การให้พรลูกหลาน เป็นประเพณีโบราณที่ครอบครัวไทยสมัยก่อนนิยมปฏิบัติเป็นกิจวัตรประจำวัน โดยทุกวันก่อนจะเข้านอน พ่อแม่และญาติพี่น้องในบ้านจะพาลูกหลานทุกคน มากราบขอพรปู่ย่าตายายอย่างพร้อมหน้าพร้อมตา แล้วท่านก็จะเอ่ยอวยพรด้วยความดีของท่านที่ได้ทำในวันนั้นมาเป็นคำอวยพรให้แก่ลูกหลาน ทำให้ลูกหลานได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากปู่ย่าตายาย กลายเป็นการปลูกฝังถ่ายทอดคุณธรรมความดีภายในบ้าน และเป็นการตอกย้ำให้ลูกหลานมีความเชื่อมั่นในเรื่องการทำดีได้ชั่วได้ชั่วได้ช่วยอยู่เป็นประจำ

สังคมไทยสมัยก่อนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข ปัญหาสังคมมีน้อย ก็เพราะครอบครัวส่วนมากของประเทศได้อาศัยกิจวัตรนี้ ถ่ายทอดความดีของผู้ใหญ่ในบ้านให้แก่ลูกหลานอย่างสม่ำเสมอ

การให้พรก่อนนอนนี้ปู่ย่าตายายถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ของครอบครัว เพราะท่านทราบดีว่า หากครอบครัวใดห่างหายเสียงคำพรจากผู้ใหญ่ในบ้านแล้ว ก็เท่ากับบ้านนั้น “ขาดการรวมใจ” ไปด้วย

เมื่อบ้านขาดการรวมใจ ก็เหมือนบ้านที่ขาดใจ เพราะขาดเสียงธรรมะ ขาดเสียงให้กำลังใจ ขาดเสียงเตือนสติจากผู้ใหญ่ในบ้าน

ความขัดแย้ง กระทบกระแทง ความเหงาหงอย หดหู่ ขาดขวัญกำลังใจของสมาชิกในบ้านก็จะแทรกเข้ามาทันที ความอบอุ่นผูกพันของสมาชิกในบ้าน ก็จะจืดจางลงไปทีละน้อยและหมดไป

ในที่สุด บ้านหลังนั้นก็จะมีแต่เสียงดุด่า เสียงทะเลาะวิวาท เสียงด่าทอเล้าเมายา เสียงอบายมุขเกิดขึ้นทุกวัน ความสุขในบ้านหลังนั้น ก็จะเลือนหายไปพร้อมกับเสียงผู้ใหญ่อวยพรให้ลูกหลาน

ครอบครัวที่เข้าใจถึงความสำคัญของกิจวัตรนี้ จึงได้ฝึกหัดลูกหลานให้คุ้นเคยกับการไปกราบขอพรจากปู่ย่าตายายและพ่อแม่ก่อนเข้านอนทุกคืน

บางครอบครัว ปู่ย่าตายายจากโลกนี้ไปแล้ว พ่อแม่ก็จะเป็นคนนำลูกกราบที่รูปภาพของท่านแทน แล้วพ่อแม่ก็จะเป็นผู้เล่าให้ลูกฟังว่าท่านเคยทำความดีไว้ให้แก่วงศ์ตระกูลอย่างไร

แต่ปัจจุบัน กิจวัตรนี้ได้ห่างหายไปจากครอบครัวไทยมาหลายสิบปีแล้ว ทำให้ปัญหาผู้เฒ่าถูกทอดทิ้ง ปัญหาครอบครัว ปัญหาการหย่าร้างเพิ่มขึ้นมาก เพราะขาดการรวมใจเป็นประจำทุกวันนี้เอง

นอกจากนี้ ปัญหาส่วนหนึ่งก็เกิดจาก ทุกวันนี้คู่แข่งงานส่วนมากนิยมแยกตัวออกไปสร้างครอบครัวเดี่ยว ในบ้านจึงมีกันแค่พ่อแม่ลูก โอกาสที่ลูกจะได้รับจากปู่ย่าตายายจึงเป็นเรื่องที่นานๆ เกิดขึ้นที และพ่อแม่ก็ไม่ค่อยทราบถึงความสำคัญของเรื่องนี้ด้วย จึงไม่ได้ทำหน้าที่นี้แทนปู่ย่าตายาย การกระทบกระแทงในบ้านระหว่างพ่อแม่ลูกจึงเกิดขึ้นเป็นประจำ บางครอบครัวมีภาวะร้ายแรงเหมือนต่างคนต่างอยู่ และนำไปสู่การล่มสลายของครอบครัวโดยที่แต่ละคนก็ไม่ทราบสาเหตุว่าเกิด

จากการขาดการรวมใจในแต่ละวันนี่เอง

ในกรณีของครอบครัวเดี่ยวที่ยังไม่มีการรวมใจ พ่อแม่ก็คงจะต้องหันหน้าเข้าหากันและกลับมาตั้งหลักกันว่า เราจะปล่อยให้บ้านมีสภาพขาดการรวมใจอย่างไรต่อไป เพื่อรอให้เกิดสภาพต่างคนต่างอยู่ หรือว่าจะเริ่มสร้างกิจวัตรการรวมใจในครอบครัว ด้วยการฝึกลูกให้กราบขอพรพ่อแม่ก่อนเข้านอนเป็นประจำตั้งแต่ตอนนี่ ซึ่งในตอนเริ่มต้นคุณแม่อาจจะต้องฝายเริ่มต้นนำลูกกราบขอพรคุณแม่ก่อนในฐานะที่พ่อเป็นหัวหน้าครอบครัว หลังจากนั้นเมื่อคุณแม่ให้พรลูกเสร็จแล้ว จึงค่อยบอกให้ลูกกราบขอพรคุณแม่บ้าง ในฐานะที่เป็นผู้สนับสนุนให้ทุกคนมีความก้าวหน้า อะไรทำนองนี้เป็นต้น

ถ้าหากพ่อแม่ตัดสินใจจะวางกิจวัตรประจำบ้านไว้อย่างนี้ ก็เท่ากับเป็นการวางหลักประกันความอบอุ่นผูกพันในครอบครัวไว้อย่างแน่นอนว่าบ้านจะไม่ขาดการรวมใจ ส่วนในยามบั้นปลายชีวิตก็จะมีหลักประกันว่า ลูกหลานจะไม่ปล่อยให้หองยงเหงเดียวดาย เพราะได้ฝึกลูกหลานให้คุ้นเคยกับการเข้าหาผู้ใหญ่มาตั้งแต่เล็กแล้ว และทุกครั้งที่เข้ามาหาพ่อแม่ เขาก็จะมีความรู้สึกที่ตนเองได้รับแต่สิ่งดีๆ จากผู้ใหญ่เสมอ นั่นเอง

ความประเสริฐเกิดขึ้นในตัวได้อย่างไร

เมื่อเราทราบว่า การให้พรคืออะไร และมีความสำคัญอย่างไรแล้ว ก็มีประเด็นที่น่าสนใจต่อมาอีกว่า **ความประเสริฐเกิดขึ้นในตัวของผู้ให้พรได้อย่างไร**

จากการค้นคว้าทำให้พบว่า ตามหลักการในพระพุทธศาสนา “ใจ” ของมนุษย์มีคุณสมบัติพิเศษแตกต่างจากสัตว์โลกประเภทอื่น คือ

- ๑) ใจสามารถฝึกให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นไปได้
- ๒) ใจสามารถขจัดความไม่ดีออกไปได้
- ๓) ใจสามารถสั่งสมความบริสุทธิ์ไว้ได้

ด้วยลักษณะพิเศษนี้เอง ถ้าใจของมนุษย์สะสมแต่ความดี ก็เป็นใจที่ดีได้ แต่ถ้าสะสมแต่ความชั่ว ก็กลายเป็นใจที่ชั่วได้

แต่เนื่องจากในใจของคนเรา ไม่ได้มีแต่ความชั่วล้วนๆ จนกระทั่งหาความดีไม่ได้ เพราะถ้าเป็นอย่างนั้นก็คงตกรอกหมักใหม่ไปแล้ว

ในทำนองเดียวกัน ใจของคนเรา ก็ไม่ได้มีแต่ความดีล้วนๆ จนกระทั่งไม่มีความชั่วปนอยู่เลย เพราะถ้าเป็นอย่างนั้นก็คงเป็นพระอรหันต์เหาะไปแล้ว

แต่เพราะในตัวของคนเรา มีทั้งความดีและความชั่วปนอยู่ในตัว จึงต้องหาทางแก้ไขส่วนไม่ดีให้หมดไป แล้วก็พยายามเพิ่มส่วนที่ดีให้มากขึ้น ตามอายุที่เพิ่มมากขึ้นทุกวัน

ตัวการที่สร้างความไม่ประเสริฐให้แก่ตัวคนเรานั้น เรียกว่า “กิเลส” มีอยู่ ๓ พวก คือ

๑. ความโลภ คือ ความเห็นแก่ตัว ความอยากได้ไม่รู้จักพอ ความตระหนี่ถี่เหนียว ไม่อยากแบ่งปันให้ใคร

เช่น ผู้ใหญ่คนไหน โลกจืดอยากได้ของคนอื่นอยู่เรื่อยไป ลูกหลานก็คงสั่นหน้าบอกว่าไม่อยากเข้าใกล้ หรือว่าถ้าเด็กคนไหน เห็นแก่ตัวจัด เป็นหัวโหมย อยากได้ของคนอื่นอยู่เรื่อยไป ผู้ใหญ่ก็คงไม่อยากให้เด็กคนนั้นเข้าบ้าน

๒. ความโกรธ คือ ความถูกขัดใจ แล้วอยากทำลายให้สิ้นซาก
เช่น ผู้ใหญ่คนไหน ชี้หนวดหงิด โกรธง่าย ลูกหลานก็ไม่อยากเข้าใกล้ หรือถ้าเด็กคนไหน เจ้าโทสะ ระเบิดอารมณ์อยู่บ่อยๆ ผู้ใหญ่ก็ไม่อยาก

ให้เข้าบ้าน

๓. ความหลง คือ ภาวะที่ใจมีติดติดด้วยปัญญา มองเห็นผิดเป็น ถูก เห็นถูกเป็นผิด เห็นดีเป็นชั่ว เห็นชั่วเป็นดี ทำให้คิดผิด พูดยึด ทำผิด

เช่น ผู้ใหญ่คนไหน ลำเอียง ซื่อฉลาดาร้อน ชอบนินทาชาวบ้าน ลูกหลานก็ไม่อยากเข้าใกล้ หรือถ้าเด็กคนไหน ชอบดมกาว ชอบเสพยาเสพติด ผู้ใหญ่ก็ไม่อยากให้เข้าบ้าน

ความไม่ดีทั้ง ๓ อย่างนี้ คอยปิดกั้นความดีอยู่ ยิ่งถูกปิดกั้นมากเท่าไร ความประเสริฐก็ค่อยลงไปเท่านั้น ใครพบก็ไม่อยากเข้าใกล้ เจ็บป่วยก็ไม่มีใครอยากดูแล

ตรงกันข้าม ถ้าใครที่เคยเห็นแก่ตัวมากเท่าไร แต่ตอนนี้ได้พยายาม ขจัดทิ้งออกไปแล้ว

ใครที่เคยเจ้าโทสะฉุนเฉียวมากเท่าไร แต่ตอนนี้ได้พยายาม ขจัดทิ้งออกไปแล้ว

ใครที่เคยอิจฉาตาร้อนมากเท่าไร มาบัดนี้ได้คิดว่าอิจฉาเขาก็ไม่ได้ทำให้เราดีขึ้นแต่อย่างใด ก็เลิกอิจฉาได้แล้ว

คนที่พยายามกำจัดความชั่วออกจากใจอย่างนี้ ไม่นานนักความคิดที่ดี คำพูดที่ดี การกระทำที่ดีก็จะถูกสะสมในตัวไว้มาก นิสัยดีๆ ก็จะเกิดขึ้นมา และกลายเป็นความประเสริฐขึ้นในตัวมากมาย

ความประเสริฐของคนเราไม่จำเพาะเจาะจงว่าต้องเป็นผู้ใหญ่เท่านั้น แม้เป็นเด็กก็มีความประเสริฐได้ คนหนุ่มคนสาวก็มีความประเสริฐได้เช่นกัน ขอเพียงแต่ตั้งใจฝึกฝนอบรมตนเองอย่างจริงจัง

วิธีสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในตัว

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้วิธีสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นใน

ตัวด้วยการขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ไว้ในคำสอนเรื่อง บุญกิริยวัตถุ ๓ เรียบร้อยแล้ว นั่นคือ

๑. ขจัดความโลภด้วยการให้ทานอย่างสม่ำเสมอ

ปู่ย่าตาทวดของเราสมัยก่อน ท่านตื่นนอนขึ้นมาแต่เช้ามีด แล้วก็เรียกลูกหลานให้เตรียมข้าวของใส่บาตรให้ท่าน สมาชิกทั้งบ้านก็ต้องลุกมาช่วยกัน แล้วท่านก็เป็นคนนำลูกหลานทุกคนในบ้านมาใส่บาตรพระภิกษุตั้งแต่เช้าตรู่อย่างพร้อมหน้าพร้อมตา

นอกจากนี้ หลังจากใส่บาตรพระเสร็จแล้ว ปู่ย่าตาทวดก็จะนำลูกหลานกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลให้แก่บรรพชนผู้ล่วงลับ เท่ากับเป็นการปลุกความกตัญญูให้แก่ลูกหลานไปในตัว แล้วก็เป็นการฝึกใจให้อ่อนโยนคุ้นกับความเมตตาอีกด้วย

ส่วนบ้านใดที่อยู่ไกลวัด ตอนเช้าพระภิกษุไม่เดินผ่านหน้าบ้าน ท่านก็จะใช้ให้ลูกหลานเตรียมข้าวของเช่นกัน แล้วท่านก็เดินทางไปถวายถึงวัดด้วยตัวเอง ถ้าท่านไปเองไม่ไหวเพราะสังขารไม่เอื้ออำนวย ท่านก็จะส่งตัวแทนไปถวายที่วัด โดยที่ก่อนจะไปถวาย ท่านก็จะเรียกทุกคนมาอธิษฐานจิตร่วมกัน แล้วค่อยส่งตัวแทนนำอาหารไปถวายพระที่วัด ซึ่งจะมีการหมุนเวียนกันไป

เหตุผลที่ท่านปลุกให้ทุกคนในบ้านลุกขึ้นมาใส่บาตร ก็เพราะท่านต้องการให้ลูกหลานทุกคนคุ้นเคยกับการให้ทานเมื่อตื่นนอนขึ้นมาแต่เช้าแล้ว อย่าปล่อยให้ใจขุ่นมัว อย่าคิดโลภอยากได้ของใคร แต่ให้รีบลงมือทำความดีอย่างแรกของวันนั้นทันที เพราะชีวิตเป็นของไม่แน่นอน ทุกคนในครอบครัวจึงได้เริ่มต้นวันใหม่ด้วยจิตใจที่ผ่องใส ไม่ขุ่นมัว และมีแต่ใจดีสนับสนุนให้ผู้อื่นทำความดีให้มากยิ่งขึ้นไปโดยเริ่มจากการตั้งข้าวใส่บาตรพระ

แตกต่างกับตอนเช้าของคนส่วนมากในยุคสมัยนี้ที่พอลืมตาขึ้นมา ก็คิดแต่เรื่องแข่งขันท่ามาหากิน คิดแต่จะกอบโกยผลประโยชน์จากผู้อื่น บางคนก็คิดคดโกงตั้งแต่ตื่นเช้าจนกระทั่งเข้านอน หรือบางคนก็มัวแต่นอนตื่นสาย เมื่อตื่นขึ้นมาแล้ว คนอื่นเขาก็ทำอะไรไปถึงไหนกันแล้ว แต่ว่าตัวเองผ่านเวลาไปตลอดวันก็ยังไม่ได้ทำความดีอะไรเลย

เมื่อเป็นอย่างนี้ เรื่องเดือดเนื้อร้อนใจในบ้านถึงมาก มีการเอารัดเอาเปรียบกันเองในครอบครัว แล้วก็เลยเถิดมาถึงการทะเลาะอย่างเอาเป็นเอาตาย เพื่อแย่งสมบัติกัน หรือบางทีก็ขัดแย้งขัดขากันเองในหมู่ญาติพี่น้อง ความประเสริฐของวงศ์ตระกูลนั้น จึงได้เสื่อมลงไป มีแต่ปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะคิดแต่จะเอาจากผู้อื่นตั้งแต่ตื่นนอนจนกระทั่งเข้านอน

เพราะฉะนั้น ปุญญาตาทวดของเราท่านมองทะลุมาถึงตรงนี้ ท่านจึงนำลูกหลานทุกคนในบ้าน ออกมาใส่บาตรพระ เป็นการทำความดีแรกของวัน และเป็นการฝึกทุกคนให้คุ้นเคยกับการสนับสนุนให้ผู้อื่นทำความดีด้วยความเต็มใจ บังคับความคิดโลก คิดเอาเปรียบ คิดอิจฉาริษยา คิดอยากได้ของคนอื่น และมีจิตใจผ่องใสตั้งแต่เช้าตรู่ของวันอีกด้วย ด้วยเหตุนี้ ความโลภภายในใจก็จะน้อยลงไป แล้ว**ความประเสริฐจากความเป็นผู้ให้ ก็จะเกิดขึ้นในตัวเป็นประการที่ ๑**

๒. ขจัดความโกรธด้วยการรักษาศีลอย่างสม่ำเสมอ

เมื่อปุญญาตาทายตื่นนอนขึ้นมาตอนเช้ามีดแล้ว ก่อนจะไปเตรียมอาหารใส่บาตร ท่านจะเรียกลูกหลานมารวมกันที่หน้าห้องพระประจำบ้าน ไม่เว้นแม้แต่คนงานในบ้าน เพื่อสวดมนต์ทำวัตรเช้าพร้อมกันก่อน แล้วก็นำทุกคนอาราธนาศีล ๕ ต่อหน้าพระพุทธรูปประจำบ้านอย่างพร้อมเพรียงกัน หลังจากสวดมนต์ทำวัตรเสร็จ จึงค่อยแยกย้ายกันไปเตรียมข้าวปลาอาหารมาใส่บาตร

แต่ถ้าวันไหน เกิดมีความผิดพลาดในเรื่องเวลา คนในบ้านอาจตื่นช้ากว่าปกติไปสักสิบนาที ทำให้ไม่ได้สวดมนต์ทำวัตรเช้าก่อน เพราะต้องรีบไปเตรียมอาหารใส่บาตรก่อน ท่านก็ไม่ยอมเลยตามเลย อย่างน้อยระหว่างรอพระมาบิณฑบาต ท่านก็จะนำสมาชิกทุกคน อาราธนาศีล ๕ ในช่วงนี้แทน พอใส่บาตรเสร็จ ท่านก็นำลูกหลานกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศล เภาบุญที่เกิดจากการใส่บาตรและการรักษาศีลอุทิศให้บรรพชนผู้ล่วงลับทันที แล้วหลังจากนั้นท่านก็กลับไปสวดมนต์ทำวัตรเช้าของท่าน ไม่มีผลดลวาคอกกับกิเลสเลย

การที่ท่านฝึกให้ลูกหลานในครอบครัวคุ้นกับการตั้งสัจจะในการรักษาศีลเป็นประจำทุกวันอย่างนี้ ก็เพื่อให้ลูกหลานมีหลักประจำใจของตัวเองว่า **วันนี้ทั้งวัน จะต้องไม่ผิดศีล ๕** จะต้องไม่ทำความเดือดร้อนให้แก่ใคร ไม่ไปทำเจ้าชู้กับใคร และไม่ว่าจะเกิดกระทบกระทั่งกับใคร รุนแรงแค่ไหน ก็จะพยายามไม่โกรธ ค่อยพูดค่อยจาด้วยเหตุผล

เมื่อท่านฝึกลูกหลานอย่างนี้ ปัญหาบ้ายมุขในครอบครัวก็จะมีเรื่องร้อนเขาร้อนเราทั้งในบ้านและนอกบ้าน ก็จะไม่มี เพราะทุกคนมีศีล ๕ เป็นปกติ

ผิดกับยุคสังคัมสมัยนี้ ที่ไม่พอใจอะไรขึ้นมาก็ต้องด่าว่ากัน ด้วยคำหยาบคายทันที พร้อมจะระเบิดอารมณ์เข้าหากัน พร้อมจะแก้แค้นทวงคืน ทำให้เกิดการจองเวรกันอย่างไม่รู้จบ

เพราะฉะนั้น ปุญญาตาทวด ท่านมองทะลุมาถึงเหตุผลต่างๆ เหล่านี้ ท่านจึงลุกขึ้นมาแต่เช้า เพื่อนำลูกหลานในบ้านให้อาราธนาศีลพร้อมๆ กัน เพื่อเป็นการฝึกให้ทุกคนมีศีล ๕ รู้จักควบคุมตัวเองไม่ไปสร้าง ความเดือดร้อนแก่ใคร และพยายามรักษาจิตใจให้ผ่องใสตลอดวัน

ด้วยเหตุนี้ ความโกรธในใจก็จะถูกขังเอาไว้ไม่ให้ออกฤทธิ์

อาจจะทำได้ **ความสำเร็จจากการไม่สร้างความเดือดเนื้อร้อนใจให้ทั้งตัวเองและผู้อื่น** จึงเกิดขึ้นในตัวเป็นประจำที่ ๒

๓. จัดความหลงด้วยการทำภาวนาอย่างสม่ำเสมอ

ปุญฺาตายาย ท่านศึกษารธรรมะมามาก จึงทราบดีว่า ใจของคนเรามากติดเหยื่อล่อได้ง่าย บางทีไปเห็นของสวยๆ งามๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้ยินเสียงเพราะๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้กลิ่นหอมๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้กินอะไรอร่อยๆ ก็อยากได้ บางทีไปได้สัมผัสอะไรที่นุ่มๆ ก็อยากได้ บางทีมีใครทำอะไรให้ถูกใจ ก็อยากได้เขามาอยู่ด้วยอีก

การติดเหยื่อล่อทางตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจนี้เอง ทำให้มองเห็นผิดเป็นชอบได้ง่าย ทำให้ถูกชักจูงไปทำความชั่วได้ง่าย แล้วก็ต้องประสบทุกข์ทรมานสารพัดจากการตกเป็นทาสของมันในภายหลัง

การจะรักษาปกติของใจไม่ให้ตกเป็นทาสของเหยื่อล่อเหล่านี้จำเป็นต้อง **“ฝึกสติ”** ให้ดี

สติ คือ ความรู้ตัวว่าตนเองทำอะไรอยู่ และแยกแยะตัดสินใจได้ว่าสิ่งใดถูก-ผิด ดี-ชั่ว บุญ-บาป ควรทำ-ไม่ควรทำ ทำให้ไม่ตกอยู่ในความประมาท

ปุญฺาตายายท่านทราบเรื่องนี้ดี ท่านจึงฝึกสติของท่านเป็นประจำทุกวัน และท่านไม่สามารถฝึกตอนแก่ แต่ท่านฝึกของท่านมาตั้งแต่สมัยยังเป็นหนุ่มสาว

วิธีการฝึกสติของท่านได้ยึดแบบแผนตามคำสั่งสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ซึ่งท่านได้จากการไปวัด เพราะ**วัดคือแหล่งความรู้เรื่องศีลธรรมให้แก่ประชาชน**

และวิธีฝึกสติที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงสั่งสอนไว้ ก็คือ **“การทำภาวนา”**

การทำภาวนา คือ การกำจัดความเหน็ดเหนื่อยเป็นชอบด้วยการฝึกใจให้มีความสะอาดบริสุทธิ์ผ่องใส และมีสติตั้งมั่นอยู่ในความถูกต้องดีงามอยู่ตลอดเวลา

โดย ปุญฺาตายายจะฝึกสติของท่านผ่าน ๓ เรื่องต่อไปนี้มาตลอด ท่านฝึกของท่านมาตั้งแต่ก่อนจะมีครอบครัว ท่านทำสิ่งเหล่านี้ให้กลายเป็นชีวิตประจำวันของท่าน แม้ในยามบั้นปลายชีวิตท่านก็ยังฝึกอยู่ไม่ขาด นั่นคือ

๑. ท่านศึกษารธรรมะทุกวัน
๒. ท่านสอนธรรมะให้แก่ลูกหลานทุกวัน
๓. ท่านทำภาวนาทุกคืน

การศึกษารธรรมะทุกวัน ทำให้ใจของท่านได้รับการเตือนสติจากพระธรรมคำสอนของพระพุทธองค์อยู่เสมอว่า อย่าขาดการทำบุญ เพราะเป็นคนเรานั้นเกิดมาแล้ว ต้องตายแน่ และสิ่งที่เรานำติดตัวไปได้ ก็มีแค่บุญกับบาปเท่านั้น ถ้าทำบุญไว้มาก ปัญหาที่ลดน้อย ความสุขก็มีมาก แต่ถ้าทำบาปไว้มาก นอกจากปัญหาจะมีมากแล้ว ความสุขที่มีก็จะหมดไปด้วย

การสอนธรรมให้แก่ลูกหลานทุกวัน ทำให้ใจของท่านได้รับการทบทวนความรู้เรื่องศีลธรรมอยู่เสมอ อีกทั้งเป็นการถ่ายทอดให้ลูกหลานมีความรู้เรื่องศีลธรรมไปในตัว เมื่อจิตใจผูกพันอยู่กับธรรมะอย่างนี้ ลูกหลานก็อยากเข้าใจ ไม่ใช่เป็นคนน้อยใจ แล้วก็กลายเป็นพระในบ้านคอยเตือนสติลูกหลานให้เป็นคนดี

การทำภาวนาทุกคืน เป็นการฝึกสติของท่านโดยตรง เพราะเมื่อท่านหมั่นทำสมาธิทุกวันเป็นประจำ ใจของท่านก็จะคุ้นกับความสงบ ผ่องใส ไม่ขุ่นหมองง่าย สิ่งใดที่จะมายั่วเย้าให้ใจของท่านไปติดติดเหยื่อล่อทางตา หู จมูก ปาก ลิ้น กาย และใจ ก็ทำได้ยาก เพราะความคุ้นกับความสงบของใจท่าน

จะปฏิเสธสิ่งเหล่านี้ทันที

ด้วยเหตุนี้ ท่านจึงเป็นคนทีลุ่มหลงในสิ่งที่ไม่ถูกต้องได้ยาก และยังคงมีความทันสมัย ทันกิเลสอยู่เพียบพร้อม ทำให้ท่านเป็นคลังปัญญาให้แก่ลูกหลานได้อีกด้วย ลูกหลานคนใดอยากได้ปัญญา อยากได้ความทันสมัย ทันกิเลส เมื่อเข้าไปหาท่านแล้วย่อมไม่ผิดหวัง มีแต่ได้รับคำแนะนำที่ดีอย่างเต็มทีอย่างแน่นอน

โดยสรุป เพราะท่านปู่ย่าตายายของเรา ท่านสร้างความสำเร็จให้เกิดขึ้นในตัว ด้วยการขจัดความโลภ ความโกรธ ความหลง ผ่านวิธีการทำงาน รักษาศีล เจริญภาวนา ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเช่นนี้ ลูกหลานจึงมีความรู้สึกว่าคุณท่านเป็น **“บุขนี้ยมบุคคล”** ที่น่าเคารพยกย่อง น่ากราบไหว้ น่าเข้าไปใกล้ ท่านเป็นบุคคลที่ลูกหลานสามารถยึดถือเป็นต้นแบบในการดำเนินชีวิตได้อย่างแน่นอน

เมื่อศึกษามาถึงตรงนี้ก็ได้อธิบายว่าปู่ย่าตายายที่ท่านฝึกฝนตัวของท่านได้ดีเยี่ยมอย่างนี้ ลูกหลานจะไม่มีทางทอดทิ้งท่านอย่างแน่นอน มีแต่กราบเข้ากราบเย็น เสมือนท่านเป็นพระในบ้าน

ความประเสริฐทำให้คำอวยพรเกิดความศักดิ์สิทธิ์ได้อย่างไร

เวลาที่เรเข้าไปกราบผู้ใหญ่ที่ท่านมีคุณธรรมมาก มีชื่อเสียงเกียรติอย่างหนึ่ง ก็คือ เวลาปู่ย่าตายายของเราท่านให้พร ทำไมเราจึงรู้สึกว่าคุณพรของท่านมีความศักดิ์สิทธิ์ มีความขลังอยู่นั้นด้วย **“ความศักดิ์สิทธิ์ของพรเกี่ยวข้องกับประเสริฐของผู้ให้พรอย่างไรกันแน่”**

หลวงพ่อรูปหนึ่งที่เคยรักท่านให้ความรู้ในเรื่องนี้ไว้ว่า **“ความศักดิ์สิทธิ์ของพร”** ขึ้นอยู่กับ **“ความมีสัจจะต่อคุณธรรมความดีของผู้ให้พร”**

ถ้าผู้ให้พรเป็นคนมีสัจจะต่อคุณธรรมความดีมาก คำพรก็มีความศักดิ์สิทธิ์มาก แต่ถ้าผู้ให้พรมีสัจจะต่อคุณธรรมความดีน้อย คำพรก็มีความศักดิ์สิทธิ์น้อย

แล้วท่านก็ชี้แนะให้ย้อนไปดูเรื่องเก่าๆ ในตำราโบราณ โดยท่านให้เปิดดูหลักฐานจากพระไตรปิฎก เรื่อง **“พระองค์กุสิมมาล”** ซึ่งเป็นหลักฐานที่อธิบายเรื่องนี้ได้ชัดเจน

หลวงพ่อบอกชี้ให้เห็นภาพชัดเจนว่า

“พระองค์กุสิมมาล ก่อนบวชท่านเคยเป็นโจรฆ่าคนมาเกือบพันชีวิต คนที่จะฆ่าแล้วได้ครบหนึ่งพัน ก็คือ มารดาของท่านเอง แต่ว่าพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงรู้ล่วงหน้า จึงได้เสด็จมาดักพบกับท่าน ท่านเห็นพระพุทธองค์แล้วก็คิดจะฆ่า แต่ว่าพระพุทธองค์ก็ทรงเตือนสติให้ได้คิด แล้วก็เทศน์โปรดให้ท่านฟังที่ข้างทางนั่นเอง ท่านจึงสำนึกบาปได้ ขอบวชเป็นพระภิกษุ แล้วตั้งใจบำเพ็ญเพียรอยู่ในสำนักของพระพุทธองค์

แต่เนื่องจากท่านเคยเป็นโจรที่มีชื่อเสียงลือกระฉ่อนเรื่องฆ่าคน ไม่เลือกหน้า ระยะเวลาบิณฑบาต ท่านไม่ค่อยได้อาหาร เพราะพอชาวบ้านจำหน้าได้ว่า ท่านคือโจรองค์กุสิมมาล ก็ตกใจ ฝนหนักกันไปหมด บางวันก็ถูกรุมขว้างปาจนเลือดอาบ

วันหนึ่ง ท่านออกบิณฑบาตไปพบผู้หญิงท้องแก่กลางทาง ผู้หญิงคนนั้นพอจำได้ว่าเห็นโจรองค์กุสิมมาล ก็ตกใจ วิ่งหนีล้มลุกคลุกคลานในที่สุดก็หมดแรงจะหนี ได้แต่เอาปากผะบางๆ ร้องไม่ออก ทำท่าจะตายเอาต่อหน้าต่อตา

พระองค์กุสิมมาลก็คิดช่วย แต่ทำอย่างอื่นไม่ได้ จึงกล่าวคำให้พรขึ้น โดยในคำให้พรนั้น **“ท่านอ้างสัจจะต่อคุณธรรมความดี”** ที่ท่านมีก่อนว่า **“นับแต่เมื่อข้าพเจ้าเกิดแล้วในอริยวงศ์ ได้บวชในสำนักของ**

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าจนบัดนี้ ความคิดที่จะเบียดเบียนรังแกสัตว์ แม้ สักนิดไม่มีเลย ด้วยสัจจะนี้ ขอน้องหญิง จงคลอดบุตรโดยสวัสดิ์เถิด'

พอท่านกล่าวจบ หญิงผู้นั้นก็คลอดบุตรออกมาอย่างง่ายดาย ปลอดภัยทั้งแม่ทั้งลูก

เหตุการณ์นี้เกิดขึ้นก่อนพระองค์อุลิมาล จะบรรลุปะเป็นพระอรหันต์ นี่เป็นตัวอย่างให้เห็นว่า อำนาจของสัจจะต่อคุณธรรมความดีมีความ คักดีสิทธิ์อย่างนี้”

เพราะฉะนั้น **หลักการให้พรที่ถูกต้อง คือ ผู้ให้จะต้องอ้างสัจจะ ในคุณธรรมความดีที่มีอยู่ในตัวมาเป็นคำอวยพรให้แก่ลูกหลาน คำ อวยพรนั้นจึงจะเกิดความคักดีสิทธิ์”**

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าเรามีสัจจะในการทำงาน ก็ให้พรว่า

“ด้วยสัจจะที่ได้ต่กบาตรแก่พระภิกษุสงฆ์เป็นประจำมาตลอดปี ขอ ให้ผู้มาขอพรนี้ จงมีอาหารการกินบริบูรณ์ อย่าได้ขาด หรือด้วยสัจจะที่ เคยตัดใจให้สมบัติเป็นทานโดยง่าย ขอให้ผู้รับพร จงได้สมบัติโดยง่าย เช่นกัน”

ข้อคิดของหลวงพ่อ

เมื่อหลวงพ่อกำลังอธิบายเรื่องนี้จบลงท่านก็ยังให้ข้อคิดอีกต่อไปว่า

“พวกเราทุกคนที่รู้ว่าพรุ่งนี้จะมีลูกหลาน หรือคนที่เคารพ นับถือมาขอพร เราต้องคิดแล้วนะ ว่าทำอะไร คำอวยพรของเรา จะ ไม่เป็นเพียงเสียงนกแก้วนกขุนทองที่พูดไป

ถ้าหากเราไม่ได้ต่กบาตรประจำ ก็ต้องเริ่มต่กบาตรเป็นการฝึกขจัด ความตระหนี่ของตัวเอง ถ้าหากยังเจ้าอารมณ์อยู่ ก็ต้องฝึกรักษาศีลให้ดี ถ้าหากยังชอบตะแบง ชอบด้นทุรัง เห็นอยู่ว่าผิด แต่ก็ยังดื้อทำไป ก็ควร

ศึกษาธรรมะ และเข้าวัดปฏิบัติธรรม นั่งสมาธิสม่ำเสมอได้แล้ว ไม่อย่าง นั้น เราก็ไม่รู้ว่าเราจะเอาความประเสริฐจากที่ไหน

แต่ถ้าเราฝึกตัวเองมาอย่างดี พอถึงเวลาลูกหลานมาขอพร ก็อ้าง เอาบุญกุศลที่ใส่บาตร รักษาศีล และนั่งสมาธิได้ขาด มากำหนดเป็นคำ อวยพร ขอให้บุญกุศลนี้ จงถึงแก่ผู้มาขอพร ให้เขามีความเจริญรุ่งเรือง สุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสติปัญญาเฉลียวฉลาดในการทำมาหากิน พรที่ เราให้นั้นก็จะมีผลคักดีสิทธิ์

แต่ถ้าใครตอนนี้เป็นผู้ใหญ่แล้ว แทนใจว่าตัวเองไม่มีความดี อะไรเลย ก็ยังไม่สายเกินไปหรอกนะ คินนี้ก่อนนอนสวดอิติปิโสสัก ๑๐๘ จบ หรือนั่งสมาธิให้ตลอดคืน พรุ่งนี้ ลูกหลานมาขอพร ก็ยังเป็นความ คักดีสิทธิ์ที่จะเอาไปอ้างได้ แม้จะเป็นความคักดีสิทธิ์เพียงคินเดียว ก็ยัง ดีกว่าไม่มีอะไรเสียเลย หลังจากนั้นก็ทำเพิ่มเข้าไปทุกวัน เดียวความ ประเสริฐก็จะเกิดเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เอง”

เมื่อเราได้ศึกษาเรื่องนี้แล้ว ก็ทำให้เห็นภาพของการเตรียมตัวสู่ บั้นปลายชีวิตที่ชัดเจน และมีความรู้สึกลัวว่า นี่เราต้องเตรียมตัวแก่ก่อน แก่ให้พร้อมเสียแล้ว เพราะถ้าไปคิดปรับตัวตอนแก่ แต่ติดนิสัยแยๆ มา เยอะแล้ว ไม่แก่คงดัดยาก แต่ถ้าลงมือฝึกฝนปรับปรุงตัวเอง แก่ไข ความโลภ ความโกรธ ความหลงที่มีอยู่ในใจให้ค่อยลงไปเสียตั้งแต่วันนี้ พอบั้นปลายชีวิตมาถึง เราก็จะได้เป็นผู้ใหญ่ที่มีความพร้อมต่อการเป็น **“บุชชนียบุคคล”** ที่สมควรแก่การเคารพ กราบไหว้ของลูกหลาน เมื่อวันนั้น มาถึง นั้นเท่ากับว่า **“เราได้เป็นคลังปัญญาให้ลูกหลานได้ศึกษาและนำไป ปฏิบัติตาม”** นั่นเอง

ฝึกความไม่ประมาทจากการอยู่รอดังค์

ชีวิตคนเรานั้น เต็มไปด้วยความไม่แน่นอน ถ้าประมาทเมื่อไหร่ ก็อันตรายเมื่อนั้น พระพุทธองค์ถึงกับตรัสไว้ว่า **คนประมาทแม้มีชีวิตอยู่ ก็คือคนตายแล้ว** การมาฝึกอยู่รอดังค์ที่วัดเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะฝึกตัวเองให้ตั้งอยู่ในความไม่ประมาท

หลายท่านอาจไม่ทราบมาก่อนว่า ธรรมะทั้งหมดที่พระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสสอนไว้ตลอด ๔๕ พรรษา รวมแล้วได้ ๘๔,๐๐๐ ข้อ แต่เมื่อสรุปคำสอนของ

พระพุทธองค์ทั้งหมดแล้ว จะเหลือเพียง ๑ ข้อ คือ **ความไม่ประมาท** โดยมีหลักฐานที่พระพุทธองค์ตรัสไว้ในปัจฉิมโอวาท หรือโอวาทครั้งสุดท้าย ก่อนเสด็จดับขันธปรินิพพานว่า

“ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย กิจอันใดที่พระศาสดาแสวงหา ประโยชน์เกื้อกูล ซึ่งกระทำเพื่อสาวกทั้งหลาย ด้วยความอนุเคราะห์เอ็นดู กิจทั้งปวงนั้น เราได้ทำแล้วแก่เธอทั้งหลาย บัดนี้ เราขอเตือนเธอทั้งหลายว่า สังฆารทั้งหลายมีความเสื่อมไปเป็นธรรมดาขอเธอทั้งหลายจงยังกิจทั้งปวงให้ถึงพร้อมด้วย**ความไม่ประมาทเถิด**”

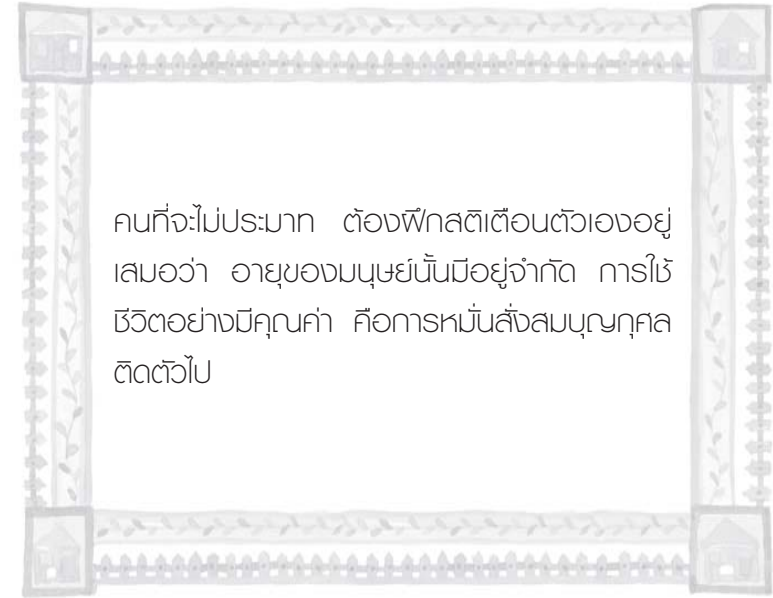
จากคำสอนโดยสรุปของพระองค์ เท่ากับเตือนสติให้พวกเราทุกคนได้รู้ว่า ความก้าวหน้ในการฝึกฝนคุณธรรมความดีของตนเองจะเกิดขึ้นเมื่อเรามีความไม่ประมาท เพราะถ้าประมาทเมื่อไหร่ โอกาสที่จะทำผิดพลาดกว่าวิบากกรรมทางกาย วาจา ใจ จะมีโอกาสเกิดขึ้นทันที คุณธรรมความดีเดิมที่มี ก็จะถอยหลังกลับไปด้วย

คนที่จะไม่ประมาท ต้องฝึกสติเตือนตัวเองอยู่เสมอว่า อายุของมนุษย์นั้นมีอยู่จำกัด การใช้ชีวิตอย่างมีคุณค่า คือการหมั่นสั่งสมบุญกุศลติดตัวไป

การฝึกตนให้เป็นคนไม่ประมาท ก็ต้องฝึกตนให้เป็นคนอยู่ในบุญอย่างสม่ำเสมอ

ทำไมต้องอยู่ในบุญ นั่นก็เพราะตามหลักพระพุทธศาสนาแล้ว แต่ละคนก็มีกรรมดีกรรมชั่วเป็นของตัวเอง แต่การส่งผลของกรรมนั้น ขึ้นอยู่กับสภาพของใจ

เช่น ถ้าใจอยู่ในบาป คือ ใจคิดจะทำชั่ว ทำบาป ก็จะเปิดโอกาสให้วิบากกรรมชั่วที่เคยผิดพลาดไว้ในอดีตส่งผลมาได้ เช่น กรรมที่เคยฆ่าสัตว์ ส่งผลมาตัดรอนชีวิตได้ ทำให้ประสบทุกข์กรรมอย่างไม่คาดคิด

และต้องขาดโอกาสในการทำความดีอย่างมาก

ในทางตรงกันข้าม ถ้าใจอยู่ในบุญ คือ ใจคิดเมตตาต่อผู้อื่น หรือใจระลึกรู้ถึงบุญที่เกิดจากการทำทาน รักษาศีล เจริญภาวนา ที่เคยทำไว้ในอดีต ก็จะเปิดโอกาสให้กรรมดีที่เคยได้ทำไว้ในอดีตส่งผลมาได้ เช่น บุญที่เกิดจากการทำทานไว้ในอดีตส่งผลให้ได้สมบัติเพิ่มขึ้นในปัจจุบัน ทั้งนี้เพราะพระพุทธองค์ทรงทราบความจริงว่า บุญที่เราทำนั้น จะเกิดขึ้นอยู่ ๓ ช่วง คือ **ก่อนทำบุญก็มีความดีใจที่จะได้ทำบุญ ขณะทำบุญก็มีใจผ่องใส หลังจากทำบุญแล้วก็หมั่นตามระลึกถึงบุญที่ได้ทำไปแล้ว** ไม่ว่าจะเป็นการทำทาน รักษาศีล หรือเจริญภาวนาก็ตาม

ทำอย่างไรให้ใจอยู่ในบุญ

วิธีการหนึ่งที่ปฎิบัติตามท่านถือปฏิบัติ คือ **การอยู่จุดดีที่วัดเป็น**

เวลา ๓-๗ วัน ซึ่งจะมีการทำทาน รักษาศีล ๘ และนั่งสมาธิทำภาวนา เป็นกิจกรรมหลัก ส่วนสถานที่พักก็แล้วแต่ว่าทางวัดจะจัดให้ บางแห่งก็เป็นการปักกลด บางแห่งก็เป็นเรือนพัก ขึ้นอยู่กับว่าสภาพภูมิประเทศของวัดที่ไปอยู่จุดนั้นเป็นอย่างไร

บางท่านอาจสงสัยว่า การมาอยู่จุดดังกล่าวทำให้ใจอยู่ในบุญ หรือทำให้เกิดความไม่ประมาทได้อย่างไร เรื่องนี้ได้ไปค้นคว้าเพิ่มเติมและก็ได้พบกับคำตอบที่หลวงพ่อรูปหนึ่งเคยอธิบายไว้ จึงขอนำมาเล่าสู่กันฟังในเรื่องนี้

หลวงพ่อบอกอธิบายให้แก่ผู้มาอยู่จุดที่วัดฟังว่า

“การอยู่จุดเป็นวิธีการที่เลียนแบบมาจากข้อปฏิบัติของพระภิกษุเกี่ยวกับเรื่องที่อยู่อาศัย

พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงให้แบบอย่างการอยู่จุดเอาไว้ เพราะทรงมองเห็นเหตุสำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

ประการที่ ๑ คนในโลกนี้มีความรู้สึกเหมือนกันอยู่ประการหนึ่งคือเมื่อเวลาตนมีความสุข แม้จะสุขมากก็รู้สึกว่าตนสุขน้อยกว่าคนอื่น แต่เวลามีทุกข์นิดเดียว ก็รู้สึกว่าตนเองมีทุกข์มากกว่าคนอื่นทั้งโลก

ประการที่ ๒ คนเราแยกไม่ออกว่า อะไรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต อะไรเป็นส่วนเกิน

หากสังเกตดูให้ดีจะพบว่า ปัญหาอันใหญ่ทั้งหลายที่เกิดขึ้น และทำให้โลกเดือดร้อนอยู่ทุกวันนี้ถ้าพูดโดยสรุปคือเราแยกไม่ออกว่าอะไรคือ **Need** และอะไรคือ **Want**

เพราะว่า **Need คือ ความจำเป็นต้องมี** ซึ่งก็คือการคำนวณปัจจัย ๔ ที่จำเป็นต่อการเลี้ยงชีวิตของเราในแต่ละวันให้ได้

ส่วน **Want คือ ความต้องการ ความอยากได้** ซึ่งเป็นเรื่องของความสะดวกสบาย

เพราะฉะนั้น พออยากได้อะไรขึ้นมา ก็คิดว่าสิ่งนั้นเป็นสิ่งจำเป็น เป็น **Need** ทั้งหมด

ยกตัวอย่างเช่น เสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม แม้ว่าของเดิมจะมีแล้วเป็นลืบๆ ชุด อัดแน่นอยู่ในตู้ แต่เจ้าของก็ยังคิดว่าไม่พอ ยังอยากจะทำซื้อแพชั่นใหม่ๆ มาเพิ่มเข้าไปอีก อย่างนี้ไม่ใช่ความจำเป็น แต่เป็นความทะยานอยากกัน

ข้อสังเกตอีกอย่าง เดี่ยวนี้สินค้าต่างๆ มีรายการแถมโน่นแถมนี้ บางคนซื้อของใช้ต่างๆ ไม่ใช่เพราะอยากได้ของมาใช้ แต่ซื้อเพราะอยากได้ของแถม ผลสุดท้ายของที่ไม่จำเป็น ก็เลยมีอยู่เต็มบ้าน เงินทองก็เลยไม่พอใช้ แล้วมาร้องทุกข์ว่ารายได้ไม่พอรายจ่าย

การที่ใครจะแยกออกได้ระหว่าง ความจำเป็น (Need) กับความต้องการ (Want) ปล่อยตายายท่านจึงไปฝึกอยู่จุดทุกวันพระและวันหยุด

พระอาจารย์เจ้าทั้งหลายท่านจึงบอกว่า ถ้าอยากรู้จักลองเข้าไปอยู่ในกลดดู แยกกลดมานอนที่ลานวัดสัก ๒ คืนแล้วจะรู้ว่าที่อยาก ได้บ้านได้ตึกก็หลังๆ พอเข้าไปอยู่ในกลดแล้วจะรู้สึกว่า แค่นี้ก็พออยู่ ชื่นชอบสมบัติมากจนล้นออกนอกกลด จะหย่อนตัวลงนอนได้อย่างไร

การที่ให้ใส่แต่ชุดขาวอยู่จุดคืออย่างนี้ จะได้ว่าจริงๆ แล้ว เสื้อผ้าเครื่อง นุ่งห่มที่ไม่ต้องการมากเลย เป็นภาระในการระวังรักษาเปล่านั้นยิ่งเป็น ชุดขาวยิ่งต้องระวัง จะนั่งจะนอน ต้องควบคุมสติ ระวังความประอะเปื้อนเป็นพิเศษ ทำให้สติดีขึ้นมาโดยอัตโนมัติ

ความต้องการจำเป็น หรือ **need** มีอยู่แค่นี้เอง อะไรที่ตาโตอยากได้ไม่มีที่สิ้นสุด หรือ **want** ก็จะได้เพลาๆ ลงเสียบ้าง นี่คือเหตุที่ต้องแนะนำ

ชักชวนให้มาอยู่กลดกันนะ

แล้วถ้าจะทำความไม่ประมาทให้เกิดแก่ตัวเอง ก็จะต้องเริ่มตั้งแต่ละชั่ว ทำความดี ทำใจให้บริสุทธิ์ผ่องใส ซึ่งการกระทำทั้ง ๓ ประการนี้ ถ้าทำให้สมบูรณ์ โดยเต็มกำลังความสามารถของเราแล้ว แม้ชาตินี้ยังไม่สามารถทำได้เต็มที่ ก็ต้องพยายามทำกันไปไม่ทอดทิ้ง วันใดวันหนึ่งปีใดปีหนึ่ง ชาติใดชาติหนึ่ง เมื่อปฏิบัติธรรมได้สมบูรณ์แล้ว วันนั้น ปีนั้น ชาตินั้น เราก็จะสามารถหมดกิเลสเป็นพระอรหันต์ เข้านิพพานตามพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้”

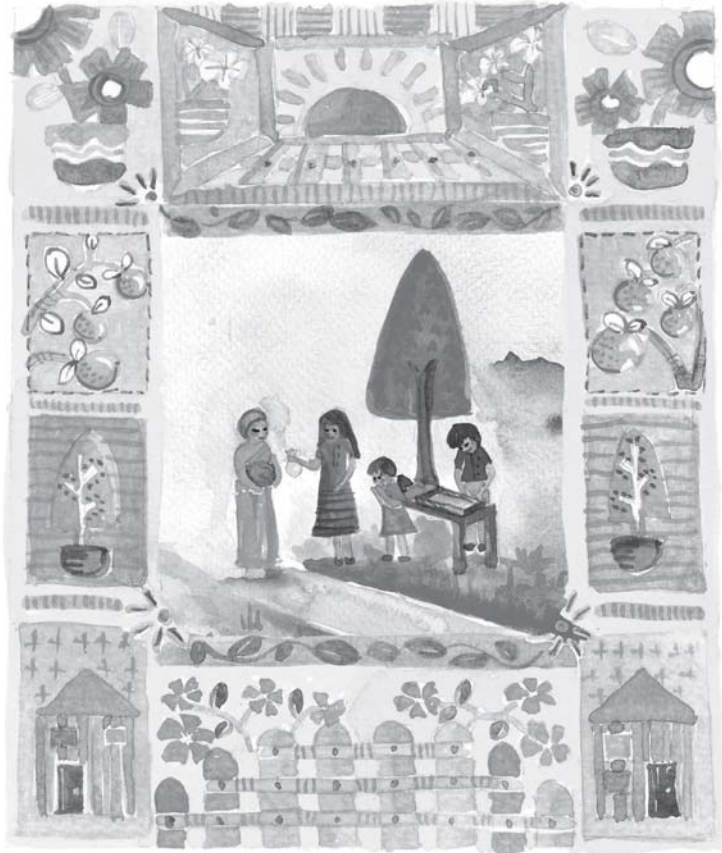
จากคำสอนของหลวงพ่อก่อนนำมาเล่าให้ฟังนี้ ก็เป็นอันสรุปได้ว่าวิธีการฝึกใจของเราให้ตั้งอยู่บนความไม่ประมาทและสามารถอยู่ในบุญได้อย่างต่อเนื่องที่ดีที่สุด ก็คือ การมาอยู่จุดงศ์ที่วัดในช่วงสวดสัปดาห์ อย่างน้อยต่อเนื่องสัก ๓-๗ วัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการพาตัวเองออกจากปัญหาต่างๆ ที่รบกวนยในทางโลก ด้วยการเข้ามาอยู่ในบรรยากาศที่สงบกายและสงบใจ เพื่อเพิ่มบุญในทางธรรมให้ตัวเรา ครั้นเมื่อลาจุดงศ์กลับไปปฏิบัติหน้าที่การงานแล้ว ก็จะทำให้เราทำงานด้วยใจที่อยู่ในบุญ ทำด้วยความไม่ประมาท แม้มีปัญหามาก ก็สามารถจัดการให้เหลือน้อย ซึ่งยังมาอยู่จุดงศ์บ่อยๆ ลาจุดงศ์กลับไปทำงานแต่ละครั้ง ก็จะทำงานด้วยใจผ่องใส ในที่สุดปัญหาที่เคยมีมากก็จะหมดไปเอง แล้วโอกาสแห่งความเจริญก้าวหน้าก็จะก้าวเข้ามาหาอย่างมากมาย เพราะใจที่ผ่องใสย่อมมีอานุภาพดึงดูดสิ่งที่ดีเข้ามาหากัน

หากชาวพุทธในประเทศไทยกว่าหกสิบล้านคนพร้อมเพรียงกันฝึกความไม่ประมาทด้วยการอยู่จุดงศ์ทั่วทั้งประเทศเช่นนี้ ปัญหาต่างๆ ในประเทศไทยก็จะลดลงไปในชั่วข้ามคืน เพราะคนไทยมีจิตใจที่ผ่องใสขึ้น

และหากมีการฟื้นฟูให้ทุกวัดทั่วประเทศจัดอยู่จุดงศ์สุดสัปดาห์อย่างสม่ำเสมอ วันหนึ่งปัญหาต่างๆ ในประเทศก็จะหมดไป เพราะทุกคนได้ลงมือปฏิบัติธรรมเป็นชีวิตประจำวันแล้วนั่นเอง ซึ่งนั่นคือวิถีชีวิตที่ปฎิบัติตายายมอไว้เป็นมรดกทางวัฒนธรรมให้แก่เรามาจนแล้ว แต่ว่าสิ่งเหล่านี้จะได้รับการสนับสนุนเมื่อไหร่ นั้น มีหลักสำคัญอยู่ว่า เราต้องทำก่อนเป็นคนแรก แล้วจึงชักชวนผู้อื่นให้ทำตาม

เมื่อคิดพิจารณาดูแล้ว วันหยุดสุดสัปดาห์นี้ ก็ขอเชิญชวนทุกท่านพาครอบครัวไปทดลองอยู่จุดงศ์สุดสัปดาห์ที่ศูนย์วิปัสสนาหรือวัดใกล้บ้านกันเลย ขออนุโมทนาบุญล่วงหน้า สาธุ !

ภาคที่ ๗

ชาวพุทธที่แท้จริง

ภาคที่ ๗ : ชาวพุทธที่แท้จริง
โดย ส. พ่วงสวัสดิ์

ชาวพุทธที่แท้จริง

เมื่อหยิบบันทึกคำสอนของหลวงพ่อกี่เคารพรัก มาหนึ่งอ่านทบทวน เพื่อหาข้อมูลมาเขียนหนังสือ ก็ให้ บังเอิญไปพบข้อความหนึ่งที่คิดว่า ควรจะนำมาลงให้อ่านกัน นั่นคือ **“อะไรเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมลง”** เพื่อที่ชาวพุทธจะได้ช่วยกันแก้ไขกันต่อไป

หลวงพ่อกำหนดให้ข้อคิดไว้ว่า **“พระพุทธศาสนาไม่มีวันเสื่อม มีแต่คนเรานี้แหละที่เสื่อมจากพระพุทธศาสนา”**

สาเหตุสำคัญ ที่ทำให้เสื่อมก็คือ “คนพาล” ทั้งพาลภายนอกและพาลภายใน

๑) พาลภายนอก ได้แก่ คนที่ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา เขาจะนับถือศาสนาอื่นหรือไม่ก็ตาม แต่เขามีจิตมุ่งร้ายคอยจ้องทำลายพระพุทธศาสนา ในยามปกติก็พยายามกล่าวร้ายป้ายสีพระภิกษุในพระพุทธศาสนา ว่าเลวอย่างนั้นอย่างนี้ หากเขามีโอกาส ก็จะบิดเบือนคำสอนในพระพุทธศาสนาให้คนอื่นเข้าใจไขว้เขว คนพาลประเภทนี้คอยจ้องหาโอกาสทำลายพระพุทธศาสนาอยู่แทบจะทุกวันไป และก็มีจำนวนมากด้วย

๒) พาลภายใน ได้แก่ ชาวพุทธที่ไม่เคารพพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีความคลางแคลงสงสัยในการตรัสรู้ของพระองค์ ไม่เคารพในพระธรรม คือไม่ตั้งใจปฏิบัติธรรมตามคำสั่งสอนของพระพุทธองค์อย่างจริงจัง ไม่เคารพในพระสงฆ์ผู้ปฏิบัติดีปฏิบัติชอบ ไม่เคารพในการฝึกสมาธิเพื่อทำให้จิตใจสงบ เมื่อขาดความเคารพอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือทุกประการดังกล่าวนี้ เขาก็จะเป็นพาลภายในของพระพุทธศาสนา ตัวของเขาเองก็จะไม่ได้รับประโยชน์ใดๆ จากการเป็นชาวพุทธเลย

เมื่อเป็นเช่นนี้ผ่านไป เขาก็จะไม่เห็นคุณค่าในพระพุทธศาสนา ยิ่งขึ้น เมื่อคนพาลภายนอกเข้ามาทำลายพระพุทธศาสนาด้วยวิธีการต่างๆ ก็จะไม่สามารถปกป้องพระพุทธศาสนาได้ เพราะตัวเองก็ขาดความเคารพในพระศาสนาอยู่แล้ว เมื่อขาดความเคารพก็จะมีใจในการศึกษาหาความรู้ให้ถ่องแท้ ดีไม่ดีตกเป็นเครื่องมือของคนพาลภายนอกมาบ่อนทำลายพระพุทธศาสนาเสียเอง

พวกเราลองมาพิจารณาตนเองดูเถิดว่า ตัวเรานั้นบัดนี้ยังเป็นคนพาลอยู่หรือเปล่า และเราได้ทำหน้าที่ของพุทธศาสนิกชนที่ดีแล้วหรือยัง

ชาวพุทธที่แท้จริงจะต้องประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้

๑) มีศรัทธา เชื่อในการตรัสรู้ของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือเชื่อว่าพระพุทธเจ้ามีจริง และเป็นผู้มีคุณธรรมวิเศษสูงสุด ไม่ระแวงสงสัยในพระปัญญาคุณอันเลิศของพระองค์

๒) มีศีลบริสุทธิ์ คือพยายามรักษาศีล ๕ ให้ได้เป็นอย่างดีน้อยเพื่อปกป้องตนเองให้พ้นจากบาปกรรมทั้งหลาย

๓) เชื่อกรรม ไม่ถือมงคลตื่นข่าว แต่เชื่อถือมงคลตื่นตัว คือมีความเข้าใจถูกต้องในเรื่องโลกและชีวิต ตื่นตัวอยู่เสมอว่าบุคคลเมื่อทำดี ย่อมได้ดีจริง ทำชั่วย่อมได้ชั่วจริง ไม่มีความสงสัยเคลือบแคลงใดๆ ทั้งสิ้น เลือกทำแต่ความดีให้เต็มตามความสามารถของตน

๔) ไม่แสวงบุญนอกพระพุทธศาสนา คือไม่เที่ยวแสวงบุญโดยเข้าร่วมพิธีกรรมในศาสนาอื่นด้วยความเต็มใจ เพราะคิดว่าจะได้บุญ ทั้งไม่กราบไหว้รูปเคารพของศาสนาอื่น แต่ก็ต้องไม่ล่วงเกิน ไม่วิจารณ์วัตถุนั้นเป็นที่เคารพของลัทธิศาสนาอื่นด้วย ตลอดชีวิตต้องชวนช่วยในการอุปถัมภ์บำรุงพระพุทธศาสนา

๕) ตั้งใจทำจิตให้บริสุทธิ์ ด้วยการให้ทาน รักษาศีล และเจริญภาวนาให้ถูกวิธีของพระพุทธศาสนาโดยแท้

ขอให้เราลองถามตัวเองกันดีกว่าว่า เราเองนั้นได้ทำตัวให้สมกับเป็นชาวพุทธที่แท้จริงแล้วหรือยัง ถ้ายังกิริบับปรับปรุงแก้ไข อย่าให้เสียที่ที่เกิดมาพบพระพุทธศาสนา ถ้าเราทำได้อย่างนี้ เรานั้นแหละ คืออายุพระพุทธศาสนาที่แท้จริง

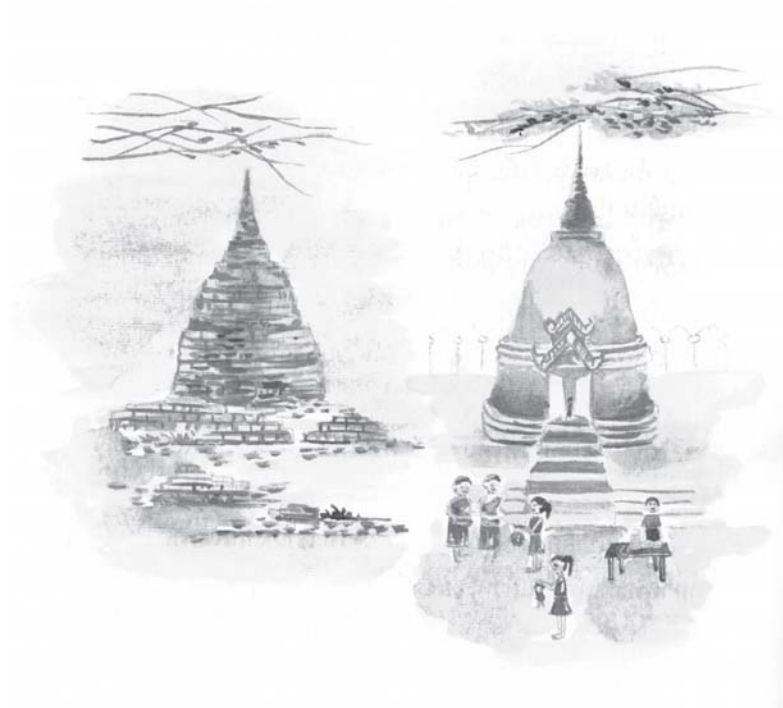
พออ่านบันทึกจบแล้ว จึงตัดสินใจนำข้อความเหล่านี้มาลงให้อ่านกัน อย่างน้อยก็เพื่อให้บอกตัวเองได้ว่า ในฐานะที่เป็นพุทธศาสนิกชนคนหนึ่ง วันนั้นเราได้ทำอะไรตอบแทนพระคุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบ้างแล้ว

ภาคที่ ๗ : ชาวพุทธที่แท้จริง

โดย ส. พงษ์สวัสดิ์

วัดร้าง-วัดรุ่ง

เมื่อประมาณ เดือน ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้เกิดประวัติศาสตร์สำคัญบทหนึ่งของพระพุทธศาสนาในเมืองไทย นั่นคือ **ข่าวของวัดพระธรรมกาย**

จำได้ว่า ท่ามกลางเศรษฐกิจที่กำลังตกต่ำอย่างหนัก หนังสือพิมพ์ทุกฉบับ โทรทัศน์ทุกช่องประโคมข่าวโจมตีวัดพระธรรมกายอย่างหนัก จนกระทั่งนักวิจารณ์หลายคนต่างก็ฟันธงว่า อีกไม่นาน วัดที่มีขนาดเนื้อที่สองพันกว่าไร่ คงจะต้องร้างในไม่กี่เดือนอย่าง

แน่นอน และก็จะต้องกลายเป็นวัดร้างที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยอีกด้วย

หลายท่านก็ติดตามข่าวนี้เช่นกัน แต่หลังจากติดตามข่าวนี้อย่างต่อเนื่องอยู่ถึง ๒ ปีเต็ม ก็พบว่าผลที่ออกมากลับตาลปัตร ซึ่งเรื่องนี้ไม่่าจะเป็นไปได้ เพราะในช่วงนั้น ถ้ากรณีนี้เป็นรัฐบาลถูกโจมตีหนักอย่างนี้บ้าง แค่โดนติดต่อเข้าไปไม่กี่เดือน ก็ทำท่าจะยุบสภาฯ เลือกตั้งใหม่กันแล้ว

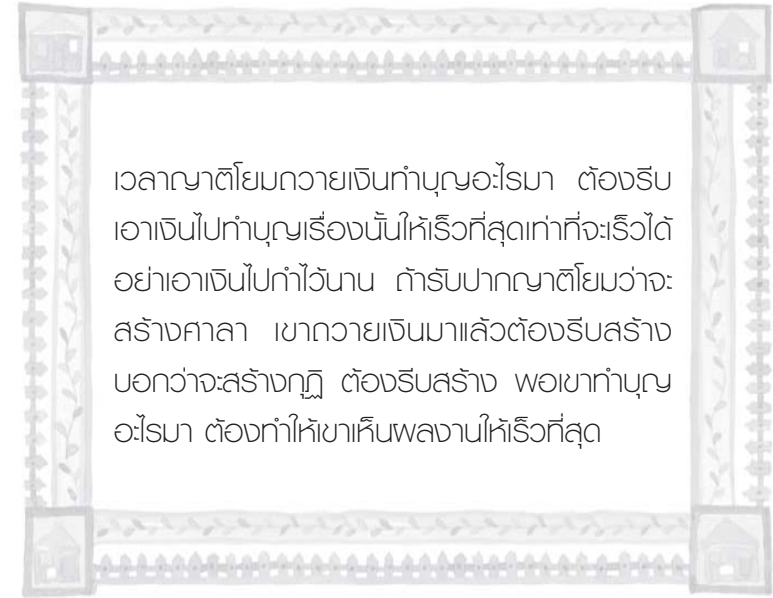
นอกจากนี้แล้ว ท่ามกลางการออกข่าวโจมตีอย่างหนัก หลายท่านยังพบใบประกาศของวัดพระธรรมกาย เชิญชวนประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนไปร่วมงานบุญสำคัญทางพระพุทธศาสนาอีกด้วย ซึ่งหลังจากวันงาน ก็มีการรายงานข่าวจากทางวัดว่า มีคนมาร่วมงานนับเรือนแสน แม้ว่าจะมีเสียงค่อนข้างดังจากบางสื่อว่าทางวัดจ้างคนมาร่วมงาน แต่โดยวินิจฉัยของตัวเองแล้ว ไม่น่าใช่ **เพราะถ้าวัดใช้เงินมาจ้างคนจำนวนมากขนาดนี้จริงๆ วัดต้องล้มละลายอย่างแน่นอน** และที่สำคัญผู้ร่วมงานบางคนเป็นถึงนักธุรกิจอันดับต้นๆ ของประเทศ บุคคลเหล่านี้คงจ้างมาไม่ได้ อย่างแน่นอน สรุปว่าเรื่องจ้างคนมาวัด ก็เป็นการเขียนข่าวกันไปเอง

ในขณะที่ติดตามข่าววัดพระธรรมกายนั้น ผู้เขียนก็ได้ติดตามข่าววัดร้างในประเทศไทยด้วย ซึ่งในปีนั้น มีการสำรวจพบว่า ประเทศไทยมีวัดร้างมากถึง ๘,๐๐๐ กว่าวัด ซึ่งนั่นเกือบเป็นหนึ่งในสามของวัดที่มีอยู่สามหมื่นวัดทั่วประเทศ และคิดเป็นเนื้อที่ประมาณแสนไร่

เรื่องตัวเลขวัดร้างที่เพิ่มขึ้นนี้ ทำให้เกิดคำถามว่า **อะไรเป็นสาเหตุของวัดร้างกันแน่**

การพิจารณาเรื่องนี้ เริ่มจากแบ่งเป็น**วัดเก่าและวัดเกิดใหม่**

วัดเก่าที่ปู้ย่าตายายสร้างไว้ในยุคที่ประชากรไทยมีไม่กี่สิบล้านคน มากถึงสามหมื่นวัด แล้ววัดที่เกิดใหม่ในช่วงสามสิบปีนี้มีเท่าไรรกันแน่

เวลาญาติโยมถวายเงินทำบุญอะไรมา ต้องรีบเอาเงินไปทำบุญเรื่องนั้นให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ อย่าเอาเงินไปทำไว้นาน ถ้ารับปากญาติโยมว่าจะสร้างศาลา เขากวายนเงินมาแล้วต้องรีบสร้าง บอกว่าจะสร้างกุฏิ ต้องรีบสร้าง พอเขากำบุญอะไรมา ต้องทำให้เขาเห็นผลงานให้เร็วที่สุด

นั่นก็หมายความว่า สถานการณ์ของวัดตอนนี้คือ **วัดเก่าทยอยร้าง วัดใหม่ก็ไม่เพิ่ม**

สถานการณ์ของวัดร้างไม่ได้หยุดยั้งลงแค่นั้น ต่อมาไม่นานก็มีข่าวออกมาว่า **จะมีการเปลี่ยนทรัพย์สินที่ดินของวัดร้างมาเป็นทุน**

พูดง่ายๆ ก็จะนำที่ดินของวัดร้างไปทำธุรกิจ แนวคิดนี้ ผิดหลักของชาวพุทธอย่างมาก แทนที่จะหาทางรักษาเยี่ยวยามรดกของปู้ย่าตายายให้กลับมาเป็นวัดที่รุ่งเรืองอีกครั้งได้ กลับมีแนวคิดซ้ำเติมให้วัดร้างเพิ่มขึ้นไปอีกอย่างนี้ ที่สำคัญก็คือ วัดร้างเหล่านี้ ในอดีตเคยเป็นวัดที่ปู้ย่าตายายท่านสร้างไว้ด้วยจิตศรัทธา เพราะเป็นห่วงลูกหลานจะไม่มี ความเข้าใจเรื่องบุญ ถ้าปู้ย่าตายายท่านยังอยู่ ท่านจะรู้สึกอย่างไรกับการไม่เอาใจใส่ในวัดของท่าน

ตัวเลขวัดร้างที่อ่านข่าวเจอนี้ ทำให้อดคิดไม่ได้ว่า พระพุทธศาสนา จะอยู่ในประเทศไทยได้นานแค่ไหนกันแน่

สถานการณ์ของวัดร้างและแนวความคิดการเปลี่ยนทรัพย์สินของวัด เป็นทุนนี้ กระตุ้นให้สนใจเรื่องความอยู่รอดของวัดพระธรรมกายอย่างมาก เพราะสามารถรอดพ้นจากวิกฤตการระดมโจมตีของสื่อมวลชนอย่างต่อเนื่องกว่า ๒ ปีมาได้เป็นอย่างดี และยั่งยืนหยัดอยู่ได้ท่ามกลาง กระแสกดดันของสังคมที่ถูกสร้างจากสื่อจนถึงปัจจุบันอีกด้วย ซึ่งออก จะเป็นการพึ่งความข้างเดียวเสียส่วนมาก

วัดพระธรรมกายรอดพ้นจากการเป็นวัดร้างที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ มาได้อย่างไรกันแน่ !?

เมื่อพิจารณามาถึงตรงนี้ก็เกิดความมั่นใจว่า วัดพระธรรมกายต้องมีหลักการสำคัญที่ใช้ในการรักษาวัดไม่ให้ร้างอย่างแน่นอน ซึ่งหลักการ นี้่น่าจะเป็นกุญแจที่ช่วยไขคำตอบได้ว่าอะไรเป็นสาเหตุของวัดร้างในประเทศไทย

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ ของวัดพระธรรมกาย ก็พบว่าวัดนี้มีรากฐานความเป็นมาจากลูกศิษย์ของหลวงพ่อดอกน้ำ ภาษีเจริญ (สด จันทโร) และก็พบคำตอบอันเป็นกุญแจของเรื่องนี้ว่าอยู่ที่ “ความเคารพ ในคำสอนของครูบาอาจารย์” นี้เอง

พระลูกวัดรูปหนึ่งได้เล่าให้ฟังว่า

“เมื่อตอนที่หลวงพ่อดอกน้ำยังมีชีวิตอยู่ ท่านให้ “มนต์สร้างวัดไว้ ๓ บท” แล้วหลวงพ่อดอกน้ำวัดพระธรรมกาย ท่านก็นำมนต์ ๓ บทนั้น มาสอนให้พระลูกวัดเข้าใจตรงกัน โดยตัวท่านเองก็ลงมาทำเป็นตัวอย่างให้ดูด้วย

มนต์บทที่ ๑ กวาดวัดให้สะอาด

ท่านให้เหตุผลว่า ถ้าวัดสะอาดแล้ว คนที่เขาตั้งใจมาทำบุญก็จะเกิดความมั่นใจว่าทุกบาททุกสตางค์ที่ทำบุญมากับวัดนี้ จะไม่รั่วไหลไปในทางที่ไม่ควรแน่นอน

สมมุติว่า ถ้าเขาตั้งใจจะมาทำบุญสัก ๑๐ บาท พอมาถึงวัด เห็นวัดสะอาดสะอาด น่ายิน นำเดิน แม้กระทั่งในศาลาก็น่านอน จากเดิมที่คิดจะทำบุญ ๑๐ บาท ก็มีสิทธิ์จะทำเพิ่มเป็น ๑๐๐ บาท แต่ถ้าตั้งใจจะทำบุญ ๑๐๐ บาท เขาก็เพิ่มขึ้นอีกเป็นเงาตามตัว

ความสะอาด คือ เส้นที่แรงที่สุดของวัด

แต่ถ้าถามว่าสถานที่จุดไหนของวัดที่คนมุ่งไปหากมากที่สุด ก้าวแรกที่ญาติโยมลงมาจากรถ เขาถามหาอะไรก่อน? คำแรกเลย คือ ห้องน้ำอยู่ที่ไหน? เขาไม่ถามหรือว่า เจ้าอาวาสอยู่ที่ไหน หรือหลวงพ่อดอกน้ำ ที่สอนบาลีรูปนั้นรูปนี้ที่เทศน์เก่งๆ อยู่ที่ไหน เขายังไม่ถาม แต่เขาถามว่า **ห้องน้ำอยู่ที่ไหน?**

เพราะฉะนั้น สิ่งแรกที่ทุกคนในวัดจะต้องช่วยกันทำ และจะต้องทำให้มีเส้นที่ให้ได้ คือ **ความสะอาดของห้องน้ำและบริเวณสถานที่โดยรอบ**

อุปการณ์ทำความสะอาดนี้สำคัญมาก อย่ามองไม้กวาด มองผ้าขี้ริ้ว หรือถังขยะว่ามันเป็นไม้กวาด ผ้าขี้ริ้ว ถังขยะที่สกปรกโสโครก แต่ขอให้มองว่าของเหล่านี้ คือ **เทพธิดาแห่งความสะอาด** ไม้กวาดที่เรากวาดขยะ มีฤทธิ์ดึงดูดสมบัติดีดีไปลายไม้กวาดมาได้ ทั้งผ้าขี้ริ้ว ทั้งถังขยะ มีมนต์เรียกสมบัติของพระศาสนาติดอยู่ที่นั่น

แล้วท่านก็ยกบอกว่า วัดที่ไม่รักษาความสะอาด โยมมาครั้งใด ศาลาก็กรก กุฎีก็กรก คนที่สร้างศาลาเอาไว้ สร้างกุฎีเอาไว้ให้ มาที่ไรก็เห็นรก วันหลังเราอยากได้เพิ่มอีกหลัง ไปบอกเขาอีก เขาก็จะบอกว่า ก็หลัง

นี่ยังไม่มียัญญาทำให้สะอาด แล้วจะเอาอีกหลังมาให้รอกอีกทำไม ตอนนั้นก็คงได้หน้าซำกันบ้าง

แต่ถ้าเราทำให้สะอาดไว้ตลอดเวลา เขาจะนั่ง นอน ยืน เดิน ก็สบาย จังหวะดีๆ เขาอาจจะเข้ามาถามเองว่า “หลวงพ่อยากได้อีกสักหลังหนึ่งไหม? ถึงไม่มีเงิน ผมจะไปตามพรรคพวกมาสร้างให้”

ความสะอาดสร้างญาติโยมที่เป็นฝ่ายเสียบึงให้แก้ตัวอย่างนี้ พระภิกษุสามเณรในวัด จึงไม่ลำบากในเรื่องการบิณฑบาต ทำให้สามารถศึกษาธรรมและปฏิบัติธรรมได้อย่างเต็มที่จึงมีข้อคิดและความรู้ธรรมะดีๆ มาสอนญาติโยมอย่างมากมาย

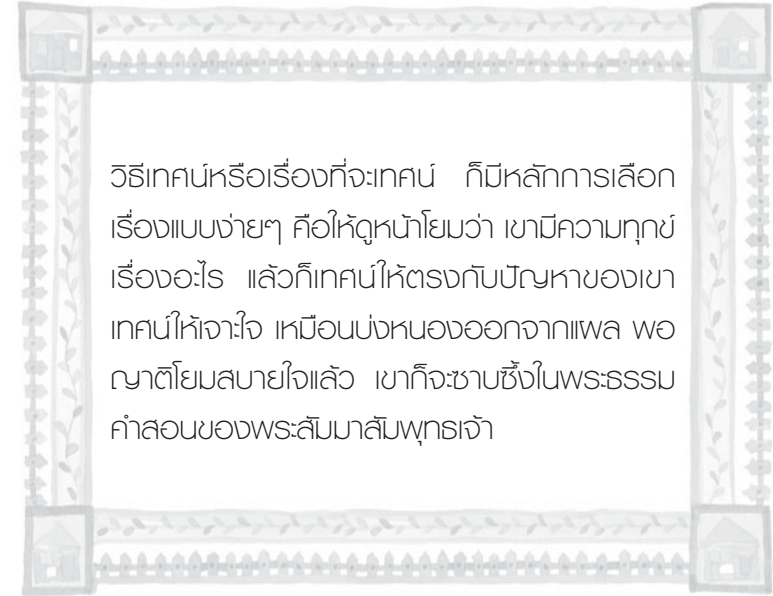
นอกจากนี้ “เวลาญาติโยมถวายเงินทำบุญอะไรมา ต้องรีบเอาเงินไปทำบุญเรื่องนั้นให้เร็วที่สุดเท่าที่จะเร็วได้ อย่าเอาเงินไปกักไว้นาน ถ้ารับปากญาติโยมว่าจะสร้างศาลา เขาถวายเงินมาแล้วต้องรีบสร้าง บอกว่าจะสร้างกุฏิ ต้องรีบสร้าง พอเขาทำบุญอะไรมา ต้องทำให้เขาเห็นผลงานให้เร็วที่สุด”

นี่คือ **หลักการดูแลรักษาข้อที่ ๑** ที่เรียกว่า **“ความสะอาดเรียกสมบัติ”** หรือ **“มนต์เรียกสมบัติ”** ของหลวงพ่อดอกน้ำ ภาชีเจริญ นั่นเอง

มนต์บทที่ ๒ ขยันเทศน์

ท่านให้เหตุผลว่า คนที่มีศรัทธา มีใจรักจะสร้างวัด พัฒนาวัด จะต้องขยันศึกษาธรรมะและขยันเทศน์ด้วย เพราะญาติโยมเอาข้าวปลาอาหารมาให้ขบฉันถึงที่วัดแล้ว แต่ถ้าพระภิกษุในวัดยังไม่ลงมือเทศน์ให้ญาติโยมฟัง เขาก็จะรู้สึกว่ามีวัดแล้วไม่ได้อะไร

ถ้าหากพระภิกษุขบฉันอาหารของญาติโยมฟรี แล้วไม่มีธรรมะติดใจกลับบ้านไป เขาก็ไม่รู้ว่าจะมีวัดทำไม

วิธีเทศน์หรือเรื่องที่จะเทศน์ ก็มีหลักการเลือกเรื่องแบบง่ายๆ คือให้ดูหน้าโยมว่า เขามีความทุกข์เรื่องอะไร แล้วก็เทศน์ให้ตรงกับปัญหาของเขา เทศน์ให้เจาะใจ เหมือนบ่งหนอนออกจากแผล พอญาติโยมสบายใจแล้ว เขาก็จะซาบซึ้งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วิธีเทศน์หรือเรื่องที่จะเทศน์ ก็มีหลักการเลือกเรื่องแบบง่ายๆ คือให้ดูหน้าโยมว่า เขามีความทุกข์เรื่องอะไร แล้วก็เทศน์ให้ตรงกับปัญหาของเขา เทศน์ให้เจาะใจ เหมือนบ่งหนอนออกจากแผล พอญาติโยมสบายใจแล้ว เขาก็จะซาบซึ้งในพระธรรมคำสอนของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วก็มีศรัทธามาช่วยพระภิกษุสามเณรพัฒนาวัดให้เจริญก้าวหน้าเอง เพราะเขาคิดว่าเงินที่ทำบุญเลี้ยงพระบำรุงวัดไปนั้นเป็นการให้โลภภัยทรัพย์ แต่สิ่งที่หลวงพ่อดอกน้ำกลับมาให้เขานั้นเป็นอริยทรัพย์ คือ ทรัพย์ที่เขาสามารถใช้แก้ไขความทุกข์ได้ตลอดชีวิต ซึ่งยิ่งใหญ่กว่ามากนัก

นี่คือ **หลักการดูแลรักษาข้อที่ ๒** ที่เรียกว่า **“ขยันเทศน์เรียกคน”** หรือ **“มนต์เรียกญาติโยมเข้าวัด”** ของหลวงพ่อดอกน้ำ ภาชีเจริญ นั่นเอง

มนต์บทที่ ๓ ขยันนั่งสมาธิ

ท่านให้เหตุผลว่า เป้าหมายของการบวช คือ การทำพระนิพพานให้แจ้ง และวิธีการทำพระนิพพานให้แจ้งก็ต้องขยันนั่งสมาธิ

คำสอนทั้งหมดของพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามุ่งเน้นที่การสอนให้พุทธบุตรขยันนั่งสมาธิเป็นสำคัญ เพราะการที่ใครจะหมดกิเลสได้ ก็ต้องมองเห็นกิเลสก่อน คนที่จะเห็นกิเลสได้ ก็ต้องมองเห็นใจของตัวเอง และคนจะมองเห็นใจของตัวเองได้ ก็ต้องนั่งสมาธิให้ใจสงบจนเกิดความสว่างในใจมากพอจะมองเห็นใจของตัวเองได้

มนุษย์ส่วนมากในโลกนี้ ยังมองไม่เห็นใจของตัวเอง เพราะไม่ได้นั่งสมาธิ จึงตกเป็นทาสของกิเลสได้โดยง่าย โลกจึงวุ่นวายไม่จบไม่สิ้น

การที่ชาวโลกเห็นพระภิกษุขยันนั่งสมาธิ ก็จะทำให้เขาได้คิด ได้เห็นต้นแบบ และอยากจะทำนั่งสมาธิบ้าง

เพราะฉะนั้น เมื่อญาติโยมมาทำบุญที่วัด นอกจากเทศน์ให้ฟังแล้ว ยังต้องสอนให้ญาติโยมนั่งสมาธิด้วย เพราะถ้าญาติโยมนั่งสมาธิแล้ว ใจก็จะสะอาด สงบ และสว่างตามมาเอง ความฟ่องใสในใจก็จะมีมาก จะคิดแต่เรื่องที่ดี และมองเห็นช่องทางสร้างบุญกุศลได้ทะลุปรุโปร่ง

ถ้าพระภิกษุขยันนั่งสมาธิและสอนญาติโยมขยันนั่งสมาธิอย่างนี้ การจะสร้างวัดหรือสร้างอะไรก็ได้สำเร็จทั้งนั้น

นี่คือ **หลักการดูแลรักษาวัดข้อที่ ๓** ที่เรียกว่า **“ขยันนั่งสมาธิ”** หรือ **“มนต์เรียกความสำเร็จเข้าวัด”** ของหลวงพ่อดอกน้ำ ภาชีเจริญ นั่นเอง

เมื่อได้ฟังพระลูกวัดท่านตอบแล้ว ก็เข้าใจแล้วว่า **วัดพระธรรมกาย** รอดพ้นจากวิกฤตดังกล่าวมาได้ **ได้อย่างไร** และได้คำตอบว่า ถ้าวัดไหนใช้มนต์ของหลวงพ่อดอกน้ำ ภาชีเจริญ ทั้ง ๓ บทนี้ มากำหนดกิจกรรม

ของวัดทุกอย่างให้สอดคล้อง วัดก็จะมีทางร้างอย่างแน่นอน นอกจากไม่ร้างแล้ว ยังจะเป็นวัดที่คนอยากไปทำบุญ อยากไปศึกษาธรรมะอีกด้วย

ข้อคิดที่ได้รับจากการศึกษาเรื่องนี้ ก็คือ **ถ้าชาวพุทธที่หมดภาระหน้าที่การงานทางโลกแล้ว คิดจะใช้ช่วงบั้นปลายชีวิตนี้ออกบวช ก็จะช่วยแก้ปัญหาวัดร้างได้มาก** โดยใช้ประสบการณ์ชีวิตและเครือข่ายที่ตนเองมี มาร่วมกันสร้างบุญในยามบั้นปลาย ด้วยการช่วยกันฟื้นฟูวัดร้างหรือสร้างวัดใหม่เพิ่มขึ้นมาอีก แล้วบริหารวัดโดยใช้มนต์ ๓ บทของหลวงพ่อดอกน้ำ ภาชีเจริญ ก็จะทำให้วัดร้างกลับมาเป็นวัดที่รุ่งเรืองอีกครั้ง วัดในประเทศไทยก็จะไม่ลดจำนวนลงไป และเป็นกรณีศึกษาอายุพระพุทธศาสนาให้ยืนยาวต่อไปอีกด้วย

การแก้ไขวิกฤตพระพุทธศาสนา

ช่วงยี่สิบกว่าปีที่ผ่านมามีข้อสังเกตว่า ยิ่งใกล้
ฤดูทอดกฐินซึ่งเป็นประเพณีสำคัญของชาวพุทธมากเท่าไร
หนังสือพิมพ์จะต้องประโคมข่าวพระภิกษุบางรูปที่ทำ
ผิดพระวินัยอย่างครึกโครมอยู่เสมอ จนเป็นเหตุให้
ศรัทธาของชาวพุทธทั่วประเทศตกต่ำ เพราะประชาชน
รู้สึกว่าพระภิกษุไม่น่าเคารพ ผลกระทบก็ไปตกกับพระ
ภิกษุสามเณรกว่าสามแสนรูปทั่วประเทศ เมื่อประชาชน
ไม่ศรัทธา เขาก็ไม่สอนให้ลูกหลานไหว้พระ ไม่สนใจ

ศึกษาธรรมะ และไม่ทำบุญ งานต่างๆ ของวัดก็เลยอัมพาตกินกันไปหมด ชาวพุทธก็ลดจำนวนลงไปเรื่อยๆ ซึ่งเกิดจากปากกาของคนเขียนข่าวไม่กี่คน ในกรณีนี้หนังสือพิมพ์ลงข่าวพระทำผิดวินัยเช่นนี้ ชาวพุทธควรคิดอย่างไรจึงถูกต้องและเป็นการดูแลพระพุทธศาสนา

หากเมื่อใดหนังสือพิมพ์ลงข่าวเกี่ยวข้องกับพระภิกษุทำตัวไม่เหมาะสมไปให้ ผู้ใหญ่จะต้องสอนให้ลูกหลานจับประเด็นคิดให้ถูกต้อง ดังนี้

ประเด็นที่ ๑ หากหนังสือพิมพ์ลงข่าวพระภิกษุทำความผิด ชาวพุทธอย่ารีบเชื่อตามข่าว แต่ควรใช้ปัญญาพิจารณาด้วยเหตุผล และควรปล่อยให้หมู่สงฆ์ดำเนินการพิจารณาตัดสินกันเองตามพระธรรมวินัย

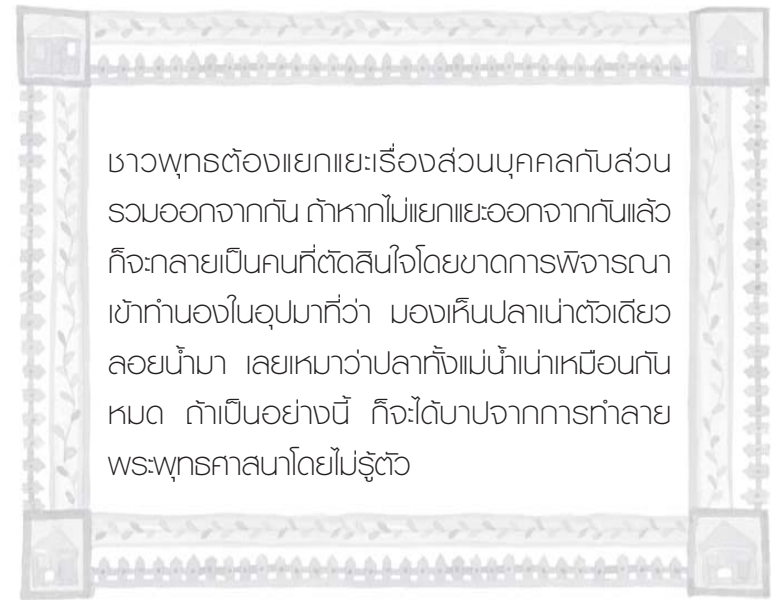
ตั้งแต่โบราณมาแล้ว พระเถระจารย์ท่านพูดไว้ชัดเจนว่า พระพุทธศาสนาเป็นเสมือนสระน้ำใหญ่ ไครมาถึงแล้วลงอาบ ก็ได้ความสะอาดกลับไป ไครมาถึงแล้ว ไม่ลงอาบ เนื้อตัวก็ไม่สะอาดต่อไป

การมาบวชเป็นพระภิกษุในพระพุทธศาสนาก็เช่นกัน ไครตั้งใจปฏิบัติธรรม คนนั้นก็ได้รับความสะอาดกาย วาจา ใจไปมาก ส่วนใครไม่ปฏิบัติธรรม ก็ยอมเประอะเนื่อนต่อไป

การที่พระภิกษุไปทำผิดพระวินัยขึ้นมา จะโดยเจตนาหรือผลอสติก็ตาม พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงได้กำหนดพระวินัยไว้เรียบร้อยแล้ว ญาติโยมก็ต้องไว้วางใจให้เป็นเรื่องภายในของหมู่สงฆ์ในวัดนั้นจัดการตามพระวินัยกันต่อไป โดยพระภิกษุผู้ปกครองในวัดนั้น ท่านจะต้องเป็นผู้เฝ้าระวัง ตรวจสอบหลักฐานและพยานให้ชัดเจน ไม่ใช่ญาติโยมตั้งศาลเตี้ยตัดสินกันเอง ซึ่งมักจะชอบว่าเองเออเองกันไปตามความสะใจ

หากพระภิกษุรูปนั้นทำผิดจริง และความผิดก็ร้ายแรงถึงขั้นขาดจากความเป็นพระ ก็ต้องให้สึกหาลาเพศไป

แต่หากความผิดนั้นไม่ได้ผิดรุนแรงถึงขั้นขาดจากความเป็นพระ

ชาวพุทธต้องแยกแยะเรื่องส่วนบุคคลกับส่วนรวมออกจากกัน ถ้าหากไม่แยกแยะออกจากกันแล้ว ก็จะกลายเป็นคนที่ตัดสินใจโดยขาดการพิจารณา เข้าทำนองในอุบายที่ว่า มองเห็นปลาเบ้าตัวเดียว ลอยน้ำมา เลยเหมาว่าปลาทั้งเบ้าน้ำเบ้าเหมือนกันหมด ถ้าเป็นอย่างนี้ ก็จะได้บาปจากการทำลายพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว

และเกิดผิดพลาดเพราะความประมาทหลังเปลื้องพระวินัยที่พระพุทธรองค์ทรงบัญญัติไว้ ก็ยังมีข้อที่เปิดโอกาสให้พระภิกษุที่ทำผิดได้แก้ไข ผีกฝนอบรมตนกันใหม่

แต่หากความผิดพลาดนั้น มีเรื่องการผิดกฎหมายบ้านเมืองเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ก็ต้องพิจารณากันไปตามหลักฐานและพยานทั้งในแง่พระวินัยและในทางกฎหมายบ้านเมืองกันต่อไป

พูดง่ายๆ ก็คือ หากพระท่านทำผิด ญาติโยมอย่าไปตั้งศาลเตี้ยพิพากษากันเอง หรือเขียนข่าวพิพากษาพระภิกษุกันอย่างสนุกมือ แต่ต้องให้พระผู้ปกครอง ท่านเป็นผู้พิจารณาตัดสินกันเองตามพระวินัยแล้วก็ไม่ควรจะไปวิพากษ์วิจารณ์อะไรกันต่อไป เพราะหากพูดไปผิดๆ ก็จะกลายเป็นบาปแก่ตนเองเปล่าๆ

ประเด็นที่ ๒ หากหนังสือพิมพ์ลงข่าวพระภิกษุทำความผิด ชาวพุทธอย่าคิดเหมารวมว่าพระภิกษุทั้งประเทศแย่เหมือนกันหมด

การที่จะห้ามหนังสือพิมพ์ไม่ให้ประโคมข่าวพระภิกษุที่ทำผิดพระวินัย เราก็คงจะห้ามหนังสือพิมพ์ได้ยาก เพราะเขามีอาชีพรายงานข่าวสารให้สังคมทราบ แต่ว่าถ้าหนังสือพิมพ์ฉบับนั้น เอาแต่ลงเฉพาะข่าวพระทำผิดเสียหาย เวลาพระสงฆ์ตามวัดต่างๆ ท่านทุ่มเทจัดกิจกรรมอบรมศีลธรรมให้แก่ประชาชน ก็ไม่ยอมประโคมข่าวให้เท่ากับเมื่อตอนลงข่าวพระทำผิด ก็ต้องถือว่าสื่อฉบับนั้นลำเอียงเกินไป

มีความจริงประการหนึ่งที่ชาวพุทธไม่ค่อยจะได้คิดกัน ก็คือ พระพุทธศาสนาถล่มสลายมาถึงวันนี้ไม่ได้ ถ้าพระภิกษุที่ดีมีน้อย แต่เพราะทุกวันนี้ ในแต่ละวันมีพระภิกษุที่ออกมาทำหน้าที่ให้แก่สังคมกระจายอยู่ทุกท้องถิ่นทั่วประเทศ แต่ว่าสื่อมวลชนไม่ค่อยนำมารายงานผิดกับข่าวพระภิกษุทำผิดพระวินัยอย่างรุนแรง สื่อจะชอบนำมารายงานมากกว่า

การให้เวลาข่าว ให้เนื้อที่ข่าว และให้ความถี่ในการออกข่าวพระภิกษุที่ตกเป็นจำเลยสังคมบ่อยๆ เช่นนี้ มากกว่าการออกข่าวพระภิกษุที่ทำประโยชน์แก่สังคมนี้เอง เป็นสาเหตุให้ประชาชนส่วนมาก เข้าใจผิดว่าพระภิกษุส่วนมากไม่ประพฤติตนอยู่ในศีลธรรม

ยิ่งช่วงไหนที่หนังสือพิมพ์ลงข่าวโจมตีพระอย่างหนัก โดยที่บางข่าวก็ไม่ได้เป็นความจริง พระภิกษุรูปอื่นจะเดินทางไปไหน ก็จะถูกจัดการด้วยสายตาในลักษณะส่วนเกินของสังคมอยู่ตลอดเวลา และมักถูกมองด้วยสายตาแปลกๆ ทำนองจับผิดอยู่บ่อยๆ

เรื่องเหล่านี้สะท้อนว่า การลำเอียงไม่ออกข่าวของพระภิกษุที่ทำความดีมากมายหลายแสนรูป มีผลทำให้ประชาชนเสื่อมศรัทธาจาก

พระพุทธศาสนาอย่างรุนแรง

พระผู้ใหญ่บางท่านที่ตั้งใจทำประโยชน์ให้แก่สังคมมาหลายสิบปี แต่ได้รับผลกระทบจากเรื่องเหล่านี้ ถึงกับเคยออกปากกับในทำนองที่ว่า

“เดี๋ยวนี้ เวลาพระจะพูดเตือนอะไร ให้สังคมให้ได้คิด มันยากเหลือเกิน

แม้แต่ความพยายามที่จะทำให้คนมีศีลธรรมก็ยังมีคามผิดไปด้วย

ผิดตรงไหน ผิดตรงที่ไปชวนเขาทำความดีได้ไม่ถูกใจสื่อมวลชน เวลาพระออกมาเตือน พระก็ถูกด่าว่าไม่ใช่กิจของสงฆ์ ไม่ต้องออกมายุ่ง

แต่พอพระอยู่เฉยๆ ในวัด แล้วสังคมมีปัญหาขึ้นมา พระก็ถูกด่าอีกว่า เป็นพระแล้วไม่รู้จักทำประโยชน์ให้สังคม

พระเลยถูกตัดสินให้เป็นคนผิดทั้งขึ้นทั้งล่องจากสื่อมวลชน”

เมื่อฟังพระผู้ใหญ่ท่านพูดในทำนองนี้ให้ฟังแล้ว ก็ได้คิดว่า การอ่านข่าวพระภิกษุที่ทำผิดพระวินัย ชาวพุทธต้องแยกแยะเรื่องส่วนบุคคลกับส่วนรวมออกจากกัน ถ้าหากไม่แยกแยะออกจากกันแล้ว ก็จะกลายเป็นคนที่ตัดสินใจโดยขาดการพิจารณา เข้าทำนองในอุปมาที่ว่า **มองเห็นปลาเน่าตัวเดียวลอยน้ำมาเลยเหมารว่าปลาทั้งแม่น้ำเน่าเหมือนกันหมด** ถ้าเป็นอย่างนี้ ก็จะได้บาปจากการทำลายพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้ตัว ซึ่งนี่ไม่ใช่วิสัยของชาวพุทธอย่างแน่นอน เพราะชาวพุทธจะต้องมีความรอบคอบ สมดังที่พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ชัดเจนว่า **“อย่าเชื่อโดยขาดการพิจารณาให้รอบคอบ”** นั่นเอง

ประเด็นที่ ๓ คนที่เจริญในธรรมะได้ ต้องไม่จ้องจับผิดพระ แต่

สนับสนุนการทำงานเผยแผ่ธรรมะของพระอย่างเต็มที่

สำหรับในประเด็นนี้ ขอยกเหตุการณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นในช่วงโมฆะพระพุทธรูปที่มีหลวงพ่อรูปหนึ่งท่านอธิบายเรื่องนี้ไว้ได้ชัดเจนดังนี้

เรื่องมีอยู่ว่า มีโยมท่านหนึ่ง เนื่องจากอ่านข่าวพระทำผิดมา มาก ก็เลยคิดว่าพระทั้งประเทศไทยนี้ แย่เหมือนกันหมด พอได้มาพบกับหลวงพ่ของท่าน ก็เลยนำคำถามนี้มาถามว่า

“พระเดี๋ยวนี้ทำตัวไม่น่ากราบ ไม่น่าไหว ไม่น่าเลื่อมใส ผมจะขอ นับถือแค่พระพุทธรูปพระธรรม เลิกนับถือพระสงฆ์จะได้ไหมครับ ?”

คำถามนี้เป็นคำถามที่ละเอียดอ่อน มีผลกระทบในวงกว้าง และตอบยาก เพราะถ้าตอบไม่ดี ก็มีสิทธิทำให้นักศึกษาทั้งห้องพากันเลิก นับถือพระสงฆ์ทั้งประเทศได้เลยทีเดียว

แต่หลวงพ่ของท่านนิ่งๆ แล้วก็ตอบอย่างสบายๆ ว่า

“การที่คนใดคนหนึ่งจะสามารถนับถือพระธรรมได้ มีข้อแม้สำคัญ อยู่อย่างหนึ่งว่า ผู้นั้นจะต้องเป็นบุคคลประเภทที่ว่า ไม่ชอบจับผิดคนอื่น แต่พยายามแสวงหาความดีที่มีอยู่ในตัวของบุคคลอื่น ให้พบตามความ เป็นจริง

คำถามของคุณที่ถามว่า จะเลิกนับถือพระสงฆ์ จะเคารพแต่พระพุทธรูปกับพระธรรมเท่านั้นจะได้ไหม ตอบว่า ไม่ได้ เพราะที่คุณบอก ว่าพระสงฆ์ไม่ค่อยจะดีอย่างนั้นอย่างนี้ มันฟ้องว่า คุณเองมีนิสัยชอบ จับผิดคนอื่น ขาดความสังเกตที่ดี และสรุปอะไรง่ายเกินไป

พระสงฆ์ทั่วเมืองไทยมีตั้ง ๒-๓ แสนรูป คุณเองรู้จักพระสงฆ์สักกี่รูปเชียว อย่างมากอาจมาให้คุณสัก ๑,๐๐๐ รูป ถ้าคุณเห็นพระสงฆ์ที่ไม่ดีมา ๑,๐๐๐ รูป แล้วอีกตั้ง ๓ แสนที่ดีๆ จะว่าอย่างไร ?

คุณมีนิสัยจับผิดอย่างนี้ ชาตินี้หาพระดีๆ ไม่พบหรอก คุณปิด

ใจจนใจบอดไปเอง หลวงพ่อคิดว่าคุณควรฝึกการมองเห็นใหม่

มองเข้าไปในวัด แล้วทำให้เหมือนมองเข้าไปในสถาบันการศึกษาทางโลก คุณจะพบว่าในสถาบันการศึกษาทางโลกมีคนอยู่ ๒ ประเภท ได้แก่

ประเภทที่ ๑ คือ นักเรียน ซึ่งเข้ามาศึกษาหาความรู้

ประเภทที่ ๒ คือ ครูบาอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้สอน

นักเรียนที่เข้ามาหาความรู้ในสถาบันการศึกษา โอกาสที่เขาจะประพฤติดีดี วางตัวไม่ถูกต้อง มีไหม? แนนอน มีมากมาย

แล้วเราถือสาหาความกับนักศึกษาเหล่านั้นหรือเปล่า? เปล่า เพราะเราถือว่า เขาเพิ่งก้าวเข้ามาศึกษาหาความรู้ จะทำความผิดพลาด ล่วงเกินอะไรไปบ้าง เราก็ให้อภัยกัน

แต่ว่า ถ้าเป็นคนประเภทที่ ๒ ระดับครูบาอาจารย์ หากมีข้อบกพร่อง เรามักตำหนิกัน

ในวัดวาอารามทุกแห่งในประเทศไทย ความจริงพระในวัดก็เหมือน คนในสถาบันการศึกษาทางโลก คือ **พระก็มี ๒ ประเภท**

ประเภทที่ ๑ คือ พระนักเรียน

ท่านเพิ่งเข้ามาหาความรู้ บางทีเพิ่งบวชได้วันสองวัน เดือนสองเดือน ปีสองปี หรือพรรษาสองพรรษา เท่านั้น แนนอน ท่านยังใหม่อยู่ในธรรมวินัย เพราะฉะนั้นท่านก็มีข้อที่ประพฤติปฏิบัติผิดพลาดบ้าง นี่เป็นธรรมดาที่เป็นพระนักเรียน จะเอาอะไรกันนักกันหนา

ประเภทที่ ๒ คือ พระที่เป็นครูบาอาจารย์

ท่านเหล่านี้เป็นหลักของวัดอยู่ทุกวัดในเมืองไทย มีรวมกันเป็น

แสนรูปนะ แล้วท่านก็ตั้งใจประพฤติปฏิบัติธรรม ถ้าท่านเหล่านี้ไม่ตั้งใจ
ประพฤติปฏิบัติธรรม ต่อเนื่องกันมา นับตั้งแต่ปู่ย่าตาทวดกันละก็ ปาน
นี้วัดก็ร้าง พระพุทธรูปก็ล้มไปแล้ว ไม่มาถึงพวกเราหรอก

แต่ก็เป็นที่น่าสังเกตุอยู่อย่างหนึ่ง พระอาจารย์ที่มีความรู้ดี มีความ
ประพฤติดีเหล่านี้ ส่วนมากท่านก็มีภารกิจเต็มที แล้วก็ไม่ใช่วิสัย
ของพระที่จะมาโฆษณาว่าตนเองดีอย่างไร ท่านเหล่านี้บางท่านก็ก้มหน้า
ก้มตาประพฤติปฏิบัติธรรมของท่านไป บางท่านก็เดินรูดงค์เข้าไปเลย
นานๆ จะออกมาทีหนึ่ง บางท่านก็อยู่ในบ้านในเมืองอย่างพวกเราแหละ
นอกจากตั้งใจอบรมตัวเองแล้ว ท่านยังตั้งใจอบรมปมนิสัยให้ลูกศิษย์
ลูกหาของท่านอย่างเต็มที่ แล้วท่านก็ไม่เคยมาโฆษณา ไม่เคยมาป่าว
ประกาศออกหน้าหนังสือพิมพ์ หน้าจอทีวีว่าท่านวิเศษอย่างนั้นวิเศษอย่างนี้
เพราะว่าท่านเหล่านั้นเปี่ยมล้นไปด้วยคุณธรรม เข้าทำนองว่าน้ำเต็มขวด
เขย่าไม่ดัง หมายความว่า ผู้มีคุณธรรมเต็มเปี่ยมย่อมไม่คุยโวโอ้อวด

ในสถาบันการศึกษาทางโลก การแต่งตัวและอายุของผู้ที่เรามอง
เข้าไปเห็น พอจะแยกออกได้เลยว่า นี่คือครูบาอาจารย์ แต่ในวัด
แยกแยะไม่ออก เพราะพระทุกรูปนั่งสงบห่มจีวรเหมือนกัน

เพราะฉะนั้น การที่คุณเห็นพระจำนวนน้อยๆ ไม่กี่รูป เช่น ๕ รูป
หรือ ๑๐ รูป อย่างดีก็ไม่เกิน ๑,๐๐๐ รูปที่มีความประพฤติเสียหาย
แล้วคุณก็ตัดสินว่าจะเลิกนับถือพระสงฆ์ทั่วทั้งสังฆมณฑล ซึ่งมีอยู่ตั้ง
เป็นแสนๆ นะ ขอให้ไปพิจารณาตัวเองใหม่ว่า ทำถูกไหม ?

เอาอย่างนี้ก็แล้วกัน อาตมาอยากให้คุณทำใจอย่างนี้ เวลา จะ
ทำบุญกับพระภิกษุ ซึ่งเราก็ไม่รู้ว่าคุณเป็นพระนักศึกษาหรือว่าเป็น
พระครูบาอาจารย์ หรือมีคุณธรรมมากน้อยเท่าใด คุณก็วางใจเสียอย่างนี้ว่า
ตราบไต่ที่พระท่านยังไม่ได้ทำความผิดทางพระวินัยร้ายแรงอะไร ก็คิด

ว่าเราทำทานเพื่อให้เป็นเรี่ยวแรงในการปฏิบัติธรรมของท่านให้ยิ่งๆ ขึ้นไป
จะได้เป็นเนื่อนานบุญที่สมบุญในวันข้างหน้า วันใดที่ได้พบพระภิกษุที่
ท่านล้ารวมดี คุณก็ตั้งใจทำบุญกับท่านให้เต็มที่ เพื่อให้ได้รับผลบุญเต็ม
เปี่ยม

หากได้ข่าวว่าพระภิกษุรูปใดที่มีความประพฤติดีงาม มีศีลาจาร
วัตรน่าเลื่อมใส แม้ท่านจะอยู่ไกล ก็ดันดันไปหาไปกราบท่านเถิด แล้ว
คุณก็จะได้นื่อนานบุญที่สมใจนึก ถ้าทำขนาดนี้ยังหาไม่ได้อีก ก็ทำใจเย็นๆ
ตั้งหน้าตั้งตาประพฤติธรรมไป

เปิดใจให้กว้าง แล้ววันหนึ่งคุณก็จะพบพระที่ถูกอภัยภัย เป็นเนื่อ
นานบุญของคุณอย่างแท้จริง อย่าด่วนตัดสิน เหลือความเคารพแต่
พระพุทธรูปและพระธรรมเท่านั้น ต้องเคารพให้ครบไตรสรณคมน์ คือ เคารพ
พระรัตนตรัยเถอะ แล้วคุณก็จะเอาตัวรอดทั้งชาติดีและชาติหน้า แล้ว
สามารถพาตัวไปถึงพระนิพพานเสียวนะ”

ทั้งหมดนี้เป็นคำตอบของประเด็นที่ ๓ จากหลวงพ่อรูปหนึ่งที
รู้จักและเคารพรักในความรู้ความสามารถของท่าน โดยเฉพาะกรณีนี้
ท่านช่วยเป็นทนายแก้ต่างพลิกวิกฤตศรัทธาพระสงฆ์ให้มั่นคงในใจของ
ชาวพุทธได้อีกครั้ง

โทษของการอ่านข่าวไม่พิจารณา

สำหรับกรณี หากผู้ใหญ่ไม่สอนให้ลูกหลานรู้จักคิดพิจารณาข่าว
เกี่ยวกับพระอย่างรอบคอบ และปล่อยให้ลูกหลานฟังสื่อโดยขาดการ
พิจารณาเช่นนี้ ก็จะเป็นการตัดรอนโอกาสการสร้างบุญทั้งของเราและ
ของเขาไป เพราะเมื่อเขาคิดเหมารวมว่า พระภิกษุทุกรูปคงจะแยเหมือน
กันหมดทั้งประเทศแล้ว เขาก็จะกลายเป็นคนที่ตัดสินใจโดยขาดสติ

พิจารณาให้รอบคอบ เป็นเพียงการฟังความจากการอ่านหนังสือพิมพ์ฝ่ายเดียว แล้วก็จับแง่คิดผิดพลาดไม่สนใจการศึกษาธรรมะอันเป็นหลักสำคัญของชีวิต เป็นผลให้ขาดความเข้าใจในเรื่องโลกและชีวิตอย่างน่าเสียดาย

เพราะเขาจะไม่รู้ว่า โลกที่อยู่อาศัยและชีวิตของเรานี้ มีกฎประจำโลกและกฎประจำชีวิตที่ต้องศึกษาจากคำสอนในพระพุทธศาสนาให้เข้าใจ จึงจะสามารถดำเนินชีวิตได้ถูกต้อง

กฎประจำโลก คือ **กฎแห่งกรรม** ซึ่งหมายถึงว่า ใครทำดีต้องได้ดี ทำชั่วต้องได้ชั่ว ผลของความดี เรียกว่า **ผลบุญ** และผลของความชั่ว เรียกว่า **ผลบาป** ตัวของเราเองทำสิ่งใดไว้แม่จะเชื่อหรือไม่เชื่อเรื่องบุญบาปก็ตามตนเองจะต้องรับผิดชอบต่อผลแห่งการกระทำนั้นแต่ผู้เดียว ผลบุญผลบาปไม่ส่งผลบิดเบือนไปตามความเชื่อของใคร แต่เป็นไปตามกฎประจำโลกที่มีอยู่ประจำโลกใบนี้มานานแล้ว

กฎประจำชีวิต คือ **กฎไตรลักษณ์** ได้แก่ อนิจจัง (ไม่เที่ยง) ทุกขัง (เป็นทุกข์) อนัตตา (ไม่ใช่ตัวของเรา) ซึ่งข้อนี้เป็นความจริงของทุกชีวิตในโลกใบนี้

ทั้งสองเรื่องนี้เป็นความจริงที่พระพุทธองค์ทรงค้นพบ แต่ที่ยิ่งกว่านั้นก็คือ **พระองค์ทรงค้นพบวิธีการปฏิบัติเพื่อเป็นหนทางหลุดพ้นจากกฎแห่งกรรมและกฎไตรลักษณ์นี้ด้วย**

แต่เมื่อเขาอ่านข่าวแล้วพิจารณาข่าวไม่เป็น นอกจากจะไม่ทราบคำสอนที่ดีในพระพุทธศาสนาแล้ว ก็อาจจับแง่คิดผิดว่าพระภิกษุทั้งประเทศคงแย่เหมือนกันหมด

แล้วก็อาจเลยเถิดไปถึงไม่เชื่อว่าบุญบาปมีจริง และถ้าเขาเข้าใจผิดมาถึงจุดนี้ ก็เป็นอันมั่นใจได้ว่า แม่พ่อแม่หรือปู่ย่าตายายอยากจะทำบุญใจแทบขาดขนาดไหน เขาก็จะไม่สนับสนุนอย่างเต็มที่ หรือบางทีก็ขวางบุญเอาอีกด้วย เพราะเขาจะมีความคิดว่าการทำบุญเป็นการสิ้นเปลือง การใส่บาตรเป็นการสนับสนุนให้คนขี้เกียจ ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกับที่คนที่ไม่เชื่อเรื่องบุญบาปส่วนมากชอบใช้กัน

เมื่อเล่ามาถึงตรงนี้ เราก็คงได้ข้อสรุปแล้วว่า การจะไปบอกให้หนังสือพิมพ์ลงข่าวพระภิกษุที่ทุ่มเททำประโยชน์ให้แก่สังคมมากกว่านี้คงทำได้ยาก ในฐานะที่ทุกท่านเป็นพ่อแม่ หรือปู่ย่าตายายก็ต้องช่วยกันอบรมปลูกฝังลูกหลานให้รู้จักแยกแยะคิดพิจารณาให้เห็นความถูกต้องเสียก่อน จึงตัดสินใจ อย่าตัดสินใจโดยไม่รอบคอบ นั่นจึงจะเป็นหลักประกันว่า ในยามบั้นปลายชีวิต ลูกหลานจะคอยสนับสนุนให้ปู่ย่าตายายของเขาได้ทำบุญเต็มที่ พระภิกษุสามเณรก็สามารถฝึกฝนตนเองได้เต็มที่ และสามารถทำงานเพื่อประโยชน์ของสังคมต่อไป พระพุทธศาสนาก็จะมั่นคงอยู่ในแผ่นดินไทยและได้รับการสืบทอดให้ยืนยาวต่อไปอีกนานแสนนาน

ทำบุญใจแทบขาดขนาดไหน เขาก็จะไม่สนับสนุนอย่างเต็มที่ หรือบางทีก็ขวางบุญเอาอีกด้วย เพราะเขาจะมีความคิดว่าการทำบุญเป็นการสิ้นเปลือง การใส่บาตรเป็นการสนับสนุนให้คนขี้เกียจ ซึ่งเป็นเหตุผลเดียวกับที่คนที่ไม่เชื่อเรื่องบุญบาปส่วนมากชอบใช้กัน

พระพุทธเจ้าต้นแบบแห่งปัญญา

เมื่อเราผ่านโลกผ่านชีวิตมาได้ระดับหนึ่ง เราก็คงเข้าใจคำว่า **ชีวิตมีขึ้น-มีลง** ได้อย่างชัดเจน นั่นก็หมายความว่า ไม่มีใครโชคร้ายไปตลอด และไม่มีใครโชคดีไปตลอด ชีวิตมีสุขและมีทุกข์ปนกันไป แต่ประเด็นสำคัญที่เราจะต้องไม่ลืมก็คือ ทำอย่างไรในยามที่มีสุข เราก็ไม่หลงระเห็จลืมตนจนกลายเป็นการสร้างทุกข์ให้คนอื่น และทำอย่างไรในยามที่มีทุกข์ ก็ไม่ใช่จมดิ่งอยู่กับทุกข์อย่างไม่รู้วันไม่รู้คืน แต่รู้จักสร้างกำลังใจ ยึดสู้กับปัญหาต่อไปจนกระทั่งปัญหาพ่ายแพ้ให้แก่เรา

เมื่อชีวิตต้องพึ่งปัญหาเพื่อนำพาตนเองให้ผ่านชีวิตไปได้ตลอดรอดฝั่งทั้งยามทุกข์และยามสุขเช่นนี้แล้ว เราก็คงพบว่า ในโลกนี้ ไม่มีใครมีพระปัญญาแห่งการดำเนินชีวิตได้ยิ่งกว่าพระลัมมาสัมพุทธเจ้าอย่างแน่นอน พระปัญญาบริสุทธิ์ของพระพุทธองค์ทรงเปี่ยมด้วยหลักการเผชิญชีวิตที่ถูกต้อง เป็นแนวทางการปฏิบัติทั้งในยามขาขึ้นและขาลงของชีวิตได้อย่างยอดเยี่ยม และเป็นต้นแบบคำสอนของชาวโลกที่ชาวพุทธควรศึกษาอย่างแท้จริง

ความขึ้น-ลงของชีวิตขึ้นอยู่กับอะไร

มีคนจำนวนไม่น้อยที่ไม่ทราบความจริงว่า ความขึ้นลงของชีวิตมีสาเหตุมาจากอะไรกันแน่ บางคนก็เชื่อว่าดวงเดือนดวงดาวบนท้องฟ้าเป็นผู้กระทำ บางคนก็เชื่อว่าพระผู้เป็นเจ้าบันดาล บางคนก็เชื่อว่าอยู่ที่หนึ่งสมองสองมือของตัวเอง

แต่พระพุทธองค์ทรงค้นพบความจริงว่า **กฎเหล็กประจำโลกนี้** คือ **กฎแห่งกรรม** พระพุทธองค์จึงสั่งสอนว่า **ใครทำกรรมใดไว้ ไม่ว่าจะดีหรือชั่วก็ตาม ตนจะต้องเป็นผู้รับผลของกรรมนั้น**

ดังนั้น เมื่อเกิดปัญหาอะไรขึ้นมากับเราก็คงตาม พระพุทธองค์ทรงให้เราพิจารณาตัวเองจากสาเหตุ ๓ เรื่องนี้ คือ

๑. เกิดจากเราผิดศีลไว้ในปัจจุบัน
๒. เกิดจากการผิดศีลของเราในอดีต
๓. เกิดจากความเป็นคนประมาท ไม่รอบคอบ

ทั้ง ๓ ประเด็นนี้ เป็นประเด็นใหญ่ของการเผชิญกับปัญหาชีวิตของเราที่เราเคยผิดพลาดเอาไว้ในอดีตทั้งที่ระลึกได้และระลึกไม่ได้

ด้วยเหตุนี้เมื่อเกิดปัญหารุนแรงอะไรขึ้นก็ตาม พระพุทธองค์จึงทรงสั่งไว้เลยว่า **ห้ามเราสร้างปัญหาเพิ่ม** นั่นก็คือ **เราต้องรักษาศีลของเราให้ดีที่สุด**

ถ้าเรายังต้องทำมาหากินเป็นผู้ครองเรือนอยู่ ศีล ๕ จะต้องไม่ให้พลาด ถ้าเป็นพระภิกษุศีล ๒๒๗ จะต้องรักษาไว้ให้ดีเยี่ยม ถ้าเป็นอุบาสกอุบาสิกา หรือเป็นแม่ชี ศีล ๘ ของตัวเอง ต้องรักษาให้ดีเยี่ยมครบบริบูรณ์เสียก่อน เพื่อเป็นการป้องกันว่า เราจะไม่ก่อปัญหาเพิ่ม

พระพุทธองค์ทรงสอนอย่างนี้ ก็เพื่อให้เราปรับตัวของเราให้มีมาตรฐานก่อน ไม่อย่างนั้นพอปัญหาหามาแล้ว ตามมาอุดหนุนแล้ว ก็จะต้องไปรื้อรูโน้น อุดรูโน้นมันก็จะไปรื้อรูต่อไป การแก้ปัญหาจะทำได้ตลอดรอดฝั่ง แต่ถ้าหากันที่มีปัญหาเกิดขึ้นเรารีบปรับ ระดับความประพฤติของเราเสียก่อน การแก้ปัญหาต่างๆ จะง่ายเข้า เมื่อเรามีศีล ๕ ครบบริบูรณ์ได้

จากนั้นก็ดูหลักหรือวิธีการแก้เป็นกรณีๆ ไป เช่น ถ้าเป็นเรื่องของทรัพย์สินสมบัติ หรือเรื่องของผลประโยชน์จะต้องแก้ด้วยทาน

แต่ถ้าไม่ใช่เรื่องของทรัพย์สินสมบัติ เป็นเรื่องของการกินใจกัน หรือความเข้าใจผิดกัน อย่างนี้ต้องแก้ที่ตัวเราเอง คือต้องฝึกตัวให้เป็นคนมีสัมมาคารวะ และมีความอ่อนน้อมถ่อมตนด้วย บางครั้งอาจจะต้องไปกราบกรานขอขมาลาโทษเขา มันก็ต้องยอมเพื่อให้ปัญหามันยุติ

ดูต่อไปอีก บางเรื่องเกิดเพราะความประมาทของเราเอง ไปล่วงเกินเขา ไปทำของเขาเสียหาย ในกรณีอย่างนี้ก็แก้ไขโดยชดใช้เขาไปตามสมควร

แต่อย่างไรก็ตามทุกเรื่อง เมื่อเป็นปัญหาขึ้นมาแล้ว **“ต้องหยุด”** อย่าเพิ่งไปทำอะไร **นั่งสมาธิให้ใจสงบ**เสียก่อนเพื่อดูให้ถ่องแท้ว่าเป็นเรื่องอะไร

แล้วตลอดเวลาที่เรายังไม่ทราบสาเหตุที่แท้จริงคืออะไร หรือยังไม่แน่ใจก็อย่าเพิ่งไปลงมือแก้ไข แต่ถ้าแน่ใจแล้ว ให้รีบแก้ไขทันที

เวลาแก้ไขก็ทำด้วยความใจเย็น เรื่องบางอย่างแก้ไขไม่ได้ ได้แต่รอเวลา ก็ต้องอดทนไป

วิธีแก้ปัญหของพระพุทธรองค์

อย่างไรก็ตาม มีบทสวดอยู่บทหนึ่ง พระท่านสวดให้ฟังทุกวัน อาทิตยฺสเลย พอถวายสังฆทานเสร็จ พระท่านจะสวดมนต์ ๒-๓ บท มีบทหนึ่งขึ้นต้นด้วยคำว่า **พาหุงฯ** เราจึงเรียกกันง่ายๆ ว่า **บทพาหุงฯ** คงจำได้ **บทพาหุงฯ** นี้ กล่าวถึง**วิธีแก้ปัญหา** ซึ่งพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงนำมาใช้มี ๘ ตอน แต่มี ๗ วิธี คือพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเผชิญ กับปัญหามากกว่าพวกเรา แต่พระองค์ก็สามารถแก้ไขให้สำเร็จลุล่วงไปเป็นเปลาะๆ ปัญหาใหญ่ๆ ที่พระองค์ทรงแก้ไขมา จนกระทั่งโบราณจารย์ท่านต้องบันทึกไว้เป็นหลักฐาน คือ

๑. เมื่อทรงเผชิญกับพญามาร ที่ยกทัพมารังควานในวันจะตรัสรู้ พระองค์ทรงแก้ไขปัญหานี้ด้วยกำลังบารมี ๓๐ ทัศ ที่ได้อธิษฐาน เอทานบารมีที่ทรงสั่งสมการให้ทาน และกรวดน้ำอุทิศส่วนกุศลมานับภพนับชาติไม่ถ้วนให้มาช่วย

ในกรณีอย่างพวกเรา ถ้าเจอปัญหาบางอย่าง เจออุปสรรคหนักๆ บางทีก็ต้องแก้ด้วยการให้ทรัพย์สินสมบัติเหมือนกัน คือ**ให้ทาน**

๒. เมื่อทรงเผชิญกับอาฬวกยักษ์ พูด่างๆ เมื่อเผชิญกับคนมักโกรธ พระองค์ทรงแก้ด้วยขันติ คือความอดทน ยักษ์จะเอาอย่างไร จะยื่นข้อเสนออย่างไร ถ้าทนได้ทน ทนทำไป จนในที่สุดยักษ์ต้องยอมจำนนลดทิฐิลดความกระด้างของตน มันคงคิดในใจว่า พระองค์นี่ทนจริงๆ เรา

แก่งสะเทบแย้ ยังทนเราได้อีก เห็นใจกันแล้วจึงได้คุยกันรู้เรื่อง

เผชิญกับคนมักโกรธทำได้อย่างเดียว คือ ทน เมื่อทนแล้ว จึงค่อยไปหาช่องทางแก้ไขเอาข้างหน้า

๓. เมื่อพระองค์ทรงเผชิญกับช้างตกมัน พูด่างๆ เอาชนะพวกบ้าดีเดือด พระองค์ก็ทรงแก้โดยการ**แผ่เมตตา** เมื่อได้ซาบซึ้งในความเมตตาแล้วก็จะทำให้เข้าใจซึ่งกันและกันได้เอง

๔. เมื่อพระองค์ทรงเผชิญกับองคฺุลิมาล ในกรณีนี้องคฺุลิมาลวิ่งไล่จะฆ่า พระองค์ทรงใช้**อธิปภาฎิกิริยผสมกับเทศนาโวหาร**

สำหรับพวกเราที่ไม่มีอธิปภาฎิกิริยเหมือนพระพุทธรองค์ เจอนักฆ่าเข้า ก็คงต้องอาศัยตำรวจ **เอากฎหมาย**มาช่วยจัดการแทน

๕. เมื่อพระองค์ทรงเผชิญกับการถูกใส่ร้ายต่อหน้าคนจำนวนมาก

วันนั้นพระองค์ทรงนั่งเทศน์อยู่ดีๆ มีผู้หญิงคนหนึ่งลุกขึ้นมา กลางศาลาใส่ความพระองค์ว่า ทำให้นางท้อง ผู้หญิงคนนี้เป็นคนสวย ประจำเมืองสาวดีดี ขณะที่ผู้คนจำนวนมากเขากำลังฟังเทศน์เพลินๆ แก่ลุกขึ้นกลางศาลาเลย “พระพุทธรเจ้าข้า พระองค์นี่ดีแต่เทศน์สอนคนอื่นเท่านั้นแหละ ลูกเราในท้องนี้ไม่เหลือแล้วเลย ทำอย่างไรละ จะคลอดอยู่แล้ว”

ในกรณีถูกใส่ร้ายเรื่องผู้หญิงนี้พระองค์ทรงใช้**ความสงบ**หนึ่งเป็นการแก้ปัญหา

เรื่องบางเรื่องที่พระภิกษุก็ดี ผู้ที่เป็นผู้ใหญ่ก็ดี ถ้าถูกกล่าวหาแล้วต้องเงียบ อย่าไปเถียง แต่ทำให้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ ๒ เรื่องนี้คือ

สตรี กับสตางค์

เรื่อง**สตรี** เวลาพระภิกษุถูกกล่าวหาเรื่องผู้หญิง หรือเป็นผู้ใหญ่ถูกกล่าวหาเรื่องผู้หญิง คนทั่วไปมักจะเชื่อว่ามีจริงไปแล้วตั้ง ๙๐ เปอร์เซ็นต์

เพราะฉะนั้น วิธีที่ดีที่สุดคือเงียบ รอวันเวลาพิสูจน์ความจริงกันในวันข้างหน้า เพราะไม่ช้าก็เร็วความจริงต้องปรากฏแน่นอน

เรื่อง**สตางค์** เป็นพระถูกใส่ความว่าโกงเงิน ก็ไม่รู้ว่าจะไปเถียงกับเขาอย่างไร เป็นผู้หลักผู้ใหญ่บู้บับโดนข้อหาคอร์รัปชั่น จะเถียงก็ยากก็ได้แต่เงียบ แต่เงียบในที่นี้ไม่ใช่เงียบยอมจำนน แต่เงียบตั้งหลัก ในพระพุทธศาสนาใช้คำว่าไม่รู้ เงียบไว้ก่อน แต่ไม่หนี

ไม่รู้ ในที่นี้หมายถึงไม่ใส่ความเข้าหากัน

ไม่หนี คืออย่าไปยอมแพ้ย และอย่าไปยอมรับ

แต่จะให้**ทำความดีตามหน้าที่เรื่อยไป** ระเบียบวินัยมีเท่าไรให้นำมาใช้ให้หมด งานมันจะซ้ำบ้างก็ต้องยอม ถ้าอย่างนี้เดี๋ยวก็ชนะ

๖. เมื่อพระองค์ทรงผจญกับคนพูดกลับกลอก ประเภะหนักโต้วาที ก็**ทรงใช้ปัญญาแก้สถานการณ์เฉพาะหน้า**กันไป โดยทุกคำพูดที่พระองค์ใช้ไปเฉพาะนั้น เป็นคำจริงที่เทียบพร้อมด้วยความถูกต้องและเหตุผลทุกถ้อยคำ

๗. ครั้งนี้ไม่ใช่พระองค์กระทำเอง แต่โปรดให้พระโมคคัลลาไปแทน ไปปราบสัตว์ที่มีพิษร้าย และเป็นมิถิชาทัญญู คือพญานาค ชื่อ นันโทปนันทะ ครั้งนี้ก็ต้อง**ใช้อธิปาฏิหาริย์**เหมือนกัน

๘. เมื่อพระองค์ทรงผจญกับพวกมิถิชาทัญญู คือไปเจอท้าวพกาพรหมที่เป็นมิถิชาทัญญูจัดเข้าครั้งนี้ พระองค์ทรง**ใช้ปัญญา**แก้ไข

สถานการณ์อีกครั้ง แต่เป็น**ปัญญาเบื้องต้นสูงในพระพุทธศาสนา**เพราะสู้กับระดับพระพรหม

“พวกเราเจออุปสรรคอะไรก็ไม่เกินนี้หรอก **วิธีแก้ไขก็ถือหลักการตามอย่างพระสัมมาสัมพุทธเจ้าของเรา**ก็แล้วกัน แต่ก่อนอื่นเลยให้สำรวจ**ศีลของตัวเอง** แล้วปรับปรุงศีล ปรับปรุงความประพฤติของเรา ให้ดีก่อน เมื่อศีลดีความประพฤติดีแล้ว อย่างอื่นก็จะดีตามมา ถ้าศีลยังไม่ดี ยังใช้ไม่ได้หรอกนะ”

ท่านผู้อ่านที่เคารพ ในชีวิตของคนเราไม่ว่าจะเจอปัญหาหนักหนาสาหัสอย่างไร ก็ขอให้อดทนแก้ไขกันไป เพราะอย่างไรแล้ว ปัญหาที่เราเผชิญอยู่นี้ ก็คงไม่แคล้วจากผลกระทบอันเกิดจากเราประมาทหรือทำผิดพลาดไว้ในอดีต ให้คิดเสียว่า ยิ่งพบความมืดมากเท่าไร นั่นแสดงว่าใกล้สว่างแล้ว **หากท้อแท้เมื่อไหร่ ก็ขอให้หนักถึงพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกำลังใจ** แล้วเราจะมีกำลังใจอดทนกับปัญหา มีสติและปัญญาใช้แก้ปัญหาได้ถูกทาง และในที่สุด วันหนึ่งเราย่อมต้องพ้นจากวิบากกรรมที่ตามมาเล่นงานเราได้อย่างแน่นอน ขอเป็นกำลังใจให้ทุกท่าน

สร้างพระพุทธรูปประจำตัว

การสร้างพระพุทธรูปประจำตัว หรือการสร้างพระพุทธรูปประจำตระกูล เป็นสิ่งที่ปู่ย่าตายายในสมัยก่อน ท่านนิยมปฏิบัติกันเป็นประเพณี บางท่านมีกำลังทรัพย์มาก ก็ถึงกับเดินทางไปสร้างพระพุทธรูปถวายหลายๆ วัดทั่วประเทศ ทั้งนี้เพราะท่านทราบถึงอันสงฆ์ผลบุญหลายอย่างที่ตนเองจะได้รับ แต่เนื่องจากในสมัยนี้ ผู้คนส่วนใหญ่ไม่ค่อยทราบเหตุผลที่แท้จริงในการสร้างพระพุทธรูป จึงไม่ค่อยสนับสนุนให้ปู่ย่าตายาย

ของตัวเองสร้างพระพุทธรูปประจำตัว เป็นเหตุให้ปู่ตายยายของเราต้องพลาดโอกาสสร้างบุญใหญ่ในช่วงบั้นปลายชีวิตอย่างน่าเสียดาย ในฐานะชาวพุทธเราจึงควรศึกษาเรื่องนี้ให้ทราบเหตุผลที่ต้องแก้ของบรรพชนเพื่อตนเองจะได้ไม่พลาดบุญใหญ่ก้อนนี้ หรือไปขวางการทำบุญของปู่ย่าตายายโดยไม่รู้ความสำคัญของการสร้างพระพุทธรูป จึงขอใช้โอกาสนี้เล่าสู่กันฟัง

จากการค้นคว้าทำให้พบว่า สาเหตุที่บรรพชนของเรานิยมการสร้างพระพุทธรูปก็เพราะท่านมีความระลึกนึกถึงในพระมหากษัตริย์คุณของพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นกำลัง

เรื่องเดิมมีอยู่ว่า การที่ใครคนใดคนหนึ่งจะตั้งความปรารถนาไปเป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพื่อช่วยชาวโลกให้พ้นทุกข์ ก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยาก ซึ่งเราเรียกว่า ท่านเหล่านี้ว่า **“พระโพธิสัตว์”**

ในบรรดาพระโพธิสัตว์ทั้งหลายผู้ที่ตั้งใจมุ่งชีวิตบำเพ็ญบารมีปราบกิเลสได้สำเร็จตามที่ตั้งใจเอาไว้ก็เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นได้ยากยิ่งนัก จึงมีทั้งพระโพธิสัตว์ที่ทำได้สำเร็จ และล้มเลิกไประหว่างทาง

พระโพธิสัตว์ที่จะได้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าในอนาคตนั้นจะต้องมุ่งชีวิตทำความดี จนกระทั่งได้พบกับพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ได้ก่อน เป็นผู้พยากรณ์ว่า เหลือระยะเวลาอีกเท่าไร ถึงสามารถบรรลุความตั้งใจในการปราบกิเลสได้เด็ดขาด สามารถตรัสรู้เป็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยตัวเองได้สำเร็จ

พระโพธิสัตว์ที่ได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่ตรัสรู้ได้ก่อนนี้มีคำศัพท์เรียกว่า **นียตโพธิสัตว์** หมายถึง **บุคคลที่ต้องได้ตรัสรู้เป็นพระพุทธรูปอย่างแน่นอน**

หลังจากได้รับพยากรณ์จากพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพระองค์ก่อนแล้ว พระโพธิสัตว์จะต้องบำเพ็ญบารมีต่ออีกอย่างน้อย ๔ อสงไขยกับแสน

มหากัป ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ต้องเวียนว่ายตายเกิด เพื่อสร้างบารมีต่อไปที่ยาวนานมาก และยิ่งใกล้ความสำเร็จมากเท่าไร อุปสรรคที่ต้องทุ่มชีวิตบำเพ็ญบารมีก็จัดกิลเลียงมีมาก พระองค์ถึงกับอุปมาว่า ถ้าพึงเฉพาะดวงตาที่พระองค์สละเป็นทานเพื่อหาหนทางตรัสรู้ นั่นมากมายยิ่งกว่าดาวบนท้องฟ้าเสียอีก

เพราะเหตุที่ต้องทุ่มชีวิตเป็นเดิมพันสร้างบารมีอย่างถูกวิธี และยาวนานอย่างนี้ นานๆ จึงจะมีพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบังเกิดขึ้นในโลกนี้สักพระองค์หนึ่ง เมื่อพระองค์ใดบังเกิดขึ้นแล้วก็จะทรงรับประกาศธรรมะให้ชาวโลกรู้ ชาวโลกที่รู้แล้วก็ตั้งอยู่ในศีลในธรรมประพฤติปฏิบัติตัวเป็นอย่างดี จนกระทั่งหมดกิเลสเข้านิพพานตามพระองค์ไป เพราะฉะนั้น **ใครได้เกิดทันเห็นพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ชื่อว่ามีโชคดียิ่ง**

คราวนี้สำหรับผู้ที่มาเกิดไม่ทันพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้พบแต่คำสอนของพระองค์ นึกหน้าเจ้าของคำสอนไม่ออกจะทำอย่างไร ?

ปู่ ย่า ตา ยาย ที่ปฏิบัติธรรมมามาก จนสามารถเข้าถึงธรรมบริสุทธิ์ในตัวได้แล้ว ท่านมองการณ์ไกล รู้ว่าในภายหน้าจะเกิดมีปัญหาเรื่องนี้แน่นอน จึงปั้นองค์พระพุทธรูปตามลักษณะที่ท่านเห็นจากภายในออกมา พระพุทธรูปที่ท่านแกะสลักจำลองออกมาจากภาพภายในจึงสวยงามมาก เพื่อให้คนรุ่นหลังอย่างเรากราบไหว้กัน ซึ่งไม่ใช่เฉพาะปู่ย่าตายายที่เป็นชาวพุทธในประเทศไทยเท่านั้น แต่การสร้างองค์พระพุทธรูปนี้มีอยู่ทั่วโลก

ในสมัยแรกๆ ธรรมะในตัวของท่านเหล่านั้นหนักแน่น มันคงแจ่มชัด เพราะฉะนั้นใครก็ตาม อย่าวุ่นวายแต่ได้ยินคำสอนเลย เพียงแค่เห็นพระพุทธรูปที่ท่านแกะสลักหรือปั้นขึ้นมา ใจก็ชุ่มชื่นเบิกบานเสียแล้ว เพราะว่าได้พบพุทธลักษณะ ซึ่งเป็นลักษณะที่สว่างาม ใครๆ เห็นแล้วก็อยากประพฤติปฏิบัติตนให้หมดกิเลสตาม ยิ่งเมื่อได้ศึกษาถึงธรรมะที่

พระองค์ได้ทรงประกาศไว้ ก็ยิ่ง มีกำลังใจที่จะทำความดีให้ยิ่งๆ ขึ้นไป

ดังนั้น ปุ๋ยาตายายท่านจึงตระหนักดีว่า การที่ใครก็ตามได้สร้าง พระพุทธรูปขึ้นมา ก็ได้ชื่อว่าได้ยกใจของประชาชนหรือชาวโลกให้สูงขึ้น ให้พ้นจากกิเลส ตัณหา ให้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความคิดที่ดีที่จะ ทำให้โลกนี้สงบร่มเย็นต่อไป

ในฐานะที่ผู้สร้างพระพุทธรูปเป็นผู้ที่ยกใจผู้อื่นให้สูงขึ้น บุญกุศล นี้ก็เลยทำให้

๑. ตัวของผู้สร้างพระพุทธรูป มีจิตใจสูงส่งตั้งแต่ชาตินี้เป็น ต้นไป คือมีความใฝ่ดีเป็นพื้นฐานของใจตั้งแต่ชาตินี้เลย

๒. เนื่องจากเป็นผู้ยกใจชาวโลกให้สูงขึ้น บุญนี้จึงส่งผลให้ ต่อ ไปว่า จะเป็นที่เคารพราบไหว้ในทุกถิ่นฐาน และไม่ใช่เฉพาะ มนุษย์ มากราบไหว้เท่านั้น แม้เทวดาก็มาไหว้ด้วย

๓. ไม่ว่าผู้สร้างพระพุทธรูปนั้นจะละโลกไปแล้ว นานเท่าไร ก็ตาม トラบไคที่ยังมีผู้มากราบไหว้พระพุทธรูปที่เขาสร้างไว้ トラบนั้น บุญที่สร้างพระก็ยิ่งส่งผลให้เขาเป็นที่เคารพบูชาของบุคคลทั้งหลายใน ภพภูมิที่เขาไปเกิดตลอดไป

๔. จะเกิดอีกก็ภพที่ชาติ นอกจากจะเป็นที่กราบไหว้เป็นที่เคารพ เคารพของมนุษย์และเทวดาแล้ว หากว่าใจของเขาเกิด แวมไปคิดชั่ว พุดชั่ว ทำชั่ว เป็นอกุศลจิตเพียงชั่ววูบ หรือมีเรื่อง กระทบกระท้วงอะไรก็ตามที่ ทำให้ใจขุ่นมัว เพียงระลึกถึงพระพุทธรูปที่ตนสร้างไว้ อกุศลจิตทั้งหลาย บาบทั้งหลาย ก็จะหลุดล่อนออกจากใจของเขาได้โดยง่ายตาย

๕. จะเกิดอีกก็ภพที่ชาติ เรื่องจะห่างจากพระพุทธรูปศาสนา เป็น ไม่มี มีแต่จะได้โอกาสใกล้ชิดพระศาสนาตลอดไป ไม่ว่าพระพุทธรูปศาสนา จะไปเจริญรุ่งเรืองอยู่ที่ไหน เขาก็จะไปเกิดอยู่ที่นั่นแหละ เมื่อถึงคราว ปฏิบัติธรรม เขาจะเข้าถึงพระธรรมกายได้โดยง่ายตาย

๖. ขณะที่ยังเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏสงสาร ทรัพย์ สมบัติ จะเกิดแก่เขาโดยง่าย โดยไม่ต้องทำมาหากินด้วยความยากลำบาก ชนิด หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน เขาจะทำมาค้าขายก็ทำมาค้าขึ้น จะรับราชการ งาน เมืองก็เจริญรุ่งเรืองโดยรวดเร็ว เจริญ ทั้งทางโลก เจริญทั้งทางธรรม บรรลุมรรคผลนิพพานได้โดยง่าย

นี่เป็นเพียงอานิสงส์โดยย่อ คัดเลือกมาเฉพาะข้อที่สำคัญๆ ที่คน ทั่วๆไปจะเข้าใจได้ง่ายๆ ถ้าหากผู้อ่านได้นั่งสมาธิและศึกษาประวัติความเป็น มาของพระพุทธรูปแล้ว ก็จะเห็นว่ายังมีอานิสงส์อีกมากมาย เพราะ ฉะนั้น เรื่องการสร้างพระพุทธรูปนี้ ปุ๋ยาตายายของเราท่านจึงไม่ยอม พลาดบุญนี้กัน เนื่องจากได้บุญมาก

คุณยายของผู้เขียนเอง ได้ทราบถึงอานิสงส์เหล่านี้ ท่านจึงมีศรัทธา ในการสร้างองค์พระพุทธรูปประจำตัวและประจำตระกูลเช่นกัน ดังนั้น ท่านจึงได้ชักชวนญาติพี่น้องในครอบครัวสร้างพระพุทธรูปประจำตัวให้ แก่ตนเองและบรรพชนผู้ล่วงลับ ซึ่งนับได้กว่ายี่สิบองค์แล้ว นับว่าเป็น บุญก้อนใหญ่ที่ท่านได้สั่งสมไว้ในยามบั้นปลายชีวิต ซึ่งเป็นหลักประกัน ว่าท่านมีบุญใหญ่ไว้ประจำตัวท่านอย่างแน่นอน ไม่ต้องรอให้ใครมา ทำบุญส่งไปให้ในคราวลาโลก แต่มีบุญที่ทำด้วยมือตัวเองเป็นที่พึ่งให้ตัว เองไว้เรียบร้อยแล้ว

หากผู้อ่านท่านใดยังไม่ได้สร้างองค์พระประจำตัว ก็ควรรีบลงมือ สร้างตั้งแต่ก่อนบั้นปลายชีวิตจะมาถึง เพราะสภาพสังคมทุกวันนี้ ห่าง หายความสนใจเรื่องบุญกุศลไปมาก หากลูกหลานของเราจะยังไม่เห็น ความสำคัญของเรื่องนี้ ก็อาจจะลำบาก ไม่ได้มีโอกาสรสร้างในภายหลัง แต่ถ้าเรารีบสร้างองค์พระประจำตัวของเราไว้ก่อนด้วยตัวเอง ก็เป็นอัน มั่นใจว่า ถ้าหลับตาลาจากโลกไปตอนนี้ ก็จะมีผลบุญใหญ่ติดตามตัวเรา ไปในภพเบื้องหน้าอย่างแน่นอน

บรรณานุกรม

พระสูตรและอรรถกถาแปล อังคุตตรนิกาย จตุกนิบาต เล่มที่ ๓๕. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มัทมกุฎราชวิทยาลัย, ๒๕๒๕.

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลี้ยงเชียง. ธรรมวิภาคและคติปฏิบัติฉบับมาตรฐาน หลักสูตรนักธรรมตรี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๓๕.

คณาจารย์แห่งโรงพิมพ์เลี้ยงเชียง. ธรรมวิภาค หลักสูตรนักธรรมโท. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เลี้ยงเชียง, ๒๕๓๕.

ทีมงานพระไตรปิฎก. สัมมาทิฎฐิ รากฐานการพัฒนาชีวิต. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟองทองเอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด, ๒๕๔๕.

ทีมงานพระไตรปิฎก. ศีล ๕ กับเยาวชน. กรุงเทพฯ: บริษัท ฟองทองเอ็นเตอร์ไพรซ์ จำกัด, ๒๕๔๖.

ปิ่น มุกข์นิต, พันเอก. แนวสอนธรรมะ ตามหลักสูตรนักธรรมตรี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์คลังวิทยา, ๒๕๑๔.

พระภิกษุวิริยคุณ (เผด็จ ทัตตชีโว). คัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์. กรุงเทพฯ: บริษัท รุ่งศิลป์การพิมพ์ (๑๙๗๗) จำกัด, ๒๕๔๗.

พระภิกษุวิริยคุณ (เผด็จ ทัตตชีโว). ทำงานเป็นที่มออย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยอปริหานิยธรรม. กรุงเทพฯ: บริษัท บีเอ็นเค บุคส์ จำกัด, ๒๕๓๓.

พระภิกษุวิริยคุณ (เผด็จ ทัตตชีโว). บทฝึกลูกกรัก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิริกานต์ (1988).

พระภิกษุวิริยคุณ (เผด็จ ทัตตชีโว). หลวงพ่อตอบปัญหา. กรุงเทพฯ: บริษัท กราฟฟิคอาร์ตพริ้นติ้ง จำกัด, ๒๕๔๓.

พระสมชาย ฐานวุฑโฒ. มงคลชีวิตฉบับธรรมทายาท. กรุงเทพฯ: บริษัท บีเอ็นเค บุคส์ จำกัด, ๒๕๓๓.

วิริยะ ดุสิตพงศ์. เลี้ยงลูกอย่างไร ให้เมืองไทยได้เยาวชนดี. กรุงเทพฯ: มูลนิธิพัฒนาการศึกษาเพื่อศีลธรรม, ๒๕๔๕.

นิตยสาร / หนังสือพิมพ์

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ หนังสือพิมพ์มติชน หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ หนังสือพิมพ์ข่าวสด หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ หนังสือพิมพ์ผู้จัดการ หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์ หนังสือพิมพ์มติชนสุดสัปดาห์

รายนามเจ้าภาพผู้ร่วมจัดพิมพ์

เจ้าภาพกิตติมศักดิ์

มหาปูชนียาจารย์ทั้ง 3 โดยโชคชัย วลีตวรงค์กูร์-โสภิต คุสุวรรณ

เจ้าภาพอุปถัมภ์

พระอัฐวงศ์ สิริบุญโญ

พระอนันต์ ตโมนุโห

วัดภวามนาจอร์เจีย

วัดเจริญภวามนาแมนเชสเตอร์

ด.ช.ธีรภัทร กอผา

คุณปนัดดา มณีธรร-วรรณณา ธาระ

คุณยรรยง ลิ้มเลิศวาที และรุ่งระวี วรรณรายวงศ์

คุณวิโรจน์ นงนุช มาริสสา ที

คุณไวก์ ติ๊ก จูน จอย ธรรมปริพัตรา

คุณสิรินันท์ จันทรวง

Danaiya Charoenphong & Kyle Su

Dorothy Elizabeth Vasantachart

Fox Dansakul Family

Kalyanamitra Centre (Singapore)

Prasong Mccray Family & Dawruang

เจ้าภาพกองทุน

พระมหาวชิวัตน์ มณีโกนุโต
 พระมหาวชิชา อธิวิฑูโช
 พระสุรสิทธิ์ สุรสิทโธ
 พระเจต อธิมุตโต
 พระณรงค์ คุณนสโก
 พระสิริ คุณนากโร
 พระพีระ อคควิโร
 พระภิกษุรุ่น 13 ลูกพระธัมมา
 พระภิกษุรุ่น 14 ลูกพระธัมมา
 พระภิกษุรุ่น 15 ลูกพระธัมมา
 พระเจษฎา กิตติฐานโน และคณะ
 พระปฤษฎางค์ สมงคิโก
 พระโสภาส ปณฺญาโกและกัลยาวัตถภาวนานิวเจอร์ซี
 พระมหาชฎาพงศ์ กตปุณฺโญและคณะญาติมิตร
 พระมหาจตุรงค์ จิตตมโล
 พระวาริส ตินฺนณฺฑทฺโธ
 พระชัยยง อุตตชโย
 พระมหาธงชาติ โอภาส
 พระชาติชาย ชาตโร
 พระจิรพัทธ์ กิตติภาทโท
 พระสุชิน สุชีโน
 พระปิยะ ปิยวาจโก
 พระต่อเหอ ปภาภาโร และญาติมิตร
 พระสมศักดิ์ กนฺตธมฺโม
 พระนันทภูมิ ปณฺญาวฑฺฒโน
 พระนันทวุฒิ วุฑฺฒินนฺโท
 พระธีรพล ปณฺญากรโร - สัมฤทธิ์ - เพียรพิศ ทอแก้ว
 พระธีรพัฒน์ กุลธีโร และญาติมิตร
 พระธีรยุทธ์ สิริคุตโต และญาติมิตร
 พระพันธู์เอกฐานสภโกและครอบครัวพัฒนาพนิชำรงค์
 พระภาสุระ หนฺตมโน,ครอบครัวใจวงศ์
 พระมหาธีระชัย ชัชชโย
 พระมหาอนันท์ อาชณฺญชโย

พระวรากร ชุตติยุตโต
 พระสันติ จิตตสันโนโต
 พระสุขสันต์ สุขสนฺโต และครอบครัวฟ้าลี
 พระอาจารย์ อุบาสกอุบาสิกา-กัลยาณมิตรวัดไทยนางโน้
 คุณกฤษณา สัจจินานนท์
 กลุ่ม The Power of Merit
 กลุ่มมณีจักรวาล(บาทเรณ)
 กลุ่มมณีจักรวาล(ดูไบ)
 กลุ่มมณีจักรวาล(ซาอุดีอาระเบีย)
 กลุ่มมณีจักรวาล(บรูไน)
 คุณกลุ่ม-ถนัด-วรรษิตา กาชธัญภรณ์
 กลุ่มสัมพันธ์-เชียงใหม่ เชียงใหม่
 กองต้อนรับและอบรม สำนักต่างประเทศ
 กองบุญแก้วสมบัติจักรพรรดิ (ต.ค.-พ.ย.-ธ.ค.50)
 คุณเกษมศักดิ์-วิภาพรกัมพลพาณิชย์และครอบครัว
 คุณกัญญานันท์ สุขมากอนันต์
 คุณกัณธมิตรดี-ธียาณพัทธ์-ศรีวราห์รังสิพรหมณกุล
 คุณกัณหา อรรณพเพ็ชร
 คุณกัมพล-จรรยา-จักรพันธ์-คันสนีย์-วีรพงษ์ชุมพลบัญชา
 คุณกาญจนา-สุปรีชา-แสงทิพย์ บำรุงชีพ
 คุณกาญจนา-พงษ์เดช ประชาธำรง
 คุณกิ่งแก้ว มหายุประ
 คุณกิตติชัย เข็อรรัตนพงษ์
 คุณกาศินี ฉัตรเที่ยง,ชายชาญ สาริโย และครอบครัว
 คุณโกเมทร์ เตียงเกตุ-โทโมมิ โมริคาวา
 คุณชนิษฐา ศรีดี-Yamada Yasutaka
 คณะสงฆ์ศูนย์ปฏิบัติธรรมโตเกียว
 ครอบครัวขำสายทอง
 ครอบครัวเขาว์ธรรม
 ครอบครัวต้นตีนรามย์-ฐิติวารภรณ์
 ครอบครัวตะชะทวิวัฒน์และเท็กัสส์
 ครอบครัวฤกษ์สว่าง,ครอบครัวพุดจา
 ครอบครัววงศ์ศิริธร-สุตะเขตร์

ครอบครัวสังวรณ์
 ครอบครัวสัตยาหุรัภย์
 ครอบครัวแสงรัตนเดช
 ครอบครัวอัศดรดำรงชัย
 คุณคำพัว-ไตคำ เนาะวังลี
 คุณคำเสาร์-บำเพ็ญ นาเมืองรักษ์และครอบครัว
 เครือข่ายของหัวใจ Heart Line network
 คุณไควอิจิ-ไปรยดา-ต.ญ.คิหมิเอะ เอโนโมโตะ
 คุณจรรยา-อนนลักษณ์ และครอบครัว
 คุณเจรัส อินทร์แก้ว
 คุณเจริญทรัพย์รัตน์ ภิญญรัตน์
 คุณจันทร์ทิพย์ เวฬุรีย์
 คุณจันทร์นรม จ่าป่าอ่อน
 คุณจันเมธี-Mr.Ricardo-Denis Horisawa
 คุณจิตติพร กรอบเพชร-ทฤษฎี-ประดิษฐา ชุนเปี้ย
 คุณจิตต์รัตน์-Takaaki Sasagawa&Tokyo Business Forum
 คุณจินตนา วัจฉลพงษ์
 คุณจินตนา-Mr.Asano-ต.ช.Hitoshi Asano
 คุณจิรวรรณ จินาพันธ์
 คุณจิรวัดณา บัณฑกัมพล
 คุณจิราภรณ์ ต้นคุณากร และครอบครัว
 คุณจุลเมธี สุระโยธิน
 คุณจู แซ่เจียม
 คุณแจนจิรา แวงวรรณ
 ชมรมพุทธศาสตร์สากลฯ และลูกพระธัมมาทั่วโลก
 ชมรมศิษย์เก่า-ปัจจุบัน ชมรมพุทธฯ ม.ขอนแก่น
 คุณช่วยวงศ์ ศรีสงคราม
 คุณชัชวาลย์ คำนำลาภ
 คุณชัยประสิทธิ์-วัลักษณ์ เสนิ่งวงศ์ ณ อยุธยา
 คุณชาย-ชิตา-ปริญญารัตน์ ชายุชัยประเสริฐ
 คุณโชติดา แซ่แข็ง-Mr.Toshimitsu Yasuda และ
 ครอบครัว
 คุณชัยมณี แซ่โล้ว-เขี้ยะเว้ง-สมเกียรติ แซ่อึ้ง
 คุณฉานฉาน-William Chiang
 คุณเดอออก้อ ตาผา และครอบครัว

คุณณอมศรี นาแหลม
 คุณณวัลย์-อัมพร-อภิชาติ-วารภรณ์-อรอนงค์เชษฐบุตร
 คุณทวีลาภ ศรีโกมล
 คุณทวี-เอ็นดู เขียวฉ้วนอ่อน
 คุณทองคำ-เคอิจิ-ตญ.อาโกะ-ตญ.ริโกะ นากาโอะ
 คุณทองพรรณ แซ่เจียม
 คุณทองอ่อน จารุสภา
 ทีมงาน DMC News
 น.พ.สมชาย-พ.ญ.ศิริพร สุขสุทธิพันธ์
 คุณหงงนา จันทวโร
 คุณนงเยาว์ บุปผเวส
 คุณนงวรรณนาคามุระ-สิริศักดิ์-สินินาฎแก้วเจริญรุ่งเรือง
 นพ.ภาณุมาศ-พญ.สุนีย์-กัลยาณัน-จินตมณี ศรีสว่าง
 นพ.วีรเทพ-สุวรรณดี-วสุนทร-วสุพงษ์รัตนสุวรรณศรี
 คุณนริศรัตน์-Kasutoshi-Yuta-Takashi ito
 คุณเนิเวศ-ศศิธร เจริญศรีเศรษฐ์พร้อมบุตรธิดา
 คุณบรรณรัตน์ พลัสสุชัย
 คุณมั่งยร ยานากาวา และครอบครัว
 คุณบุญธรรม พงษ์พานิช
 คุณบุญจรรยากร โฉมปรากฏ
 คุณประดา สุขโคกกิจ
 คุณประยงค์-คำพอง โนนริบูรณ์
 คุณประวีทย์-ลัดดา-ปรีชา-ปริติ-ปณิตดา ปุญญา
 คุณปรารถน์ทิพย์ สะกะโยริ
 คุณปราณี ศรีสุวรรณ และครอบครัว
 คุณปราณอม-ลอร์-จัสมิน-เดวิด เกอร์ธ
 คุณปองประวีร์ สุวรรณไชย
 คุณปัสญา เทียนผ่องศรี และครอบครัว
 คุณปิยะรัตน์ หงส์สิริ
 พระอาจารย์ อุบาสกอุบาสิกา กัลยาณมิตรวัดไทยนางโน้
 คุณพจน์ย์ อมรโกศลพันธ์
 คุณเพชร-ฐิติพร ต้นศิริชัยพร
 คุณพลวัฒน์ นาคลักษณ์
 คุณพ่อหมวก ใจแก้ว-แม่คู่ย จันทะกุล
 คุณพัลลภ-พรรคี-ประจวบ-ไพญนุช-ปิยนุช นิมิตรยสกุล

คุณพรขสิทธิ์ สุวรรณเลียงค์
คุณเทพธชาติ จิระจุทา
คุณไพรัช วรภัทรกิจกุล
คุณไพสิฐ-บุญทิพย์ สกุลลีลาวัฒน์
ก.ญ.ปิยวรรณ-ประชา-จันทร์-จันทร์เพ็ญ เบ็ญธรรม
คุณอุษณา-MR.MASAO-มณฑิ- KATO-อรุณศักดิ์อึ้งม้งค์
คุณเมธีวรรณ-คุณลลิตา-ชนวัชร พันธ์ศุภกร
คุณยุพา ชนวนศิริวัชร-วิชา-รุ่งทอง พันธศุภกร
คุณยุพิน ธรรมปรีชา
คุณระวีวรรณ จตุรพิตร (Ming Jung)
คุณละออง-อมรา บรรจงศิริ
คุณลำยวน นิธิกุล
คุณลินจง มูราคามิ และครอบครัว
คุณยายเลื่อน ชูรัชต์ และลูก หลาน หลาน
คุณแม่เลิศลักษณ์ บุญหนัก
คุณวรรณ-สมพร พรหมมหาชัย และครอบครัว
คุณย์ปฏิบัติธรรมอินโดนีเซีย
ร.ต.ต.สวัสดิ์-ตัน-วัชรจรรยา ยมนา
วัศพานาฮอองกง
คุณวรรณ-สมพร พรหมมหาชัย และครอบครัว
คุณวัลลภ-วิรัตน์-ชาคริส คงเมือง
คุณวารุณี ราโช
คุณวิจิตรา คู่พงศกร
คุณวิลัย-ชุตติกาญจน์ หิรัญศรี
คุณวิวัฒน์ กมลพรวิจิตร
คุณวิวัฒน์ แผงศรีคำ และครอบครัว
คุณวีระ วงษ์เสาวศุก
คุณศจี เบษลาดา
คุณศศิธร-นิพัทธ-ด.ญ.พรนิภา เจริญวิเศษศิลป์
คุณย์ปฏิบัติธรรมบิ๊นัง
คุณเสนอง-ประภาศรี จักสาน
คุณสมกวิล บุญภาค
คุณสมบุญ-มาลี จิรินรัมย์
คุณสมเพียร-ถนอมจิตต์ พรหมมหาชัย และครอบครัว
คุณสมรภูมิ-ทิพวรรณ-หาญณรงค์ วงษา

คุณสมศรี ธรรมอาณา-น้ำทิพย์ มอริส
คุณสมัชญา-Kodo-Hiroshi Doi
สมาชิกอาสาสมัคร
สโมสรต้อนรับระดับโลก
คุณสรพรกาญจน์ และครอบครัวชาญปรีชากุล
คุณสาชล-อนุกุล โล้วชากรติกุล และครอบครัว
คุณสายัณห์ คงเมือง
คุณลำราญ ผลสุข
คุณสิรินทร์ วงศ์วิทยเวทย์
คุณสุกัญญา - ชาญศักดิ์ สุขวัฒน์และครอบครัว
คุณสุกัญญา-ด.ช.ธนากร ไชเมยะ
คุณสุนีย์ คูโรคาว่า-ภักดี นางาอิ
คุณสุดา สวัสดิเทพ
คุณสุเทพ จันทร์ทิพย์
คุณสุนันทา สุพรรณพงศ์
คุณสุมิตรา ศิษย์ธานนท์ และครอบครัว
คุณสุพรรณ-คุณชุตินา พันธศุภกร
คุณสุพิชญา ปั้นประเสริฐ-สรินรัตน์ สุขะบุตร
คุณสุนาร-อภัสรา ศิริจรรุรัตน์
คุณสุภาภรณ์ เจนอารีวงศ์
คุณสุรียนภท เชื้อรัตนพงษ์
คุณสุวรรณ ชัยกิตติพรเลิศ
คุณสุวรรณ ชัยกิตติพรเลิศ
คุณเสณิส-อักษรอนงค์ บุญพงษ์ชัย
คุณเสริมสิริ เมืองมูล
คุณลำเนียง Hoh
คุณอดุล-เยาวภา-อาภาพันธ์-นพดล โชติมน
คุณอมมาตย์ นิมิตภาคย์, เกตุกาญจน์ จุฑะศร
คุณอรวรรณ-ด.ช.โยชิโนริ มาสุตะ
คุณอรินทรา ศิริสวัสดิ์(นากาจิมา)
คุณอังคณา วรพันธ์กิจ-มีทมา พัน
คุณอัญชลี อินจาร์สุร และครอบครัว
คุณอักษฎางค์ ศรีดี
คุณอารีย์ ธนะกมลประดิษฐ์
คุณอำพร-Yatsashiro-Natsumi-Akiko Imai

คุณอุทัย-นิมา สุทธิประเสริฐ
คุณอุมา บุญเฟส
คุณอุไร-ทาคูจิ-ด.ญ.มิกะ อิซิดะพร้อมครอบครัว
คุณเอก-ขันทะเลี แก้วทาวด์
คุณแอนนา แซ่เอ็ง-เป็ลลิ่ง-ละออ โชติมนและญาติมิตร
คุณโอบาส จริยากุล พร้อมครอบครัวและญาติมิตร
คุณแย่งลิ้ม-สุวรรณา แซ่ตั้ง,สุพัตรา แซ่เอี้ยบ
Anna Russell Chinn & Family
Aunchalee Trinate & Family
Boukhai Chantharath
Chanarong-Manisone Opaskit & Family
Chongruk Shukaew
Doney Vongseng
Florian Hoh
Jaisamarn Amree
Jennifer Kitil Jenareewong
Jes-Sunapa-Marisa-Jay Somsuph
Jim-Khim Weir-จ.ส.ต.สุวรรณ-ศรีเมือง
เพ็ญญาไลและครอบครัว
Jintana Suwanpruiksa
Jirawathana Bundukumpol
Kasai-Loi Huang & Family
Kim - Jose Merced & Family
Kim-Jose Merced & Family
Kindalasit, Manongsit Bilavarn Etlia Famille
Lamduan Shuga & Family
Marc Hubbard
Mia Rabaut
Mirella Kampus & Family
Narry Lann & Family
Naviya-Stanley Mark Chruscie
Ng Lay Yen, มณฑิรา รวิจารุฑล
Nirun-Supamas Tantawiwat
Nongluck T.Tumbull
Panada Thanasuansan

Paul-Linda Pridanonda
Phayphone Wongprasert & Family
Pheng Intharaksa
Phra Vichit Siripunno
Pichit Awirutthapanich
Praphawan Nitiworanan & Dr.Edward Onruang
Prasertsak Naripthaphan
Pulphon Carpenter
Ruben Mollij
Sakutra Capps
Sam-Kim Sommano
Sansanee Krongchai
Santana Family
Sawong Family
Shinichi Hisamatsu-ฐิติพร พันธุ์นราข และครอบครัว
Suda Sawasdithep
Supaporn Sangwirojtjanaphat
Thanyapha Trinate & Family
Thawanrat Owen
Thong-On Yin Charousapha
Viengkeo-Souchinda Borihanh & Family
Vong Say Veng, Kim, Alex
Y.L.C.
Yao-Lung Fan

หนังสือคัมภีร์ปฏิรูปมนุษย์
ภาคครอบครัวอบอุ่น
เป็นหนังสือที่เรียบเรียงจาก
เนื้อหาพระธรรมเทศนา
ของพระเดชพระคุณพระภาวนาวิริยคุณ
ที่เกี่ยวกับธรรมะ
อันเป็นหลักการและวิธีการ
แก้ปัญหาค่าครอบครัว จึงเป็นแสงสว่าง
ของการทำหน้าที่กัลยาณมิตร
คนแรกของคุณที่สมบูรณ์ก่อนที่จะก้าวไปสู่
การแนะนำมงคลชีวิต ๓๘ ประการให้ลูกรัก
อันเป็นหนทางประเสริฐตั้งแต่
เบ้าจนถึงจานถึงพระนิพพาน..